Į EGZAMINĄ – BE BAIMĖS!

Jūratė Litvinaitė

Istorija

Klausimai ir atsakymai

DALIS

Turinys

A Tautų pavasaris

1

1. Paminėkite bent du regionus, kuriuose vyko Tautų pavasaris.
2. Kas yra mesianizmas? Paminėkite bent dvi šalis, kuriose buvo gajus mesianizmas.
3. Vienu žodžiu apibūdinkite Otto fon Bismarko pažiūras. Kokioje valstybėje jis pradėjo savo karjerą?
4. Kaip pasikeitė vengrų padėtis Tautų pavasarį? Kokiai imperijai jie priklausė?
5. Anot vieno istoriko, „Vienintelė vieta, kur galima rasti tautą, yra žmogaus širdis. Tik jo prisiskyrimas kuriai nors tautai daro jį tos tautos dalimi". Kaip vadinamas tas prisiskyrimas? Kokiais kriterijais vadovaudamasis, žmogus prisiskiria save kuriai nors tautai? Paminėkite bent du.

2

1. Kas yra Tautų pavasaris? Kuris XIX a. dešimtmetis simboliškai laikomas jo pradžia?
2. Kuriame XIX a. dešimtmetyje buvo suvienyta Italija? Kas tapo Italijos karaliumi?
3. Kada buvo sulygintos austrų ir vengrų teisės Austrijos imperijoje? Kaip vadinasi tokio tipo imperija?
4. Kas yra Bazelio programos autorius? Koks pagrindinis jos punktas?
5. Otto fon Bismarkas pažadėjo suvienyti Vokietiją „geležimi ir krauju". Ką jis turėjo galvoje? Pateikite du konkrečius pavyzdžius, kad jis laikėsi šios taktikos.

3

1. Kuo nacionalizmas skiriasi nuo patriotizmo?
2. Išvardykite Europos imperijas XIX amžiuje.
3. Kokia buvo Austrijos valdovų pavardė? Kuriame XIX a. dešimtmetyje jie tapo dualistinės valstybės valdovais?
4. Kas yra pogromas? Kaip vadinamos pažiūros, toleruojančios pogromus?
5. Tautinės tapatybės suvokimas, tautinės savimonės brendimas Europoje reiškėsi XIX a. antroje pusėje. Paaiškinkite, su kuo tapatindavosi žmonės viduramžiais. Pateikite bent du pavyzdžius.

4

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu vyko Vokietijos ir Italijos vienijimas? O kuriame amžiuje?
2. Ką turėjo bendra Bismarkas ir Kavūras?
3. Kuo skyrėsi žydų padėtis Europoje XIX a. pradžioje nuo jų padėties XIX a. pabaigoje?
4. Kokios tautos Austrijoje aktyviausiai reiškėsi nacionaliniuose sąjūdžiuose? Kuri tauta iškovojo daugiausia teisių šioje imperijoje?
5. Kokių tautų ir kokio tikėjimo gynėja save skelbia Rusija?

5

1. Nurodykite bent dvi Tautų pavasario priežastis.
2. Išvardykite Rusijos imperijos vidaus politines problemas Tautų pavasario epochoje.
3. XIX a. viduryje viename Prahos bute susirinkę dvylika jaunuolių nusprendė leisti čekų kalbos gramatiką. Deja, tik vienas jų šiek tiek mokėjo čekiškai. Kokios jie buvo kilmės? Kokiam sluoksniui priklausė?
4. Kas tapo suvienytos Vokietijos kaizeriu? Kuo tas asmuo buvo anksčiau?
5. Ką turi bendra T. Herclis ir L. Pinskis?

6

1. Apibrėžkite Tautų pavasario chronologines ribas.
2. Ką turėjo bendra Viktoras Emanuelis II ir Vilhelmas I?
3. Kaip lietuviai vertino caro tautinę politiką XIX a. pabaigoje? Nurodykite vieną priežastį, kodėl.
4. Kas yra antisemitizmas? Kurioje Europos šalyje jis buvo stipriausias?
5. Paaiškinkite, kaip nutiko, kad lietuvių bajorai, save laikydami lietuviais, kalbėjo, rašė lenkiškai. Pateikite nors du paaiškinimus. Kaip jie vertino lietuvių kalbą, ką apie ją sakė?

7

1. Kokius tikslus kėlė įvairių šalių tautinio atgimimo veikėjai?
2. Koks nacionalizmo ir imperializmo ryšys?
3. Koks Prūsijos vaidmuo vienijant Vokietiją? Kokiu karu buvo baigtas Vokietijos suvienijimas?
4. Kas buvo Viktoras Emanuelis II iki 1862 m.? Kuri Italijos valstybė labiausiai priešinosi suvienijimui?
5. Po Bazelio kongreso T. Herclis rašė: „Aš šiandien įkūriau žydų valstybę. Po penkerių, vėliausiai po dešimt metų visi tai pamatys". Ką jis turėjo galvoje? Kaip vadinami jo šalininkai?

ATSAKYMŲ REZULTATAI

1

1. Nurodykite bent dvi serbiškų knygų leidybos augimo priežastis XIX a. pabaigoje. ....
2. Kaip nacionaliniai sąjūdžiai paveikė Osmanų imperiją? Nurodykite du padarinius. ....
3. Kokie procesai XIX a. antroje pusėje vyko Šiaurės Afrikoje? ....
4. Kas ir kada įpareigojo Austriją kontroliuoti, kad Italija ar Vokietija nesusivienytų? ....
5. Žydų valstybės kūrėjas, Bazelio kongreso iniciatorius pats Izraelio taip ir nepamatė – ten 1949 m. buvo pervežti tik jo palaikai. Kas jis? Kaip vadinami jo šalininkai? ....

2

1. Kaip romantizmas susijęs su nacionaliniais sąjūdžiais? Nurodykite nors dvi sąsajas. ....
2. Nurodykite bent dvi žydų migracijos į Palestiną priežastis XX a. pradžioje. ....
3. Vienu žodžiu apibūdinkite Nikolajaus II pažiūras. Kas jis toks buvo? ....
4. Dėl ko kariavo Prūsija su Austrija? Kas laimėjo? ....
5. Italų didvyris, „Jaunosios Italijos“ narys, raudonmarškinių, užkariavusių Siciliją, Neapolį (čia Viktoras Emanuelis II paskelbė Italijos karalystės įkūrimą), vadas. Kas jis? Kuriame amžiuje gyveno? ....

3

1. Kuriame dešimtmetyje Viktoras Emanuelis I tapo Italijos monarchu? Kas jis buvo anksčiau? ....
2. Nurodykite bent dvi čekiškų mokyklų skaičiaus augimo priežastis XIX a. pabaigoje. ....
3. Kas yra nacionalizmas? Kokiose Europos valstybėse jis ypač reiškėsi? ....
4. Kas yra Vatikanas? Kas jam vadovauja? ....
5. Kuris socialinis sluoksnis XIX a. viduryje buvo mažiausiai nutautėjęs (įvairiose imperijose)? Pateikite nors du paaiškinimus kodėl. ....

4

1. Kokia buvo Austrijos imperatorių dinastijos pavardė? Kas yra dualistinė valstybė? ....
2. Kurioms imperijoms XIX a. pabaigoje priklausė lietuviai? ....
3. Kas toks buvo D. Garibaldis? Maždaug kada buvo jo karjeros viršūnė? ....
4. Kaip Vakarų valstybės žiūrėjo į Balkanų tautų išsivadavimą iš Osmanų imperijos? Kas sąlygojo jų požiūrį? ....
5. Europa jau nuo V amžiaus, nuo Didžiojo tautų kraustymosi laikų, buvo daugiatautis kontinentas. Tačiau tautinių valstybių čia susikūrė daug mažiau, nei gyventa genčių. Dviem paaiškinimais atskleiskite kodėl. ....

5

1. Apibūdinkite T. Herclio pažiūras vienu žodžiu. Kuri šalis jį skelbė savo didvyriu? ....
2. Ką turėjo bendra čekai ir vengrai XIX a. antroje pusėje? Nurodykite du bendrumus. ....
3. Nurodykite, kada Serbijoje baigėsi Tautų pavasaris. Koks buvo jo rezultatas? ....
4. Išvardykite Rusijos imperijos pavergtas Europos tautas. ....
5. Būtent iš valstietijos kilusi inteligentija tapo daugelio tautų tautinės savimonės žadintoja. Pateikite nors du paaiškinimus kodėl. ....

6

1. Kokiomis formomis reiškėsi Tautų pavasaris? Nurodykite bent dvi. ....
2. Kurioms imperijoms priklausė lenkai? ....
3. Kas toks buvo Bismarkas? Kokie jo nuopelnai? ....
4. Kas ir kada pasirašė Bazelio programą? ....
5. XIX amžiuje Europą nusiaubė dvi revoliucijos bangos. Tačiau tik viena jų simboliškai laikoma Tautų pavasario pradžia Europoje. Kuri? Pateikite nors du įrodymus, jog toks jos vertinimas teisingas. ....

7

1. Kuo nacionalizmas skiriasi nuo šovinizmo? ....
2. Kas siūlė Vokietiją suvienyti „geležimi ir krauju“? Kokias pareigas jis užėmė? ....
3. Su kuo teko kariauti Italijai siekiant suvienijimo? Koks buvo žymiausias italų karo vadas? ....
4. Kuriame XIX a. dešimtmetyje susiformavo sionizmo programa? Kaip kitaip ji dar vadinama? ....
5. Kas yra tautinė savimonė? Pateikite nors du konkrečius pavyzdžius, įrodančius kurios nors jūsų pasirinktos tautos tautinės savimonės subrendimą XIX a. pabaigoje. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

C Tautų pavasaris

klausimai

1

1. Paminėkite keturias naujas valstybes, atsiradusias Europos žemėlapyje Tautų pavasarį? ....
2. Vienu žodžiu apibūdinkite Kavūro pažiūras. Kokioje valstybėje jis pradėjo savo karjerą? ....
3. Kokie buvo žydų tautos siekiai XIX a. pabaigoje? Kas buvo jų ideologinis lyderis? ....
4. Kaip Prancūzija motyvavo savo veiklą Maroke? Kaip vadinama tokia ideologija? ....
5. Pasirinkite keturias valstybes, kuriose vyko Tautų pavasaris: Airija, Belgija, Lietuva, Rusija, Lenkija, Serbija, JAV, Alžyras, Ispanija, Vokietijos Sąjunga, Austrija. ....

2

1. Ką istorikai vadina nacionalinių sąjūdžių epocha? Nurodykite istorinį laikotarpį, kada jis vyko. ....
2. Paminėkite nors dvi valstybes, kuriose vyko karo veiksmai Tautų pavasarį. ....
3. Nurodykite du regionus, kuriuose Tautų pavasaris XIX a. antroje pusėje nevyko. ....
4. Vienu žodžiu apibūdinkite Garibaldžio pažiūras. Kuri šalis jį paskelbė savo didvyriu? ....
5. Prūsijos politikas, diplomatas, vėliau – kancleris. Dėl savo būdo, taktikos pramintas „geležiniu kancleriu", diplomatijos genijumi. Kas jis? Kokios šalies kancleriu tapo po 1871 m.? ....

3

1. Kas yra nacionalinis sąjūdis? Paminėkite imperiją, kurioje jis buvo itin ryškus XX a. pirmoje pusėje. Kas jis? Kokios šalies kancleriu tapo po 1871 m.? ....
2. Kuri imperija per Tautų pavasarį nukentėjo labiausiai? Kuria prasme? ....
3. Vienu žodžiu apibūdinkite Madzinio pažiūras. Kuri šalis jį skelbė savo didvyriu? ....
4. Kas buvo bendra lenkams ir lietuviams XIX a. antroje pusėje? Nurodykite du bendrumus. ....
5. Tautų pavasaris vyko ne tik Europoje, bet ir JAV. Ko siekė JAV tautiškai nusiteikę piliečiai? Kaip galėtumėte apibūdinti jų pažiūras? ....

4

1. Kuo skiriasi Didžioji ir Mažoji Vokietija? Kurį vienijimosi kelią pasirinko Prūsija? ....
2. Su kokia valstybe, siekiant susivienijimo, teko kovoti tiek italams, tiek vokiečiams? Kodėl būtent su ja? ....
3. Kuriame XIX a. dešimtmetyje Bismarkas tapo Vokietijos kancleriu? Kas jis buvo anksčiau? ....
4. Kada ir pagal kokį dokumentą prasidėjo masinis žydų kraustymasis į Palestiną? ....
5. Kokios socialinės kilmės buvo serbų nacionalinio judėjimo lyderiai? Kuri tauta jiems buvo pagrindinė priešininkė, kuri – pagrindinė rėmėja? ....

5

1. Kas yra Tautų pavasaris? Kuriame amžiuje jis reiškėsi? ....
2. Kuriame XIX a. dešimtmetyje ir kodėl kilo Prancūzijos karas su Prūsija? ....
3. Kokios buvo Pjemonto-Sardinijos konflikto su Popiežiaus sritimi priežastys? Kada jis buvo išspręstas? ....
4. Trumpai apibūdinkite žydų padėtį Rusijos imperijoje. Kur jie siekė migruoti XX amžiuje? ....
5. 1848 m. kilo revoliucijų banga Europoje. Austrijos kancleris Meternichas buvo priverstas bėgti. Tačiau tautos neiškovojo laisvės. Pateikite nors du paaiškinimus kodėl. ....

6

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu reiškėsi Tautų pavasaris? Ar Lietuva tuo laikotarpiu paskelbė nepriklausomybę? ....
2. Kada buvo suvienyta Vokietija? Kas tapo Vokietijos kancleriu? ....
3. Kada buvo panaikinta Popiežiaus valstybė? Kaip vadinama popiežiui likusi teritorija? ....
4. Kas yra šovinizmas? Kokioje Europos valstybėje jis ypač reiškėsi? ....
5. Paminėkite keturis patriotus, gyvenusius XIX a. antroje pusėje. ....

7

1. Kuriame XIX a. dešimtmetyje atsirado Vatikano valstybė? Kam joje priklausė suverenitetas? ....
2. Ko siekė lenkai Tautų pavasarį? Kokios valstybės jos siekiams buvo kliūtis? ....
3. Kuri valstybė Tautų pavasarį prarado didesnę dalį savo teritorijos? Kur dingo jos teritorija? ....
4. Kokia politinė santvarka įsigalėjo suvienytoje Vokietijoje? Kas tapo jos valdovu? ....
5. 1848 m. vykusiame Frankfurto parlamente buvo nuspręsta suvienyti Vokietiją. Kokie konkretūs interesai skatino vokiečius siekti šio uždavinio? Nurodykite nors du. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Imperialízmo epocha

1

1. Apibrėžkite imperializmo epochos chronologines ribas. ....
2. Kodėl buržua apskritai pritarė savo šalies vykdomai imperialistinei politikai? Nurodykite dvi priežastis. ....
3. Išvardykite keturias imperialistines valstybes, turėjusias didžiausias valdas Afrikoje. ....
4. Kokie buvo Rusijos interesai Balkanuose? Pateikite bent vieną argumentą, kuriuo Rusija juos gynė. ....
5. Nurodykite galutinę Antantės įkūrimo datą. Kodėl ji buvo įkurta gerokai vėliau nei Trilypė sąjunga? ....

2

1. Kokios epochos buvo prieš imperializmą ir po jo? ....
2. Dviem pavyzdžiais įrodykite, kad Didžioji Britanija buvo imperialistinė valstybė. ....
3. Paminėkite du jums žinomus imperialistinius karus. ....
4. Kokie buvo Antantės tikslai? Kokios valstybės ją sudarė? ....
5. Apibūdinkite politinę situaciją Balkanuose XIX a. pabaigoje–XX a. pradžioje. ....

3

1. Nuo kada iki kada tęsėsi imperializmo epocha? ....
2. Ar Lietuva kada nors buvo nukentėjusi nuo imperializmo? Pateikite pavyzdį. ....
3. Ką turi bendra nacionalizmas ir imperializmas? ....
4. Ką turi bendra šie kariniai konfliktai: JAV karas su Ispanija; Rusijos karas su Japonija? Pridėkite dar vieną karinį konfliktą, derantį prie šių dviejų. ....
5. Dviem požymiais įrodykite, kad XX a. pradžioje Europoje brendo karas. ....

4

1. Kas yra imperializmas? Paminėkite bent vieną konkretų imperializmo apraiškos pavyzdį. ....
2. Kodėl darbininkija daugeliu atvejų palaikė savo šalies vykdomą imperialistinę politiką? Nurodykite dvi priežastis. ....
3. Kokių tipų būna kolonijų? Paminėkite nors du. ....
4. Apibūdinkite Kinijos politinę padėtį XIX a. pabaigoje. Paaiškinkite, kas tai sąlygojo (viena priežastis). ....
5. Kokia buvo silpnoji Trilypės sąjungos vieta? Kaip buvo imtasi ją šalinti? ....

5

1. Išvardykite keturias Europos imperialistines valstybes. ....
2. Kokiomis formomis reiškiasi imperializmo politika? Pateikite nors du pavyzdžius. ....
3. Kas yra kolonija? Kuriame žemyne jos užėmė didžiausią teritorijos dalį? ....
4. Kada buvo įkurta Antantė? Kas tai yra? ....
5. Kodėl liberalios politinės jėgos palaikė imperializmo politiką? Nurodykite dvi priežastis. ....

6

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu vyko Rusijos karas su Japonija? Kokiame regione? ....
2. Dviem pavyzdžiais įrodykite, kad JAV buvo imperialistinė valstybė. ....
3. Paaiškinkite pasakymą „vieta po saule“. Kaip tai susiję su imperializmu? ....
4. Kas yra dominija? Paminėkite nors dvi. ....
5. Nurodykite dvi priežastis, kodėl XX a. pradžios politinė padėtis Europoje buvo įtempta. ....

7

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu vyko Būrų karas? Kokiame regione? ....
2. Dviem argumentais paaiškinkite, ar Lietuva XIX a. pabaigoje buvo imperialistinė valstybė. ....
3. Ką turi bendra mesianizmas ir imperializmas? ....
4. Kokie buvo Trilypės sąjungos tikslai? Kokios valstybės ją sudarė? ....
5. Nurodykite bent dvi karinių išlaidų augimo XIX a. pabaigoje priežastis. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Imperializmo epocha

klausimai

1

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu vyko JAV karas su Ispanija? Kokiame regione?
2. Dviem pavyzdžiais įrodykite, kad Rusija buvo imperialistinė valstybė.
3. Kodėl daugelis profsąjungų palaikė imperializmo politiką? Pateikite bent du paaiškinimus.
4. Paaiškinkite, kodėl XX a. pradžioje ėmė smarkiai didėti Vokietijos karinis laivynas. Pateikite du argumentus.
5. Šiandien Afriką drasko karai tarp genčių – dalies genčių teritorijos yra skirtingose valstybėse. Kas turėjo įtakos, kad valstybės buvo sukurtos ne etniniu pagrindu? O kokiu pagrindu jos buvo sukurtos?

2

1. Kokioje epochoje buvo kolonizuota Afrika? Ar Rusija turėjo joje kolonijų?
2. Kodėl imperialistinę savo šalies politiką palaikė didžiuma inteligentų? Nurodykite dvi priežastis.
3. Vienas iš išvardytų karų nedera prie kitų: JAV karas su Ispanija; Būrų karas; Prūsijos karas su Prancūzija; Rusijos karas su Japonija. Kuris ir kodėl?
4. Kada buvo įkurta Trilypė sąjunga? Kas tai yra?
5. Paminėkite nors dvi Prancūzijos kolonijas skirtinguose regionuose, nurodykite tų regionų pavadinimus.

3

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu susikūrė Antantės ir Trilypės sąjungos? Kokio tipo šios sąjungos?
2. Paaiškinkite, kodėl Rusija neturėjo kolonijų Afrikoje. Ar ji siekė jų ten įgyti?
3. Dviem pavyzdžiais įrodykite, kad Japonija buvo imperialistinė valstybė.
4. Kam priklausė Sueco kanalas? Kokiai kolonijų rūšiai priskirtumėt šią teritoriją?
5. Didžiausia kolonijinė valstybė buvo Didžioji Britanija. Pateikite du paaiškinimus, kodėl būtent šiai valstybei taip pavyko.

4

1. Pateikite du paaiškinimus, kodėl Afrikos tautos neapsigynė nuo imperialistų, buvo pavergtos.
2. Kurios iš kairiųjų politinių jėgų palaikė imperialistinę savo šalių politiką? Paaiškinkite kodėl.
3. Kodėl XX a. pradžioje smarkiai išaugo Didžiosios Britanijos investicijos Rusijoje? Į kurias sritis buvo investuojama daugiausia?
4. Kaip Egipto raidą paveikė tai, kad jis buvo kolonija? Nurodykite du aspektus.
5. Kokios valstybės turėjo interesų Balkanuose? Kokių?

5

1. Paminėkite keturias imperialistines valstybes, kurių dvi būtų ne Europoje.
2. Kokį karą vadiname imperialistiniu? Paminėkite vieną tokį karą, vykusį XIX amžiuje.
3. Kokio tipo kolonija būtų Madagaskaras? Kam jis priklausė?
4. Kuo skiriasi protektoratas nuo pusiau kolonijos?
5. Kai kuriose Afrikos valstybėse šiandien antroji valstybinė kalba yra prancūzų, kai kuriose – anglų. Paaiškinkite, kas tai sąlygojo. Paminėkite vieną valstybę, kurioje antroji valstybinė kalba būtų prancūzų.

6

1. Pateikite nors du įrodymus, kad pramonės revoliucija skatino imperialistinę politiką.
2. Kodėl XX a. pradžioje padidėjo Vakarų valstybių investicijos Rusijoje? Ypač kurių valstybių?
3. Kokie buvo Europos valstybių interesai Kinijoje? Nurodykite nors du.
4. Šiandien Didžiojoje Britanijoje daug emigrantų iš Indijos. Daug indų studijuoti irgi vyksta į Didžiąją Britaniją. Anglų kalba – antroji valstybinė kalba Indijoje. Kas tai sąlygojo? Kada tam buvo padėti pagrindai?
5. Kuri iš Europos karinių sąjungų stojo už pasaulio perdalijimą? Ką turėta omenyje?

7

1. Išvardykite keturias teritorijų priklausomybės kitoms valstybėms rūšis.
2. Kaip platieji visuomenės sluoksniai vertino savo valstybių imperialistinę politiką? Vienu argumentu paaiškinkite kodėl.
3. Kaip imperializmo politika paveikė priklausomų kraštų raidą? Nurodykite du punktus.
4. Kokią konkrečią naudą Didžioji Britanija gaudavo iš savo kolonijos Indijoje? Nurodykite dviem teiginiais.
5. Kuri valstybė buvo Trilypės sąjungos įkūrimo iniciatorė? Kuriame XIX a. dešimtmetyje ši sąjunga buvo įkurta?

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Imperializmo epocha

1

1. Paaiškinkite, kas yra eksploatacinė kolonija. Paminėkite vieną būtent tokio tipo koloniją. ....
2. Koks buvo imperialistų požiūris į kolonijų gyventojus? Nurodykite du požiūrio aspektus. ....
3. Apibūdinkite tarptautinę politinę situaciją Europoje XX a. antro dešimtmečio pradžioje. Atsakymą iliustruokite vienu pavyzdžiu. ....
4. Kodėl didžiuma britų inteligentijos palaikė imperializmą? Nurodykite dvi priežastis. ....
5. Ką turėjo bendra Italija ir Vokietija XIX a. pabaigoje? Nurodykite bent du bendrumus. ....

2

1. Ką turėjo bendra Didžioji Britanija ir Prancūzija XIX a. pabaigoje? Nurodykite du bendrumus. ....
2. Įrodykite Būrų karą buvus imperialistiniu. Kas jį laimėjo? ....
3. Kaip Indijos raidą paveikė tai, kad ji buvo kolonija? Nurodykite du aspektus. ....
4. Kodėl dalis gyventojų mielai kraustydavosi gyventi į kolonijas? Nurodykite nors dvi priežastis. ....
5. Kokia valstybė skelbėsi esanti Stačiatikių Bažnyčios gynėja Balkanuose? Kokie buvo tikrieji tos valstybės interesai šiame regione? ....

3

1. Pateikite du imperializmo politikos pavyzdžius. ....
2. Kuo buvo aiškinamas imperializmo politikos teisumas? Pateikite du būdingiausius paaiškinimus. ....
3. Kokie procesai vyko Šiaurės Afrikoje XIX amžiuje? Paminėkite nors dvi valstybes, susijusias su šiais procesais. ....
4. Kokias žinote karines sąjungas, egzistavusias tada Europoje? ....
5. Kuriuose regionuose Rusija turėjo kolonijų? ....

4

1. Nurodykite bent dvi karinių sąjungų Europoje kūrimo priežastis. ....
2. Kokioje epochoje buvo kolonizuota beveik visa Afrika? Kuriame amžiuje? ....
3. Kaip paaiškinti, kodėl Vokietija ir Italija turėjo nedaug kolonijų? ....
4. Kaip pramonės revoliucija susijusi su imperializmu? Pateikite bent du įrodymus. ....
5. Kaip demografinis sprogimas Europoje darė įtaką imperialistinei politikai? Pateikite vieną konkretų pavyzdį. ....

5

1. Kaip imperializmo politika susijusi su parlamentarizmu? Kuri politinė jėga ypač palaikė šią politiką?
2. Šiandien Prancūzijoje daug emigrantų iš Šiaurės Afrikos. Kodėl būtent iš ten? ....
3. Dviem punktais įrodykite, kad Rusijos politika Lietuvos atžvilgiu buvo imperialistinė. ....
4. Kodėl XIX a. antroje pusėje Osmanų imperija mažėjo? Nurodykite dvi priežastis. ....
5. Kodėl JAV nestojo į jokią karinę sąjungą Europoje? Vis dėlto kurios sąjungos šalininkė ji buvo? ....

6

1. Kaip imperializmas susijęs su Tautų pavasariu? Nurodykite bent dvi sąsajas. ....
2. Dviem pavyzdžiais įrodykite, kad Prancūzija buvo imperialistinė valstybė. ....
3. Šiandien visos Afrikos žemyne įsikūrusios valstybės laikomos trečiojo pasaulio šalimis. Dviem argumentais įrodykite, kad tai – imperialistinės politikos pasekmė. ....
4. Ką turėjo bendra Trilypės sąjunga ir Antantė? Nurodykite du bendrumus. ....
5. Kokia vienintelė Azijos valstybė buvo laikoma imperialistine? Paminėkite vieną jos įgytą koloniją. ....

7

1. Išvardykite keturias britų kolonijas, nurodydami, kuo dvi iš jų buvo svarbios. ....
2. Dviem argumentais įrodykite, kad vakarykščių kolonijų dabartinį atsilikimą lėmė imperializmas. ....
3. Kokia buvo silpnoji Antantės vieta? Kaip buvo imtasi ją šalinti? ....
4. Bent dviem požymiais įrodykite, kad XX a. pradžioje Europoje brendo karas. ....
5. Kuriame amžiuje kilo Rusijos karas su Japonija? Vienu požymiu įrodykite, kad jis buvo imperialistinis. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Visuomeniniai ir kultūriniai sąjūdžiai Lietuvoje XIX a. pirmoje pusėje. 1830–1831 m. sukilimas

klausimai

1

1. Išvardykite valstybes, į kurių sudėtį pateko lietuviškos žemės po trečiojo ATR padalijimo. ..
2. Paminėkite keturis Vilniaus imperatoriškojo universiteto dėstytojus. ..
3. Dviem argumentais įrodykite, kad Žemaičių tautinis sąjūdis negali būti laikomas Tautų pavasariu. ...
4. Bajoriškos kilmės, tačiau puikiai kalbėjo savo gimtąja kalba. Rašytojas, muziejininkas – Baublių įkūrėjas. Kas jis ir kas tie Baubliai? ...
5. Kas siejo filomatus su šubravcais? Nurodykite dvi sąsajas. ...

2

1. Nurodykite Vilniaus imperatoriškojo universiteto klestėjimo laikotarpio chronologinius rėmus. ...
2. Užnemunėje nebuvo baudžiavos tada, kai kiti lietuviai ją kentė. Kodėl? Kokie įstatymai čia galiojo? ...
3. Nurodykite nors dvi priežastis, kodėl caras draudė kurti draugijas universitetuose. ...
4. Jo paskaitų suplūsdavo paklausyti bet kurios specialybės studentai – niekas čia taip uždegančiai nepasakojo istorijos. Kas šis pasakotojas ir kaip apibūdintumėte jo pažiūras? ...
5. Nurodykite du 1830 m. sukilimo bajoriškus siekius. ...

3

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu kilo Žemaičių tautinis sąjūdis? Maždaug kada jis nuslūgo?
2. Jis – garsios didikų giminės atstovas, caro patikėtinis, Vilniaus švietimo apygardos vadovas. Kas jis ir kokias dar pareigas ėjo? ....
3. Nurodykite dvi priežastis, kodėl universitete kūrėsi slaptos draugijos. ....
4. Kas siejo Antaną Gelgaudą ir Emiliją Pliaterytę? Kokioje valstybėje jie mirė? ....
5. Kuriame Rusijos imperijos regione nebuvo baudžiavos iki ją panaikino visoje Rusijoje? Kodėl? ....

4

1. Kuriame regione XIX a. pirmoje pusėje ypač aktyviai reiškėsi žemaičių kultūriniai veikėjai? Paminėkite nors vieną. ....
2. Kas siejo D. A. Chlapovskį ir E. Pliaterytę? Kokioje valstybėje jie gyveno? ....
3. Kodėl viena iš Vilniaus bibliotekų pavadinta A. Mickevičiaus vardu? Nurodykite nors dvi priežastis. ....
4. Nurodykite bent dviejų slaptų draugijų Vilniaus universitete kūrimosi priežastis. ....
5. Laisvieji mūrininkai, aktyvūs visoje Europoje, veikė slaptai. Kas jie? Kokioje epochoje atsirado? ....

5

1. Kuriame regione ypač buvo išplėtotas blaivybės sąjūdis? Kas buvo jo iniciatorius? .....
2. Jo 9 tomų istorija buvo kiekvieno susipratusio bajoro namuose šalia Biblijos. Kas jis ir kokia kalba buvo parašyta jo istorija? .....
3. Dviem pavyzdžiais įrodykite, kad Vilniaus imperatoriškajame universitete buvo paplitusios romantizmo idėjos. .....
4. Nurodykite bent dvi 1830 m. sukilimo priežastis. .....
5. Filomatai, filaretai, masonai, šubravcai – viena draugija čia netinka. Paaiškinkite kodėl. .....

6

1. Pateikite du M. Valančiaus motyvus, kuriais remdamasis jis propagavo blaivybę. .....
2. B. Jundzilas, J. Frankas, J. Lelevelis, S. Daukantas – vienas čia netinka. Kodėl? .....
3. Vilnius laikomas to meto kultūros centru. Pateikite du argumentus, pagrindžiančius šią nuomonę. .....
4. Kažkada Raseiniai kėlė didelį caro valdžios nerimą. Kada ir kodėl? .....
5. Kas yra Baublys? Kokiai ministerijai šiandien pavesta juo rūpintis? .....

7

1. Užnemunė – lietuviškas kraštas. Kodėl apie jį kalbama kaip apie atskirą regioną XIX amžiuje? (Du argumentai.) .....
2. Rusijos imperatorius prie savo titulo pridėdavo „Lenkijos karalius". Nuo kada iki kada? .....
3. Simonas Stanevičius, Liudvikas Rėza, Simonas Daukantas, Motiejus Valančius, Jonas Basanavičius – vienas čia netinka. Kodėl? .....
4. Ko savo veikla siekė šubravcai? Kaip jie baigė savo veiklą? .....
5. Pateikite bent du 1830 m. sukilimo numalšinimo padarinius. .....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Visuomeniniai ir kultūriniai sąjūdžiai Lietuvoje XIX a. pirmoje pusėje. 1830–1831 m. sukilimas B

klausimai

1

1. Kuriame regione ypač aktyviai reiškėsi blaivybės sąjūdis? Maždaug kada? ....
2. Kaip Prancūzijos revoliucija paveikė įvykius Lietuvoje ir Lenkijoje 1830 m.? Kurią paveikė pirmiau? ....
3. Kokias žinote draugijas, veikusias Vilniaus universitete? Kas jas visas siejo? ....
4. Jis suklastojo dokumentus, kad patektų į Vilniaus universitetą; studijavo Peterburge, įgijo teisininko išsilavinimą, tačiau gyvenimą paskyrė istorijai. Kas jis ir kodėl klastojo dokumentus? ....
5. Kuri lietuviška teritorija gyveno autonomijos teisėmis Rusijos imperijoje? Nuo kada? ....

2

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu ypač suaktyvėjo Vilniaus imperatoriškasis universitetas? Kuriame dešimtmetyje jis buvo šitaip pavadintas? ....
2. M. Valančius savo namuose priglaudė ir išlaikė S. Daukantą. Kodėl vyskupas buvo jam toks mielaširdingas? Kokiame miestelyje jie gyveno? ....
3. Nurodykite nors du filomatų veiklos siekius. ....
4. Kaip buvo malšinamas 1830 m. sukilimas? Paminėkite nors du naudotus metodus. ....
5. Kuri lietuviška sritis buvo ekonomiškai pajėgiausia? Kokiai valstybei ji priklausė? ....

3

1. Kuriame amžiuje buvo įsteigtas Vilniaus imperatoriškasis universitetas? Kas jį kuravo? ....
2. Kodėl nusmuko Vilniaus universiteto studijų ir dėstymo lygis? Kada tai įvyko? ....
3. Kokie buvo M. Valančiaus argumentai propaguojant blaivybę? Kuriame regione šis sąjūdis išsiplėtojo? ....
4. Poetas, lyrikas, romantikas, atsidūrė Sibire. Kas jis ir už ką buvo ištremtas? ....
5. Kokia pozityvi 1830 m. sukilimo reikšmė? Kas sudarė sukilėlių daugumą? ....

4

1. Išvardykite socialines grupes, dalyvavusias 1830 m. sukilime. ....
2. Kokie buvo filomatų veiklos tikslai? Kokioje institucijoje jie veikė? ....
3. Jis rašė pasakėčias, istorinius veikalus, knygeles vaikams. Kaip ir jo bendravardis amžininkas, jis irgi istorikas, visa tai darė gimtąja savo kalba. Kas jis ir kokia kalba rašė? ....
4. Kas sieja Varnius, Bitėnus, Skuodą? Kokį žinote žmogų, kilusį iš tų kraštų? ....
5. Kodėl caras supyko ant A. Čartoriskio ir pašalino jį iš pareigų? Iš kokių pareigų pašalino? ....

5

1. Išvardykite socialines grupes, studijavusias Vilniaus universitete. ....
2. XIX a. pradžioje Vilniaus universitete dėstė nemažai žymių profesorių iš Vakarų Europos. Kas juos traukė į tokį užkampį? Paminėkite nors vieno jų pavardę. ....
3. Kalendorių sudarytojas, etnografas, išleidęs ne vieną dainų rinkinį. Kas jis ir kokiam sąjūdžiui jį priskirtumėte? ....
4. Paminėkite nors du 1830 m. sukilimo centrus. ....
5. Kokie buvo XIX a. pradžios visuomenės veikėjų prioritetai? Nurodykite nors du. ....

6

1. Nurodykite Žemaičių tautinio sąjūdžio chronologines ribas. ....
2. Kokią naudą Vilniaus universitetui teikė slaptų draugijų veikla? Paminėkite nors vieną tų draugijų. ....
3. Vyskupas, mecenatas, blaivininkas. Kas jis? Kokią jo veiklą dar galite nurodyti? ....
4. Paminėkite bent dvi tuometines pasipriešinimo caro valdžiai formas, kurių viena būtų pati stipriausia. ....
5. Narbutas, Daukantas, Lelevelis. Ką jie turi bendra ir kas juos skiria? ....

7

1. Bent dviem argumentais įrodykite, kad 1830 m. Lietuvoje vyko sukilimas, o ne maištas. ....
2. Kokia kalba šubravcai kalbėjo savo susirinkimuose? Kas tai sąlygojo? ....
3. Vilniaus universitete klandė romantizmo dvasia. Pagrįskite arba paneikite šį teiginį. ....
4. Paminėkite bent du Vilniaus universiteto skirtingų specialybių dėstytojus. ....
5. Kodėl būtent Žemaitijoje kilo kultūrinis–tautinis sąjūdis? Paminėkite nors vieną jo dalyvį. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Ūkinė-socialinė lietuviškų žemių Rusijos imperijoje raida. 1863 m. sukilimas

klausimai

1

1. Kokios ekonomikos šalimi galime laikyti Rusiją XIX amžiuje? Pateikite bent vieną statistinį duomenį, pagrindžiantį šį atsakymą.
2. Kas yra baudžiava? Kokiu dokumentu ji buvo panaikinta Rusijos imperijoje?
3. Kada pagal oficialius dokumentus Lietuvoje baigėsi lažas? Kuo dar žymūs tie metai Lietuvos istorijai?
4. XIX a. antroje pusėje prasidėjo lietuvių emigracija. Nurodykite bent dvi šio reiškinio priežastis.
5. Paaiškinkite, kodėl tarp lietuvių nebuvo populiarios technikos ir tiksliųjų mokslų studijos. Kokias dvi profesijas labiausiai rinkosi lietuvių valstiečių vaikai?

2

1. Pateikite bent du įrodymus, kad Rusija XIX amžiuje išliko agrarinė valstybė.
2. Kas yra lažas? Kokiu dokumentu jis buvo panaikintas Rusijos imperijoje?
3. 1863 m. sukilime dalyvavo gerokai daugiau valstiečių, nei 1830–1831 metais. Pateikite du paaiškinimus, kodėl išaugo valstiečių priešiškumas carui.
4. Kokios pramonės šakos buvo plėtojamos Lietuvoje XIX a. antroje pusėje? Paminėkite bent dvi.
5. Kada Lietuvoje buvo pradėti tiesti geležinkeliai? Kas finansavo jų tiesimą?

3

1. Kada Rusijoje prasidėjo pramonės revoliucija? Pateikite nors du paaiškinimus, kodėl vėliau, nei kitose Europos valstybėse.
2. XIX a. septintame dešimtmetyje prasidėjo pirmoji lietuvių emigracijos banga. Kokią valstybę lietuviai rinkosi? Paaiškinkite, kodėl būtent šitą.
3. Nurodykite bent dvi 1863 m. sukilimo priežastis.
4. Pagal kokį dokumentą lietuvių valstiečiai gavo visas laisvųjų piliečių teises? Kada jis priimtas?
5. Pateikite bent du įrodymus, jog Lietuvą XIX a. pabaigoje vis dar galime laikyti agrariniu kraštu.

4

1. Kaip Lietuvos ekonominę raidą paveikė jos įjungimas į Rusijos imperiją? Kada tai įvyko?
2. 1840 m. Rusijoje lažas pakeistas činšu. Paaiškinkite šias sąvokas. Ko buvo siekiama šiuo potvarkiu?
3. Vilniuje, Lukiškių aikštėje, yra paminklinė lenta, skirta Z. Sierakauskui ir K. Kalinauskui – jie buvo pakarti šioje aikštėje. Už ką jie buvo pakarti ir kieno įsakymu?
4. Nurodykite, ko siekė bajorai 1863 m. sukilime.
5. Kas yra emigracija? Kada lietuviai pradėjo emigruoti į Vakarus?

5

1. Kas skatino carą Aleksandrą II paskelbti Vasario manifestą? Nurodykite dvi priežastis.
2. Pateikite bent du argumentus, įrodančius, kad naikinant baudžiavą labiau buvo atsižvelgiama į dvarininkų interesus.
3. Kur prasidėjo 1863 m. sukilimas? Paminėkite nors vieną sukilimo vadą.
4. Kaip pasikeitė valstiečių ekonominė padėtis po 1863 m. sukilimo? Kokio regiono gyventojai labiausiai pajuto pokyčius?
5. Pasakykite bent dvi rūšis produkcijos, kuri buvo gaminama lietuviškose manufaktūrose XIX amžiuje.

6

1. Kada buvo paskelbtas Vasario manifestas? Kokia buvo pagrindinė jo mintis?
2. Koks socialinis sluoksnis Lietuvoje siekė atkurti ATR per 1863 m. sukilimą? Ar pavyko jiems realizuoti savo sumanymą?
3. Kas sieja šiuos vyrus – K. Kalinauską ir A. Mackevičių? Nurodykite bent dvi sąsajas.
4. Kokios pramonės šakos buvo labiausiai plėtojamos XIX a. antroje pusėje Lietuvoje? Nurodykite bent dvi.
5. Kieno lėšomis buvo nutiestos pirmosios telefono linijos? Maždaug kada?

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Ūkinė-socialinė lietuviškų žemių Rusijos imperijoje raida. 1863 m. sukilimas B

1

1. Dviem teiginiais įrodykite, kad XIX a. viduryje Lietuvos visuomenė dar tebebuvo feodalinė. ....
2. Kas buvo Vasario manifesto sudarytojai? Kas jį paskelbė? ....
3. Kokiomis priemonėmis buvo malšinamas 1863 m. sukilimas? Nurodykite bent dvi priemones. ....
4. Valstiečių ekonominė padėtis Užnemunėje labai skyrėsi nuo valstiečių ekonominės padėties Didžiojoje Lietuvoje. Kuo skyrėsi? Vienu argumentu paaiškinkite kodėl. ....
5. Iš kur lietuviški kaimai gaudavo seniūną? Kuo jis skyrėsi nuo viršaičio? ....

2

1. Kas yra feodalizmas? Koks ryškiausias jos buvimo XIX a. Lietuvoje įrodymas? ....
2. Koks buvo M. Muravjovo požiūris į Katalikų Bažnyčią Lietuvoje? Kas tai sąlygojo? ....
3. Kodėl būtent XIX a. septintame dešimtmetyje kilo pirmoji lietuvių emigracijos banga? Koks buvo šių emigrantų tikslas? ....
4. Kam caras patikėjo malšinti 1863 m. sukilimą Lietuvoje? Kokias pareigas jis užėmė? ....
5. Paminėkite bent du didžiausius Lietuvos miestus XIX a. antroje pusėje. Kas sąlygojo, jog būtent jie buvo didžiausi? ....

3

1. Kaip pasikeitė valstiečių socialinė padėtis paskelbtus Vasario manifestą? O ekonominė? ....
2. Kokiai administracinei teritorijai priklausė lietuviškos žemės po 1863 m. sukilimo? Kokie administraciniai vienetai ją sudarė? ....
3. Pateikite bent du įrodymus, jog baudžiavos panaikinimas Rusijoje paspartino pramonės raidą. ....
4. Kokių trijų tautybių gyventojų buvo daugiausia lietuviškuose miestuose? ....
5. Kurios lietuviškos žemės Rusijos imperijoje gyventojai buvo turtingesni už kitus lietuvius? Pateikite bent du paaiškinimus kodėl. ....

4

1. Pateikite bent du paaiškinimus, kodėl buvo nuspręsta naikinti baudžiavą. ....
2. Kokios gubernijos sudarė Šiaurės vakarų kraštą? ....
3. Kokie įstatymai įsigaliojo lietuviškose gubernijose, čia numalšinus 1863 m. sukilimą? Kas buvo šių įstatymų leidėjas? ....
4. Kokios tautybės gyventojai sudarė smulkiosios, išvežiojamosios prekybos prekeivių daugumą? Paaiškinkite, kodėl būtent šitos. ....
5. Koks socialinis sluoksnis XIX a. pabaigoje sudarė lietuviškos visuomenės daugumą? Kokio tikėjimo jie buvo? ....

5

1. Dviem teiginiais įrodykite, kad XIX a. viduryje baudžiavinę sistemą Rusijoje ištiko krizė. ....
2. Kas yra luomas? Koks luomas sudarė lietuvių visuomenę XIX a. pirmoje pusėje? ....
3. Kaip 1863 m. sukilimas paveikė baudžiavos panaikinimo eigą lietuviškose žemėse? Paaiškinkite kodėl. ....
4. Kokia buvo pagrindinė „Rusiškų pradų atkūrimo programos" mintis? Kada ji pradėta įgyvendinti? ....
5. Pateikite bent du paaiškinimus, leidžiančius suprasti, kodėl XIX a. antroje pusėje Lietuvoje buvo menkai išplėtota pramonė. ....

6

1. Kaip baudžiavos panaikinimo dokumentai reglamentavo valstiečių žemės nuosavybę? Kada buvo paskelbti pirmieji tokie nuostatai? ....
2. Kaip valstiečiai įvertino Vasario manifestą? Nurodykite vieną priežastį, sąlygojusią tokią jų reakciją. ....
3. Trimis sąvokomis apibūdinkite statistinį XIX a. antros pusės lietuvį, gyvenantį Šiaurės vakarų krašte. ....
4. Išvardykite socialines grupes, dalyvavusias 1863 m. sukilime. ....
5. Pateikite bent du paaiškinimus, kodėl bajorų įtaka XIX a. antroje pusėje lietuviškoje visuomenėje nyko. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

A Lietuvių tautinis atgimimas

1

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu vyko lietuvių tautinis atgimimas? Kokiai valstybei tada jie priklausė?
2. Kas sieja šiuos žmones: Jankus, Šliūpas, Basanavičius? Paminėkite dvi sąsajas.
3. Kilmingo kraujo, generolas, valdovo patikėtinis ir pravardžiuojamas koriku. Kas jis ir kas jį taip vadino?
4. Kokiam regione buvo suorganizuotas lietuviškų knygų spausdinimas? Kas buvo to proceso įkvėpėjas?
5. Dviem teiginiais įrodykite, kad Didysis Vilniaus Seimas atstovavo visos tautos interesams.

2

1. Apibrėžkite lietuvių tautinio atgimimo chronologines ribas.
2. Vienas netinka: J. Basanavičius; M. Jankus; V. Kudirka; J. Šliūpas. Kodėl?
3. „Knygnešių karalius", nes, matyt, daugiausia pernešė knygų, bet žandarams taip ir nepavyko jo sulaikyti. Kas jis ir kokiai draugijai priklausė?
4. Kokiame regione veikė lietuviška gimnazija? Kaip ji vadinosi?
5. Koks buvo pagrindinis Didžiojo Vilniaus Seimo nutarimas? Kada jis paskelbtas?

3

1. Kada oficialiai Lietuvoje pradėta rusinimo politika? Kaip vadinamas dokumentas, numatantis rusinimą?
2. Paminėkite du aktyviausius aušrininkus, nurodydami vieno iš jų pareigas laikraštyje.
3. Istorikas, aktyvus LSDP narys, stojo už Lietuvos nepriklausomybę. Kas jis? Iššifruokite partijos pavadinimą.
4. Kokiame regione aktyviausiai reiškėsi lietuvių tautinis atgimimas? Nurodykite vieną priežastį kodėl.
5. Kokioje Rusijos valdžios institucijoje buvo lietuvių deputatų? Nuo kelintų metų?

4

1. Kada buvo priimta „Rusiškų pradų atkūrimo programa"? Kokioms gubernijoms ji buvo pritaikyta?
2. Kur ir kada pradėta leisti „Aušra"?
3. Lietuvių tautos patriarchas, rašytojas, istorikas. Kas jis ir kokia jo tikroji profesija?
4. Maždaug kiek Didžiajame Vilniaus Seime dalyvavo lietuvių? Paminėkite vieną ne Rusijos imperijos regioną, kuriam jie atstovavo.
5. Ši draugija – didžiausia ir aktyviausia knygų kontrabandos organizacija. Kaip ji vadinosi ir kurioje gubernijoje veikė?

5

1. Nuo kada iki kada Rusijos imperijoje galiojo lietuviškos spaudos lotyniškais rašmenimis draudimas?
2. Kokius tikslus „Aušros" laikraščiui kėlė jo leidėjai? Paminėkite du.
3. Kokį postą užimantis asmuo galėjo leisti įstatymus Šiaurės vakarų kašte? Kaip šie įstatymai vadinami?
4. Inžinierius, savo santaupas paaukojęs „Vilniaus žinioms" – pirmajam dienraščiui leisti. Kas jis? Kuriame dešimtmetyje jis ėmė leisti šį laikraštį?
5. Kokias žinote dvi visuomenines-kultūrines draugijas, įsikūrusias XX a. pradžioje Lietuvoje?

6

1. Nuo kada iki kada Lietuvoje veikė knygnešių tinklas?
2. Kokio turinio straipsniai užėmė didesnę „Aušros" dalį? Paminėkite vieną jų autorių.
3. Kunigas, neoromantikas, poetas, laikomas vienu iš tautinio atgimimo dainių. Kas jis? Vienu argumentu įrodykite, kad jis buvo vienas iš tautinės savimonės žadintojų.
4. Išvardykite Šiaurės vakarų krašto gubernijas.
5. Kuriame dešimtmetyje buvo įkurta Lietuvos dailininkų draugija? Paminėkite nors vieną jos narį.

7

1. Kada Lietuva pateko į Rusijos imperijos sudėtį? Kada Rusijos valstybinės įstaigos apleido Lietuvą?
2. Nurodykite dvi „Aušros" bankroto priežastis.
3. „Tėvynės sargo" redaktorius, rašytojas, apie 40 knygų autorius. Kas jis ir kokia buvo pagrindinė jo profesija?
4. Koks buvo caro valdžios požiūris į Katalikų Bažnyčią? Atsakymą iliustruokite vienu konkrečiu pavyzdžiu.
5. Kuriame dešimtmetyje buvo įkurta Lietuvos mokslo draugija? Paminėkite nors vieną jos narį.

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Lietuvių tautinis atgimimas

1

1. Kada Rusijos imperijoje atsirado Šiaurės vakarų kraštas? Kas tai buvo? ....
2. Nuo kada pradėtas leisti „Varpas"? Kas tai buvo? ....
3. „Aušros" redaktorius, teisininkas, švietėjas, laisvamanis. Kas jis? Iš ko jis perėmė „Aušros" redaktoriaus pareigas? ....
4. Kas ką skerdė Kražių skerdynėse? ....
5. Tilžė, Ragainė Bitėnai. Su kokia lietuvybės gaivinimo veikla siejamos šios vietovės? Kur jos yra? ....

2

1. Kuriame amžiuje Lietuvoje prasidėjo Tautų pavasaris? Kokiu specifiniu terminu jis čia vadinamas? ....
2. Kokiame laikraštyje buvo išspausdinta „Tautiška giesmė"? Kas jos autorius? ....
3. Vienas iš „Aušros" leidėjų, spaustuvininkas, laikraščio finansininkas. Kas jis ir kur gyveno? ....
4. Kodėl daugelis tautinio atgimimo veikėjų rinkosi būtent gydytojo ir kunigo profesijas? ....
5. Kuriame dešimtmetyje lietuviai galėjo pasidžiaugti net 18 pavadinimų periodinių leidinių? Paminėkite vieną. ....

3

1. Kuris Rusijos administracinis vienetas buvo tvarkomas pagal „Laikinąsias taisykles"? Nuo kada? ....
2. Chorvedys, kompozitorius, pirmosios lietuviškos operos autorius. Kas jis? Kokia tai opera? ....
3. Dviem požymiais įrodykite, kad LSDP rūpėjo tautinės savimonės žadinimas. ....
4. Šioje parodoje buvo eksponuojami Juozo Zikaro, Petro Rimšos, Antano Žmuidzinavičiaus darbai. Kaip vadinosi ši paroda ir koks dar vienas jos dalyvis tiktų paminėti šiame sąraše? ....
5. Kuriame dešimtmetyje Lietuvoje įsikūrė daugiausia knygynų? Kokiame mieste? ....

4

1. Kokie buvo caro valdžios Šiaurės vakarų krašte tikslai XIX a. antroje pusėje? Koks įvykis tai sąlygojo? ....
2. Dailininkas, kompozitorius, vargonininkas iš Druskininkų. Kas jis ir kokį jo muzikos kūrinį žinote? ....
3. Dviem teiginiais įrodykite, kad LDP rūpėjo žadinti tautinę savimonę. ....
4. Liudas Gira, Ignas Šeinius, Kazys Binkis, Vincas Pietaris. Kas sieja šiuos asmenis? Pridėkite dar vieną, tinkamą šiam sąrašui. ....
5. Kokius tikslus savo veiklai kėlė Lietuvių mokslo draugija? Kuriame dešimtmetyje ji susikūrė? ....

5

1. Nurodykite du metodus, kuriais caro valdininkai bandė atkurti „rusiškus pradus" Šiaurės vakarų krašte. ....
2. Rašytoja, pedagogė, visuomenės veikėja, nors jos slapyvardis visai nekrikščioniškas, tačiau būtent jos kandidatūra buvo labai rimtai svarstoma palaimintosios vardui suteikti. Kas ji? Ką parašė? ....
3. Kaip lietuviai sureagavo į Rusijoje kilusią 1905 m. revoliuciją? Pateikite bent du pavyzdžius. ....
4. Kodėl lietuvių deputatai Rusijos dūmoje dalyvaudavo tik apie du mėnesius? Pagal kokį dokumentą jie išvis ten patekdavo? ....
5. Antanas Baranauskas, Maironis, Juozas Tumas-Vaižgantas. Nurodykite bent du juos siejančius bendrumus. ....

6

1. Koks buvo caro administracijos požiūris į Katalikų Bažnyčią? Nurodykite vieną tai sąlygojusią priežastį. ....
2. Bendrinės lietuvių kalbos kūrėjas, rašytojas, visuomenininkas. Kas jis ir kokios draugijos narys buvo? ....
3. Spaudos draudimas buvo panaikintas .... m., tačiau tikrasis knygų leidybos bumas prasidėjo po dvejų metų. Paaiškinkite, kodėl (ir parašykite metus). ....
4. 1906 m. lietuviai išrinko savo atstovus į .... Paminėkite vieną partiją, dalyvavusią tuose rinkimuose. ....
5. Dviem požymiais įrodykite, kad XIX a. paskutiniais dešimtmečiais iš tikrųjų brendo lietuvių tautinė savimonė. ....

7

1. Kokius tikslus caro administracija kėlė Šiaurės vakarų krašte veikusioms pradinėms mokykloms? ....
2. Kodėl Didysis Vilniaus Seimas buvo sušauktas būtent Vilniuje – nelabai lietuviškame mieste? Kada? ....
3. Pirmasis lietuviškas mėgėjiškas spektaklis buvo suvaidintas .... kurorte pagal Keturakio komediją „......................" – parašykite trūkstamus žodžius. ....
4. Nurodykite dvi kapitalizmo raidos ir tautinio atgimimo sąsajas. ....
5. Pateikite du pavyzdžius, kad Žemaičių kultūrinis sąjūdis skatino lietuvių tautinį atgimimą. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

C Lietuvių tautinis atgimimas

klausimai

1

1. Kas ir kada paskelbė „Rusiškų pradų atkūrimo programą"?
2. Ką turėjo bendra Jurgis Bielinis ir Motiejus Valančius? Nurodykite bent dvi sąsajas.
3. Koks socialinis sluoksnis buvo aktyviausias tautiniame atgimime? Viena priežastimi paaiškinkite kodėl.
4. Vilniuje yra paminklas dviem lietuvių rašytojoms, seserims, pasivadinusioms vienasmeniu slapyvardžiu. Kas jos? Kuriame amžiuje jos gyveno?
5. „Amerika pirtyje". Kas ir kam ją „užkūrė"?

2

1. Kas ir kada uždraudė lietuvišką spaudą lotyniškais rašmenimis?
2. Iš kokio socialinio sluoksnio buvo kilusi naujoji inteligentija? Kuo ji skyrėsi nuo senosios?
3. Nurodykite bent du „Varpui" iškeltus tikslus.
4. „Vargo mokykla". Ką ir kodėl taip vadino?
5. Kokios organizacijos narystė siejo Augustiną Janulaitį, Steponą Kairį, Vladą Sirutavičių? Ką jie manė apie Lietuvos ateitį?

3

1. Kas ir kada lietuviškas gubernijas sujungė į Šiaurės vakarų kraštą?
2. Paminėkite bent du to laikotarpio katalikiškos pakraipos periodinius leidinius.
3. Kodėl daugelis lietuvių tautinio atgimimo veikėjų rinkosi būtent gydytojo ir kunigo profesijas? Paminėkite nors vieną, pasirinkusį kitokią, nei šios paminėtos.
4. Kada ir kodėl į mūsų kultūros istoriją pateko opera „Birutė"?
5. Dviem faktais įrodykite, kad Vincas Kudirka pelnytai laikomas lietuvių tautinės savimonės žadintoju.

4

1. Kokias žinote to meto gimnazijas, pritraukdavusias nemažai lietuvių moksleivių? Paminėkite dvi.
2. „Palangos Juzės" autorius, knygų kontrabandos iš Prūsijos organizatorius. Kas jis? Kokia tikroji jo profesija?
3. Šias knygas pardavinėjo pusvelčiui, net dalijo veltui, bet žmonės jų neskaitė. Kodėl? Kokios tai knygos?
4. Nurodykite nors du „Aušrai" iškeltus tikslus.
5. Ką turėjo bendra J. Basanavičius ir V. Kudirka? Nurodykite du bendrumus.

5

1. Kas siejo Muravjovą su Lietuva? Nurodykite pora sąsajų.
2. Maždaug kada susiformavo lietuviška inteligentija? Iš kokio socialinio sluoksnio ji buvo kilusi?
3. Ką vadiname aušrininkais? Kokiais būdais jie ragino priešintis rusinimui?
4. Dviem pavyzdžiais pagrįskite teiginį, kad daugumos lietuvių inteligentų tautinės nuostatos susiformavo Motiejaus Valančiaus dėka.
5. Kas turėjo įtakos lietuvių kultūrinio, visuomeninio gyvenimo pagyvėjimui po 1907 m.?

6

1. Kodėl caras tiesiogiai neuždraudė Katalikų Bažnyčios veiklos Lietuvoje, o bandė ją žlugdyti įvairiais draudimais? Paminėkite bent vieną draudimą.
2. Išvardykite jums žinomas to laikotarpio politines partijas.
3. Kas siejo Joną Šliūpą ir Joną Basanavičių?
4. Paminėkite keturis Lietuvių dailės draugijos narius.
5. Dviem pavyzdžiais įrodykite, kad tautinė lietuvių savimonė XX a. pirmame dešimtmetyje jau buvo pažadinta.

7

1. Paminėkite bent du motyvus, skatinusius valstiečius leisti vaikus tik į slaptąsias mokyklas.
2. Kokius žmones vadinta knygnešiais? Kada jų veikla ypač suaktyvėjo?
3. Paminėkite bent dvi moteris – aktyvias tautinio atgimimo veikėjas.
4. Apie 1880 m. kilo pirmoji emigracijos banga iš Lietuvos. Nurodykite bent dvi priežastis kodėl žmonės išvykdavo.
5. Kokią politinę partiją įkūrė kairiosios jėgos? Paminėkite nors vieną jos narį.

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Lietuvių tautinis atgimimas D

1

1. Kuris socialinis sluoksnis aktyviausiai priešinosi rusinimui? O koks socialinis sluoksnis ypač skatino šį pasipriešinimą? ....
2. Caras dievagojosi niekada neuždraudęs lietuviškos spaudos. Tai kas ir kada tai padarė? ....
3. Kodėl būtent Užnemunėje gimė daugiausia lietuvių tautinės savimonės žadintojų? ....
4. Būdamas vyskupas, Motiejus Valančius sėkmingai užsiėmė kontrabandos organizavimu; negana to, jis dar laikomas tautos didvyriu. Paaiškinkite šį paradoksą. ....
5. Kada lietuviai deklaravo autonomijos siekį? Kokios valstybės sudėtyje? ....

2

1. Nors caras draudė lietuviškas mokyklas daugiau kaip 40 metų, beveik visi lietuviai mokėjo lietuviškai skaityti ir rašyti. Kaip jie to išmoko ir kas juos mokė? ....
2. Kas lietuvių jaunuomenę traukė į Peterburgą? Kodėl būtent šis Rusijos miestas? ....
3. Kas siejo M. K. Čiurlionį su Miku Petrausku? Paminėkite nors vieną kurio nors jų kūrinį. ....
4. XIX a. pabaigoje Mažąją Lietuvą ir Didžiąją Lietuvą siejo glaudūs ryšiai. Pateikite bent du pavyzdžius. ....
5. Kodėl aktyvus lietuvių kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas nuo 1915 m. smarkiai prigeso? ....

3

1. Lietuvoje kapitalizmo raida buvo spartesnė, nei kitose Rusijos žemėse. Dviem teiginiais paaiškinkite kodėl. ....
2. 1904 m. caras atšaukė lietuviškos spaudos draudimą. Nurodykite bent dvi priežastis kodėl.
3. Kodėl valstiečių vaikai mokytis pasirinkdavo Rusijos universitetus, o ne Vilniaus? Kokią Rusijos mokymosi įstaigą jie ypač mėgo? ....
4. Ką turėjo bendra A. Žmuidzinavičius ir M. K. Čiurlionis? Kokiai draugijai jie priklausė? ....
5. Dviem pavyzdžiais įrodykite, kad lietuviai Vilnių laikė savo tautos sostine. ....

4

1. Kodėl lietuvių tautiniame atgimime dalyvavo mažai bajorų? Nurodykite bent dvi priežastis. ....
2. Paminėkite bent dvi knygas, kuriomis naudojosi daraktoriai, dirbdami savo darbą. ....
3. S. Daukantas, Maironis, M. Valančius, A. Baranauskas. Vienas čia netinka. Kodėl? ....
4. Gegužės 7 d. šiandien – ypač smagi žurnalistų šventė. Kodėl būtent ši diena? Kaip ji vadinama? ....
5. Didesnę dalį Vilniaus gyventojų sudarė ne lietuviai, o kitų tautybių žmonės. Bet būtent šiame mieste įvyko svarbiausias lietuvių tautinio atgimimo įvykis. Koks tai įvykis ir kodėl būtent Vilniuje? ....

5

1. Kuo skyrėsi valstiečių siekiai 1863 m. sukilime ir 1905 m. revoliucijoje? ....
2. Pateikite bent du įrodymus, kad J. Tumas–Vaižgantas pelnytai laikomas tautinės savimonės žadintoju. ....
3. Kokių prielaidų reikėjo sėkmingai tautinės savimonės žadinimo veiklai plėtoti? Pateikite dvi prielaidas. ....
4. Kada lietuviai pasidžiaugė pirmaisiais teatro spektakliais? Kaip vadinosi pirmasis spektaklis? ....
5. 1906 m. lietuviai pirmą kartą delegavo savo atstovus į Rusijos dūmą. Tačiau realios naudos šis atstovavimas neatnešė. Dviem argumentais nurodykite kodėl. ....

6

1. Dviem požymiais įrodykite, kad XIX a. viduryje lietuvių tautinė savimonė dar nebuvo subrendusi. ....
2. Lietuvoje caro administracija įsteigė daug pradinių mokyklų, tačiau lietuviai steigė dar ir patys privačias. Kodėl ir kaip tos lietuvių privačios mokyklos vadinosi? ....
3. Dviem pavyzdžiais įrodykite, esą lietuvių studentija rūpinosi lietuvių tautiniu atgimimu. ....
4. Už kokius nuopelnus 50 litų banknote pavaizduotas Jonas Basanavičius? Paaiškinkite, pateikdami bent du argumentus. ....
5. Pateikite bent du faktus apie Didžiojo Vilniaus Seimo dalyvius. ....

7

1. Pateikite bent du paaiškinimus, kodėl caras ėmėsi rusinimo politikos Lietuvoje. ....
2. Kas sieja Tautų pavasarį su lietuvių tautiniu atgimimu? ....
3. Įrodykite, kad Jurgis Bielinis buvo Lietuvos patriotas. ....
4. Kokios draugijos rūpesčiu Lietuvos mokyklos buvo aprūpintos lietuviškais vadovėliais? Kada? ....
5. Vilniaus senamiestyje stovi pastatas, pažymėtas memorialine lenta, kad būtent čia įvyko lietuvių suvažiavimas, pareikalavęs Lietuvai autonomijos. Koks tai pastatas ir koks tas suvažiavimas? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Pirmasis pasaulinis karas ir jo padariniai. Rusija 1917 metais

klausimai

1

1. Šūviai Sarajeve laikomi Pirmojo pasaulinio karo pretekstu. Kas ten ką nušovė ir kuriais metais?
2. Kas yra frontas? Kiek frontų veikė Pirmojo pasaulinio karo metais?
3. Kokios karinės technikos naujovės buvo pirmą kartą panaudotos Pirmajame pasauliniame kare?
4. Kas sieja G. Lvovą ir A. Kerenskį? Kokia buvo Rusijos politinė santvarka jų karjeros viršūnėje?
5. Paryžiaus taikos konferencijai pirmininkavo .... Jis atstovavo ir savo šaliai ....

2

1. Kas yra pretekstas? Koks įvykis tapo Pirmojo pasaulinio karo pretekstu?
2. Kokios šalys kovėsi Rytų fronte? Kada šiame fronte prasidėjo karo veiksmai?
3. Kokios priežastys lėmė, jog Vakarų fronte susiklostė būtent pozicinis karas? Ties kokia vietove?
4. Nurodykite dvi Vasario revoliucijos priežastis Rusijoje.
5. Kas atstovavo Jungtinei Karalystei Paryžiaus taikos konferencijoje? Kada ji prasidėjo?

3

1. Septyniolikmečio moksleivio šūviai laikomi vieno žiauriausių pasaulinių karų pretekstu. Kur kas ką šaudė?
2. Kokios valstybės kovėsi Vakarų fronte? Kokia situacija susiklostė šiame fronte?
3. Vokiečiai Rytų fronte sparčiai stūmėsi pirmyn. Nurodykite dvi konkrečias priežastis kodėl.
4. Dviem argumentais įrodykite, kad 1917 m. Rusijoje įvyko būtent revoliucija.
5. Kas sieja šiuos vyrus – Klemanso, Orlandą, Loidą Džordžą? Ką dar galite prie jų pridėti?

4

1. 1914 m. birželio 28 d. nuo teroristo .... rankos žuvo Austrijos-Vengrijos sosto įpėdinis. Kokių padarinių sukėlė šis šūvis?
2. Kas yra pozicinis karas? Ties kokia vietove jis susiklostė Pirmojo pasaulinio karo metais?
3. Kas pirmas pradėjo karo veiksmus Rytų fronte? Kada?
4. Kas ir kada Rusijoje sudarė Laikinąją vyriausybę?
5. Nors V. Orlandas priklausė Keturių tarybai, tačiau savo šaliai didelių laimėjimų nepasiekė. Kodėl? Kokiai šaliai jis atstovavo?

5

1. Kas laikoma Pirmojo pasaulinio karo pretekstu? O kokias žinote šio karo priežastis? Paminėkite vieną.
2. Išvardykite svarbiausius Vakarų fronto mūšius (tris).
3. Skerdynės prie Ipro – šitaip žmonės pavadino vieną Pirmojo pasaulinio karo mūšį. Kokiame fronte jis vyko? Kokios šalies kareivių žuvo daugiausia?
4. Kas yra dvivaldystė? Kada ji susidarė Rusijoje?
5. Koks dokumentas tapo Paryžiaus taikos konferencijos sutarčių pagrindu? Kas buvo jo autorius?

6

1. 1914 m. liepą Europoje kilo krizė. Kokio pobūdžio buvo ši krizė? Dėl ko ji kilo?
2. Kuo skyrėsi karo veiksmai Rytų fronte nuo karo veiksmų Vakarų fronte?
3. Šiame mūšyje žuvo apie 80 000 vokiečių kareivių. Didžiuma jų buvo palaidota nežinomojo kareivio kapuose. Koks tai galėjo būti mūšis ir kokioje valstybėje dabar yra tos kapinės?
4. Kas ir kada Rusijoje paskelbė proletariato diktatūrą?
5. Kokią įtaką Paryžiaus taikos konferencijai darė 14 punktų programa? Kas jos autorius?

7

1. Kaip Pirmasis pasaulinis karas susijęs su Sarajevo miestu? Kokioje valstybėje jis tada buvo?
2. Ipras, Soma, Verdenas. Kas sieja šias vietoves? Nurodykite bent dvi sąsajas.
3. Tankai, povandeniniai laivai, lėktuvai. Kokį vieną bendrą bruožą turėjo šios karo mašinos kalbant apie Pirmąjį pasaulinį karą? Ką dar galėtumėte pridėti prie šios kategorijos?
4. Kas ir kada Rusijoje paskelbė respubliką?
5. Kas sudarė Keturių tarybą?

ATSAKYMŲ REZULTATAI...

1

1. Kokie požymiai rodė, kad 1914 m. Europoje brendo karas? ....
2. Į ką Italija iškeitė savo sąjungininkus? Viena priežastimi paaiškinkite kodėl. ....
3. Kokio dokumento pasirašymu baigėsi karo veiksmai Vakarų fronte? Kas buvo pralaimėjusysis? ....
4. Kuri imperija, baigiantis Pirmajam pasauliniam karui, suskilo net į tris dalis? Kokias? ....
5. „Visų šalių proletarai, vienykitės!" Kurios šalies devizu tapo šis šūkis 1917 m.? Kokia tada buvo jos politinė santvarka? ....

2

1. Bent dviem motyvais paaiškinkite, kodėl europiečius buvo apėmusios militaristinės nuotaikos? ....
2. Kodėl Vakarų šalys patyrė daug mažiau sugriovimų nei Rusija? Kuri Vakarų valstybė labiausiai buvo nuniokota? ....
3. Kokio dokumento pasirašymu baigėsi karo veiksmai Rytų fronte? Kam jis buvo palankesnis? ....
4. Vilhelmas II pabėgo, ir jo valstybė virto respublika. Kokia tai šalis ir kada tai įvyko? ....
5. Kas siejo Čekoslovakiją, Austriją ir Vengriją? Nurodykite bent dvi sąsajas. ....

3

1. Kokios aplinkybės privertė Rusiją 1914 m. liepą paskelbti visuotinę mobilizaciją? Kokių padarinių tai turėjo? ....
2. Kas sąlygojo didelį sužeistųjų skaičių Pirmajame pasauliniame kare? Kokio ginklo naudojimas ypač didino aukų skaičių? ....
3. Kompjenas. Kuo ir kada pasižymėjo ši vietovė? ....
4. Romanovai ir Habsburgai. Kaip šias šeimas paveikė Pirmasis pasaulinis karas? Kas jos tokios buvo? ....
5. Kokiai valstybei teko vykdyti Sevro taikos sąlygas? Kieno sprendimu? ....

4

1. Kuri karinių blokų narė pakeitė savo sąjungininkus 1915 m.? Iš kurio bloko į kurį ji perėjo? ....
2. Prarastoji karta. Kas apibūdinama šiuo pasakymu? Pateikite dvi šios kartos charakteristikas. ....
3. Lietuvos Brasta. Kuo ir kada pasižymėjo ši vietovė? ....
4. Nurodykite du Nikolajaus II ir Vilhelmo II bendrumus. ....
5. Kuriai valstybei teko vykdyti Neji taikos sąlygas? Kieno sprendimu? ....

5

1. Kada į karą įstojo JAV? Kokiame fronte? ....
2. Kuo Pirmasis pasaulinis karas skyrėsi nuo visų iki tol vykusių karų? Pateikite du skirtumus. ....
3. Kokiu dokumentu buvo patvirtinta visiška Vokietijos kapituliacija? Kada jis pasirašytas? ....
4. Kas siejo Leniną ir Levą Trockį? Nurodykite dvi sąsajas. ....
5. Kokiai valstybei teko vykdyti Trianono taikos sąlygas? Kieno sprendimu? ....

6

1. Kuri Antantės valstybė pirmoji baigė karą? Kodėl? ....
2. Maždaug kiek Pirmajame pasauliniame kare žuvo žmonių? Pateikite vieną paaiškinimą, kas sąlygojo tokį aukų skaičių? ....
3. Kokiu dokumentu Rusija atsisakė pretenzijų į savo vakarines provincijas? Kieno naudai? ....
4. Dviem argumentais įrodykite, kad Leninas buvo populistas. ....
5. Kokiai valstybei teko vykdyti Sen Žermeno taikos sąlygas? Kieno sprendimu? ....

7

1. Kodėl 1914–1918 m. karas vadinamas pasauliniu? Pateikite bent du argumentus. ....
2. Dviem požymiais charakterizuokite padėtį pozicinio karo fronte. ....
3. Kokiu dokumentu ir kada Leninas realizavo savo pažadą „taiką – tautoms"? ....
4. Dviem argumentais įrodykite, kad kunigaikščio Lvovo pažiūras galime įvardyti kaip demokratines. ....
5. Kokiai valstybei teko vykdyti Versalio taikos sąlygas? Kieno sprendimu? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Pirmasis pasaulinis karas ir jo padariniai. Rusija 1917 metais

klausimai

1

1. Apibrėžkite Pirmojo pasaulinio karo chronologines ribas.
2. Dviem argumentais paaiškinkite, kodėl per šį karą žuvo tiek daug Rusijos karių.
3. Išvardykite šalis, kovojusias Vokietijos pusėje.
4. Kokios naujos valstybės susikūrė po Pirmojo pasaulinio karo iš Austrijos-Vengrijos imperijos žemių?
5. Tautų Sąjunga turėjo užtikrinti iš esmės du dalykus. Kokius?

2

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu vyko Pirmasis pasaulinis karas? Kaip jis susijęs su to laikotarpio chronologija?
2. Kokios šalies kariuomenė patyrė daugiausia nuostolių per šį karą? Kodėl?
3. Kaip mokslo ir technikos revoliucija prisidėjo prie militaristinių nuotaikų formavimo? Kurioje kariaujančioje šalyje ši revoliucija jautėsi mažiausiai?
4. Paaiškinkite, kodėl padėtį Vakarų fronte vadiname poziciniu karu. Nuo kada ji susiklostė?
5. Ką skyrė Dancigo koridorius? Kokiai šaliai jis priklausė?

3

1. Kokį istorinį laikotarpį užbaigia Pirmasis pasaulinis karas? O koks prasideda?
2. Kuriame fronte vokiečiai patyrė daugiau aukų? Kodėl?
3. Kas lėmė didžiulius Rusijos teritorijos nuostolius per šį karą? Kokiu dokumentu ji tuos nuostolius pripažino?
4. Įvardykite menševikus ir bolševikus įprastais, tarptautiniais politiniais terminais.
5. Besarabija. Iš ko ir kam ji buvo perduota?

4

1. Kokia epocha buvo prieš Pirmąjį pasaulinį karą? Kaip ji prisidėjo prie karo kilimo?
2. Kodėl Trilypės sąjungos per šį karą nebegalime vadinti šiuo terminu? Nuo kada?
3. Kokių padarinių atnešė dujų naudojimas šiame kare? Kokiame fronte jos buvo naudojamos?
4. Kokiu tikslu ir nuo kada Rusijoje ėmė kurtis Darbininkų ir valstiečių tarybos?
5. Kas sieja šias valstybes – Lenkiją, Suomiją, Lietuvą? Kokią dar galite pridėti prie šio sąrašo?

5

1. Kiek metų truko Pirmasis pasaulinis karas? Kuri valstybė trumpiausiai kariavo šiame kare?
2. Kokie panašumai sieja Italiją ir Rusiją per šį karą?
3. Kokius naujus ginklus naudojo šalys, kariaujančios viena su kita? Paminėkite keturis.
4. Kodėl Leninas pasirašė Rusijai nuostolingą taikos sutartį? Kaip ji vadinasi?
5. Kas sieja šias valstybes: Estiją, Lietuvą, Čekoslovakiją? Kokią dar galite pridėti prie šio sąrašo?

6

1. Kuri valstybė paskutinė įsitraukė į šį karą? Kada?
2. Koks buvo pagrindinis Trilypės sąjungos tikslas Pirmajame pasauliniame kare?
3. Kodėl Rusija nebuvo pakviesta į Paryžiaus taikos konferenciją? Nurodykite dvi priežastis.
4. Kas sieja Orlandą, Vilsoną, Loidą Džordžą? Kokį istorinį asmenį galite prie jų pridėti?
5. Kaip Pirmasis pasaulinis karas pakeitė Rumunijos sienas? Padidino ar sumažino? Kokia teritorija?

7

1. Kuri valstybė pirmoji išstojo iš karo? Kokiu dokumentu?
2. Kokiame regione susiklostė pozicinis karas? Ties kokiu geografiniu objektu?
3. Kuo JAV motyvavo Vokietijai skelbiamą karą? Kokia buvo tikroji jos įstojimo į karą priežastis?
4. Dviem argumentais įrodykite, kad Rusijoje 1917 m. spalį įvyko revoliucija.
5. Paaiškinkite, kas tai yra demilitarizuota Reino zona. Kokios valstybės pageidavimu ji atsirado?

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Tarpukario režimai Europoje A

klausimai

1

1. Apibrėžkite tarpukario epochos chronologines ribas. ....
2. Nurodykite du diktatūros požymius. ....
3. Gimė Gruzijoje, tačiau ten praleido tik jaunystę; mokėsi dvasininkų seminarijoje, bet pateko Sibiran. Tačiau tai jam nesutrukdė tapti diktatoriumi. Kas jis ir kokiai šaliai vadovavo? ....
4. Kuriame dešimtmetyje Europoje kilo paskutinis badmetis? Kuriame regione? ....
5. Nurodykite du fašizmo ir nacizmo bendrumus. ....

2

1. Nuo kada iki kada tęsėsi tarpukaris? ....
2. Kas yra diktatūra? Paminėkite dvi valstybes, kuriose nagrinėjamu laikotarpiu diktatūros nebuvo. ....
3. Nepripažintas dailininkas, Pirmojo pasaulinio karo dalyvis, neišvaizdus, bet vadovavo arijų rasei ir ragino naikinti visus, turinčius negalią ar nepriklausančius germanams. Kas jis ir kokiai šaliai vadovavo? ....
4. Kuriame dešimtmetyje SSRS buvo priimtas sprendimas pertvarkyti žemės ūkį? Kaip vadinamas tas procesas? ....
5. Pateikite bent du argumentus, paaiškinančius stambiojo kapitalo paramą fašizmui. ....

3

1. Kurie dešimtmečiai laikomi tarpukario pradžia ir pabaiga? ....
2. Kas yra autoritarizmas? Paminėkite bent dvi to laikotarpio valstybes, kuriose jis gyvavo. ....
3. Už jį meldėsi, dėkojo už mafijos sunaikinimą, nacionalinės pramonės sustiprinimą. Tačiau praėjus 21 metams nuo jo žygio į Romą, pakorė. Kas jis? Kokiai šaliai jis vadovavo? ....
4. Suskaičiuokite, kiek buvo penkmečių tarpukaryje. Kokioje šalyje jie buvo praktikuojami? ....
5. Pateikite bent du argumentus, paaiškinančius stambaus kapitalo paramą nacizmui. ....

4

1. Kiek dešimtmečių tęsėsi tarpukaris? Kuriuo istorijos laikotarpiu jis buvo? ....
2. Kas yra totalitarizmas? Paminėkite nors dvi to laikotarpio valstybes, kuriose jis gyvavo. ....
3. Smulkus, šveplas, nuplikęs, bet po jo mirties kūną balzamavo ir iki šiol Raudonojoje aikštėje didelės eilės norinčių jam atiduoti paskutinę pagarbą. Kas jis ir kas jam atiduoda pagarbą? ....
4. Nurodykite du pagrindinius SSRS pirmojo penkmečio uždavinius. ....
5. Kokiais metodais Hitleris įtvirtino savo asmens kultą? Paminėkite nors du. ....

5

1. Kokios epochos buvo prieš tarpukarį ir po jo? ....
2. Nurodykite dvi diktatūros formas. ....
3. Tai buvo neeilinė Bavarijos aludė – visada pilna rudmarškinių vyrukų, kurių ne vienas pasipuošęs Pirmojo pasaulinio karo randais, visada aidinti nuo ugningų vado kalbų. Kuo ši aludė žymi? Kokiame mieste yra? ....
4. Kuriame dešimtmetyje Stalinas ėmėsi reformuoti SSRS pramonę? Kaip? ....
5. Kokioje valstybėje diktatūra įsigalėjo tik po pilietinio karo? Kas tapo diktatoriumi? ....

6

1. Koks istorinis laikotarpis pradedamas tarpukario epocha? Kuriame dešimtmetyje jis prasideda? ....
2. Nurodykite du diktatūros skirtumus nuo demokratijos. ....
3. Ilgiausiai išsilaikęs diktatorius Vakarų Europoje: laimėjo pilietinį karą, suvienijo dešiniąsias savo šalies jėgas. Sugebėjo neįtraukti šalies į Antrąjį pasaulinį karą. Kas jis? Kokiai šaliai vadovavo? ....
4. Kas yra kolūkiai? Kas ir kokioje šalyje juos ėmė steigti? ....
5. Ilgųjų peilių naktis. Kas buvo įvykdyta tą naktį? Kokioje šalyje? ....

7

1. Kada prasidėjo ir baigėsi tarpukario epocha? ....
2. Nurodykite du pagrindinius totalitarinio režimo požymius. ....
3. Kas yra gretų valymas? Kokiose šalyse jis buvo atliktas? ....
4. Alaus pučas. Kas tai yra? Kuriame dešimtmetyje jis vyko? ....
5. Dešinioji Lenino ranka, vadovavo Spalio įvykiams, vienas iš pilietinio karo vadų, užsienio reikalų liaudies komisaras, bet buvo nužudytas toli Meksikoje. Kas jis ir kodėl gyveno Meksikoje? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Tarpukario režimai Europoje

klausimai

1

1. Ką bendra turi šios valstybės: Lietuva, Latvija, Estija? Nurodykite du bendrumus.
2. Dviem teiginiais įrodykite, kad nacistinėje Vokietijoje buvo pažeidinėjamos žmogaus teisės.
3. Kodėl Musoliniui 1922 m. susiklostė palanki situacija ateiti į valdžią? Pateikite du argumentus.
4. F. Dzeržinskis šiais laikais būtų teisiamas kaip institucijos, nukankinusios tūkstančius „liaudies priešų", kontrrevoliucionierių, „kenkėjų", kūrėjas. Kaip vadinasi jo sukurta institucija? Kokioje šalyje ji veikė?
5. Kokiais metodais Stalinas kūrė savo asmens kultą? Pateikite nors du pavyzdžius.

2

1. Kuo Versalio taika tapo paranki naciams? Kaip jie komentavo jos pasirašymą?
2. Dviem teiginiais įrodykite, kad fašistinėje Italijoje buvo pažeidinėjamos žmogaus teisės.
3. Viena šiame sąraše netinka: Čekoslovakija, Lietuva, Latvija, Lenkija. Kas ir kodėl?
4. Juodmarškinių gaujos nevengdavo panaudoti jėgą prieš bet kokią opoziciją ar nepakankamą pagarbos pareiškimą dučei. Kas jie? Kas tas dučė?
5. Kokias galimybes savo veiklai turėjo įvairių meno srovių atstovai SSRS? Kokia meno srovė buvo sukurta SSRS ideologų?

3

1. Dviem teiginiais įrodykite, kad SSRS buvo pažeidinėjamos žmogaus teisės.
2. Kas su kuo kovėsi Rusijos pilietiniame kare? Nurodykite dvi priežastis, kurios lėmė vieno iš jų pergalę.
3. Kaip Italija išgyveno Didžiąją ekonomikos krizę? Kas tam turėjo įtakos?
4. Įvardykite Hitlerio pažiūras bent trimis skirtingais terminais, tai yra jo pažiūras į tris jūsų pasirinktus objektus.
5. Šiame pilietiniame kare paramą „saviems" teikė ir Italija, ir Vokietija. Tačiau demokratinės valstybės laikėsi nesikišimo politikos, tad laimėjo diktatūra. Kokioje šalyje vyko šis karas? Kuriame dešimtmetyje?

4

1. Kokia diktatūros forma buvo įvesta Lenkijoje? Vienu teiginiu įrodykite, kad būtent tokia.
2. Kas yra GULAG'as? Kokiuose regionuose buvo daugiausia jo kontroliuojamų įstaigų?
3. Kaip Didžioji ekonomikos krizė susijusi su politiniu Vokietijos gyvenimu? Paaiškinkite kodėl.
4. Įvardykite Musolinio pažiūras bent trimis skirtingais terminais, tai yra jo pažiūras į tris jūsų pasirinktus objektus.
5. Kokia tarptautinė organizacija turėjo padėti įgyvendinti pasaulinę komunistų partijos revoliuciją? Kokia šalis ją įkūrė?

5

1. Kokia diktatūros forma buvo įvesta Latvijoje? Vienu teiginiu įrodykite, kad būtent tokia.
2. Kas yra NKVD? Kokioje šalyje ji veikė?
3. Dviem teiginiais įrodykite, kad Hitleris buvo antisemitas.
4. Hitleris, Himleris, Gebelsas, Hindeburgas – vienas netinka. Kodėl?
5. Musolinis iki pat Antrojo pasaulinio karo nesulaukė jokios oficialios tarptautinės kritikos, nors jo šalyje nuolat buvo pažeidžiamos žmogaus teisės. Kodėl? Pateikite du argumentus.

6

1. Nurodykite dvi diktatūrų išplitimo šiame laikotarpyje Europos valstybėse priežastis.
2. Kurios Europos valstybės tarpukario laikotarpiu neslėpė savo militaristinių nuostatų?
3. Kokia diktatūros forma buvo įvesta Estijoje? Vienu teiginiu įrodykite, kad būtent tokia.
4. Nuo 1932 iki 1937 m. gyventojų skaičius SSRS praktiškai nepasikeitė. Kodėl? Nurodykite dvi priežastis.
5. Po kokių įvykių Musolinis atėjo į valdžią? Kokia politinė jėga buvo jo opozicijoje?

7

1. Kokia krizė sudarė prielaidas Hitleriui ateiti į valdžią? Kokiai politinei jėgai jis vadovavo?
2. Nurodykite du pagrindinius fašizmo teiginius.
3. Kokias valstybes tarptautinėje politikoje Stalinas įvardijo savo didžiausiais priešininkais? Nurodykite dvi valstybes.
4. Prieš ką ir kokioje šalyje imtasi išbuožinimo politikos?
5. Kokia diktatūros forma buvo įvesta Lietuvoje? Vienu teiginiu įrodykite, kad būtent tokia.

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

1

1. Apibrėžkite tarpukario chronologines ribas. ....
2. Kas yra demokratija? Nurodykite du jos požymius. ....
3. Paminėkite keturias Europos valstybes, kuriose demokratija išliko per visą tarpukarį. ....
4. 1934 m. Paryžių sukrėtė ultradešiniųjų jėgų organizuotos riaušės. Nurodykite dvi šių įvykių priežastis. ....
5. JAV – galingiausia to meto valstybė. Tačiau jos veikla Tautų Sąjungoje to neatspindėjo. Kas tai sąlygojo? Kas buvo Tautų Sąjunga? ....

2

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu kilo Didžioji ekonominė krizė? Kada? ....
2. Kokie pagrindiniai demokratijos ir diktatūros valdymo skirtumai? ....
3. Paminėkite keturias valstybes, atsisakiusias demokratijos tarpukariu. ....
4. O. Moslis įkūrė Didžiosios Britanijos fašistų sąjungą, tačiau didelio dėmesio ji nesusilaukė. Kodėl? ....
5. Nors JAV balsas Paryžiaus taikos konferencijoje buvo labai svarus, tačiau vėliau jo jau nebesigirdėjo nei Tautų Sąjungoje, nei tarptautinėse politinėse konferencijose. Kodėl? Kas ta Tautų Sąjunga? ....

3

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu Europos demokratijoms iškilo didžiausias pavojus? Kokia buvo pagrindinė tai sąlygojusi priežastis? ....
2. Kuo skiriasi konstitucinė monarchija nuo respublikos? Kuo jos panašios? ....
3. Kokią valstybę galime pavadinti demokratijos sala tarpukaryje? Kodėl būtent šitą? ....
4. Kokia valstybė tarpukaryje tapo ekonomikos lydere? Kokią valstybę ji pakeitė šioje pozicijoje? ....
5. V. Kvislingas – Norvegijos fašistų vadas. Kokie buvo jo reitingai? Kas tam turėjo įtakos? ....

4

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu gyvavo Veimaro Respublika? Kaip ji buvo vadinama oficialiai? ....
2. Paminėkite keturias tarpukario konstitucines monarchijas Europoje. ....
3. Tik 1926 m. Prancūzijos vyriausybei pavyko stabilizuoti franką. Kaip vadinamas pinigų nuvertėjimas ir kas lėmė franko kurso nestabilumą iki 1926 m.? ....
4. Kas klestėjimo periodu JAV atliko „naktinio sargo" vaidmenį? Kokios pareigos jam priskiriamos? ....
5. Kodėl Tautų Sąjunga iki pat 1936 m. nepriėmė Sovietų Sąjungos? O kodėl priėmė 1936 m.? ....

5

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu JAV apėmė Didžioji depresija? Kokiu kitu terminu ji vadinama? ....
2. Paminėkite keturias Europoje buvusias respublikas (nors ir ribotą laiką). ....
3. Kaip pokario krizė paveikė Vokietijos ekonomiką? Nurodykite dvi apraiškas. ....
4. 1926 m. Didžiojoje Britanijoje kilo angliakasių streikai. Kokios buvo jų priežastys? Ar buvo patenkinti streikuojančiųjų reikalavimai? ....
5. Kaip Tautų Sąjunga vertino Musolinio diktatūrą? Kokioje šalyje ji viešpatavo? ....

6

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu vyko Ispanijos pilietinis karas? Kokios politinės jėgos jį laimėjo? ....
2. JAV pramonė visu pajėgumu pradėjo dirbti tik 1922 m., praėjus trejiems metams po karo. Kaip vadinami tie treji metai JAV ekonomikoje? Kaip JAV ekonomika atrodė palyginti su kitomis šalimis? ....
3. 1936 m. Prancūzijoje rinkimus laimėjo Liaudies frontas. Kas tai yra? Kas lėmė jo pergalę? ....
4. Veimaro Respublika kaltinama išdavusi naciją Versalio taikos pasirašymu. Kas metė tuos kaltinimus? Kada tie kaltinimai tapo ypač populiarūs? ....
5. Kaip Tautų Sąjunga elgdavosi su nuostatus pažeidusiais savo nariais? Pateikite konkretų pavyzdį. ....

7

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu diktatūrų Europoje buvo daugiau, nei kitų valdymo formų? Paminėkite dvi tas kitas. ....
2. Kokiais būdais Prancūzija likvidavo pokario krizės padarinius? Kuriame dešimtmetyje? ....
3. Kas ir kokiai šaliai pritaikė Daueso planą? ....
4. Kokia valdymo forma gyvavo tais laikais Švedijoje? Kokį pasisekimą šioje šalyje turėjo komunistų partija? ....
5. 1929 m. Niujorko biržoje smarkiai krito akcijų kursas. Kokius padarinius sukėlė šis įvykis? Nurodykite vieną šio įvykio priežastį. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Tarpukario demokratijos

1

1. Pokario krizės ištakos – Europoje. Tačiau jos padarinius pajuto net tolimoji Indija. Kodėl? Kuriame dešimtmetyje ši krizė pasireiškė?
2. Kaip kitaip buvo vadinama Vokietija trečiame dešimtmetyje? Kokios vidaus politinės jėgos buvo aršios jos priešininkės?
3. Kokios politikos JAV laikėsi Europos politinių reikalų atžvilgiu? Kas tam darė įtaką?
4. Kaip buvo vadinama Danijos politinė santvarka? Paminėkite nors dvi jos valdymo institucijas.
5. Kokiam tikslui buvo įkurta Tautų Sąjunga? Ar Lietuva buvo jos narė?

2

1. Pokario krizė buvo juntama ir toli nuo Europos nutolusiuose regionuose – Pietryčių Azijoje, Okeanijoje, Pietų Afrikoje. Kas tai sąlygojo? Kuriame dešimtmetyje ši krizė pasireiškė?
2. Nacistai Veimaro Respubliką kaltino išdavyste. Kaip ir kada ji esą išdavė naciją?
3. Kaip JAV iškopė iš depresijos? Kas tada buvo prezidentas?
4. Didžiąją Britaniją sukrėtė net dvi ekonominės krizės. Tačiau ji išliko demokratinė. Kas tai sąlygojo?
5. Kaip Tautų Sąjunga reagavo į pilietinį karą Ispanijoje? Kaip tas karas baigėsi?

3

1. Kaip britų kolonijas paveikė pokario krizė? Paminėkite nors dvi didesnes britų kolonijas.
2. Kodėl JAV pasiūlė Vokietijai Daueso planą? Ar pavyko jį įgyvendinti?
3. Didžioji ekonominė krizė Prancūzijoje prasidėjo gerokai vėliau nei kitur. Kuriame dešimtmetyje? Kodėl vėliau?
4. Vienintelis, prezidentu išrinktas net keturis kartus, nors ir turintis fizinę negalią, ištempė JAV iš depresijos, iš Antrojo pasaulinio karo. Kas jis? Kokią programą pateikė depresijai įveikti?
5. Kuo Čekoslovakija skyrėsi nuo kitų naujųjų valstybių? Pateikite bent du kriterijus.

4

1. Kokią valstybės valdymo formą pasirinko beveik visos naujai susikūrusios valstybės savo moderniojo valstybingumo pradžioje? Kas tai sąlygojo?
2. E. M. Remarkas savo knygose aprašo prarastąją kartą. Kas tai per karta? Kokios pagrindinės jos savybės?
3. Kurio dešimtmečio JAV gyvenimą priimta apibūdinti kaip klestėjimą? Paminėkite nors vieną to meto prezidentą.
4. Nurodykite dvi priežastis, sąlygojusias Didžiosios Britanijos ekonominį nuosmukį trečio dešimtmečio pradžioje.
5. Liaudies fronto veikla Prancūzijoje buvo ypač sėkminga. Įrodykite teiginį. Kas tai yra?

5

1. Koks požiūris į demokratiją vyravo tarpukario pradžioje? Atsakymą pagrįskite konkrečiais pavyzdžiais.
2. Prarastoji karta. Kas buvo šitaip vadinama? Kokie šios kartos požymiai?
3. Kada JAV pasuko naujuoju kursu? Kas buvo jos vedlys šiame kelyje?
4. Švedija turėjo gana stiprią pramonę. Trečias dešimtmetis – jos aukso amžius. Tačiau tarpukariu šalį vis dėlto vienąkart supurtė didžiuliai streikai. Kokios buvo to sukrėtimo priežastys ir kada šalį ištiko ši socialinė krizė?
5. Respublikonų atėjimas į valdžią ir jų socialinės reformos privedė šią Europos šalį prie pilietinio karo. Kokia tai šalis ir kas buvo valdančiųjų jėgų opozicijoje?

6

1. Kodėl Hitleris savo Alaus pučui pasirinko 1923 metus? Kokio periodo pabaigą žymi šie metai?
2. Dviem požymiais apibūdinkite JAV visuomenę klestėjimo periodu.
3. Visas naujas pokario valstybes Didžioji ekonominė krizė užklupo gerokai vėliau, nei JAV ar Vokietiją. Kodėl? Kokia ekonomikos šaka sudarė naujųjų šalių ūkinį pagrindą?
4. Prancūzijoje komunistai du kartus buvo ypač populiarūs. Kokiais atvejais?
5. Kokios šalys neišbuvo Tautų Sąjungoje nuo jos įkūrimo ir tarpukario pabaigos?

7

1. Kokios priežastys sąlygojo demokratijos silpnumą naujųjų Europos valstybių visuomenėje?
2. Su kokiomis problemomis susidūrė Veimaro Respublika tarpukario pradžioje? Paminėkite dvi.
3. Kaip manote, kodėl Čekoslovakija išvengė ultrapolitinių jėgų atėjimo į valdžią? Kodėl ši šalis išskiriama iš kitų, išlaikiusių demokratiją?
4. Kokios politikos JAV visuomenė laikėsi Europos politinių reikalų atžvilgiu? Kas tam darė įtaką?
5. Ar Lietuvą buvo ištikusi Didžioji ekonominė krizė? Kaip manote, ar čia ji buvo intensyvi?

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Lietuva. Pirmieji nepriklausomybės žingsniai A

klausimai

1

1. Nuo kada iki kada Lietuva buvo okupuota vokiečių? ....
2. Kaip Vakarų Europoje gyvenantys lietuviai vertino Lietuvos nepriklausomybės siekius? Pateikite pavyzdį, iliustruojantį jūsų atsakymą. ....
3. Devintame dešimtmetyje buvo priimtas sprendimas išvežti Vilniaus Rotušės aikštėje stovėjusį V. Mickevičiaus-Kapsuko paminklą. Kodėl jis ten stovėjo ir kodėl nurodyta jį nugriauti? ....
4. Kada buvo priimta pirmoji Lietuvos nuolatinė Konstitucija? Kokią Lietuvos politinę santvarką ji numatė? ....
5. Kokia buvo gausiausia Lietuvos tautinė mažuma trečiame dešimtmetyje? Kokios jai buvo suteiktos teisės? ....

2

1. Kada Lietuvą pasiekė Pirmojo pasaulinio karo frontas? Į kokią teritoriją Lietuva buvo įtraukta? ....
2. Kaip Rusijos lietuviai vertino savo tautiečių nepriklausomybės siekius? Pateikite pavyzdį. ....
3. Paskelbus žemės reformą, žemes pirmiausia imta dalyti Nepriklausomybės karų dalyviams – .... ; dalis dalijamos žemės fondo buvo sukurta konfiskavus .... žemes (įrašykite). ....
4. L. Želigovskis ir V. Mickevičius-Kapsukas. Raskite du šių asmenų veiklos bendrumus. ....
5. Kodėl buvo įkurta Žydų reikalų ministerija? Kokie klausimai jai pavesti tvarkyti? ....

3

1. Nuo kada iki kada Lietuva buvo Oberoste? ....
2. Kokia pagrindinė Vasario 16-osios Akto mintis? Kieno parašas po šiuo aktu pirmas? Kodėl? ....
3. Sovietmečiu Vilniaus Rotušės aikštę puošė V. Mickevičiaus-Kapsuko paminklas. Kodėl jis dingo iš ten? Kas pasirūpino jį likviduoti? ....
4. Steigiamojo Seimo pirmininku tapo krikdemas .... (įrašykite). Kodėl būtent šios partijos? ....
5. Kokios tarptautinės organizacijos nare tapo Lietuva 1922 m.? Kokios naudos ji tuo siekė? ....

4

1. 1918 m. gruodžio 17 d. buvo paskelbta Lietuvos Socialistinė Respublika. Kas ją paskelbė? Koks miestas tapo jos sostine? ....
2. Kodėl lietuviai nebuvo pakviesti į Paryžiaus taikos konferenciją? Kokiam tikslui ji buvo sušaukta? ....
3. Nuo kokių karinių pajėgų labiausiai nukentėjo šiauriniai Lietuvos rajonai? Kada jos buvo įveiktos? ....
4. Po 1922 m. Lietuvoje ėmė nykti didesni nei 80 ha ūkiai. Kodėl? Kaip vadinamas šis reiškinys? ....
5. Kurios šalys pirmosios pripažino Lietuvos nepriklausomybę? Kada? (paminėkite dvi). ....

5

1. Sovietmečiu tikrąja Lietuvos nepriklausomybės data buvo laikoma 1918 m. gruodžio 17-oji. Paaiškinkite kodėl. O kokia data šiandien laikoma tikrąja? ....
2. Kaip Lenkija reagavo į Lietuvos nepriklausomybės siekius? Kokia užsienio valstybė palaikė lenkus? ....
3. Lietuvos kariuomenės pagrindą sudarė valstiečiai. Kodėl būtent šio sluoksnio? Nurodykite dvi priežastis. ....
4. Steigiamojo Seimo vyriausybės pirmininku buvo išrinktas valstietis liaudininkas ....(įrašykite). Kodėl būtent šios partijos? ....
5. Įrodykite, kad pagal pirmąją Lietuvos Konstituciją Lietuva buvo parlamentinė respublika. ....

6

1. Sovietmečiu vadintas Kapsuku, šis miestas 1989 m. virto Marijampole. Kodėl pakeistas pavadinimas? ....
2. Kas vadovavo bermontininkams? Kas sudarė šių karinių dalinių pagrindą? ....
3. Per dabartinę Lietuvos teritoriją ėjo net kelios demarkacinės linijos. Kas ir kokiam tikslui jas brėžė? ....
4. Vilniuje palaidota J.Pilsudskio širdis. Kas buvo šis žmogus ir kokie jo ryšiai su Vilniumi? ....
5. Kas neturėjo balsavimo teisės per Steigiamojo Seimo rinkimus? Kada vyko rinkimai? ....

7

1. Kada vokiečiai patiems lietuviams perdavė valdyti Lietuvą? Kodėl jie buvo tokie „gailestingi"? ....
2. Iš kur Lietuva gavo lėšų pirmiesiems savo nepriklausomybės žingsniams? Kas rūpinosi jų gauti? ....
3. Kada Kaunas virto laikinąja sostine? Iki kada jam teko ja būti? ....
4. Steigiamajame Seime nebuvo tokių žymių politikų kaip Antanas Smetona, Augustinas Voldemaras. Kodėl? Nurodykite bent dvi priežastis. ....
5. Kuo skyrėsi Lietuvos Seimo rinkimų tvarka 1922 m. nuo dabartinio Seimo rinkimų tvarkos? Kas ją numatė? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Lietuva. Pirmieji nepriklausomybės žingsniai

klausimai

1

1. Kokiomis aplinkybėmis buvo sušaukta Vilniaus konferencija? Kada?
2. Dviem punktais įrodykite, kad 1917 m. gruodžio 11-osios Lietuvos Nepriklausomybės deklaracija buvo neteisėta.
3. Kada Lietuvoje atsirado pirmasis savas prezidentas? Pagal kokį dokumentą? Kas juo tapo?
4. Augustinas Voldemaras – pirmasis premjeras, vedė sėkmingas derybas dėl paskolų jaunai Lietuvos valstybei. Tačiau jo Steigiamajame Seime nebuvo. Nurodykite nors dvi priežastis kodėl.
5. 1922 m. Lietuva jau turėjo savo valiutą – litą. Kokius pinigus litas pakeitė? Kuo buvo padengtas šis pinigas?

2

1. Kodėl okupantai vokiečiai leido lietuviams sušaukti tautos konferenciją? Kur ji įvyko ir kada?
2. Martynas Yčas, Rusijos lietuvis, turėjo aiškią poziciją Lietuvos ateities atžvilgiu – ji sutapo su Vakaruose gyvenančių lietuvių nuomone. Kokia tai pozicija? Kokių pažiūrų Rusijos lietuviai jos nesilaikė?
3. 1920 m. atsirado nauja valstybė – Vidurio Lietuva. Kas ją kūrė ir kur ji dingo?
4. Nurodykite du pagrindinius Taikos sutarties su Maskva punktus.
5. Kaip manote, kas lėmė krikdemų partijos pergalę per Steigiamojo Seimo rinkimus? Kas buvo šios partijos lyderis?

3

1. 1917 m. rudenį Vilniuje susirinko apie 200 lietuvių, atstovaujančių įvairiems lietuviškiems regionams, įvairioms lietuvių bendruomenėms. Į kokį renginį jie susirinko? Kas išdavė leidimą jų susirinkimui?
2. 1917 m. gruodį Lietuvos Tarybą paliko keturi nariai. Kas paskatino juos taip pasielgti? Kada jie grįžo?
3. 1918 m. vasario mėn. „Lietuvos žinios" išspausdino tekstą, dėl kurio visas laikraščio tiražas buvo konfiskuotas. Koks tai dokumentas? Kas konfiskavo tiražą?
4. Nurodykite tris didžiausias tautines mažumas, gyvenusias etninėje Lietuvoje. Kur jų buvo daugiausia?
5. Per kokius įvykius Lietuva neteko Vilniaus ir Vilniaus krašto? Kam jie atiteko?

4

1. Kuo iš esmės skyrėsi Vilniaus Didžiojo Seimo ir Vilniaus konferencijos nutarimai? Nurodykite vieno jų datą.
2. Iš kur atsirado Lietuvos Taryba? Kas buvo pirmasis jos pirmininkas?
3. Lenkija, vydama Raudonąją armiją iš savo teritorijos, peržengė ir Lietuvos sienas. Tačiau lietuvių atkirtį lenkams Vakarų valstybės įvertino neigiamai. Kodėl? Kaip buvo sureguliuotas konfliktas?
4. Kokiame mieste susirinko Steigiamasis Seimas? Kas jam pirmininkavo?
5. Pirmoji Lietuvos Konstitucija numatė, kad Lietuva bus demokratinė. Kokie jos straipsniai tai įrodo?

5

1. Kokie dokumentai nurodė Lietuvos Tarybos įgaliojimus? Iki kada ji turėjo tęsti savo veiklą?
2. Šiandien Vasario 16-oji yra valstybinė šventė. Kodėl? Nuo kelintų metų ji tapo žymia Lietuvai diena?
3. Antanas Smetona – pirmasis Lietuvos prezidentas. Kokiu būdu jis juo tapo? Kokiai partijai jis atstovavo?
4. Kodėl Lietuvai buvo svarbu gauti tarptautinį pripažinimą? Su kokia šalimi vis dėlto diplomatiniai santykiai taip ir nebuvo užmegzti?
5. Trečiame dešimtmetyje Lietuvoje smarkiai padaugėjo nedidelių ūkių. Kas tai sąlygojo? Kokie ūkiai buvo didžiausi?

6

1. Kokius uždavinius turėjo realizuoti Lietuvos Taryba?
2. Raudonoji armija nesulaukė lietuvių valstiečių paramos. Kas tam darė įtaką? O kas parėmė Raudonąją armiją Lietuvoje?
3. Trečiame dešimtmetyje kai kurie Lietuvos didikai buvo paskelbti tėvynės išdavikais. Kam ir kokiu būdu jie galėjo išduoti tėvynę? Kas sąlygojo tokią jų elgseną?
4. Steigiamasis Seimas dar Vilniaus konferencijoje buvo numatytas sušaukti Vilniuje. Tačiau susirinko Kaune. Kas tai sąlygojo? Kada susirinko Seimas?
5. Kaip vadinamas šalies Pagrindinis įstatymas? Kada Lietuva priėmė tokį įstatymą?

ATSAKYMŲ REZULTATAI...

Lietuva. Pirmieji nepriklausomybės žingsniai C

1

1. Kas ir kada įkūrė Oberostą? ....
2. Kokios buvo daugelio Vilniaus konferencijos dalyvių pažiūros? Savo nuomonę pagrįskite. ....
3. Kokias pareigas užėmė Augustinas Voldemaras 1918 m. lapkritį? Kodėl iš jo tas pareigas vėliau perėmė Mykolas Sleževičius? ....
4. 1920 m. pradėjo dirbti Steigiamasis Seimas. Tačiau rudeniop jam teko pertraukti savo darbą. Kodėl? Kada jis išvis baigė savo veiklą? ....
5. Kokia šalis pripažino Lietuvai Vilnių ir jo kraštą? Kokiu dokumentu? ....

2

1. Kas įrodytų, kad lietuvių tautinė savimonė baigiantis Pirmajam pasauliniam karui jau buvo subrendusi? Pateikite pavyzdžių. ....
2. Oskaras Milašius laikomas Lietuvos advokatu Paryžiaus konferencijos dienomis. Kodėl Lietuvai ten reikėjo advokatų? Kokiam tikslui buvo sušaukta ši konferencija? ....
3. Kokios politinės jėgos valdė Litbelą? Kur dingo ši valstybė? ....
4. 1922 m. Lietuva atsisakė naudoti reichsmarkes. Kuo jos buvo pakeistos? Kaip tai paveikė prekybą? ....
5. Kaip manote, kodėl tautininkai neturėjo vietų Steigiamajame Seime? Nurodykite dvi priežastis. ....

3

1. Kieno pozicija atsispindi Vilniaus konferencijos nutarimuose? Kas turėjo juos įgyvendinti? ....
2. Kokie yra pagrindiniai 1917 m. gruodžio 11-osios ir 1918 m. vasario 16-osios dokumentų skirtumai? ....
3. 1918 m. buvo priimta pirmoji Lietuvos Laikinoji Konstitucija. Kas ją patvirtino? Kodėl ji nebuvo nuolatinė? ....
4. Liucjanui Želigovskiui paskelbus Vilniaus kraštą Vidurio Lietuva, labiausiai protestavo Lietuva, bet ne patys Vilniaus krašto gyventojai. Kodėl gyventojai neprotestavo? Kur dingo ši valstybė? ....
5. Pagal kokį įstatymą Lietuvoje ėmė kurtis naujakurių vienkiemiai? Kokią paramą jiems teikė valstybė? ....

4

1. Vilniaus konferencijoje buvo akcentuotos kultūrinės teisės tautinėms mažumoms. Kokios tautinės mažumos paramos tikėtasi daugiausia? O mažiausiai? Kas tai sąlygojo? ....
2. Kiek žmonių sudarė Lietuvos Tarybą? Paminėkite nors tris jos narius. ....
3. Kas buvo bermontininkai? Kokiu tikslu jie atvyko į Lietuvą? ....
4. Nemažą biudžeto dalį nepriklausomoje Lietuvoje sudarė parama naujakuriams, išmokos už suvalstybintą žemę. Koks įstatymas numatė šias išlaidas? Ar jos apsimokėjo? ....
5. Kaip vadinama Lietuvos politinė santvarka 1924 m.? Koks dokumentas tai numatė? ....

5

1. Užsienio lietuviai Lietuvos politinės ateities klausimu turėjo vieningą nuomonę. Kokią? Kokiais būdais jie tą nuomonę pareiškė? ....
2. Kas lėmė A. Smetonos populiarumo smukimą apie 1920 metus? Nurodykite dvi priežastis. ....
3. Veržsaid Lietuvą Raudonoji armija skelbė, kad eina padėti bendraminčiams. Kas ją kvietėsi? Kada? ....
4. Kas yra demarkacinė linija? Ką ši linija skyrė Lietuvoje? ....
5. Visą tarpukarį Lietuva didžiavosi savo tvirta valiuta. Kokia? Kada ji buvo įvesta? ....

6

1. Tarpukario Lietuvoje ilgą laiką nevaržomai galėjo plėtotis žydų kultūrinė veikla. Kokiais nutarimais tai buvo numatyta pirmiausia? Kada jie buvo priimti? ....
2. Kodėl Vakarų valstybės kišosi į Lietuvos ir Lenkijos konfliktą? Pateikite pavyzdį, kaip jos tai darė. ....
3. Paminėkite dvi politines partijas, kurių reitingai 1920 m. buvo aukščiausi. ....
4. Kaip Maskvos taikos sutartis paveikė Lietuvos ir SSRS santykius tarpukariu? Ypač kurie jos punktai? ....
5. Kas siejo Estiją, Latviją ir Lietuvą 1918 m.? Nurodykite dvi sąsajas.

7

1. 1992 m. po nepriklausomybės atkūrimo buvo užmegzti Lietuvos ir Lenkijos diplomatiniai santykiai. Ta proga Lenkijos prezidentas atsiprašė už istorinę skriaudą Lietuvai. Kodėl santykiai tokie vėlyvi ir kokia ta skriauda? ....
2. Kas padėjo lietuviams sumušti Raudonąją armiją? Kodėl jie padėjo? ....
3. Kokie uždaviniai buvo numatyti pirmajai Lietuvos vyriausybei? Nurodykite du uždavinius. ....
4. Kokiomis aplinkybėmis buvo pasirašytas Vasario 16-osios aktas? Kokia pagrindinė šio dokumento mintis? ....
5. Kuriame dešimtmetyje Lietuva pasiekė tarptautinį pripažinimą? Kokios tarptautinės organizacijos nare ji tapo? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

A Lietuva parlamentarizmo metais

klausimai

1

1. Rinkimuose į pirmąjį Seimą krikdemai gavo 38 balsus iš 78. Tačiau šis Seimas buvo paleistas, nes nepavyko sudaryti teisėtos vyriausybės. Kodėl? Kas jį paleido?
2. Apibūdinkite karo padėtį. Kokie dažniausiai potvarkiai galioja ją paskelbus?
3. Kokia užsienio valstybė buvo pagrindinė Lietuvos prekybos partnerė trečiame dešimtmetyje? Kas tai lėmė?
4. Kas yra direktorija? Kaip ji buvo sudaroma?
5. Dviem argumentais įrodykite, kad A. Smetonos atėjimas į valdžią 1926 m. buvo neteisėtas.

2

1. Pirmajame Seime krikdemai turėjo 38 balsus iš 78. Prezidentu tapo jų partijos atstovas. Kas tapo prezidentu ir kodėl už šį žmogų balsavo opozicija? Kokie buvo jo nuopelnai?
2. Kodėl pirmojo ir antrojo Seimo metais nebuvo atsisakyta karo padėties? O kada jos buvo atsisakyta?
3. Kaip Daueso plano taikymas Vokietijai atsiliepė Lietuvos ekonomikai? Kodėl?
4. Kada žemėlapyje atsirado Klaipėdos kraštas? *Kam ši teritorija priklausė anksčiau?*
5. Kodėl 1926 m. gruodžio 17 d. įvykiai vadinami perversmu? Kas jam vadovavo?

3

1. Pirmajame Seime krikdemai turėjo 38 balsus iš 78. Kaip manote, kodėl būtent ši partija susilaukė didesnio rinkėjų pritarimo? Kokiai visuomenės daliai ji atstovavo?
2. Kodėl Lietuvos gyventojai nereikalavo panaikinti karo padėtį? Pateikite du argumentus.
3. Kokios prekės sudarė Lietuvos eksporto pagrindą? Į kokią šalį jos dažniausiai patekdavo?
4. Kokios tarptautinės institucijos patvirtino Klaipėdos krašto priklausymą Lietuvai? Kada?
5. Įrodykite, kad P. Plechavičiaus veiksmai 1926 m. gruodžio 17 d. buvo neteisėti. Kaip jie vadinami?

4

1. Paminėkite bent dvi partijas, patekusias į pirmąjį Seimą. Kuri jame turėjo daugiausia balsų?
2. Kokie apribojimai buvo įvedami dėl karo padėties? Kada ši padėtis Lietuvoje panaikinta?
3. Kokia žemės ūkio šaka gamino produkciją, sudariusią didelę dalį Lietuvos eksporto? Kur ji buvo daugiausia eksportuojama?
4. Kodėl Klaipėdos kraštui buvo suteikta autonomija? Kokia tautinė mažuma ten buvo ypač gausi?
5. *Kurių metų Lietuvos Konstituciją pažeidė P. Plechavičius?* Kaip?

5

1. Pirmasis Seimas Lietuvos prezidentu išrinko Aleksandrą Stulginskį. Kokiai politinei partijai jis priklausė? Kuo jis jau buvo pasižymėjęs?
2. Su kokia gretima valstybe Lietuva nepalaikė diplomatinių santykių? Kodėl?
3. Paminėkite dvi didžiausias bendroves, tarpukariu eksportavusias maisto produktus.
4. Kokios valstybės reiškė pretenzijas į Klaipėdos kraštą? Pateikite vienos jų argumentus.
5. Kokiai politinei partijai priklausė A. Smetona? Kokie buvo jos reitingai parlamentarizmo metais?

6

1. Steigiamojo Seimo pirmininkas, krikščionis demokratas – būtent jis tapo pirmojo Seimo išrinktu prezidentu. Kas jis? Kaip jis pasielgė su jį išrinkusiu Seimu?
2. Išvardykite gretimas Lietuvai valstybes, su kuriomis Lietuva turėjo bendrą sausumos sieną.
3. Kokia buvo „Maisto" specializacija? Kas apskritai buvo „Maistas"?
4. Mažosios Lietuvos gelbėjimo komiteto veikla padidino Lietuvos teritoriją. Kada ir kaip?
5. *1926 m. gruodžio 17 d. Lietuvos prezidentu tapo A. Smetona. Kokiu būdu? Vietoj ko?*

7

1. Kokiais dokumentais remdamasis A. Stulginskis paleido pirmąjį Seimą? Kodėl jis taip pasielgė?
2. Apibūdinkite Lietuvos ir SSRS santykius parlamentarizmo metais. Kokie dokumentai juos reguliavo?
3. Kokia buvo „Lietūkio" specializacija? Kas tai buvo?
4. Kas pasirašė konvenciją dėl Klaipėdos krašto perdavimo Lietuvai? Kada?
5. 1926 m. gruodžio 17 d. Lietuvoje buvo įvykdytas perversmas. Kokia buvo visuomenės reakcija? Pateikite bent du paaiškinimus, kodėl būtent tokia.

ATSAKYMŲ REZULTATAI

1

1. Koks dokumentas nustatė Lietuvos politinę santvarką nagrinėjamu laikotarpiu? Kokia ji buvo? ....
2. Ką pirmasis Seimas išrinko prezidentu? Kokiai politinei partijai jis priklausė? ....
3. Nuo 1922 m. Lietuvoje kaimai ėmė skaidytis į vienkiemius. Kas tai sąlygojo? Iš kur vienkiemių gyventojai gaudavo lėšų būstams statyti? ....
4. Kokios politinės jėgos sudarė trečiąjį Seimą? Kada jis buvo išrinktas? ....
5. Dėl kokių teritorijų Lietuva ir Lenkija turėjo ginčų? Kuri teritorija atiteko Lietuvai? ....

2

1. Kas sąlygojo, kad Lietuvoje susiformavo daugiapartinė sistema? Kas tai yra? ....
2. Kas sąlygojo tai, kad antrasis Lietuvos Seimas dirbo trejus metus? Kaip vadinamas šis Seimo veiklos laikotarpis? ....
3. Kokia tautinė mažuma buvo gausiausia Klaipėdos krašte? Kas tai sąlygojo? ....
4. Kokių partijų koalicija buvo sudaryta trečiajame Seime? Ką reiškia sąvoka *koalicija*? ....
5. Parlamentarizmo metais Lietuvoje išnyko didesni kaip 80 ha ūkiai. Kas tam turėjo įtakos? Maždaug kokio dydžio ūkiai ėmė vyrauti? ....

3

1. Paminėkite keturias reikšmingesnes partijas, kurios balotiravosi į Lietuvos Seimus. ....
2. Kokius užsienio politikos klausimus teko spręsti antrojo Seimo vyriausybei? Kokių užsienio valstybių paramos ji galėjo tikėtis? ....
3. Nemaža Lietuvos biudžeto dalis buvo skirta žemės ūkiui. Kam konkrečiai? Ar tai apsimokėjo? ....
4. Kokių politinių pažiūrų buvo Kazys Grinius? Kokias pareigas jis užėmė? ....
5. Kokias teritorijas skyrė demarkacinė linija? Kas ją buvo nustatęs? ....

4

1. Dviem požymiais apibūdinkite statistinio lietuvio politines pažiūras parlamentarizmo laikotarpiu. ....
2. Tik vienas Seimas išbuvo visą kadenciją. Kuris? Kiek truko jo kadencija? ....
3. Trečiojo Seimo laikotarpiu buvo leista įsikurti ir veikti 75 naujoms lenkų mokykloms Lietuvoje. Kokią visuomenės reakciją tai sukėlė ir kodėl? ....
4. Kokią naudą Lietuva turėjo iš Klaipėdos krašto? Kada jis buvo pripažintas Lietuvai? ....
5. Kas sąlygojo šiltus Lietuvos ir SSRS santykius parlamentarizmo metais? ....

5

1. Ernestas Galvanauskas dalyvavo derybose dėl Klaipėdos krašto, prižiūrėjo, kaip vykdoma žemės reforma. Kokias pareigas jis užėmė ir kas jį paskyrė į tas pareigas? ....
2. Koks gyventojų sluoksnis sudarė Lietuvos rinkėjų daugumą? Kokios buvo jų politinės pažiūros? ....
3. Kodėl Kaunas visą laiką buvo vadinamas laikinąja sostine? Kada jis tokia sostine tapo? ....
4. Kokios politikos Katalikų Bažnyčios atžvilgiu laikėsi trečiasis Seimas? Kokios reakcijos buvo sulaukta? ....
5. Kas atstovavo Lietuvai Klaipėdos krašte nuo 1924 m.? Ar ši teritorija galėjo siųsti savo atstovus į trečiąjį Seimą? ....

6

1. A. Stulginskio populiarumą daugiausia lėmė jo veikla Steigiamojo Seimo laikotarpiu. Kokią veiklą jis tada vykdė ir kokias pareigas jam patikėjo kiti Seimai? ....
2. Kas sąlygojo krikščionių demokratų partijos populiarumą tarp Lietuvos gyventojų? Nurodykite dvi priežastis. ....
3. 1926 m. buvo įkurtos net 75 naujos lenkų mokyklos. Paaiškinkite šį faktą dviem aspektais. ....
4. Kokie įstatymai lėmė, jog Lietuvos eksporto pagrindą sudarė žemės ūkio produkcija? Sukonkretinkite, kokių produktų. ....
5. Kaip manote, kodėl būtent A. Smetoną P. Plechavičius paskyrė prezidentu? Pateikite du argumentus. ....

7

1. Kokią politinę Lietuvos santvarką garantavo jos Konstitucija? Ar ji nekliudomai veikė pirmojo Seimo laikotarpiu? ....
2. Kokią gudrybę sugalvojo E. Galvanauskas Klaipėdai prie Lietuvos prijungti? Ar ji pasirodė tinkama? ....
3. Įrodykite, kad Lietuva buvo agrarinė valstybė. ....
4. Kokiais argumentais A. Smetona teisino perversmo būtinumą? Pateikite du. ....
5. Kokios tautinės mažumos atstovai turėjo savo reikalų ministeriją? Koks jos indėlis į kultūrinį gyvenimą? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

A Antrasis pasaulinis karas: pirmas etapas. Pirmoji Lietuvos sovietizacija

klausimai

1

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu kilo Antrasis pasaulinis karas? Koks įvykis laikomas jo pradžia?
2. Manerheimo įtvirtinimai išgelbėjo šalies nepriklausomybę. Kokios šalies ir nuo ko?
3. Kada Londone pradėjo veikti emigracinė Prancūzijos vyriausybė? Kas tada šeimininkavo Paryžiuje?
4. Kas yra sovietizacija? Nurodykite du jos požymius.
5. Dviem argumentais įrodykite, kad Lietuvos sovietizacija nebuvo žydų sąmokslas prieš lietuvių tautą.

2

1. Kada prasidėjo Antrasis pasaulinis karas? Kokiu įvykiu?
2. Kokiomis teritorijomis padidėjo Sovietų Sąjunga 1939 m.? Kaip buvo pasielgta su kai kuriais tų teritorijų karo belaisviais?
3. Nurodykite tikslią datą, kada Lietuva atgavo Vilnių ir Vilniaus kraštą. Mainais į ką?
4. Kuo skyrėsi Latvijos prezidento reakcija į SSRS siūlymą dėl Savitarpio pagalbos sutarties pasirašymo nuo Suomijos prezidento reakcijos? Kada ši sutartis buvo pasiūlyta?
5. Kokių politinių pažiūrų buvo Antanas Sniečkus? Kokias pareigas jis užėmė?

3

1. Kas su kuo kariavo Keistajame kare? Kodėl jis taip vadinamas?
2. 1939 m. Vokietijos ir SSRS kariuomenės susitiko vidury Lenkijos. Tačiau karo veiksmai nekilo. Kodėl?
3. Kuo skyrėsi SSRS santykiai su Lietuva 1939 m. pabaigoje ir 1940 m. gegužę? Kas tam turėjo įtakos?
4. Kas yra Viši Prancūzija? Kada ji atsirado?
5. Paaiškinkite, kodėl 1940 m. Stalinas nepradėjo Lietuvos kolektyvizacijos. Kas tai yra?

4

1. Kas su kuo kariavo Žiemos kare? Nuo kada iki kada jis tęsėsi?
2. Kaip ir kada buvo pakoreguota SSRS ir Vokietijos nepuolimo sutartis?
3. Paaiškinkite Stalino politinės pozicijos pasikeitimą Lietuvos atžvilgiu 1940 m. pavasarį. Kaip ji pasikeitė?
4. Kokia buvo Musolinio pozicija karo Europoje atžvilgiu? Kokių veiksmų jis pats ėmėsi?
5. Kokios politikos Lenkijos tautinių mažumų atžvilgiu ėmėsi Hilteris? Paminėkite dvi tautines mažumas, patyrusias tą jo politiką.

5

1. Kodėl Vokietijos karas su Lenkija laikomas Antrojo pasaulinio karo pradžia, o Čekijos okupacija – ne?
2. Pateikite du paaiškinimus, kaip Vokietijai pavyko taip greit užkariauti dalį Vakarų Europos.
3. Kokiame ne Europoje esančiame regione tada irgi vyko karo veiksmai? Kieno armijos ten buvo aktyviausios?
4. Dviem argumentais įrodykite, kad Lietuvoje buvo vykdoma sovietizacija. Kada ji pradėta?
5. Paaiškinkite, kuo skyrėsi aneksija nuo okupacijos? Kurią Lietuva patyrė pirmiau?

6

1. Pateikite du argumentus, leidžiančius teigti, kad SSRS Antrojo pasaulinio karo pradžioje irgi buvo agresorė.
2. Kokiais motyvais remdamasis Hitleris savo šaliai paaiškino karo veiksmus Lenkijoje? Nurodykite du.
3. Kodėl 1939 m. Hitleris Lietuvai siūlė kartu pulti Lenkiją? Kaip sureagavo Lietuva?
4. Lietuvai atgavus Vilnių, sostinė liko Kaune. Kodėl? Iš ko Lietuva atgavo Vilnių?
5. Kada buvo suorganizuoti rinkimai į Liaudies seimą? Pateikite vieną argumentą, kad jie buvo neteisėti.

7

1. Išvardykite teritorijas, kuriomis padidėjo SSRS nagrinėjamu laikotarpiu.
2. Kuo skyrėsi Lietuvos ir Latvijos tarptautinė padėtis 1939 m. rugsėjo pradžioje?
3. Pateikite du pateisinimus A. Smetonos ir vyriausybės priimtam sprendimui nesipriešinti SSRS ultimatumui.
4. Kada vyko mūšis dėl Britanijos? Kas tai yra?
5. Kokia teritorija vadinama Viši Prancūzija? Kieno interesams atstovavo jos vyriausybė?

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Lietuva autoritarizmo metais. Kultūra ir švietimas tarpukariu B

klausimai

1

1. Kokiam tikslui A. Smetona paskelbė naują prezidento rinkimų tvarką reglamentuojantį įstatymą? Kaip pagal jį buvo renkamas prezidentas? ....
2. Kokios politikos laikėsi A. Smetona savivaldybių atžvilgiu? Kodėl būtent šitokios? ....
3. Kokios prekės sudarė Lietuvos eksporto pagrindą? Paminėkite keturias. ....
4. Kokia valstybė tapo pagrindine Lietuvos prekybos partnere ketvirto dešimtmečio viduryje? Vietoj kokios valstybės? ....
5. Paminėkite dvi mokymo įstaigas, tarpukariu teikusias aukštąjį išsilavinimą. ....

2

1. Dviem teiginiais įrodykite, kad neteisinga būtų A. Smetonos režimą vadinti totalitariniu. ....
2. Kokios politinės partijos veikla nebuvo ribojama A. Smetonos režimo metais? Kodėl būtent šios? ....
3. Kokioms neišplėtotoms carizmo laikais ūkio ir kultūros sritims valstybė skyrė daug dėmesio A. Smetonos laikais? ....
4. Kokios sporto šakos buvo labiausiai išplėtotos Lietuvoje? Paminėkite dvi. ....
5. Kokį išsilavinimą įgydavo didžiuma Lietuvos valstiečių vaikų? Kas tai sąlygojo? Pateikite du paaiškinimus. ....

3

1. Kaip A. Smetona vertino šiuos diktatorius – Hitlerį, Musolinį, Staliną? Kurio režimą jis laikė teisingiausiu, sektinu pavyzdžiu? ....
2. Kodėl A. Smetona 1936 m. atkūrė Seimo instituciją? Ar šį faktą galime laikyti demokratijos atkūrimu? ....
3. A. Smetonos laikais Lietuva sukaupė nemažai aukso atsargų. Iš ko? ....
4. Paminėkite keturis garsius menininkus, kūrusius tarpukaryje. ....
5. Kokiais laimėjimais galėjo didžiuotis Lietuvos krepšininkai tarpukariu? Nurodykite du svarbesnius. ....

4

1. Kokį užsienio diktatorių A. Smetona laikė pavyzdžiu? Pateikite du to diktatoriaus laimėjimus, ypač žavėjusius A. Smetoną. ....
2. Kaip A. Smetonos režimo metais susiklostė Katalikų Bažnyčios ir valstybės santykiai? Kaip tai paveikė A. Smetonos režimo populiarumą? ....
3. Paaiškinkite, kodėl dar ir šiandien A. Smetona yra vertinamas kaip taupus ir ūkiškas prezidentas? ....
4. Kaip klostėsi Lietuvos ir Lenkijos santykiai A. Smetonos režimo metais? Kas tai sąlygojo? ....
5. Paminėkite du didesnius Lietuvos muzikų laimėjimus tarpukario metais. ....

5

1. Kaip užsienio valstybės reagavo į diktatūros įtvirtinimą Lietuvoje? Kas sukėlė būtent tokią jų reakciją? ....
2. Kokias politines jėgas A. Smetona laikė didžiausiais savo politiniais priešininkais? Kas tai sąlygojo? ....
3. Kokių prekių eksportas sudarė prekybos su Didžiąja Britanija pagrindą? Paminėkite dvi. ....
4. Iš kokios valstybės Lietuva gaudavo elektrą? Kodėl nebuvo pastatyta savų elektrinių? ....
5. Kokie mokslai buvo itin išplėtoti tarpukario Lietuvoje? Kas tai sąlygojo? ....

6

1. Pateikite du paaiškinimus, kodėl nekilo masinių protestų prieš A. Smetonos režimą Lietuvoje. ....
2. Su kuria gretima valstybe Lietuva neturėjo nuolatinės sienos? Kaip vadinosi jas skyrusi riba? ....
3. Kada Lietuvos valiutos stabilumui buvo iškilusi didžiausia grėsmė? Ar pavyko ją įveikti? ....
4. Kurios pakopos mokyklų Lietuvoje buvo daugiausia? Kas tai sąlygojo? ....
5. Paminėkite bent du didesnius tarpukario architektūros laimėjimus. ....

7

1. Kokie visuomenės sluoksniai buvo A. Smetonos režimo atrama? Kas tai sąlygojo? ....
2. Koks buvo A. Smetonos valdžios požiūris į tautines mažumas? Paaiškinkite, kas tai sąlygojo. ....
3. Kokios užsienio valstybės buvo pagrindinės Lietuvos užsienio prekybos partnerės? Paminėkite dvi. Kokios prekės buvo įvežamos į Lietuvą? ....
4. Kokie dokumentai reglamentavo katalikų tikybos mokymą mokyklose? Kaip? ....
5. Paminėkite keturis garsius to laikotarpio Lietuvos mokslo ir visuomenės veikėjus. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

A Tarptautiniai santykiai ketvirtame dešimtmetyje (iki Antrojo pasaulinio karo pradžios)

klausimai

1

1. Kas yra anšliusas? Kada jis įvyko? ......
2. Kokios užsienio politikos laikėsi Lietuva nuo 1939 m. sausio? Kas tada buvo Lietuvos užsienio reikalų ministras? ......
3. Kas yra Didžioji Vokietija? Kokia Vokietijos politinė partija iškėlė jos sukūrimo idėją? ......
4. Išvardykite šalis – Miuncheno sandėrio dalyves. ......
5. Bent dviem argumentais pateisinkite, kodėl Čekoslovakija pasidavė Vokietijai. ......

2

1. Kas buvo Ašies valstybės? Kokį tikslą jos turėjo? ......
2. Dviem pavyzdžiais įrodykite, kad Vokietija sulaužė Versalio taiką. ......
3. Kada ir kaip Lietuva neteko Klaipėdos? ......
4. Kas buvo nuspręsta Miuncheno sandėriu ir kada jis įvyko? ......
5. Kada buvo pasirašyta SSRS ir Vokietijos nepuolimo sutartis? Kokiu kitu pavadinimu dažnai įvardijama ši sutartis? Kodėl būtent šitaip? ......

3

1. Kas yra neutralitetas? Kada jį paskelbė Lietuva? ......
2. Kodėl Miuncheno pasitarimas pravardžiuojamas sandėriu? Kokios šalys jame dalyvavo? ......
3. Kodėl Hitleris kėsinosi į Klaipėdą? Kaip jam pavyko ją prisijungti? ......
4. Kas ir kada sudarė Plieno paktą? ......
5. Kokie du susitarimų paketai sudarė Molotovo ir Ribentropo paktą? Kuris iš tų susitarimų tiesiogiai lietė Lietuvą? ......

4

1. Kaip ir kada į Vokietijos sudėtį buvo įtraukta Austrija? ......
2. Kas yra Sudetai? Kodėl jie domino Hitlerį? ......
3. Bent dviem argumentais įrodykite, kad Didžioji Britanija vykdė nuolaidžiavimo Vokietijai politiką. Su kokiu Didžiosios Britanijos politiku susietumėte tą nuolaidžiavimo politiką? ......
4. Išvardykite šalis agresores ketvirtame dešimtmetyje. ......
5. Kada ir kodėl Lietuva atidavė Klaipėdą Vokietijai? ......

5

1. Kaip ir kada į Vokietijos sudėtį buvo įtraukta Čekija? ......
2. Bent dviem argumentais įrodykite Prancūziją nuolaidžiavus Hitleriui. Su kokiu Prancūzijos politiku susietumėte tą nuolaidžiavimą? ......
3. Pateikite bent du įrodymus, kad Hitleris ketvirtame dešimtmetyje rengėsi karui. ......
4. Kokią politiką Kinijos atžvilgiu vykdė Japonija? Kaip į tai reagavo Tautų Sąjunga? ......
5. Kaip Lietuva ketvirtame dešimtmetyje nukentėjo nuo Vokietijos? Kas tada buvo Lietuvos prezidentas? ......

6

1. Kokie buvo pagrindiniai Miuncheno sandėrio nutarimai? Kada jis įvyko? ......
2. Kokiomis žemėmis Hitleris praplėtė Vokietijos teritoriją nagrinėjamu periodu? ......
3. Kada buvo militarizuota Reino zona? Koks susitarimas tuo veiksmu buvo pažeistas? ......
4. Kuri valstybė visada protestavo prieš Hitlerio vykdomą užsienio politiką? Kas buvo jos vadovas? Iki kurios datos šių šalių santykiai oficialiai buvo įtempti? ......
5. Kas yra ultimatumas? Dėl ko Vokietija jį paskelbė Lietuvai? ......

7

1. Išvardykite politikus – Miuncheno sandėrio dalyvius. ......
2. Kodėl Vokietijos ir Italijos ryšiai stiprėjo? Kokią sutartį jos sudarė? ......
3. Kodėl Lietuva nesipriešindama atidavė Klaipėdą? Pateikite bent du Lietuvos politikų argumentus. ......
4. Kada įvykdytas anšliusas? Kaip į tai sureagavo Tautų Sąjunga? ......
5. Kas tokie buvo J. Ribentropas ir V. Molotovas? Kaip oficialiai dažnai istorikų vadinami Molotovo ir Ribentropo pakto dokumentai? ......

ATSAKYMŲ REZULTATAI ......

Tarptautiniai santykiai ketvirtame dešimtmetyje (iki Antrojo pasaulinio karo pradžios) B

1

1. „Mus be gailesčio išdavė" – po kokio įvykio ir kurios šalies prezidentas pasakė šiuos žodžius? ....
2. Kas sudarė Ašies valstybes? Kuo panaši buvo jų politika? ....
3. Bent dviem pavyzdžiais įrodykite Hitlerį kūrus Didžiąją Vokietiją. ....
4. Kas ir kada iš Lietuvos atėmė Klaipėdos kraštą? ....
5. Didėjant tarptautinei įtampai, Lenkija ultimatumu pareikalavo, kad Lietuva su ja užmegztų diplomatinius santykius. Kada tai įvyko ir kodėl lenkams šito prireikė? ....

2

1. Kas ir kada likvidavo Čekoslovakijos valstybę? ....
2. Kas buvo Lietuvos premjeras ketvirto dešimtmečio pabaigoje? O prezidentas? ....
3. Dviem argumentais įrodykite, kad Austrijos anšliusas buvo neteisėtas. ....
4. Kokius Versalio sutarties punktus pažeidė Hitleris, siekdamas sustiprinti Vokietijos karines pajėgas? Pateikite du konkrečius pavyzdžius. ....
5. Kokių valstybių derybos vyko 1939 m. birželį Maskvoje? Koks buvo pagrindinis jose svarstomas klausimas? ....

3

1. Kurią Čekoslovakijos dalį Hitleris prisijungė pirmiausia? Kuo jis argumentavo šį veiksmą? ....
2. Įvertinkite Tautų Sąjungos galimybes sustabdyti Vokietiją ketvirtame dešimtmetyje: ar Tautų Sąjunga turėjo pakankamai priemonių paveikti Vokietijos politiką? Kokių išvis ji priemonių ėmėsi? ....
3. Kaip buvo elgiamasi su Austrijos žydais po anšliuso? Kas sąlygojo tokį elgesį? ....
4. Kaip klostėsi Lietuvos ir Lenkijos santykiai ketvirtame dešimtmetyje? Paaiškinkite, kas tai sąlygojo. ....
5. Kokias pareigas ketvirtame dešimtmetyje užėmė V. Molotovas? Pavadinkite jo politines pažiūras vienu žodžiu. ....

4

1. Kodėl Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos atstovai nuolaidžiavo Hitleriui, sudarydami Miuncheno sandėrį? Pateikite vieną paaiškinimą. Nurodykite, dėl ko buvo nuolaidžiaujama. ....
2. Kam konkrečiai iš Austrijos piliečių, įvykdžius anšliusą, iškilo pavojus dėl saugumo ar net gyvybės? Paminėkite keturias jų grupes. ....
3. Kokias pareigas ketvirtame dešimtmetyje užėmė J. Ribentropas? Įvardykite jo politines pažiūras vienu žodžiu. ....
4. Kodėl Lietuva priėmė Lenkijos ultimatumą? Ko juo buvo reikalaujama? ....
5. Kodėl Hitleris pasiūlė SSRS pasirašyti Nepuolimo sutartį? Kada tokia sutartis buvo pasirašyta? ....

5

1. Kaip Didžiosios Britanijos visuomenė įvertino Čemberleno poziciją Miunchene? Kas tai sąlygojo? ....
2. Kokie susitarimai buvo pažeisti militarizavus Reino zoną? Maždaug kada tai įvyko? ....
3. Kodėl Klaipėdos krašto gyventojai neprotestavo, kai juos perdavė Vokietijai? Kas tai padarė? ....
4. Pateikite po vieną paaiškinimą dėl kiekvienos Maskvos derybose 1939 m. birželį dalyvavusios pusės, kodėl nepavyko susitarti. ....
5. Kas buvo kalbama Vokietijos ir SSRS slaptuosiuose protokoluose? Kada jie priimti? ....

6

1. Kodėl 1938 m. Vokietijos kariuomenei peržengus Austrijos sieną nekilo karo veiksmai? Pateikite du paaiškinimus. ....
2. Dviem teiginiais įrodykite, kad hitlerinė Vokietija nesilaikė Versalio taikos sutarties. Nuo kada ji ją laužė? ....
3. Kodėl Stalinas sutiko derėtis su Hitleriu? Koks buvo jų derybų rezultatas ir padarinys? ....
4. Kaip Lietuvai pakenkė diplomatinių santykių užmezgimas su Lenkija? Kada tai įvyko? ....
5. Rugpjūčio dvidešimt trečioji Lietuvoje vadinama Juodojo kaspino diena. Kelintais metais ši data tapo svarbi Lietuvai ir kas susiję su Lietuva tą dieną įvyko? ....

7

1. Kaip Vokietijos visuomenė reagavo į Hitlerio vykdomą užsienio politiką? Kas tai sąlygojo? ....
2. Pateikite du Hitlerio politikos pavyzdžius, kėlusius tiesioginę grėsmę Lenkijai. ....
3. Molotovo ir Ribentropo pakte kalbama apie kelias Rytų Europos valstybes. Kas kalbama? Kodėl jos neprotestavo? ....
4. Kodėl Vokietijos ir Lietuvos santykiai ketvirtame dešimtmetyje tapo įtempti? Pateikite du paaiškinimus. ....
5. Istorikai ir politikai linkę kalbėti apie tai, kad ketvirto dešimtmečio pabaigoje Europos visuomenei buvo iškilusi moralinė grėsmė. Pateikite du pavyzdžius, kad tokia krizė buvo ištikusi ir Lietuvą. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

A Antrasis pasaulinis karas: pirmas etapas. Pirmoji Lietuvos sovietizacija

klausimai

1

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu kilo Antrasis pasaulinis karas? Koks įvykis laikomas jo pradžia?
2. Manerheimo įtvirtinimai išgelbėjo šalies nepriklausomybę. Kokios šalies ir nuo ko?
3. Kada Londone pradėjo veikti emigracinė Prancūzijos vyriausybė? Kas tada šeimininkavo Paryžiuje?
4. Kas yra sovietizacija? Nurodykite du jos požymius.
5. Dviem argumentais įrodykite, kad Lietuvos sovietizacija nebuvo žydų sąmokslas prieš lietuvių tautą.

2

1. Kada prasidėjo Antrasis pasaulinis karas? Kokiu įvykiu?
2. Kokiomis teritorijomis padidėjo Sovietų Sąjunga 1939 m.? Kaip buvo pasielgta su kai kuriais tų teritorijų karo belaisviais?
3. Nurodykite tikslią datą, kada Lietuva atgavo Vilnių ir Vilniaus kraštą. Mainais į ką?
4. Kuo skyrėsi Latvijos prezidento reakcija į SSRS siūlymą dėl Savitarpio pagalbos sutarties pasirašymo nuo Suomijos prezidento reakcijos? Kada ši sutartis buvo pasiūlyta?
5. Kokių politinių pažiūrų buvo Antanas Sniečkus? Kokias pareigas jis užėmė?

3

1. Kas su kuo kariavo Keistajame kare? Kodėl jis taip vadinamas?
2. 1939 m. Vokietijos ir SSRS kariuomenės susitiko vidury Lenkijos. Tačiau karo veiksmai nekilo. Kodėl?
3. Kuo skyrėsi SSRS santykiai su Lietuva 1939 m. pabaigoje ir 1940 m. gegužę? Kas tam turėjo įtakos?
4. Kas yra Viši Prancūzija? Kada ji atsirado?
5. Paaiškinkite, kodėl 1940 m. Stalinas nepradėjo Lietuvos kolektyvizacijos. Kas tai yra?

4

1. Kas su kuo kariavo Žiemos kare? Nuo kada iki kada jis tęsėsi?
2. Kaip ir kada buvo pakoreguota SSRS ir Vokietijos nepuolimo sutartis?
3. Paaiškinkite Stalino politinės pozicijos pasikeitimą Lietuvos atžvilgiu 1940 m. pavasarį. Kaip ji pasikeitė?
4. Kokia buvo Musolinio pozicija karo Europoje atžvilgiu? Kokių veiksmų jis pats ėmėsi?
5. Kokios politikos Lenkijos tautinių mažumų atžvilgiu ėmėsi Hilteris? Paminėkite dvi tautines mažumas, patyrusias tą jo politiką.

5

1. Kodėl Vokietijos karas su Lenkija laikomas Antrojo pasaulinio karo pradžia, o Čekijos okupacija – ne?
2. Pateikite du paaiškinimus, kaip Vokietijai pavyko taip greit užkariauti dalį Vakarų Europos.
3. Kokiame ne Europoje esančiame regione tada irgi vyko karo veiksmai? Kieno armijos ten buvo aktyviausios?
4. Dviem argumentais įrodykite, kad Lietuvoje buvo vykdoma sovietizacija. Kada ji pradėta?
5. Paaiškinkite, kuo skyrėsi aneksija nuo okupacijos? Kurią Lietuva patyrė pirmiau?

6

1. Pateikite du argumentus, leidžiančius teigti, kad SSRS Antrojo pasaulinio karo pradžioje irgi buvo agresorė.
2. Kokiais motyvais remdamasis Hitleris savo šaliai paaiškino karo veiksmus Lenkijoje? Nurodykite du.
3. Kodėl 1939 m. Hitleris Lietuvai siūlė kartu pulti Lenkiją? Kaip sureagavo Lietuva?
4. Lietuvai atgavus Vilnių, sostinė liko Kaune. Kodėl? Iš ko Lietuva atgavo Vilnių?
5. Kada buvo suorganizuoti rinkimai į Liaudies seimą? Pateikite vieną argumentą, kad jie buvo neteisėti.

7

1. Išvardykite teritorijas, kuriomis padidėjo SSRS nagrinėjamu laikotarpiu.
2. Kuo skyrėsi Lietuvos ir Latvijos tarptautinė padėtis 1939 m. rugsėjo pradžioje?
3. Pateikite du pateisinimus A. Smetonos ir vyriausybės priimtam sprendimui nesipriešinti SSRS ultimatumui.
4. Kada vyko mūšis dėl Britanijos? Kas tai yra?
5. Kokia teritorija vadinama Viši Prancūzija? Kieno interesams atstovavo jos vyriausybė?

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Antrasis pasaulinis karas: pirmas etapas. Pirmoji Lietuvos sovietizacija

klausimai

1

1. Koks ryšys sieja Molotovo ir Ribentropo pakto pasirašymą ir Antrojo pasaulinio karo pradžią? Nurodykite bent vieno iš paminėtų datą. ....
2. Nuo kada iki kada truko pirmoji Lietuvos sovietizacija? ....
3. Kas yra aneksija? Nurodykite tris valstybes, kurias aneksavo SSRS. ....
4. Kam Antrojo pasaulinio karo pradžioje atiteko Dancigo koridorius? Kada išvis atsirado tokia teritorija? ....
5. 1940 m. Didžiosios Britanijos premjeru tapo Vinstonas Čerčilis. Kuo iš esmės skyrėsi jo politika nuo Nevilio Čemberleno? ....

2

1. Kokiais susitarimais remdamosi ir kada Didžioji Britanija ir Prancūzija paskelbė karą Vokietijai? ....
2. Kaip SSRS atiteko Vilnius ir Vilniaus kraštas? Ką ji nusprendė daryti su ta teritorija? ....
3. 1940 m. Lietuvoje buvo suorganizuoti rinkimai į Liaudies seimą. Nors statistikos duomenys rodė, kad dalyvavo apie 90 procentų rinkėjų, šie rinkimai laikomi neteisėtais. Dviem teiginiais paaiškinkite kodėl. ....
4. Kaip pasikeitė Besarabijos teritorinė priklausomybė Antrojo pasaulinio karo pradžioje? Kieno iniciatyva? ....
5. Kokia buvo V. Čerčilio pozicija Vokietijos atžvilgiu? Kokias pareigas jis užėmė nuo 1940 m.? .

3

1. Išvardykite teritorijas, kurias užėmė Vokietija 1940 m. pavasarį. ...
2. Pirmaisiais karo metais buvo pakoreguota SSRS ir Vokietijos nepuolimo sutartis. Kada tai buvo padaryta ir kaip ta korekcija konkrečiai palietė Lietuvą? ...
3. Kokie buvo SSRS ir Estijos savitarpio pagalbos sutarties punktai? Paminėkite du. ...
4. Kokios aplinkybės privertė A. Smetoną pasitraukti į Vokietiją? Kaip jis aiškino savo pasitraukimą? ...
5. Kada prasidėjo karo veiksmai Šiaurės Afrikoje? Kokios valstybės ten buvo agresorės? ...

4

1. Paskelbus Vokietijai karą, Didžioji Britanija ir Prancūzija neskubėjo pradėti karo veiksmų. Ko jos tikėjosi? Kokią kainą joms už tai teko sumokėti? ...
2. Kaip baigėsi Žiemos karas? Įrodykite, kad suomiams vis dėlto buvo verta stoti į šį karą. ...
3. Kaip Vokietijos visuomenė įvertino Hitlerio pradėtus karo veiksmus? Kas tam darė įtaką? ...
4. Kokios politinės jėgos parėmė vokiečius užimtose Vakarų valstybėse? Ko jos tikėjosi iš vokiečių? ...
5. Ką rodo faktas, kad lietuviai nesipriešino, nebūrė jokių pasipriešinimo sovietams organizacijų iki pat 1941 m. pavasario? Paaiškinkit šį faktą nors dviem argumentais. ...

5

1. 1941 m. Jugoslavija ir Graikija prarado nepriklausomybę. Kokiu būdu ir kas ėmė administruoti tų valstybių teritorijas? ..
2. Kuo skyrėsi SSRS Lietuvai pasiūlyta Savitarpio pagalbos sutartis nuo Latvijai pasiūlytos Savitarpio pagalbos sutarties? Kodėl ji Lietuvai buvo pasiūlyta vėliau? ..
3. Kaip SSRS teisino savo įvykdytą Lietuvos okupaciją? Koks asmuo vadovavo okupacijai? ..
4. Birželio 14-oji – Gedulo ir vilties diena Lietuvai. Kas įvyko tą dieną? Nuo kelintų metų ši data įėjo į istoriją? ..
5. Kokie įstatymai ėmė galioti okupuotose Vakarų Europos valstybėse? Kada ir kieno jos buvo okupuotos? ..

6

1. Nurodykite dvi Antrojo pasaulinio karo priežastis. ..
2. Kodėl Didžioji Britanija ir Prancūzija kovėsi tik Keistajame kare? Nurodykite dvi priežastis. ..
3. 1940 m. Lietuvai SSRS pateikė ultimatumą. Kas tada vyko Vakarų Europoje ir kaip tie įvykiai susiję su SSRS veiksmais? ..
4. Kokius tikslus savo veiklai kėlė Lietuvių aktyvistų frontas (LAF)? Kokios šalies paramos tikėjosi ši organizacija? ..
5. Kada Lietuvoje pradėtos vykdyti masinės represijos? Kokios? ..

7

1. Dėl ko kilo Žiemos karas? Kokie buvo šio karo rezultatai? .
2. Kokiomis priemonėmis ir kaip buvo pakeistas Elzaso ir Lotaringijos statusas 1940 m. pavasarį? .
3. Ko buvo reikalaujama 1940 m. SSRS Lietuvai pateiktu ultimatumu? Kuo buvo grasinama, jei Lietuva neįvykdys reikalavimo? .
4. Kodėl SSRS aneksavus Lietuvą nebuvo sulaukta užsienio šalių protestų? Pateikite nors du paaiškinimus. .
5. Kas tapo pirmosiomis sovietinių represijų aukomis? Kada tos represijos imtos taikyti? Kokios? .

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

C Antrasis pasaulinis karas: pirmas etapas. Pirmoji Lietuovos sovietizacija

klausimai

1

1. Kas yra emigracinė vyriausybė? Kodėl reziduoti per karą ne viena jų rinkosi Londoną?
2. Iš kai kurių kalbų tenka išgirsti, kad pagrindiniai Lietuvos sovietizacijos vykdytojai buvo žydai. Kaip vadinami tokie aiškinimai? Argumentuotai juos pakomentuokite.
3. Kokios politinės ateities Lietuvai siekė A. Sniečkus? Kada jo siekiai buvo realizuoti?
4. 1940 m. vadinami Lietuvos kariuomenės tragedijos metais. Kokią tragediją patyrė Lietuvos kariuomenė? Paaiškinkite dviem argumentais.
5. Kokios šalys, Europoje įsibėgėjus karui, išliko neutralios?

2

1. Kaip buvo sureguliuoti SSRS ir Japonijos santykiai? Kokia šalis tarpininkavo juos reguliuojant?
2. Kodėl SSRS nevykdė savo, kaip Tautų Sąjungos narės, įsipareigojimų Lenkijai? Kokie tai įsipareigojimai?
3. Kodėl Suomija ryžosi karui su SSRS? Suomių ryžtą pagrįskite dviem argumentais.
4. Yra nuomonių, smerkiančių Lietuvos atsisakymą kartu su Hitleriu pulti Lenkiją ir šitaip susigrąžinti Vilnių ir Vilniaus kraštą. Sukritikuokite šią nuomonę. Kodėl Lietuva atsisakė?
5. Kaip paprasti Lietuvos gyventojai pasitiko Raudonąją armiją? Kas tam turėjo įtakos?

3

1. Kokie dokumentai reguliavo Vokietijos ir SSRS santykius nagrinėjamu laikotarpiu?
2. Kodėl Hitleris nusprendė Didžiąją Britaniją pulti iš oro, o ne iš jūros? Koks Didžiosios Britanijos miestas ypač nukentėjo per Vokietijos antpuolį?
3. Užpuolus vokiečiams, Lenkijos žydai ėmė trauktis į sovietų pusę. Kas juos skatino šitaip elgtis? Tačiau SSRS prieglobsčio jiems nesuteikė. Kodėl?
4. Kokio diktatoriaus paramos kare su prancūzais tikėjosi Plieno pakto narės? Ar ji buvo suteikta?
5. Kodėl nekilo pasipriešinimas, Raudonajai armijai peržengus Lietuvos sienas 1939 m.? Pateikite du paaiškinimus.

4

1. Kodėl Didžioji Britanija ir Prancūzija, pačios nenorėdamos kariauti, vis dėlto paskelbė karą Vokietijai? Koks faktas įrodo, kad jos neskubėjo kariauti?
2. Kurie Lenkijos piliečiai ypač kolaboravo su Vokietija? Kokiame regione jų gyveno daugiausia?
3. Kaip Italijos visuomenė įvertino Musolinio karo veiksmus? Kas tam darė įtaką?
4. Kodėl nekilo pasipriešinimas, Raudonajai armijai okupavus Lietuvą? Pateikite du paaiškinimus.
5. Kokios partijos veikla buvo legalizuota Raudonajai armijai okupavus Lietuvą? Kokiam tikslui?

5

1. Dviem teiginiais įrodykite, kad 1939 m. rugsėjo 1 d. prasidėjo pasaulinis karas.
2. Su kokio asmens išrinkimu susijęs Didžiosios Britanijos politinio kurso posūkis nuo nuolaidžiavimo Hitleriui iki bekompromisės kovos su juo? Kokie įvykiai paskatino britus išrinkti būtent šį asmenį?
3. Kas skatino antisemitizmo augimą Lietuvoje penkto dešimtmečio pradžioje? Kokią įtaką tai padarė žydų bendruomenėms?
4. Kodėl sovietai ištrėmė A. Stulginskį, jau seniai nedalyvaujantį politiniame gyvenime? Kur jį ištrėmė?
5. Pateikite du labiausiai paplitusius A. Smetonos pasitraukimo į Vokietiją vertinimus.

6

1. Kilus karui Europoje, kokia prasmė buvo karo veiksmus pradėti Šiaurės Afrikoje? Kas ten vykdė agresiją?
2. Kokios pozicijos tautybių klausimu laikėsi Stalinas? Kas buvo jo atrama okupuotų šalių visuomenėje?
3. Kaip Stalinas aiškino savo veiksmus prieš Lenkiją? Kodėl jis iš viso stengėsi tai paaiškinti?
4. Kodėl Lietuva sutiko iš SSRS perimti Vilnių ir Vilniaus kraštą? Kas kėlė abejonių dėl šios teritorijos perėmimo?
5. Justas Paleckis 1940 m. birželio 18 d. pagal 1938 m. Lietuvos Konstituciją perėmė Lietuvos prezidento pareigas. Kodėl istorikai nelaiko jo teisėtu prezidentu? Iš ko jis perėmė šias pareigas?

7

1. Mūšis dėl Britanijos. Kas, kada ir kaip puolė Didžiąją Britaniją, kad dėl jos reikėjo kautis?
2. Kaip pasikeitė Lietuvos politinė situacija 1939 m. rugsėjo 28 d.? Kada ir kaip Lietuva pajuto tą pasikeitimą?
3. Kodėl SSRS iškart nepuolė Lietuvos, o žaidė diplomatinius žaidimus? Pateikite du paaiškinimus.
4. Kas yra Lietuvių aktyvistų frontas? Kada jis buvo įkurtas?
5. Kada Liaudies fronto vyriausybė baigė savo veiklą Prancūzijoje? Kas ją pakeitė?

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Antrasis pasaulinis karas: antras etapas. Nacių politika okupuotose šalyse A

1

1. Kokius susitarimus pažeidė Vokietija, 1941 m. peržengdama SSRS sieną? Vienu teiginiu įrodykite, kad šis Vokietijos veiksmas Sovietų Sąjungai buvo netikėtas. ....
2. Kas yra okupacija? Kada Vokietija okupavo Lietuvą? ....
3. Kaip vadinamas masiškas žydų naikinimas? Maždaug kiek buvo sunaikinta Lietuvos žydų? ....
4. Kada kilo rezistencija Prancūzijoje? Paminėkite nors vieną Prancūzijos rezistentų organizaciją. ....
5. Kas toks buvo Juozas Ambrazevičius (Brazaitis)? Kokia organizacija jį rėmė? ....

2

1. Nuo kada iki kada tęsėsi Antrojo pasaulinio karo antras etapas? ....
2. Kuo skyrėsi nacių politika Vakarų Europos okupuotose teritorijose nuo nacių politikos Rytų Europoje? ....
3. Kaip vadinamas tautos naikinimas? Kokią tautą Hitleris įsakė sunaikinti visiškai? ....
4. Prieš ką vyko Italijos pasipriešinimo judėjimas įvairiais karo laikotarpiais? ....
5. Kas yra LAF? Kas buvo jo vadovas? ....

3

1. Pateikite du paaiškinimus, leidžiančius suprasti greito Vokietijos kariuomenės žygiavimo per SSRS teritoriją priežastis. Kada vokiečiai pasiekė Maskvos prieigas? ....
2. Kas yra getas? Kurioje šalyje vokiečiai juos pradėjo kurti pirmiausia? ....
3. Kada pradėjo veikti judėjimas „Kovojanti Prancūzija"? Kas jam vadovavo? ....
4. Kaip buvo vadinami antikomunistinio sukilimo Lietuvoje dalyviai? Koks buvo pagrindinis jo tikslas? ....
5. Pasakykite dvi masinio žydų genocido Lietuvoje vietoves. ....

4

1. Kada Vokietija peržengė SSRS sieną? Kokiais dviem motyvais Hitleris paaiškino, kodėl užpuolęs SSRS? ....
2. Kada Vakarų Europoje prasidėjo organizuota rezistencija? Po kokio mūšio? ....
3. Kur ir su kuo kovojo Garibaldžio brigados? ....
4. Kada Kaune valdžią perėmė Laikinoji vyriausybė? Kaip ją vertino vokiečiai? ....
5. Kas toks buvo Kazys Škirpa? Koks buvo jo požiūris į Lietuvos žydus? ....

5

1. Išvardykite valstybes, kurias iki antro karo etapo buvo užėmę naciai. ....
2. Kokiam tikslui naciai varė žydus į getus? Kokie buvo didžiausi Lietuvos getai? ....
3. Kurie Vokietijos sąjungininkai nepalaikė Vokietijos politikos žydų atžvilgiu? ....
4. Kaip Kursko mūšis paveikė vokiečių padėtį Vakarų Europoje? Kada jis įvyko? ....
5. Nurodykite tikslią antisovietinio sukilimo Lietuvoje datą. Kokią politinę ateitį Lietuvai numatė šio sukilimo dalyvių paskirta vyriausybė? ....

6

1. Kur veikė Armija Krajova ir Gvardija Liudova? Kuo jos skyrėsi? ....
2. Kas buvo Petenas? Kaip jį vertino judėjimas „Kovojanti Prancūzija"? ....
3. Nurodykite du didžiausius mirties fabrikus, masiškai naikinusius žydus. ....
4. Kokie buvo Vokietijos planai Lietuvoje? Atsakymą pagrįskite remdamiesi vienu pavyzdžiu iš 1941 m. istorijos. ....
5. Kas suorganizavo antikomunistinį sukilimą Kaune? Koks buvo jo rezultatas? ....

7

1. Archangelskas–Astrachanė – šiuos miestus jungianti tiesė turėjo tapti rytine Vokietijos siena. Iki kur vokiečiams pavyko nueiti toliausiai? Ties kokia vieta ryčiausiai jie buvo sustabdyti? ....
2. Kokia partija aktyviausiai reiškėsi Jugoslavijos išsivadavimo judėjime? Kas jai vadovavo? ....
3. Kurių šalių laikinosios vyriausybės rezidavo Londone? ....
4. Kur naciai, okupavę teritorijas, apgyvendindavo žydus? Kokius ženklus jie turėjo nešioti? ....
5. Kaip buvo vadinama administracinė teritorija, į kurią buvo įtraukta Lietuva karo metais? Kas jai vadovavo? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

klausimai

B Antrasis pasaulinis karas: antras etapas. Nacių politika okupuotose šalyse

klausimai

1

1. 1940 m. kai kurie lietuviai su džiaugsmu pasitiko Raudonąją armiją. Po metų kai kurie lietuviai džiaugdamiesi sutiko Vokietijos kariuomenę. Kas lėmė tokį žmonių nepastovumą?
2. Kas ir kada paskatino rezistencinį judėjimą Vakarų Europoje?
3. Kokie buvo nacių planai žydų atžvilgiu? Kokiais būdais jie buvo mėginami realizuoti?
4. Nurodykite bent du partizaninės kovos metodus.
5. Kokius įgaliojimus turėjo Lietuvos tarėjai? Kokios tautybės jie buvo?

2

1. Paminėkite tris didžiausius antro etapo mūšius. Kas su kuo juose kovėsi?
2. Kurios šalies didvyriu laikomas Šarlis de Golis? Už ką?
3. Kokia buvo Horčio ir Musolinio pozicija žydų atžvilgiu?
4. Kokio likimo susilaukė Lietuvos žydai pirmomis vokiečių okupacijos dienomis? Kokios priežastys tai sąlygojo?
5. Kas yra baltaraiščiai? Kokie buvo jų veiklos tikslai?

3

1. Kaip buvo vadinamas Vokietijos parengtas SSRS užkariavimo planas? Iki kokios ribos pagal šį planą buvo planuojama žygiuoti į Rytus?
2. Kur ir kokiam tikslui veikė Gvardija Liudova?
3. Kas yra konclageris? Paminėkite du, veikusius Antrojo pasaulinio karo metais.
4. Kuriose šalyse aktyviausiai veikė partizaninis judėjimas, nukreiptas prieš vokiečius? Kas tai yra?
5. Didžiuma Lietuvos gyventojų pirmomis karo dienomis palaikė vokiečius. Pateikite du paaiškinimus, kas tam turėjo įtakos.

4

1. Kokia buvo Barbarosos plano esmė? Kada jis pradėtas realizuoti?
2. Kas yra holokaustas? Kada jis prasidėjo?
3. Po šio mūšio vienas žurnalistas pasakė: „Tapo aišku, kas laimės karą. Tik neaišku kada". Po kokio mūšio? Kokia šio mūšio svarba karo eigai?
4. Kuo pasižymėjo „Lietūkio" garažas Kaune? Kada?
5. Kokiose kariuomenėse karo metais tarnavo lietuviai?

5

1. Paaiškinkite sąvoką *žaibo karas*. Kokios prielaidos leido Hitleriui manyti, kad šitoks karas su SSRS jam pavyks? Nurodykite dvi prielaidas.
2. Ką turėjo bendra Josifas Broz Titas ir Šarlis de Golis?
3. Nurodykite dvi skirtingų ideologijų besilaikančias partizanų grupuotes, veikusias Lietuvoje.
4. Kur Lietuvoje veikė koncentracijos stovykla, kalinusi ne tik Lietuvos, bet ir kitų Europos šalių žydus? Kas šiandien yra toje vietoje?
5. Kada Japonija užpuolė Perl Harborą? Kam priklausė ši karo bazė?

6

1. Kokiu įvykiu prasideda Antrojo pasaulinio karo antras etapas? Koks planas pradėtas tada įgyvendinti?
2. Kas yra totalinis karas? Po kokio mūšio šitokį karą paskelbė Gebelsas?
3. Kas buvo šalis agresorė Tolimuosiuose Rytuose? Kokiai antihitlerinės koalicijos narei šiame regione teko didžiausia karo su šia agresore našta?
4. Kada buvo įkurtas VLIK'as? Iššifruokite šias raides.
5. Paminėkite du vokiečių įvestus draudimus Lietuvoje.

7

1. Kokia kryptimi vyko žaibo karas SSRS teritorijoje? Ar pavyko Vokietijai realizuoti savo sumanymus?
2. Ką istorikai įvardija Kursko lanku? Kuo ypatingi karų istorijai šie įvykiai?
3. Nurodykite dvi lietuvių pozicijos pasikeitimo Vokietijos atžvilgiu priežastis. Kaip pasikeitė ta pozicija?
4. Kaip buvo vadinama masinio žydų sunaikinimo programa? Kada ji buvo priimta?
5. Ką planavo Hitleris daryti su užkariautomis žemėmis ir jų gyventojais Rytuose?

ATSAKYMŲ REZULTATAI..........

Antrasis pasaulinis karas: baigiamasis etapas. Antihitlerinė koalicija A

1

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu vyko Antrasis pasaulinis karas? Kokiame dešimtmetyje prasidėjo? ....
2. 1943 m. liepos 5 d. prasidėjo mūšis, į istoriją įėjęs ne tik kaip didžiausios tankų kautynės, bet ir vadinamas esminiu persilaužimu kare. Kas su kuo tame mūšyje kovėsi ir kaip jis vadinasi? ....
3. Kada iš Lietuvos buvo išstumta vokiečių kariuomenė? Kam atiteko valdžia Lietuvoje? ....
4. Kuris politikas antihitlerinėje koalicijoje nuolaidžiavo Stalino reikalavimams? Kokiai šaliai jis atstovavo? ....
5. Kada prasidėjo karo veiksmai Tolimuosiuose Rytuose? Kas ten buvo šalis agresorė? ....

2

1. Nuo kada iki kada tęsėsi Antrasis pasaulinis karas? Nurodykite tikslias datas. ....
2. Po kokio mūšio buvo ištarta frazė: „Dabar aišku, kas laimės karą. Tik neaišku kada". Ar tai pasitvirtino? ....
3. Kuriame regione ir prieš ką buvo naudojama „išdegintos žemės taktika"? ....
4. Kodėl Vakarų sąjungininkai antrojo fronto atidarymą Šiaurės Prancūzijoje laikė problemišku? Kas jo reikalavo būtent ten? ....
5. Kada ir prieš ką pirmą kartą buvo panaudota atominė bomba? Kokiam tikslui? ....

3

1. Nuo kada iki kada tęsėsi baigiamasis karo etapas? ....
2. Už kokią šalį kovėsi Šarlis de Golis? Kuriame regione buvo vykdomos jo vadovaujamos operacijos? ....
3. Kokią taktiką Vokietijos–Sovietų Sąjungos fronte naudojo vokiečiai? Kas tai sąlygojo? ....
4. 1943 m. lapkritį Stalinas pirmą kartą išvyko į užsienį. Į kokią šalį ir kokiam tikslui? ....
5. Baigiantis Antrajam pasauliniam karui prasidėjo, anot kai kurių istorikų, „antrasis didysis tautų kraustymasis". Paminėkite dvi kategorijas žmonių, kurie kraustėsi. Iš kur, į kur? ....

4

1. Nuo kada iki kada veikė antrasis frontas? ....
2. Kokia proga Karaliaučiaus (Kaliningrado) srities gyventojai 2005 m. siūlė pastatyti paminklą Stalinui? Pateikite du argumentus. ....
3. Kieno kariuomenė išvadavo Italiją iš fašizmo? Kada tai įvyko? ....
4. 1944 m. apie 65 tūkst. lietuvių pasitraukė į Vakarus. Nurodykite dvi išvykusiųjų kategorijas. ....
5. Kas sieja Hirosimos ir Nagasakio miestus? Kada atsirado ta jų sąsaja? ....

5

1. Kada įvyko esminis persilaužimas kare? Kokiame mūšyje? ....
2. Išvardykite asmenis – Teherano konferencijos dalyvius. Koks svarbiausias tos konferencijos nutarimas? ....
3. Vakarų Vokietijos miestai patyrė nemaža sugriovimų. Kas turėtų prisiimti atsakomybę už tai? Paminėkite du miestus, patyrusius didžiausius sugriovimus. ....
4. 2005 m. kilo karštos Lietuvos visuomenės diskusijos dėl prezidento V. Adamkaus vizito į Maskvą, į pergalės Antrajame pasauliniame kare 60-mečio minėjimą. Paaiškinkite, kodėl kilo ginčai ir kaip jie buvo išspręsti. ....
5. Pagal kokius susitarimus Sovietų Sąjunga įstojo į karą su Japonija? Kokiame regione ji pradėjo karo veiksmus? ....

6

1. Nuo kada iki kada tęsėsi karas Tolimuosiuose Rytuose? ....
2. Išvardykite asmenis – Jaltos konferencijos dalyvius. Kas parinko šiai konferencijai vietą? ....
3. Prancūzijos išsivadavimo komiteto vadovas, vėliau – jos prezidentas, vienas žymiausių XX a. politikų. Kas jis ir kaip sąjungininkai įvertino jo šalies indėlį į nacizmo sutriuškinimą? ....
4. 1944–1945 m. dalis lietuvių stojo į vokiečių kariuomenę. Kodėl tada? Kokie buvo jų argumentai? ....
5. Kaip savo gyvenimą baigė Adolfas Hitleris? Kas lėmė tokią jo baigtį? ....

7

1. Kada kapituliavo Vokietija? Kur tada buvo Hitleris? ....
2. Paminėkite bent du Jaltos konferencijos nutarimus. ....
3. 1945 m. pasikeitė Lenkijos sienos. Pasakykite, kokiomis teritorijomis ir kieno iniciatyva. ....
4. 1944 m. V. Adamkus, kaip ir dažnas Lietuvos studentas, pasitraukė į Vakarus. Kokie buvo jų motyvai? ....
5. Stumdama japonus iš jos užimtų šalių JAV naudojo tam tikrą taktiką. Kaip ji vadinama ir kokių davė rezultatų? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Antrasis pasaulinis karas: baigiamasis etapas. Antihitlerinė koalicija

klausimai

1

1. Kas ir kada iškėlė šūkį „Azija – azijiečiams"? Kokias teritorijas turėjo omeny šio šūkio autoriai?
2. Didžiausio pasaulyje desanto vadas, savo šalies vyriausiasis ginkluotųjų pajėgų vadas, Reimse priėmęs Vokietijos kapituliaciją, 1952 m. išrinktas savo šalies prezidentu. Kas jis ir kur išsilaipino tas desantas?
3. Kas lėmė didžiulius karo nuostolius teritorijose, kur praūžė Rytų frontas? Kokie tie nuostoliai?
4. Išvardykite pagrindinius sąjungininkus, kariavusius Tolimuosiuose Rytuose.
5. Nurodykite dvi priežastis, kodėl JAV panaudojo atominį ginklą.

2

1. Išvardykite valstybes, kurias iš vokiečių išvadavo Raudonoji armija.
2. Įvertinkite antrojo fronto atidarymo reikšmę Antrojo pasaulinio karo baigčiai.
3. Potsdamo konferencijoje Franklinas Ruzveltas jau nedalyvavo. Jį pakeitęs JAV prezidentas laikėsi panašios politikos SSRS atžvilgiu. Kas tas naujasis prezidentas ir kokia buvo jo pozicija SSRS atžvilgiu?
4. Kada Lietuva buvo galutinai išvaduota iš vokiečių? Kaip gyventojai pasitiko išvaduotojus?
5. Paaiškinkite, kaip Japonijai pavyko užimti tokias dideles teritorijas Tolimuosiuose Rytuose.

3

1. Nuo kada iki kada veikė lendlizo įstatymas? Kas tai yra?
2. Pateikite du argumentus, pateisinančius Vakarų sąjungininkų delsimą atidaryti antrąjį frontą.
3. Literatūrinės Nobelio premijos laureatas, karininkas, politikas, labiausiai pasauliui žinomas kaip demokratijos gynėjas, aršus nacizmo priešininkas. Kas jis ir kokias pareigas užėmė karo metais?
4. Kokiam tikslui buvo suorganizuotas Niurnbergo procesas? Kada?
5. Išvijus vokiečius iš Lietuvos, dalis lietuvių, atvirkščiai, paėmė ginklus. Kodėl, su kuo kovoti?

4

1. Kada buvo atidarytas antrasis frontas? Kieno karinės pajėgos jį atidarė?
2. Politikas, net tris kartus išrinktas savo šalies prezidentu, vis dėlto užsienio politikoje karo metais padarė keletą klaidų, kurios buvo pragaištingos ir Lietuvai. Kas jis ir kokią jo klaidą galite nurodyti?
3. Kada buvo pasirašytas Vokietijos kapituliacijos aktas? Kaip buvo pasielgta su jos teritorija?
4. Kas yra kamikadzės? Kokie buvo jų veiklos tikslai?
5. Kodėl JAV ypač pageidavo, kad SSRS įstotų į karą Tolimuosiuose Rytuose? Kur dėl to buvo galutinai sutarta?

5

1. Kaip ir kada iš karo išstojo Italija?
2. Kodėl atidaryti antrąjį frontą pasirinkta Normandija? Kaip frontas buvo atidarytas?
3. Kokiame regione pirmą kartą buvo panaudotas atominis ginklas? Prieš kokios šalies piliečius?
4. Paminėkite nors du Vokietijos okupacijos tikslus, numatytus sąjungininkų dokumentuose.
5. Nacių okupacijos metais lietuviai vengė stoti į vermachto kariuomenę. Tačiau 1944 m. antroje pusėje norinčių atsirado ne taip ir mažai. Paaiškinkite, kas tam turėjo įtakos.

6

1. Nuo kada iki kada tęsėsi Vokietijos karas su Sovietų Sąjunga?
2. Kokioje konferencijoje buvo aptartas Jungtinių Tautų kūrimas? Kokie tai organizacijai buvo keliami uždaviniai?
3. Kodėl V. Čerčilis, būdamas aršus antikomunistas, bendradarbiavo su Stalinu? Kodėl ir Stalinas su juo?
4. Lietuva per karą patyrė milžiniškų nuostolių, ypač sugriovimų. Kodėl? O kokie buvo žmonių nuostoliai?
5. Karo pradžioje azijiečiai palaikė japonus, pabaigoje – ne. Paaiškinkite abi situacijas.

7

1. Koks buvo pagrindinis antihitlerinės koalicijos tikslas? Kas buvo šios koalicijos lyderis?
2. Nurodykite du Potsdamo konferencijos nutarimus.
3. Kurios Vokietijos dalies miestai labiausiai nukentėjo nuo oro antskrydžių? Kas vykdė tuos antskrydžius?
4. Kodėl būtent Sovietų Sąjungai priskiriamas pagrindinės nacizmo triuškintojos titulas? Pateikite du argumentus.
5. Lietuvos gyventojai nelaiko Raudonosios armijos išvaduotoja. Paaiškinkite kodėl.

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Vakarų ir Rytų santykių aštrėjimas. Šaltojo karo pradžia A

1

1. Išvardykite šalis, kurias iš vokiečių išvadavo Raudonoji armija. ....
2. Paaiškinkite terminą *supervalstybė*. Ką šitaip vadino Šaltojo karo metais? ....
3. Kada SSRS pasigamino atominę bombą? Kaip į tai sureagavo JAV? ....
4. Niekad nerinktas JAV prezidentu – tiesiog juo tapo po F. Ruzvelto mirties. Tačiau būtent jis savo šalies vardu įsipareigojo padėti visiems, kovojusiems su komunistų partija. Kas jis ir kokiu dokumentu tai įsipareigojo? ....
5. Iššifruokite VSO. Kada ji įkurta? ....

2

1. Nurodykite dvi priežastis, kodėl SSRS ir buvusių jos sąjungininkų santykiai po karo ėmė blogėti. ....
2. Kaip Šaltojo karo metais buvo vadinamos JAV ir SSRS? Kodėl? ....
3. Kokiu pareiškimu JAV įsipareigojo remti visas šalis, kovojančias su komunistų partija? Kada jis buvo paskelbtas? ....
4. Įrodykite, kad Rytų Europoje buvo vykdoma sovietizacija. Pateikite nors du įrodymus. ....
5. Gruzinų batsiuvio sūnus po karo, matyt, buvo garsiausias to meto žmogus: vieniems – išgelbėtojas nuo nacizmo; kitiems – okupantas ir diktatorius. Kas jis? Koks jis atrodė didžiumai lietuvių? ....

3

1. Nurodykite dvi SSRS populiarumo pokario Europoje priežastis. ....
2. JAV generalinio štabo vadovas, vėliau – užsienio reikalų sekretorius, pagarsėjo planu pokario Europai atstatyti. Tačiau šis planas turėjo ir kitą, slaptąjį, tikslą. Koks tas planas ir koks jo slaptasis tikslas? ....
3. Ką istorikai vadina dvipole sistema? Kas atstovavo kiekvienam poliui? ....
4. Kurios valstybės teritorijoje „nusileido Geležinė uždanga"? Ką ši frazė reiškia ir kas jos autorius? ....
5. Kokiam tikslui buvo įkurta *NATO*? Kokia valstybė šioje organizacijoje turėjo svarbiausią vaidmenį? ....

4

1. Kas yra Šaltasis karas? Kada jis prasidėjo? ....
2. Kas paskatino H. Trumeną išdėstyti jo vardu vadinamą doktriną? Kokias pareigas jis tada užėmė? ....
3. Kaip Vakarų europiečiai pokario metais vertino Staliną? Ar tai sutapo su jų politinių lyderių nuomone? ....
4. Kaip Sovietų Sąjunga įsivaizdavo Šaltojo karo pabaigą savo naudai? Kokių priemonių ėmėsi Stalinas, kad priartintų savo pergalę? ....
5. Kas paskatino sukurti *NATO*? Kada tai įvyko? ....

5

1. Kas ir kada pirmą kartą pavartojo sąvoką *Geležinė uždanga*? ....
2. Ką skelbia Trumeno doktrina? Kada ji buvo paskelbta? ....
3. Dėl kokių priežasčių Šaltasis karas niekada neperauga į tikrą karą? ....
4. Dėl kokių priežasčių Rytų Europos gyventojai ankstyvuoju pokariu nepasitikėjo Vakarų demokratija? Pateikite bent du konkrečius pavyzdžius. ....
5. Kas ir kokiam tikslui įkūrė VSO? ....

6

1. Paaiškinkite sąvoką *Geležinė uždanga*. Kada ji pradėta vartoti? ....
2. Kas sieja Čerčilio kalbą Fultone ir Graikiją? ....
3. JAV sausumos kariuomenės štabo viršininkas karo metais, 1953 m. tapo Nobelio taikos premijos laureatu, – aišku, ne už laimėjimus kare, o už savo planą, padėjusį Europai atsistot ant kojų. Kas jis ir kokia jo plano esmė? ....
4. Kaip SSRS sėkmingas atominės bombos bandymas paveikė tarptautinę politiką? ....
5. Kokie buvo VSO tikslai? ....

7

1. Ką istorikai paprastai laiko Šaltojo karo pradžia? Kada jis prasidėjo? ....
2. Nurodykite bent du Maršalo plano tikslus. ....
3. Kokiomis priemonėmis Stalinas po karo siekė įgyvendinti pasaulinę komunistų partijos vadovaujamą revoliuciją? ....
4. Ką turi bendra V. Čerčilio kalba Fultone ir Trumeno doktrina? ....
5. Netrukus po Antrojo pasaulinio karo kilo karas Korėjoje. Kas su kuo čia kariavo ir kokia supervalstybių reikšmė šitame kare? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Vakarų ir Rytų santykių aštrėjimas. Šaltojo karo pradžia

klausimai

1

1. Nurodykite bent dvi Šaltojo karo priežastis.
2. Kas ir kada pasakė žodžius: „ant žemyno nusileido Geležinė uždanga"?
3. Koks buvo pagrindinis Maršalo plano tikslas? Kokia šalis jį įgyvendino?
4. Bendro karinio bloko, jungiančio senąsias Europos demokratijas su Naujojo pasaulio demokratijomis, idėja sklandė nuo 1946 m., tačiau blokas įkurtas gerokai vėliau. Kada? Kodėl būtent tais metais? Koks tai blokas?
5. Kas sudarė VSO? Kas buvo jos įkūrimo iniciatorė?

2

1. Kokį tikslą turėdamas V. Čerčilis Fultone pasakė garsiąją savo kalbą? Kas jis tada buvo?
2. Nurodykite bent keturias Šaltojo karo reiškimosi formas, būdus.
3. Ką turi bendro Maršalo planas ir Trumeno doktrina? Nurodykite bent du bendrumus.
4. Nurodykite bent du metodus, padėjusius Stalinui įtvirtinti komunistų partijos valdymą Rytų Europoje.
5. Į kokį miestą Vakarams teko nutiesti oro tiltą, kad galėtų jo gyventojus aprūpinti būtiniausiais daiktais? Kas buvo uždaręs sausumos kelią?

3

1. Kodėl Vakarų valstybės iškart nesutriuškino SSRS, o įsivėlė į Šaltąjį karą? Pateikite bent du paaiškinimus.
2. Paaiškinkite terminą *supervalstybė*. Ką šitaip vadino Šaltojo karo metais?
3. Iššifruokite *NATO* (lietuvišku vertimu). Kada ji buvo įkurta?
4. Kokie buvo Stalino užsienio politikos siekiai po karo? Atsakymą pagrįskite, pateikdami bent du konkrečius pavyzdžius.
5. Nuo kada iki kada tęsėsi Šaltasis karas?

4

1. Kas sąlygojo, kad Šaltasis karas prasidėjo būtent 1946 m.? Koks įvykis laikomas jo pradžia?
2. Kokiame regione pokario metais buvo vykdoma sovietizacija? Kas ją vykdė?
3. Aršus kovotojas su komunizmu, dėl tos kovos ištraukė savo šalį iš izoliacionistinių nuotaikų ir laikysenos. Tačiau neteko populiarumo: 1952 m. atsisakė kandidatuoti į prezidentus. Kas jis ir kokiu dokumentu ištraukė savo šalį iš izoliacionizmo?
4. Kodėl Stalinas paviešino, jog SSRS pavyko sukurti atominį ginklą? Kada jis taip padarė?
5. Ką turėjo bendra VSO ir *NATO*?

5

1. Tarp kokių epochų įsiterpęs Šaltasis karas?
2. Vienas miestas tarp išvardytų netinka tik vienu kriterijumi. Kuris miestas ir kokiu kriterijumi: Varšuva, Viena, Budapeštas, Bukareštas, Sofija, Praha?
3. Kodėl pokario JAV visuomenė nepalaikė aktyvios prezidento užsienio politikos? Kas buvo prezidentas?
4. Kas tapo išvaduotos Prancūzijos prezidentu? Trumpai apibūdinkite jo politines pažiūras.
5. Kuri prieškarinė Vokietijos dalis po Antrojo pasaulinio karo patyrė rusifikaciją? Kodėl būtent ši?

6

1. Kokiame istoriniame laikotarpyje vyko Šaltasis karas? Kodėl jis taip vadinamas?
2. Kas sieja šiuos miestus: Viena, Praha, Budapeštas, Varšuva, Sofija? Tačiau vienas jų mažiausiai dera prie kitų išvardytų. Kuris ir kodėl?
3. Kodėl V. Čerčilis pralaimėjo rinkimus į Didžiosios Britanijos parlamentą po karo (dvi priežastys)?
4. Kokių politinių jėgų blokas laimėjo rinkimus į Lenkijos seimą? Nurodykite dvi priežastis kodėl.
5. Pateikite du įrodymus, kad SSRS pelnytai vadinama supervalstybe.

7

1. Kokiu tikslu įvyko ginklavimosi varžybos? Kodėl vengta tuos ginklus panaudoti?
2. Kokia buvo pagrindinė Vakarų pasaulio vertybinė nuostata, statoma prieš Rytų bloką? O Rytų pasaulio?
3. Kurios iš sovietinio bloko šalių pasinaudojo Maršalo planu? Kaip į tai reagavo SSRS?
4. Kas sąlygojo milžinišką Stalino autoritetą Rytų bloko šalyse? Nurodykite bent dvi priežastis.
5. Pateikite bent du įrodymus, kad JAV pelnytai vadinama supervalstybe.

ATSAKYMŲ REZULTATAI............

Lietuva po Antrojo pasaulinio karo. Ginkluotoji rezistencija A

klausimai

1

1. Kuriuo istorijos laikotarpiu Lietuvoje kilo ginkluotoji rezistencija prieš sovietus? Kuriame dešimtmetyje ji prasidėjo? ....
2. Kaip ir kada sovietų valdžia ėmė pertvarkyti Lietuvos kaimą? ....
3. Kas yra stribai? Kam jie padėjo? ....
4. Viena sąvoka netinka: nacionalizacija, industrializacija, kolektyvizacija, privatizacija. Kodėl? ....
5. Kokias žinote didžiausias partizanų apygardas? Kada partizaninis judėjimas baigėsi? ....

2

1. Nuo kada iki kada tęsėsi antroji Lietuvos sovietizacija? ....
2. Kas yra kolūkis? Kodėl Lietuvoje jie pradėti kurti gerokai vėliau nei Gudijoje? ....
3. 1990 m. Lietuvai pareiškus apie Nepriklausomybės atkūrimą, SSRS pareikalavo sumokėti už į ją investuotas lėšas. Dviem teiginiais įrodykite, kad tai nepagrįstas reikalavimas. ....
4. Iššifruokite trumpinį VLIK. Kas buvo šios organizacijos įkūrėjai ir pagrindiniai rėmėjai? ....
5. Maždaug kiek žuvo Lietuvos partizanų? Kodėl neturime tikslių duomenų? ....

3

1. Paaiškinkite, ką apibūdina šios sąvokos: kolektyvizacija, nacionalizacija, komunistų partijos diktatūra, planinė ekonomika. Pridėkite dar vieną sąvoką, tinkančią prie to sąrašo. ....
2. Nuo kada iki kada Lietuvoje tęsėsi ginkluotoji rezistencija? ....
3. Kas yra NKVD? Kas jai padėjo Lietuvoje? ....
4. Istorikas A. Anušauskas antrąją sovietinę okupaciją siūlo vadinti reokupacija. Paaiškinkite kodėl. ....
5. Maždaug kiek buvo ištremta Lietuvos gyventojų? Kodėl neturime tikslių duomenų? ....

4

1. Išvardykite represijas, kurių griebėsi sovietai prieš Lietuvos gyventojus. ....
2. Iki kada įvykdyta Lietuvos įmonių nacionalizacija? Kas tai yra? ....
3. Kai kurie istorikai teigė, kad Lietuvoje po Antrojo pasaulinio karo vyko pilietinis karas. Koks karas vyko iš tiesų? Apginkite savo nuomonę vienu argumentu. ....
4. Suskirstykite ginkluotąją rezistenciją etapais, nurodydami po vieną kiekvieno etapo požymį. ......
5. Kas dažniausiai patekdavo į tremtinių sąrašus? Maždaug kiek buvo ištremta lietuvių? ....

5

1. Nurodykite dvi ginkluotosios rezistencijos priežastis. ....
2. Koks buvo sovietų požiūris į Katalikų Bažnyčią? Kodėl? ....
3. Dviem konkrečiais pavyzdžiais įrodykite, kad sovietai jau pirmais pokario metais vykdė Lietuvos industrializaciją. ....
4. Kada Lietuvoje ėmė kurtis partizanų apygardos? Kokias žinote didžiausias? ....
5. Nurodykite bent dvi sovietų vykdyto Lietuvos gyventojų trėmimo priežastis. ....

6

1. Kas dažniausiai tapdavo ginkluotosios rezistencijos dalyviais? Nurodykite bent dvi kategorijas. ....
2. Bent dviem požymiais įrodykite, kad Lietuvoje buvo įvesta sovietinė diktatūra. ....
3. Kuo miško broliai skiriasi nuo liaudies gynėjų? ....
4. Kodėl daugelis partizanų pavardžių yra nežinomos? Kokius žinote jūs partizanų vadus (nors vieną)? ....
5. Kai kurių šiandieninių Lietuvos istorikų nuomone, Stalino laikais buvo vykdomas lietuvių tautos genocidas. Pateikite bent du šio teiginio įrodymus. ....

7

1. Dėl kokių priežasčių nemažai lietuvių 1944–1945 m. emigravo į Vakarus? Maždaug kiek? ....
2. Bent dviem faktais įrodykite, kad lietuviai buvo prieš sovietų sugrįžimą. ....
3. Nurodykite du motyvus, skatinusius vyrus trauktis į mišką. ....
4. Kaip vadinami asmenys, aprūpindavę partizanus maistu ir informacija? Kas dažniausiai jais tapdavo? ....
5. Į kokius regionus buvo tremiami lietuviai? Nurodykite bent du, paaiškindami, kodėl buvo pasirinkti būtent šie regionai. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Lietuva po Antrojo pasaulinio karo. Ginkluotoji rezistencija

klausimai

1

1. Išvardykite kategorijas žmonių, pasirinkusių emigraciją į Vakarus. Kurią šalį dažniausiai jie rinkosi?
2. Kuo skyrėsi lietuvių požiūris į sovietus nuo Rytų europiečių požiūrio į juos ankstyvuoju pokariu?
3. Kokia įstaiga rūpinosi lietuvių įkurdinimu Sibire? Kokia įstaiga pasirūpindavo lietuvių išsiuntimu tenai?
4. „Vakarai mums padės". Kaip ir kada gimė ši frazė? Kokį poveikį ji turėjo įvykiams Lietuvoje?
5. Kodėl pokario metais Lietuvoje smarkiai padaugėjo kitataučių? Koks buvo šios akcijos tikslas?

2

1. Kas palaikė Lietuvos partizanų tikėjimą pergale? Kada šis tikėjimas išblėso?
2. Kodėl Lietuvos ekonomika pokariu labai smarkiai smuko? Nurodykite bent dvi priežastis.
3. Pokario emigrantai iš Lietuvos tvirtino, kad tai buvo priverstinė emigracija. Pateikite dvi priežastis, pagrindžiančias tokį jų aiškinimą.
4. Paaiškinkite sąvoką *baudžiamoji operacija*. Kas ir prieš ką jas atlikdavo?
5. Pateikite keletą pavyzdžių, jog Lietuvoje buvo formuojamas asmens kultas. Kokio asmens?

3

1. Kas yra sovietizacija? Nurodykite bent du jos požymius.
2. Kaip po karo pasikeitė Lietuvos kaimas? Iki kada šie pasikeitimai įvykdyti?
3. Kas yra rezistencija? Kaip vadinami ginkluotosios Lietuvos rezistencijos dalyviai?
4. Kokios veiklos ėmėsi į Vakarus emigravę Lietuvos gyventojai? Paminėkite vieną jų įkurtą organizaciją tai veiklai plėtoti.
5. Nurodykite bent du požymius, kad šeštame dešimtmetyje Lietuva jau buvo sovietizuota.

4

1. Kokiam procesui apibūdinti tiktų šios sąvokos: kolektyvizacija, nacionalizacija, trėmimai, planinės ekonomikos diegimas? Kuriam dešimtmečiui būdingas šis procesas?
2. Kokios politikos sovietai laikėsi Lietuvos inteligentijos atžvilgiu?
3. Kas yra genocidas? Koks faktas leistų manyti, kad jis buvo vykdomas prieš lietuvių tautą?
4. Kokios partijos diktatūra buvo įvesta Lietuvoje pokario metais? Kas buvo šios partijos generalinis sekretorius?
5. Pateikite du ryškiausius sovietinės propagandos pavyzdžius.

5

1. Kokios politikos sovietai laikėsi Lietuvos jaunimo atžvilgiu? Kokios organizacijos tapo tos politikos įgyvendinimo įrankiais?
2. Kokią įtaką ginkluotajai rezistencijai darė „Laisvosios Europos" radijas? Kas tai yra?
3. Kas lėmė priešišką sovietų valdžios požiūrį į Katalikų Bažnyčią? Pateikite du paaiškinimus.
4. Kodėl lietuviai vengė stoti į kolūkius? Pateikite bent du argumentus.
5. Kaip Lietuvos gyventojai pravardžiavo baudžiamųjų būrių dalyvius? Kokia buvo šių būrių paskirtis?

6

1. Katalikų Bažnyčia jau pirmomis pokario dienomis aiškiai stojo prieš Lietuvos sovietizaciją. Kodėl Stalinas jos neuždraudė? Pateikite bent du paaiškinimus.
2. Kaip keitėsi Lietuvos partizanų būrių dydis ginkluotosios rezistencijos metais? Kas tam turėjo įtakos?
3. Kaip antroji Lietuvos sovietizacija susijusi su A. Sniečkumi? Kas jis toks buvo?
4. Kas yra kolūkis? Kuriame dešimtmetyje jie pradėti kurti Lietuvoje?
5. Kokios organizacijos turėjo susovietinti jaunimą? Kaip narystę jose vertino Lietuvos partizanai?

7

1. Anot specialistų, Lietuvos gamta, reljefas netinkamas ilgametei partizaninei kovai. Motyvuotai paaiškinkite šį teiginį.
2. Kokiomis priemonėmis Stalinas siekė Lietuvos ekonomiką padaryti priklausomą nuo SSRS?
3. Nurodykite partizanų pralaimėjimo priežastis.
4. Kas vadovavo Lietuvos komunistų partijai? Kaip šį asmenį vertina dabartiniai Lietuvos istorikai?
5. Ką vadiname dipukais? Paminėkite nors vieną, žinomą ir mūsų dienomis.

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

1

1. Kuriose Sovietų Sąjungos dalyse buvo vėliausiai užbaigta sovietizacija? Nurodykite vieną priežastį kodėl. ....
2. Kokį periodą istorikai įvardija atlydžiu? Su kokiu įvykiu susijusi jo pradžia? ....
3. Kada Lietuvoje išseko ginkluotoji rezistencija? Kokių kitų pasipriešinimo formų ėmėsi lietuviai? Pateikite bent du pavyzdžius. ....
4. Nurodykite dvi pagrindines problemas, kamavusias SSRS ekonomiką stagnacijos laikotarpiu. ....
5. Koks buvo pagrindinis Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos (LKBK) straipsnių turinys? Kaip šį leidinį traktavo SSRS valdžios institucijos? ....

2

1. Kokius pasikeitimus SSRS vidaus politikoje paskatino Stalino mirtis? Kas tapo SSRS vadovu? ....
2. Kaip susiję šie asmenys – Antanas Sniečkus ir Petras Griškevičius? Nurodykite dvi sąsajas. ....
3. Paaiškinkite, kodėl Sovietų Sąjungoje nuolat trūko plataus vartojimo prekių. Kaip vadinamas šis reiškinys? ....
4. Aktyvus Lietuvos Helsinkio grupės narys, viešu laišku kritikavo gyvenimą sovietijoje. Jam buvo leista išvykti. Šiandien jis – Jeilio universiteto profesorius. Kas jis ir kas ta Helsinkio grupė? ....
5. Kodėl buvo draudžiama LKBK? Kuriame dešimtmetyje ji pasirodė? ....

3

1. Kaip Sovietų Sąjungoje buvo vadinamas Chruščiovo valdymo laikotarpis? Nurodykite jo ribas dešimtmečio tikslumu. ....
2. Kokių naujovių buvo imtasi SSRS žemės ūkio srityje nagrinėjamu laikotarpiu? Paminėkite du. .....
3. Kas yra deficitas? Kuriais dešimtmečiais Sovietų Sąjungoje jis ryškiausias? ....
4. Kas yra disidentas? Paminėkite du žymiausius Lietuvos disidentus. ....
5. Kodėl SSRS institucijos, įvairiausiais būdais persekiojusios Katalikų Bažnyčią, jos tiesiog neuždraudė? Vienu pavyzdžiu įrodykite, kad Bažnyčia buvo iš tiesų diskriminuojama. ....

4

1. Kaip Sovietų Sąjungoje vadinamas L.Brežnevo valdymo laikotarpis? Nurodykite jo ribas dešimtmečio tikslumu. ....
2. Kokia buvo pagrindinė N. Chruščiovo pranešimo XX komunistų partijos suvažiavime mintis? Kaip vadinamas tas pranešimas? ....
3. Kokio ekonominės veiklos modelio laikėsi SSRS? Kaip tai tenkino plataus vartojimo prekių paklausą? ....
4. Dviem argumentais įrodykite, kad Vladas Terleckas buvo disidentas. ....
5. Kokias žinote Sovietų Sąjungoje veikusias oficialias jaunimo organizacijas? Paminėkite tris. ....

5

1. Dviem argumentais įrodykite, kad N. Chruščiovo valdymo laikotarpis pagrįstai vadinamas atlydžiu. ....
2. Kas sieja šiuos asmenis: L. Brežnevas, J. Andropovas, K. Černenka? Nurodykite dvi sąsajas. ....
3. Kas yra brokas? Kas sąlygojo jo gausą plataus vartojimo gaminiuose? ....
4. Būdamas devyniolikos asmens byloje turėjo įrašus: psichinis ligonis, narkomanas. Lietuviams jis – kovos su komunistų partijos režimu simbolis, 1972 m. dėl Tėvynės paaukojęs gyvybę. Kas jis? Kaip baigė savo gyvenimą? ....
5. Kodėl dalis lietuvių stojo į komunistų partiją? Pateikite du skirtingus argumentus. ....

6

1. Paaiškinkite terminą *destalinizacija*. Kada jis imtas vartoti? ....
2. Nušalinus N. Chruščiovą, SSKP generaliniu sekretoriumi tapo .... (įrašykite). Kodėl buvo pasirinktas būtent šis veikėjas? ....
3. Kokia ekonomikos šaka Sovietų Sąjungoje buvo laikoma prioritetine? Kas tai sąlygojo? ....
4. Kas sieja Nijolę Sadūnaitę, Vladą Terlecką, Romą Kalantą? Pridėkite dar vieną, tinkantį šiam sąrašui. ....
5. Ką vadino kolaborantais? Nurodykite vieną priežastį, kodėl kai kurie lietuviai kolaboravo. ....

7

1. Dviem teiginiais įrodykite, kad N. Chruščiovo pradėtas atlydis nebuvo demokratijos pradžia Sovietų Sąjungoje. ....
2. Kokios buvo L. Brežnevo politinės pažiūros? Kaip buvo įvardytas jo valdymo laikotarpis? ....
3. Kokio SSRS regiono ekonomika buvo išplėtota labiausiai? Ypač kokia ekonomikos šaka? ....
4. Kunigas, vyskupas, vėliau – kardinolas, disidentas, ištremtas į Žagarę. Kas jis ir kokiame leidinyje buvo publikuojami jo straipsniai? ....
5. Kas būrėsi į Helsinkio grupes? Kokiuose trijuose SSRS miestuose šios grupės buvo aktyviausios? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B SSRS 1953–1985 m.

klausimai

1

1. Kas yra disidentai? Kada jie aktyviau ėmė reikštis Sovietų Sąjungoje?
2. Viena iš didžiausių SSRS problemų – alkoholizmas. Nurodykite du šio reiškinio neigiamus padarinius visuomenei.
3. Dviem pavyzdžiais įrodykite, kad Sovietų Sąjungoje buvo pažeidžiamos tikinčiųjų teisės.
4. Paaiškinkite, kodėl ne vienas Lietuvos literatas savo kūriniuose aukštino sovietinę sistemą.
5. Kas siejo Andrejų Sacharovą su Tomu Venclova? Pateikite dvi sąsajas.

2

1. Kuriame dešimtmetyje buvo pradėta leisti LKBK? Kas tai yra?
2. Viena iš didžiausių SSRS problemų – alkoholizmas. Nurodykite bent dvi šio reiškinio priežastis.
3. Dėl kokių priežasčių Sovietų Lietuva nepajėgė savo gyventojų aprūpinti gyvenamuoju būstu? Kaip buvo mėginama spręsti šią problemą?
4. Kokias funkcijas turėjo atlikti komjaunimas? Kokią dar panašią organizaciją žinote?
5. Kuo skyrėsi Maskvos, Leningrado Helsinkio grupių keliami tikslai nuo Vilniaus grupės?

3

1. Kuriame dešimtmetyje iš tremties vietų pradėjo grįžti politiniai kaliniai? Kas tada buvo SSKP generalinis sekretorius?
2. Šiandien dažnas teiginys – sovietinė visuomenė buvo demoralizuota. Pateikite bent du argumentus, pagrindžiančius šią nuomonę.
3. Kokiais būdais Sovietų Sąjungoje buvo siekiama išvengti bedarbystės? Pateikite bent du paaiškinimus.
4. Kokias funkcijas turėjo atlikti pionierija? Kokią dar panašią organizaciją žinote?
5. Kodėl disidentų grupės vadinosi Helsinkio grupėmis? Kuriame dešimtmetyje jos pradėtos kurti?

4

1. Kuriame dešimtmetyje buvo priimti įstatymai dėl didesnės dalies politinių kalinių amnestijos? Kokia bausmė dažniausiai buvo atšaukiama?
2. Kokių švenčių proga suaktyvėdavo Lietuvos pasyvioji rezistencija? Kokiais metodais ji pasireikšdavo?
3. Blatas, „iš po prekystalio", „iš kitos pusės". Su kokiu reiškiniu susijusios šios sovietinėje visuomenėje paplitusios sąvokos? Kokia jų prasmė?
4. Dviem teiginiais įrodykite, kad SSRS siekė ugdyti jaunimą komunistine dvasia.
5. Kodėl Bažnyčia Lietuvoje užėmė disidentinę poziciją? Paminėkite nors du veikėjus – disidentus.

5

1. Kuriame dešimtmetyje iš Sibiro Lietuvon ėmė masiškai grįžti tremtiniai? Kokie gyvenamosios vietos apribojimai jiems buvo taikomi?
2. Kai kurie lietuviai tapdavo sovietinio saugumo struktūros – KGB agentais. Kokie buvo jų motyvai? Pateikite du.
3. Kaip sovietinė propaganda aiškino masinį plataus vartojimo prekių trūkumą? O kokia buvo tikroji priežastis?
4. Vietoj tremties N. Chruščiovo ir L. Brežnevo laikais žmonės pakliūdavo į kitą įstaigą. Kokią? Paminėkite nors vieną Lietuvos disidentą, nukentėjusį nuo tokios bausmės.
5. Aštuntame dešimtmetyje pagausėjo žydų, kuriems buvo leista išvykti. Kas jiems padėjo? Kur jie išvykdavo?

6

1. Paskutiniame amžiaus dešimtmetyje M. Gorbačiovas užsiminė, kad Lietuva skolinga Rusijai sovietmečiu į mūsų šalį investuotas lėšas. Dviem argumentais apginkite Lietuvos poziciją, jog yra atvirkščiai – Rusija skolinga Lietuvai.
2. Kokiomis priemonėmis visuomenė buvo auklėjama sovietine dvasia?
3. Pateikite du paaiškinimus, kodėl lietuviai buvo nepatenkinti sovietine ekonomika.
4. Aštuntame dešimtmetyje ne vienam disidentui buvo leista išvykti gyventi į užsienį. Kas sąlygojo tokį „geraširdiškumą"? Koks žinomas Lietuvos disidentas pasinaudojo ta galimybe?
5. Kodėl šiandien Lietuvoje ribojama buvusių KGB agentų veikla? Kuo jie užsiėmė?

ATSAKYMŲ REZULTATAI

Socialistinis lageris Šaltojo karo metais A

klausimai

1

1. Paaiškinkite sąvoką *socialistinis lageris*. Kuriuo istorijos laikotarpiu jis atsirado? ....
2. Kuri iš socialistinio lagerio šalių pasinaudojo Maršalo planu? Kodėl ne visos šio bloko šalys? ....
3. Kaip SSRS socialistiniam lageriui demonstravo savo, kaip supervalstybės, galią? Pateikite du pavyzdžius. ....
4. Kokią naudą gaudavo valstybės, susikūrusios per dekolonizaciją ir skelbusios, kad pasirinko socializmo kelią? Koks SSKP generalinis sekretorius joms buvo ypač dosnus? ....
5. Kokia buvo Budapešto rudens įvykių esmė? Kada jie vyko? ....

2

1. Kuriame dešimtmetyje imta vartoti sąvoką *Geležinė uždanga*? Ką ji atskyrė? ....
2. *NATO* buvo įkurta 1949 m., o VSO – vėliau. Kada? Kodėl ji buvo įkurta vėliau? ....
3. Kodėl būtent SSRS laikoma socialistinio lagerio supervalstybe? Pateikite bent du argumentus. ....
4. Fidelis Kastro, užėmęs valdžią, neplanavo skelbti socialistinės santvarkos. Paaiškinkite, kodėl jis vėliau paskelbė renkąsis socializmą. Kaip į tai reagavo SSRS? ....
5. Kokia buvo Prahos pavasario esmė? Kada jis vyko? ....

3

1. Kuriose Europos valstybėse po karo buvo dislokuota SSRS kariuomenė? ....
2. Kuriame dešimtmetyje Rytų Europoje buvo pradėta vykdyti sovietizacija? Kaip vietiniai gyventojai vertino pirmuosius šio proceso žingsnius? ....
3. Kuo skyrėsi Jugoslavijos padėtis nuo kitų socialistinio lagerio šalių padėties? Kas tam turėjo įtakos? ....
4. Kaip vadinasi dokumentas, skelbęs SSRS pasirengimą padėti visoms kontrrevoliucijos apimtoms šalims gelbėti komunizmą? Kuriame dešimtmetyje jis buvo priimtas? ....
5. Kurios valstybės vadovas buvo Mao Dzedungas? Kokios buvo jo politinės pažiūros? ....

4

1. Trimis argumentais įrodykite, kad penktame dešimtmetyje Rytų Europoje buvo vykdoma sovietizacija. ....
2. Kada Vokietija skilo į dvi valstybes? Kieno iniciatyva? ....
3. Paaiškinkite sąvoką *revoliucijos eksportas*. Į kokius žemynus šį eksportą vykdė L. Brežnevas? ....
4. Savo šalies komunistų partijos vadovas, ginkluotas rezistencijos lyderis, savarankiškai išvijo nacius – Stalino buvo vadinamas imperializmo agentu. Kas jis ir kaip susilaukė tokios nemalonės? ....
5. Destalinizacija paveikė ir socialistinio lagerio šalis. Kaip? Pateikite bent du pavyzdžius. ....

5

1. Dviem argumentais paaiškinkite komunistinių idėjų populiarumą pokario Rytų Europoje. ....
2. Imrio Nadžio vyriausybė paskelbė neutralumą ir kad išstojanti iš VSO. Tai nesustabdė ginkluoto sukilimo – jį sustabdė tik sovietų tankai. Apie kokius įvykius čia kalbama ir kada jie vyko? ....
3. Dviem konkrečiais pavyzdžiais įrodykite, kad SSRS ir socialistinio lagerio šalis siejo ekonominiai ryšiai. ....
4. Kas ir kuriame dešimtmetyje pradėjo Didžiojo šuolio politiką? Kaip ji sekėsi? ....
5. Kokiais motyvais remdamosi kai kurios buvusios kolonijos rinkosi socialistinės raidos kelią? ....

6

1. Kodėl Rytų Europoje, įžengiant Raudonajai armijai, neprasidėjo prieš ją ginkluota rezistencija? Pateikite bent du paaiškinimus. ....
2. Kas siejo Albaniją ir Jugoslaviją? Nurodykite bent dvi sąsajas. ....
3. Kokia valstybė siekė atimti iš SSRS supervalstybės vaidmenį? Ar jai tai pavyko? ....
4. Kokiu dokumentu remdamasi SSRS įvedė savo kariuomenę į Afganistaną? Kuriame dešimtmetyje? ....
5. Kuo skyrėsi kai kurių socialistinio lagerio šalių žemės ūkio politika? Kokį poveikį tai turėjo? ....

7

1. Kokiais metodais pokariu buvo eksportuojama revoliucija? Kokia šalis tai darė? ....
2. Aleksandras Dubčekas su savo šalininkais siekė sumoderninti ekonomiką, sukurti žmogiškąjį socializmą. Deja, gatvėmis ėmė riedėti tankai. Apie kokius įvykius čia kalbama ir kaip jie baigėsi? ....
3. Išvardykite komunistines valstybes Azijoje. ....
4. Kas bendra tarp VDR ir Šiaurės Korėjos? Nurodykite bent du bendrumus. ....
5. Kurioje šalyje buvo vykdoma kultūrinė revoliucija? Kas tai yra? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Socialistinis lageris Šaltojo karo metais

klausimai

1

1. Išvardykite valstybes – socialistinio lagerio šalis Europoje. ......
2. 1955 m. buvo įkurta VSO. Kas tai? Kas buvo įkūrimo iniciatorius? ......
3. Pateikite nors du paaiškinimus, kodėl buvo ribojamas SSRS piliečių turizmas po socialistinio lagerio šalis. ......
4. Ekonominę Vengrijos būklę sovietmečiu istorikai apibūdina kaip „guliašinį komunizmą" – tai yra, sotų, praktiškai deficito nekankinamą gyvenimą. Kaip vengrai to pasiekė? Nuo kada jie taip gyveno? ......
5. Nurodykite bent dvi reformas, kurių ėmėsi Fidelis Kastras, paskelbęs komunistinį Kubos raidos kelią. ......

2

1. Kas buvo socialistinio lagerio supervalstybė? Vienu argumentu įrodykite, kad būtent ši. ......
2. Kuriame dešimtmetyje buvo įkurta VSO? Kokia buvo šios organizacijos paskirtis? ......
3. Pateikite bent du paaiškinimus, kodėl buvo ribojami socialistinio lagerio šalių piliečių vizitai į SSRS. ......
4. Šiandien Vokietijoje matyti ryškus vakarinės ir rytinės šalies dalies skirtumas. Nurodykite bent du didžiausius skirtumus. ......
5. Kuriame dešimtmetyje Kinija pasiskelbė komunistine? Kas tapo jos artimiausia tarptautine partnere? ......

3

1. Kuo skyrėsi Lietuvos ir Lenkijos politinė padėtis Šaltojo karo metais? ......
2. Kodėl Sovietų Sąjungai prireikė kurti socialistinio lagerio šalių karinį bloką? Pateikite vieną paaiškinimą. Kaip jis vadinosi? ......
3. Kokiais kriterijais remiantis buvo išduodamos vizos SSRS piliečiams, norintiems vykti į kitas socialistinio lagerio šalis? Pateikite nors du tokius kriterijus. ......
4. Kokiais būdais SSRS siekė Rytų Europos ekonomiką paversti priklausoma nuo jos? Nurodykite du būdus. ......
5. Kuriame dešimtmetyje Afganistanas pasuko „komunizmo keliu"? Kaip šį kelią vertino Afganistano visuomenė? ......

4

1. Kurios socialistinio lagerio valstybės buvo įkurtos iki tol egzistavusių valstybių teritorijų? ......
2. Nurodykite nors dvi politinių, socialinių neramumų, kilusių socialistiniame lageryje, priežastis. ......
3. Lenkijos žemės ūkis buvo našesnis, nei kitų socialistinio lagerio šalių. Kas tam turėjo įtakos? Kodėl būtent Lenkijoje buvo sudarytos tokios sąlygos? ......
4. Kokio ekonominės veiklos modelio laikėsi socialistinio lagerio šalys? Kokie buvo rezultatai? ......
5. Dėl ko Afganistane aštuntame dešimtmetyje kilo politiniai neramumai? Kaip jie buvo slopinami? ......

5

1. Kodėl SSRS itin daug pastangų skyrė komunistinei santvarkai išsaugoti Kuboje? Kokios buvo tos pastangos? Pateikite nors vieną pavyzdį. ......
2. Kada ir kokiu tikslu buvo paskelbta Brežnevo doktrina? ......
3. Kuo skyrėsi SSRS vartojimo rinka nuo kitų socialistinio lagerio šalių vartojimo rinkos? Kas tai sąlygojo? ......
4. Kokius tikslus kėlė Lenkijos Solidarumo judėjimas? Kuriame dešimtmetyje jis buvo įkurtas? ......
5. Kokiais argumentais remdamasi Kinija grindė savo pretenzijas būti supervalstybe? ......

6

1. Maskvos iniciatyva socialistiniame lageryje buvo įkurta Ekonominės savitarpio pagalbos taryba (ESPT). Pateikite bent du pavyzdžius, kaip sovietai suprato šią tarpusavio pagalbą. ......
2. Pateikite nors dvi Prahos pavasario įvykių priežastis. ......
3. Žlugus komunizmui Rytų Europoje, keleto šalių politiniai lyderiai buvo patraukti baudžiamojon atsakomybėn. Kokie jiems pateikti kaltinimai? Pateikite nors du būdingiausius. ......
4. Po kokių įvykių buvo įvesta V. Jeruzelskio diktatūra Lenkijoje? Kuriame dešimtmetyje? ......
5. Kaip pasikeitė Kinijos politinė ir ekonominė raida mirus Mao Dzedungui? ......

7

1. Kurių iš buvusių socialistinio lagerio šalių šiandien nebėra politiniame žemėlapyje? ......
2. Ar Lietuva buvo VSO narė? Paaiškinkite kodėl. ......
3. Nurodykite bent dvi Budapešto rudens įvykių priežastis. ......
4. Šiandien Vokietijoje matyti didelis vakarinės ir rytinės šalies dalies skirtumas. Pateikite bent du paaiškinimus, kodėl taip yra. ......
5. Kokias Kinijos raidos programas mėgino įgyvendinti Mao Dzedungas? Nurodykite bent dvi. ......

ATSAKYMŲ REZULTATAI ......

1

1. Kaip kitaip buvo vadinami Vakarai Šaltojo karo metais? Kas juos skyrė nuo Rytų? ....
2. Kas buvo Vakarų supervalstybė Šaltojo karo metais? Dviem argumentais įrodykite, kad ji pelnytai šitaip vadinama. ....
3. Kas yra lokalinis karas? Pateikite vieną tokio karo pavyzdį, kad šiame kare būtų tiesiogiai kariavusi JAV. ....
4. Prancūzijos rezistencinio judėjimo lyderis, Europos integracijos iniciatorius, kišęs pagalius į ratus Jungtinei Karalystei, siekiančiai stoti į EEB. Kas jis? Kuriame dešimtmetyje tapo Prancūzijos prezidentu? ....
5. Dviem teiginiais įrodykite, kad pirmaisiais pokario dešimtmečiais Didžiojoje Britanijoje buvo kuriama gerovės valstybė. ....

2

1. Nurodykite dvi Vakarų savybes, skyrusias juos nuo Rytų bloko. ....
2. Dviem argumentais pagrįskite JAV titulavimą supervalstybe. Nuo kurio dešimtmečio ji tokia tapo? ....
3. Pilietinis karas Graikijoje paspartino Geležinės uždangos nusileidimą. Kieno naudai buvo baigtas šis karas ir kokia politinė santvarka įsigalėjo Graikijoje? ....
4. Geležinė ledi paėmė savo šalies vairą ekonominės krizės metais. Nors sumažino socialines išlaidas, premjere išbuvo vienuolika metų. Kas ji ir kokiai šaliai vadovavo? ....
5. Dviem teiginiais įrodykite, kad pirmaisiais pokario dešimtmečiais Prancūzijoje buvo kuriama gerovės valstybė. ....

3

1. Kokie buvo komunistų reitingai pokario Vakarų Europoje? Kas tai sąlygojo? Nurodykite dvi priežastis. ....
2. Koks buvo JAV valdžios požiūris į komunistų partiją? Pateikite bent du konkrečius pavyzdžius. ....
3. Nors Vakarai kitaip vadinami demokratiniu pasauliu, tačiau ilgą laiką demokratinėje Europoje egzistavo diktatūros. Išvardykite kokiose šalyse. ....
4. Krizės metais ji karštomis kalbomis gynė kapitalizmą. Dekolonizuotame pasaulyje kovėsi su Argentina dėl Folklendų salų. Vienuolika metų buvo premjerė. Kas ji ir kuriame dešimtmetyje ėmė vadovauti savo šaliai? ....
5. Italijoje per Šaltąjį karą pasikeitė kelios dešimtys vyriausybių. Kaip valdoma ši šalis? Pagrįskite. ....

4

1. Penktame dešimtmetyje Prancūzijos parlamente buvo daugiau kaip 40% komunistų. Kas tam turėjo įtakos? Nurodykite dvi priežastis. ....
2. Kokios buvo JAV visuomenės nuostatos Europos atžvilgiu pirmaisiais pokario metais? Kas tai sąlygojo? ....
3. Ispanija visą Šaltąjį karą susilaukdavo itin daug SSRS dėmesio – buvo kaip žmogaus teisių pažeidinėjimo valstybėje pavyzdys, kaip darbininkų skriaudikė. Paaiškinkit, kas tam turėjo įtakos. ....
4. Aštunto dešimtmečio pabaigoje Jungtinės Karalystės vyriausybei stojo vadovauti konservatorė Margaret Tečer. Koks buvo jos požiūris į gerovės valstybę? Kokios reformos tai patvirtintų? ....
5. Italija – parlamentinė respublika. Ją ištikdavo dažna vyriausybių krizė. Paaiškinkite šį terminą ir nurodykite priežastis, dėl ko ta krizė Italijoje ypač dažna. ....

5

1. Penktame dešimtmetyje Italijoje rinkimus laimėjo kairieji, tarp kurių buvo nemažai komunistų. Kas tai sąlygojo? Nurodykite dvi priežastis. ....
2. Pateikite du pavyzdžius, kad SSRS kaltinimai, jog Jungtinėse Valstijose kai kuriais Šaltojo karo momentais buvo pažeidžiamos žmogaus teisės, pagrįsti. ....
3. Fransisko Franko mirtis pakeitė Ispanijos politinę santvarką. Kokia ji buvo ir kokia tapo? ....
4. Kuriame dešimtmetyje Vakarų pasaulį ištiko ekonominė krizė? Kaip tai atsiliepė gerovės valstybės politikai? ....
5. Šarlis de Golis ir Konradas Adenaueris laikomi Europos Sąjungos architektais, kūrėjais. Kokioms šalims jie atstovavo? ....

6

1. Kokios politinės jėgos laimėjo rinkimus pirmaisiais pokario metais daugelyje Vakarų Europos valstybių? Paaiškinkite, kas tam turėjo įtakos. ....
2. Kokie dokumentai reglamentavo JAV karinių bazių kūrimą Europoje? Kuriame dešimtmetyje jos imtos kurti? ....
3. Kancleris Konradas Adenaueris sovietinėse karikatūrose piešiamas kaip pataikaujantis JAV. Ypač aršiai kritikuojamas dėl įstojimo į *NATO*. Tačiau Vakarai jį labai vertino. Už ką? Paminėkite bent du jo darbus. ....
4. *OPEC* susitarimai išprovokavo krizę. Kuriame dešimtmetyje ir kokie tie susitarimai? ....
5. Kokį tikslą sau kėlė EEB? Nurodykite bent du. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Vakarų šalys Šaltojo karo metais

klausimai

1

1. Kokios politinės santvarkos formos egzistavo Vakarų Europoje Šaltojo karo metais? ......
2. Kas lėmė Vakarų Europos ekonominį pranašumą prieš Rytų Europos šalis? Pateikite du paaiškinimus. ......
3. Kuriame dešimtmetyje prasidėjo Vakarų Europos šalių integraciniai procesai? Kokios šalys yra laikomos tų procesų pradininkėmis ir įkvėpėjomis? ......
4. 35-asis JAV prezidentas savo kadencijos nebaigė – buvo nušautas. Tačiau jo pradėta politika buvo tęsiama, ją ypač palaikė juodaodžiai. Kas jis ir kokia ta jo politika? ......
5. Bent naftos klausimu Vakarai buvo priklausomi nuo trečiojo pasaulio šalių. Įrodykite tai konkrečiu pavyzdžiu. ......

2

1. Nurodyktie dvi demokratijos pergalės Vakarų Europoje priežastis. ......
2. V. Čerčilis apie komunizmo grėsmę ėmė skelbti jau pirmaisiais pokario metais. Kaip į jo skelbiamą pavojų reagavo plačioji Europos visuomenė? Kas tai sąlygojo? ......
3. Pateikite bent du pavyzdžius, iliustruojančius, kad Vakarų Europoje vyko integraciniai procesai. ......
4. Kokia buvo JAV politinė santvarka? Kokios institucijos sudarė jos valdymo aparatą? ......
5. Juodaodžių teisių gynėjas, žygio į Vašingtoną įkvėpėjas, Nobelio premijos laureatas. „Turiu svajonę" – tai jo politinė programa. Kas jis, kokioje valstybėje veikė ir kokia buvo jo svajonė? ......

3

1. Kokios buvo JAV visuomenės nuostatos Europos reikalų atžvilgiu pirmaisiais pokario metais? Kokio veikėjo vizitas ir kalba jas labai smarkiai pakeitė? ......
2. Kokiu tikslu JAV pritaikė ekonominės pagalbos planą Europai? Kaip jis vadinamas? ......
3. Kodėl Rytų Europos šalys nedalyvavo eurointegracijos procesuose? Kuriame dešimtmetyje šie procesai prasidėjo? ......
4. Jis – pirmasis atsistatydinęs JAV prezidentas. Negana to, kad įklimpo su korupcijos byla, jo šalį tada apėmė ekonominė krizė. Kas jis ir kuriame dešimtmetyje baigė vadovauti savo šaliai? ......
5. Kodėl Ispanija buvo priimta į *NATO* tik 1981 m.? Kaip į jos priėmimą reagavo SSRS? ......

4

1. Kada prasidėjo dekolonizacijos procesas? Kaip buvo pavadintos naujai susikūrusios šalys? ......
2. Kokių interesų JAV turėjo Artimuosiuose Rytuose? Kokia doktrina apibrėžė tuos santykius? ......
3. Jau šeštame dešimtmetyje ėmė ryškėti ekonominis Rytų Europos valstybių atsilikimas nuo Vakarų šalių. Kas tai sąlygojo? Nurodykite dvi priežastis. ......
4. Prancūzija – respublika. Tačiau jos politinis gyvenimas buvo kur kas stabilesnis nei Italijos – šią purtė dažnos vyriausybių krizės. Paaiškinkite, kas tai sąlygojo. ......
5. Nuo kokios sąjungos prasidėjo Europos integracijos procesai? Kodėl nesiimta jų stabdyti? ......

5

1. Nurodykite bent du Vakarų ir Rytų bloko skirtumus Šaltojo karo metais. ......
2. Ką įvardija sąvoka *trečiasis pasaulis*? Kaip jo radimasis susijęs su Vakarų pasauliu? ......
3. 1949 m. buvo paskelbta Izraelio valstybė. Kokių politinių priešininkų ji susilaukė? Kokia supervalstybė tapo jos globėja? ......
4. Kada buvo pasirašyta Romos sutartis? Kokios šalys buvo šios sutarties iniciatorės? Ar JAV dalyvavo, pasirašant šią sutartį? ......
5. Kuris Lindono Džonsono užsienio politikos žingsnis susilaukė ypač neigiamo vertinimo? Kodėl? ......

6

1. Kodėl pokario Vakarų Europai buvo būdinga glaudžiai bendradarbiauti su JAV? Nurodykite priežastis. ......
2. Kaip keitėsi Jungtinės Karalystės pozicija Europos integracijos klausimais? Kas tam darė įtaką? ......
3. Juodaodžių klausimą JAV labai mėgo komentuoti sovietinė propaganda. Kokia to klausimo esmė ir kaip tą problemą savo visuomenei pateikė SSRS? ......
4. Kas buvo pagrindiniai JAV konkurentai tarptautinėje plataus vartojimo prekių rinkoje? Nurodykite du. ......
5. Kodėl Vokietija nebuvo pakviesta į *NATO* 1949 m.? Kuriame dešimtmetyje pakviesta? ......

ATSAKYMŲ REZULTATAI ......

Šaltasis karas: įtampos pasaulyje metai A

1

1. Kokiais būdais buvo didinama įtampa Šaltojo karo metais? Pateikite bent du pavyzdžius. ....
2. Kaip vadinami vietinės reikšmės karai? Paminėkite vieną, vykusį tuo laikotarpiu. ....
3. Ronaldas Reiganas kai kurių istorikų laikomas politiku, labiausiai prisidėjusiu prie Šaltojo karo užbaigimo. Kokiais argumentais remdamiesi jie šitaip teigė? Kas jis toks buvo? ....
4. Nemaža SSRS išlaidų dalis teko trečiojo pasaulio šalims remti. Pagal ką SSRS numatydavo, kokias šalis remti, ir kodėl šitaip darė? ....
5. Kada buvo įkurta Jungtinių Tautų (JT) organizacija? Kokiais būdais ji mėgino mažinti įtampą pasaulyje? ....

2

1. Dviem argumentais įrodykite, kad Šaltojo karo metais vyko dviejų blokų ginklavimosi varžybos. ....
2. Kas yra lokaliniai karai? Nurodykite doktriną, įpareigojančią JAV kištis į tokius karus. ....
3. Septinto dešimtmečio pradžioje SSRS padidino cukraus ir cigarečių importą. Kokie įvykiai tai paskatino ir kokiam tikslui ji pirko šias prekes? ....
4. Nemaža JAV išlaidų dalis teko trečiojo pasaulio šalims remti. Pagal ką JAV pasirinkdavo, kokias šalis remti ir kodėl šitaip darė? ....
5. Kas yra Jungtinės Tautos (JT)? Koks jų įnašas mažinant pasaulyje įtampą? ....

3

1. Kokiu tikslu vyko ginklavimosi varžybos Šaltojo karo metais? Kurių dviejų šalių išlaidos šioje srityje buvo didžiausios? ....
2. Nurodykite bent du regionus, kuriuose Šaltojo karo metais vyko lokaliniai karai. ....
3. Nemaža JAV išlaidų dalis teko režimams Lotynų Amerikoje remti. Kodėl JAV tai darė? Pateikite bent du aiškinimus. ....
4. Kokiai šalių kategorijai priskirtumėte Afrikos valstybes? Pateikite du konkrečius pavyzdžius, kad šiame žemyne Šaltojo karo metais būta įtampos židinių. ....
5. Išvardykite pagrindines JT institucijas, nurodydami, kuri turėjo rūpintis, kad būtų užtikrinta taika. ....

4

1. Kuriame dešimtmetyje smarkiai išaugo SSRS išlaidos ginklavimuisi? Kas tai sąlygojo? Nurodykite bent vieną aplinkybę. ....
2. Nurodykite bent du regionus, kuriuose Šaltojo karo metais buvo įkurtos JAV karinės bazės. ....
3. Artimieji Rytai įtampos židiniu tapo jau Šaltojo karo metais. Kuriame dešimtmetyje? Tarp ko šiame regione tvyrojo įtampa? ....
4. Dėl kokių priežasčių tarp Afrikos gyventojų kildavo kariniai konfliktai? Nurodykite bent du. ....
5. Kokią instituciją JT panaudodavo stengdamasi sureguliuoti karinį konfliktą? Kas sudarė šią instituciją? ....

5

1. Kodėl Šaltasis karas niekada neperaugo į tikrą karą? Kada buvo iškilusi realiausia grėsmė karui? ....
2. Aštuntame dešimtmetyje Džimis Karteris ir Leonidas Brežnevas buvo pradėję derybas nusiginklavimo klausimais. Tačiau dešimtmečio pabaigoje jos nutrūko dėl tam tikrų SSRS veiksmų. Kokie tie veiksmai? Kas buvo šie minimi asmenys? ....
3. Kodėl Jungtinės Valstijos, vadindamos save demokratinio pasaulio gynėjomis, rėmė dešiniųjų diktatūras Lotynų Amerikoje? Kokiais būdais jos tai darė? ....
4. Kokius tikslus savo veiklai kėlė Palestinos išlaisvinimo organizacija (PIO)? Paminėkite vieną žinomą šios organizacijos lyderį. ....
5. Kokios valstybės buvo JT Saugumo Tarybos nuolatinės narės? Kokia šios Tarybos paskirtis? ....

6

1. Remdamiesi Korėjos karo pavyzdžiu įrodykite, kad pasaulyje susiformavo dvipolė sistema ir tarp polių vyko varžybos. ....
2. Chruščiovo pradėtas atlydys žadėjo viltį, kad atšilimas įvyks ir tarptautinėje politikoje. Tačiau vienas įvykis viską pakeitė. Koks tai įvykis ir kada jis vyko? ....
3. Kokia doktrina vadovaudamosi, JAV įvedė kariuomenę į Vietnamą? Kuriame dešimtmetyje? ....
4. Kokias politines jėgas rėmė SSRS Artimųjų Rytų konflikte? Kas tai sąlygojo? ....
5. Kas yra pagrindinė, aukščiausioji JT institucija? Kas ją sudaro? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Šaltasis karas: įtampos pasaulyje metai

klausimai

1

1. Kuriame dešimtmetyje buvo pastatyta Berlyno siena? Kas inicijavo jos statybą?
2. Kas yra SGI? Kuri valstybė paskelbė šią programą?
3. Kuriame amžiuje Vakarų šalys kolonizavo pasaulį? O kada jis buvo dekolonizuotas?
4. Dviem argumentais įrodykite, kad Korėjos karas yra tipinis Šaltojo karo pasireiškimo pavyzdys.
5. Dažnai JT Generalinėje Asamblėjoje išryškėdavo tik dvi priešingos pozicijos: kas tai sąlygojo? Kas dažniausiai buvo kiekvienos pozicijos gynėjas?

2

1. Kurio SSKP generalinio sekretoriaus valdymo metais buvo pastatyta Berlyno siena? Kokiam tikslui ji buvo pastatyta?
2. Kokiame regione vyko Korėjos karas? Kokie buvo jo rezultatai?
3. Kodėl SSRS karinių bazių įkūrimas Kuboje buvo laikomas tiesiogiai grėsmingu įvykiu JAV? Kaip buvo išspręstas tų bazių klausimas?
4. Kaip SGI programos paskelbimas paveikė Šaltojo karo eigą? Kada buvo paskelbta ši programa?
5. Kuriame dešimtmetyje Lietuva tapo JT nare? Kodėl ja nebuvo Šaltojo karo metais?

3

1. Berlyno siena laikoma Šaltojo karo simboliu. Kas tai yra? Kokios buvo jos atsiradimo priežastys?
2. Kada vyko Korėjos karas? Kas su kuo jame kariavo?
3. Kokie įvykiai vadinami Karibų krize? Kuriame dešmtmetyje ji kilo?
4. JAV prezidentas Džordžas Bušas (jaunesnysis) XXI a. pirmame dešimtmetyje ėmė kalbėti apie priešraketinės gynybos sistemos kosmose programos atgaivinimą. Kuris JAV prezidentas buvo paskelbęs šią programą ir kaip ji vadinama?
5. Ką vadiname mokslo ir technikos revoliucija? Nurodykite bent du reikšmingiausius jos laimėjimus.

4

1. Karibų krizė laikoma pavojingiausia per viso Šaltojo karo istoriją. Trumpai nusakykite tos krizės esmę.
2. Dviem argumentais įrodykite, kad Vietnamo karas yra tipinis Šaltojo karo pasireiškimo pavyzdys.
3. Kokią santvarką Afganistane rėmė SSRS kariuomenė? Kada ji ten buvo įvesta?
4. Kaip Šaltasis karas paveikė kolonizuotąją pasaulio dalį? Kuris dešimtmetis vadinamas Afrikos metais?
5. Kaip mokslo ir technikos išradimai, padaryti karybos srityje, buvo pritaikomi taikiam naudojimui? Pateikite bent du pavyzdžius.

5

1. Kaip SSRS įsivaizdavo Šaltojo karo pabaigą savo naudai? Kokie, pagal SSRS planus, būtų jo rezultatai? Pateikite du.
2. Kokiame regione vyko Vietnamo karas? Kokie buvo jo rezultatai?
3. Kas Karibų krizės metais buvo supervalstybių vadovai? Kaip buvo išspręsta ši krizė?
4. Pateikite pora konkrečių pavyzdžių, kad Šaltojo karo metais buvo mėginama mažinti įtampą.
5. Kodėl devintame dešimtmetyje smarkiai išaugo abiejų supervalstybių išlaidos kosmoso tyrimams? Nurodykite kiekvienos supervalstybės planus kosmose.

6

1. Kaip Vakarų valstybės įsivaizdavo Šaltojo karo pabaigą savo naudai? Kokie buvo jo rezultatai? Pateikite du.
2. Kada vyko Vietnamo karas? Kas su kuo jame kariavo?
3. Kas buvo numatyta Helsinkio pasitarimo Baigiamajame akte? Kokios supervalstybės jį pasirašė?
4. Devintame dešimtmetyje ne vienas lietuvis kareivis žuvo ar buvo sužeistas Afganistane. Dėl ko jie ten vyko ir už ką kariavo?
5. Kokiems mokslams plėtoti SSRS skyrė nemažai lėšų? Kas tai sąlygojo?

7

1. Kas dar, be supervalstybių, turėjo atominį ginklą? Nurodykite dvi. Kaip tai darė įtaką jų užsienio politikai?
2. Helsinkio Baigiamasis aktas traktuojamas kaip įtampos mažinimo žingsnis. Įrodykite tai dviem argumentais.
3. Kada vyko karas Afganistane? Kas su kuo jame kariavo?
4. Kokia buvo pagrindinė kliūtis JAV įgyvendinti SGI programą? Tačiau ji vis tiek buvo įgyvendinama. Kodėl?
5. Kaip ginklavimosi varžybos paveikė mokslo ir technikos raidą? Kaip vadinami šių sričių laimėjimai?

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Socialistinis lageris 1985–1991 m. Šaltojo karo pabaiga A

1

1. Kas yra perestroika? Kas ją paskelbė? ....
2. Kada SSRS atsisakė planinės ekonomikos? Kas tada buvo SSKP generalinis sekretorius? ....
3. Kuo reikšmingas 1987 m. rugpjūčio 23-iosios mitingas Vilniuje, prie Adomo Mickevičiaus paminklo? Kaip jį įvertino oficialioji SSRS spauda? ....
4. Paminėkite bent du Lietuvos Sąjūdžio veiklos uždavinius iki pergalės per rinkimus. ....
5. Nurodykite dvi Šaltojo karo pabaigos priežastis. ....

2

1. Kas ir kada paskelbė perestroiką? ....
2. Nurodykite vieną pilietinio nepaklusnumo akciją, įvykdytą Baltijos šalyse perestroikos metais. Kokį įvykį minint, ji buvo suorganizuota? ....
3. Kada Gedimino bokšte Vilniuje vėl iškelta trispalvė? Kas buvo šio įvykio iniciatorius? ....
4. Kaip ir kada baigėsi Šaltasis karas? ....
5. Kaip vadinamas Lenkijos demokratinis judėjimas? Kas jam vadovavo? ....

3

1. Nurodykite dvi perestroikos paskelbimo priežastis. ....
2. Kokią užsienio politiką ėmė vykdyti M. Gorbačiovas? Kaip į ją reagavo Vakarai? ....
3. Kurioje šalyje ir kuo pasižymėjo Lechas Valensa? ....
4. Paminėkite keletą 1987 m. rugpjūčio 23-iosios Vilniuje prie Adomo Mickevičiaus paminklo vykusio mitingo dalyvių pavardžių. Kaip jie vadinami? ....
5. Kuo Lietuvai svarbi Kovo 11-oji? Kelintų metų? ....

4

1. Kuri respublika pirmoji išstojo iš SSRS? O kada SSRS suiro galutinai? ....
2. Kas ir kada pasirašė Vokietijos suvienijimo aktą? ....
3. Dviem pavyzdžiais įrodykite, kad Rusijoje neliko komunistinės santvarkos. ....
4. Kaip Lietuvoje 1987 m. buvo paminėta rugpjūčio 23-ioji? Kuo išvis Lietuvai svarbi ši diena? ....
5. Kada Lietuvoje įvyko pirmieji demokratiniai rinkimai? Vienu argumentu įrodykite, kad jie buvo būtent tokie. ....

5

1. Nurodykite dvi socialistinio lagerio griūties priežastis. ....
2. Kas laimėjo Šaltąjį karą? Kaip to karo pabaiga paveikė SSRS? ....
3. Nurodykite du M. Gorbačiovo poelgius, paskatinusius Vakarus patikėti jo siekiu mažinti įtampą. ....
4. Kada Lietuvoje įsikūrė Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis? Nurodykite du šio judėjimo keltus tikslus. ....
5. 1990 m. pavasarį Lietuvoje ėmė smarkiai trūkti kuro, kitų gamtinių išteklių. Kodėl? Kaip Lietuva sprendė šią problemą? ....

6

1. Kaip buvo siekiama įgyvendinti perestroiką? Kas buvo perestroikos iniciatorius? ....
2. Kas yra NVS? Kada ji atsirado? ....
3. Kokie buvo M. Gorbačiovo ir R. Reigano susitikimų tikslai? Kokių rezultatų jie davė? ....
4. Kas kėlė didelį Lietuvoje gyvenančių rusakalbių nepasitenkinimą Sąjūdžiu? Kaip kai kurie rusakalbiai išreiškė šį nepasitenkinimą? ....
5. Kas tapo demokratiškai išrinktos Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininku? Kodėl būtent šis asmuo? ....

7

1. Kokiu įvykiu baigėsi Šaltasis karas? Kas jį laimėjo? ....
2. Paminėkite dvi ekonomines reformas, įgyvendintas perestroikos metais. ....
3. Kokios politikos Gorbačiovas ėmėsi užsienio politikoje? Nuo kurių metų? ....
4. Nors Sąjūdis savo rinkimų programoje aiškiai išsakė sieksiąs Lietuvos Nepriklausomybės, jo veikla nebuvo uždrausta. Pateikite bent du paaiškinimus kodėl. ....
5. Kuo Lietuvai ypatinga Sausio 13-oji? Kuriais metais ši diena tapo svarbi? ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Socialistinis lageris 1985–1991 m. Šaltojo karo pabaiga

1

1. Nurodykite dvi vidaus problemas, dėl ko Sovietų Sąjungai buvo būtinos kokios nors reformos. ....
2. Kada ir kas tapo pirmuoju SSRS prezidentu? ....
3. Kas yra Brežnevo doktrina? Kada jos SSRS atsisakė? ....
4. Kada įvyko Baltijos kelias? Kas tai yra? ....
5. Kodėl Sąjūdžio nepalaikė Lietuvoje gyvenančios tautinės bendrijos? Pateikite du paaiškinimus. ....

2

1. Kas yra *viešumas*? Kodėl žmonės ne iš karto ėmė juo naudotis? ....
2. Paminėkite nors dvi perestroikos metais įvykusias politines reformas. ....
3. Kas ir kada pakeitė komunistus valdžioje daugelyje socialistinio lagerio šalių? ....
4. Paaiškinkite, kodėl 1988–1990 m. Lietuvos visuomenėje prasiveržė aktyvus domėjimasis istorija. Ypač kokio laikotarpio istorija? ....
5. Kokia buvo Maskvos reakcija į Kovo 11-osios Akto paskelbimą? Kokia pagrindinė šio Akto mintis? ....

3

1. Kuo skyrėsi M. Gorbačiovo ir L. Brežnevo vykdyta politika? ....
2. Kuriuose SSRS regionuose komunistai pirmiausiai prarado daugumą per rinkimus? ....
3. Kada ir prieš ką įvyko Rugpjūčio pučas? ....
4. Koks popiežiaus Jono Pauliaus II įnašas į Šaltojo karo pabaigą? Kokios šalies pilietis jis buvo prieš tapdamas popiežiumi? ....
5. Už ką Vytautui Landsbergiui buvo siūloma suteikti Nobelio premiją? Kurią? ....

4

1. Ką M. Gorbačiovas turėjo omeny, sakydamas, kad siekia „žmogiškojo socializmo"? Ar jam pavyko tai pasiekti? ....
2. Iššifruokite NVS. Paminėkite bent dvi jos šalis. ....
3. Kas buvo JAV prezidentai M. Gorbačiovo valdymo metais? ....
4. Kur iš žemėlapio dingo Jugoslavija? Kokie įvykiai vyko po jos dingimo? ....
5. Kas paskelbė apie Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą? Kaip vadinasi tas dokumentas? ....

5

1. Dviem požymiais įrodykite, kad baigėsi Šaltasis karas. ....
2. Kada SSRS perėjo prie rinkos ekonomikos? Kokios ekonomikos atsisakyta? ....
3. Kam ir kada Gorbačiovas paskelbė, kad atsisako Brežnevo doktrinos? ....
4. Už ką Lechas Valensa gavo Nobelio premiją? Kurią? ....
5. Pateikite bent du įrodymus, kad Lietuvos visuomenė perestroikos metais siekė politinio savarankiškumo. Kada buvo deklaruotas visiškas savarankiškumas? ....

6

1. Nurodykite du M. Gorbačiovo pradėtos pertvarkos padarinius. ....
2. Kas ir kada nugriovė Berlyno sieną? ....
3. Kuo skyrėsi Voicecho Jeruzelskio ir Lecho Valensos politika? ....
4. Kurią Nobelio premiją ir už ką gavo M. Gorbačiovas? ....
5. Kada Sąjūdis laimėjo rinkimus į Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą? Kaip šis faktas paveikė Lietuvos politinę ateitį? ....

7

1. Nuo kada iki kada tęsėsi Šaltasis karas? ....
2. Nurodykite bent du M. Gorbačiovo perestroikai iškeltus tikslus. ....
3. Kas tapo pirmuoju Lenkijos prezidentu nekomunistu? Kada? ....
4. Kodėl Lietuvos Aukščiausioji Taryba, sušaukta 1990 m., dar vadinama ir kitaip – Atkuriamuoju Seimu? Kokių pažiūrų žmonės sudarė jo daugumą? ....
5. Kaip Lietuvos išeivijos atstovai vertino Sąjūdžio veiklą? Pateikite nors du tokio jų vertinimo įrodymus. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

Pasaulio problemos šiandien. Lietuvos raida dabarties pasaulyje A

klausimai

1

1. Kada buvo įkurta Europos Sąjunga? Kokia organizacija buvo jos įkūrimo pagrindas? ....
2. Nurodykite bent du pagrindinius žmogaus teises dabartiniame pasaulyje ginančius dokumentus. ....
3. Kuri šalis šiandien yra supervalstybė? Kokiais kriterijais remiantis, ją galima taip apibūdinti? ....
4. Kokia politinė santvarka įteisinta Lietuvos Konstitucijoje? Kaip Konstitucija buvo priimta? ....
5. Parašykite keturias svarbiausias, jūsų nuomone, Lietuvos problemas šiandien, surašydami pagal svarbą. ....

2

1. Ko siekė Europos valstybės, pasirašydamos Mastrichto sutartį? Nurodykite nors du jų siekius. ....
2. Dabartinėje Europoje fiksuojamas neigiamas gyventojų prieaugis. Kokias problemas sukelia šis faktas? Nurodykite bent dvi. ....
3. Kada buvo priimta Lietuvos Konstitucija? Kas ją priėmė? ....
4. Paminėkite nors dvi didesnes Lietuvos ekonomines problemas pirmame Nepriklausomybės dešimtmetyje. ....
5. Nurodykite Lietuvos kaimo žmonių ir miesto visuomenės politinių pažiūrų skirtumų priežastis. ....

3

1. Kokia sutartimi buvo įkurta Europos Sąjunga? Kas tapo Sąjungos sostine? ....
2. Viena iš globalinių pasaulio problemų – demografinė situacija pasaulyje. Kuriuose regionuose ši problema yra opiausia ir kuo ji gresia šiandien Europai? ....
3. Nurodykite bent du karo židinius dabarties pasaulyje. ....
4. Kada iš Lietuvos buvo išvesta Rusijos kariuomenė? Kuo Lietuvai svarbus šis įvykis? ....
5. Įvardykite Lietuvos socialines tendencijas pirmame Nepriklausomybės dešimtmetyje. ....

4

1. Kada buvo pasirašyta Mastrichto sutartis? Kiek šalių ją pasirašė? ....
2. Gyventojų senėjimas pasaulyje buvo pripažintas kaip globalinė problema. Kodėl? Kokių mokslų raida sukėlė problemą? ....
3. Kas yra terorizmas? Kurie pasaulio regionai yra laikomi terorizmo židiniais? ....
4. Paminėkite nors dvi dideles Lietuvos vidaus gyvenimo problemas pirmame Nepriklausomybės dešimtmetyje. ....
5. Kokios rinkimų sistemos galioja Lietuvoje šiandien? ....

5

1. Koks kūrinys yra ES himnas? Kokios spalvos yra ES vėliava? ....
2. Kai kurie mokslininkai mano, kad klimato atšilimas yra ūkinės žmogaus veiklos padarinys. Ypač kokia veikla, anot jų, veikia klimatą? Kuo tai pavojinga pasauliui? ....
3. Nurodykite keturias Lietuvos vyriausybės funkcijas, numatytas Konstitucijoje. ....
4. Išvardykite renkamas Lietuvos valdžios institucijas. ....
5. Dviem argumentais įrodykite, kad Lietuvai buvo verta stoti į ES. ....

6

1. Kas yra ES? Ar Lietuva yra jos narė? ....
2. Kioto protokolą yra pasirašiusios šalys, sutinkančios mažinti taršą ir prisiimančios įsipareigojimus tai daryti. Tačiau didžiausia šalis teršėja atsisakė pasirašyti šią sutartį. Kas ji? Kodėl nepasirašo? ....
3. Nurodykite keturias Lietuvos Seimui tenkančias funkcijas, numatytas Konstitucijoje. ....
4. Kas pagal dabartinę Lietuvos Konstituciją formuoja vyriausybę? Kas ją patvirtina ir kam ji prisiekia? ....
5. Dviem argumentais įrodykite, kad Lietuvai buvo verta stoti į *NATO*. ....

7

1. Nurodykite dvi vertybes, deklaruojamas ES. ....
2. Pagal gaunamas pajamas pasaulis dalijamas į Šiaurės ir Pietų regionus. Kuo iš esmės skiriasi šių regionų pajamos? Kuriame yra Lietuva? ....
3. Išvardykite keturias dabartines Lietuvos partijas. ....
4. Nurodykite du reikalavimus, keliamus kandidatui į Lietuvos prezidentus. Kur šie reikalavimai surašyti? ....
5. Kokie yra Lietuvos siekiai tarptautinėje politikoje? Nurodykite bent du. ....

ATSAKYMŲ REZULTATAI ....

B Pasaulio problemos šiandien. Lietuvos raida dabarties pasaulyje

klausimai

1

1. Nurodykite dvi ES valdymo institucijas. ......
2. Kurios pasaulio šalys labiausiai susiduria su skurdo problema? Kodėl tai jaudina dideles pajamas gaunančias šalis? Nurodykite dvi priežastis. ......
3. Nurodykite du reikalavimus, keliamus kandidatui į Lietuvos Seimą. Kur šie reikalavimai surašyti? ......
4. Išvardykite atkurtos Lietuvos prezidentus, nurodydami politines jų pažiūras (jei tokias turi). ......
5. Dėl ko Lietuvai tenka derėtis su Rusija? Paminėkite nors du probleminius klausimus. ......

2

1. Dviem teiginiais įrodykite, kad Europos Sąjungoje vyksta ekonominė integracija. ......
2. Kuriuose pasaulio regionuose labiausiai stokojama maisto? Nurodykite du. Kaip jiems mėginama padėti? ......
3. Nurodykite keturias Lietuvos prezidentui tenkančias funkcijas pagal Lietuvos Konstituciją. ......
4. Dviem teiginiais įrodykite, kad Lietuvos Konstitucija gina lietuvių tautos vertybes. ......
5. Išvardykite Lietuvos Seimus pagal partijas, turėjusias daugumą jame. ......

3

1. Kiek šiuo metu yra ES valstybių? Kokie yra tolesni ES plėtros planai? ......
2. Kokias pasaulines problemas sukėlė XX amžiuje mokslo ir technikos revoliucija? Nurodykite bent dvi. ......
3. Kuris Europos regionas paskutiniame amžiaus dešimtmetyje įvardijamas kaip karo židinys? Kas ten su kuo kariavo? ......
4. Po kokių įvykių paspartėjo Lietuvos tarptautinis pripažinimas *de jure*? Kelintais metais Lietuvą pripažino daugiausia valstybių? ......
5. Išvardykite metus, kada nepriklausomybę atkūrusioje Lietuvoje vyko prezidento rinkimai. ......

4

1. Kuriose ES institucijose kiekviena iš narių turi savo atstovų? Kokiais būdais jie ten patenka? ......
2. Pagal ekonominę galią yra išskiriami trys pasaulio ekonominiai centrai. Išvardykite juos. Koks regionas šiandien yra perspektyviausias tapti ekonominės veiklos centru? ......
3. Kokios buvo karų buvusios Jugoslavijos teritorijoje priežastys? Kada jie baigėsi? ......
4. Kada Lietuva priimta į JT? Kokią naudą duoda Lietuvai narystė šioje organizacijoje? ......
5. Išvardykite metus, kada nepriklausomybę atkūrusioje Lietuvoje vyko Seimo rinkimai. ......

5

1. Kur posėdžiauja Europos Parlamentas? Ar ten yra Lietuvos atstovų? ......
2. Kokius tikslus ir uždavinius kelia Žaliųjų judėjimas? Nurodykite bent du. Koks objektas Lietuvoje susilaukė itin daug žaliųjų dėmesio? ......
3. Kokiose Taikos palaikymo misijose yra tekę dalyvauti Lietuvos kariams? Nurodykite bent dvi. ......
4. Išvardykite keturias tarptautines organizacijas, kurių narė yra Lietuva. ......
5. Kam Lietuvoje priklauso suverenitetas? Kas tai yra? ......

6

1. Kaip vadinama Europos bendra valiuta? Kokiam tikslui buvo pradėta vartoti bendrą valiutą? ......
2. Nurodykite dvi reikšmingesnes ekologines pasaulio problemas, sukeltas ūkinės žmogaus veiklos. ......
3. Didžiumoje Rytų Europos valstybių paskutiniame amžiaus dešimtmetyje rinkimus laimėjo buvusios komunistinės partijos. Ne išimtis buvo ir Lietuva. Pateikite du tokio visuomenės pasirinkimo paaiškinimus. ......
4. Kada Lietuva buvo priimta į *NATO*? Pateikite įrodymų, kad dėl to padidėjo jos saugumas. ......
5. Kas yra interesų grupės? Kokias žinote interesų grupes, veikiančias Lietuvoje? ......

7

1. Kieno sprendimų reikia, norint, kad šalis būtų priimta į ES? ......
2. Kokios tarptautinės organizacijos rūpinasi žmogaus teisių apsauga? Nurodykite dvi. ......
3. Kada Lietuva buvo priimta į ES? Pateikite du įrodymus, kad tai pagerino ekonominę Lietuvos būklę. ......
4. Kas tapo pirmuoju atgimusios Lietuvos prezidentu? Kokiai jis partijai tada priklausė? ......
5. Ne vienas šiandien specialistas teigia, jog artimiausiais metais Lietuvoje reikėtų laukti emigrantų iš Rytų antplūdžio. Nurodykite dvi priežastis, kodėl tai turėtų nutikti. ......

ATSAKYMŲ REZULTATAI ......

ATSAKYMAI

A Tautų pavasaris

1

1. Vidurio Europa; Pabaltijys.
2. Mistinė koncepcija, skelbianti kurios nors vienos tautos išskirtinį vaidmenį žmonijos istorijoje. Didžioji Britanija, Rusija.
3. Patriotas. Prūsijoje.
4. XIX a. septintame dešimtmetyje jie išsikovojo lygiateisę padėtį Austrijos imperijoje. Austrijai.
5. Tautinė savimonė. Etnine kilme, kalba, istorine tradicija.

2

1. Tautinės savimonės formavinosi epocha. Penktas.
2. Aštuntame. Pjemonto-Sardinijos karalius Viktoras Emanuelis II.
3. XIX a. septintame dešimtmetyje. Dualistinė.
4. T. Herclis. Įkurti žydų valstybę Palestinoje.
5. Kad norint suvienyti Vokietiją, nebus apsieita be karo. Karas su Danija, karas su Prancūzija.

3

1. Nacionalizmas – perdėtas savo tautos aukštinimas, kitas tautas laikant menkesnėmis. Patriotizmas – meilė savo tautai, tėvynei, nežeminant, neniekinant kitų tautų.
2. Didžioji Britanija; Vokietijos imperija; Rusija; Austrija-Vengrija; Osmanų imperija.
3. Habsburgai. XIX a. septintame dešimtmetyje.
4. Smurtinis išpuolis prieš žydus. Antisemitizmas.
5. Su tos pačios religijos tikinčiaisiais, pvz., su Kristaus tauta; su to paties luomo atstovais, pvz., bajorų tauta.

4

1. Naujaisiais amžiais. XIX amžiuje.
2. Bismarkas – Prūsijos kancleris (ministras pirmininkas), Vokietijos suvienijimo organizatorius; Kavūras – Pjemonto-Sardinijos ministras pirmininkas, Italijos suvienijimo organizatorius.
3. XIX a. pabaigoje daugelyje šalių buvo priimti įstatymai, draudžiantys diskriminuoti žydus, tuo tarpu XIX a. pradžioje įstatymai žydų negynė.
4. Čekai, vengrai. Vengrai.
5. Slavų tautų, Stačiatikių Bažnyčios.

5

1. Pramonės revoliucija, kapitalizmo raida – iškilo naujųjų savininkų sluoksnis, ieškojęs savo tapatumo; Didžiosios prancūzų revoliucijos idėjos, iškėlusios tautos suverenumo idėją ir smerkusios luominę struktūrą, skatino naujo identiteto paieškas.
2. Tautiniai sąjūdžiai, grėsę Rusijos imperijos vientisumui, kova su absoliutizmu – tautos siekė autonomijos; ekonominis atsilikimas.
3. Jie buvo kilę iš valstiečių, kaip ir daugelis tautinės savimonės žadintojų įvairiose tautose. Inteligentija.
4. Vilhelmas I. Prūsijos valdovas.
5. Tai sionistai, kūrę planus sukurti žydų valstybę. Abu gyveno XIX amžiuje.

6

1. XIX a. vidurys–XX a. pradžia.
2. Abu buvo savo valstybių suvienijmo lyderiai, abu tapo pirmaisiais suvienytų valstybių monarchais: Viktoras Emanuelis II – Italijos, Vilhelmas I – Vokietijos.
3. Neigiamai – caras vykdė rusinimo politiką, lietuviai su tuo kovojo. Mat formavosi lietuvių tautinė savimonė.
4. Nusistatymas prieš žydus. Austrijoje.
5. Lenkus jie laikė savo broliais – juos siejo luominė kilmė. Istoriškai vyko polonizacija; lietuvių bajorai laikė lenkų kalbą, kultūrą kaip kilmingesnę, labiau tinkančią bajorams. Lietuvių kalbą vertino kaip valstiečių kalbą, vadino ją prasčiokų kalba.

7

1. Žadinti tautinę savimonę, išplėtoti tautinės kalbos vartojimą; siekti tautos politinio savarankiškumo.
2. Nacionalizmas pritarė imperializmui – nacionalistai aukštino savo tautą, teigdami, kad išskirtinės tautos turi valdyti silpnesnes, mažiau vertingas tautas.
3. Ji buvo suvienijimo lyderė. Prūsijos karu su Prancūzija.
4. Pjemonto, arba Sardinijos, karalius. Popiežiaus sritis.
5. Kad Bazelio kongrese žydų valstybė buvo tik „popieriuje" – buvo numatytos priemonės, kaip ją įkurti. Herclis tikėjo, kad tos priemonės bus sėkmingai įgyvendintos, ir žemėlapyje atsiras reali žydų valstybė. Sionistai.

1

1. Tautinės serbų savimonės brendimas; tautinės inteligentijos susiformavimas; kapitalizmo raida.
2. Ji prarado didelę dalį savo teritorijos, o ir likusioje vyko tautinio išsivadavimo judėjimai, o tai menkino Osmanų imperijos karines ir ekonomines galias.
3. Kolonizacija ir prancūzų ar anglų kultūros, kalbos diegimas.
4. Vienos kongresas 1815 m.
5. T. Herclis. Sionistai.

2

1. Romantizmas tiesiogiai veikė nacionalinius sąjūdžius – romantikai aukštino savo šalies istoriją, keldami tautinį pasididžiavimą ugdančius faktus; akcentavo senųjų kalbų grožį ir vertę.
2. Diskriminacija Europoje; tautinės savimonės brendimas – perėmė sionizmo idėjas; žydų bendruomenių Europoje sionistinė politika, rėmusi migrantus materialiai.
3. Nacionalistas. Rusijos imperatorius.
4. Dėl Vokietijos suvienijimo – Prūsija jungė vokiškas žemes, austrai siekė tam sutrukdyti. Prūsija.
5. Džiuzepė Garibaldis. XIX amžiuje.

3

1. XIX a. septintame dešimtmetyje. Pjemonto-Sardinijos valdovas.
2. Tautinės savimonės brendimas; kapitalizmo raida; tautinės inteligentijos formavimasis.
3. Ideologija, perdėtai aukštinanti savo tautą, propaguojanti jos viršenybę kitų tautų atžvilgiu. Rusijoje; Vokietijoje.
4. Valstybė, kurioje suverenitetas priklauso popiežiui. Popiežius.
5. Valstietija. Tai istoriškai konservatyviausias visuomenės sluoksnis, ilgą laiką neturėjęs teisių ir galimybių mokytis, dalyvauti visuomenės gyvenime (tai skatindavo perimti valdančiųjų kalbą, kultūrą); gyveno izoliuotai.

4

1. Habsburgai. Imperijos tipas, kurioje dvi tautos turi išskirtinę padėtį kitų imperijos tautų atžvilgiu.
2. Rusijos ir Vokietijos.
3. Italų kariuomenės, kovojusios dėl Italijos suvienijimo, vadas, Italijos nacionalinis didvyris. XIX a. antroji pusė.
4. Palankiai – rėmė išsivadavimą. Noras įsigalėti Balkanuose; religinis bendrumas – didžiuma Balkanų gyventojų buvo krikščionys, turkai – musulmonai.
5. Kai kurios gentys sunyko, asimiliavosi su kitomis dar iki XIX a.; kitose dėl asimiliacijos procesų taip ir nesusiformavo tautinė savimonė – kliudė kultūriniai, ekonominiai veiksniai.

5

1. Patriotas. Sionistas. Izraelis.
2. Abi tautos priklausė Austrijos imperijai; abiejose aktyviai reiškėsi Tautų pavasaris.
3. XIX a. pabaigoje. Susikūrė Serbijos valstybė.
4. Suomiai, estai, latviai, lietuviai, lenkai, ukrainiečiai, gudai.
5. Valstietija buvo nenutautėjusi; priešinosi nutautinimo politikai. Senoji inteligentija, kilusi iš kilmingųjų, pasiturinčiųjų, niekino naująją inteligentiją, sunkiai ją priimdavo į savo aplinką – tai skatino valstietiškąją inteligentiją burtis į savo padėtį, vertybes ginančias grupes.

6

1. Pilietiniu nepaklusnumu; politiniais judėjimais; kultūriniais sąjūdžiais; revoliucijomis; išsivaduojamaisiais karais.
2. Austrijos-Vengrijos; Vokietijos; Rusijos.
3. Prūsijos diplomatas, kancleris. Organizavo Vokietijos suvienijimą, tapo jos kancleriu. Sukūrė daug diplomatinių sąjungų.
4. Bazelyje vykęs žydų kongresas XIX a. pabaigoje (1897 m.).
5. 1848 m. Šioje revoliucijoje vokiečiai siekė suvienijimo Frankfurto parlamente; čekai, vengrai reikalavo autonomijos.

7

1. Šovinizmas – kraštutinė nacionalizmo atmaina, raginanti siekti savo tautos viešpatavimo pasaulyje.
2. Bismarkas. Prūsijos kancleris.
3. Su Austrija. D. Garibaldis.
4. Dešimtame. Bazelio programa.
5. Tautinė savimonė – žmogaus ar tautos tautinis identitetas, tapęs vertybe, kurią būtina apsaugoti valstybingumu. Pvz., lietuviai, rizikuodami gyvybe, slapta gabeno knygas, mokėsi slaptosiose mokyklose, ginklu kovojo 1905 m. revoliucijoje, kol galų gale, 1918 m. Vasario 16 d. paskelbė nepriklausomybę.

C Tautų pavasaris

1

1. Vokietijos imperija, Italijos valstybė, Vatikanas, Serbija.
2. Patriotas. Pjemonto-Sardinijos karalystėje.
3. Įkurti savo valstybę. T. Herclis.
4. Skelbė siekianti pakelti ekonominį, kultūrinį Maroko lygį – jį civilizuoti. Mesianizmas.
5. Belgija, Rusija, JAV, Ispanija, Austrija – Tautų pavasarį kitos dar nebuvo valstybės.

2

1. Tautų pavasarį – tautinės savimonės brendimo laikotarpį. Naujieji amžiai.
2. Austrija, Prancūzija.
3. Šiaurės Afrika, Artimieji Rytai.
4. Patriotas. Italija.
5. Otto fon Bismarkas. Vokietijos imperijos.

3

1. Visuomeninis judėjimas, grindžiamas nacionalinių vertybių puoselėjimu, dažnai siekiantis tautinės nepriklausomybės. Rusija.
2. Osmanų. Neteko daug teritorijų.
3. Patriotas. Italija.
4. Abiejų tautų didesnė dalis priklausė Rusijos imperijai; abiejuose vyko nacionaliniai sąjūdžiai.
5. JAV iškilimo tarp kitų tautų, įsigalėjimo, lyderiavimo pasaulyje. Mesianizmas.

4

1. Didžioji Vokietija – visos vokiškai kalbančios šalys, Mažoji Vokietija – be Austrijos. Mažosios Vokietijos.
2. Su Austrija. Ji Vienos kongrese buvo paskirta prižiūrėti, kad šie politiniai dariniai nesusivienytų.
3. Aštuntame dešimtmetyje. Prūsijos kancleris.
4. XIX a. pabaigoje pagal Bazelio programą.
5. Kilę iš valstiečių. Priešininkai – turkai, rėmėjai – Rusija.

5

1. Nacionalinių sąjūdžių epocha. XIX amžiuje.
2. Septintame. Dėl Prūsijos siekio suvienyti Vokietiją.
3. Pjemonto-Sardinijos vykdoma Italijos vienijimo politika. 1870 m.
4. Jie buvo diskriminuojami. Į Palestiną.
5. Nebuvo subrendusi tautinė savimonė; tebebuvo gaji Šventoji Sąjunga – Rusija numalšino revoliuciją.

6

1. Naujaisiais amžiais. Taip.
2. 1871 m. Bismarkas.
3. 1870 m. Vatikanas.
4. Kraštutinė nacionalizmo atmaina, skelbianti savo tautos viešpatavimą kitoms tautoms. Vokietijoje.
5. Garibaldis; Košutas; Basanavičius; Kudirka; Bismarkas.

7

1. Septintame. Popiežiui.
2. Politinio savarankiškumo. Rusija, Austrija.
3. Osmanų imperija. Dalis teritorijos virto tautinėmis suvereniomis valstybėmis.
4. Konstitucinė monarchija. Vilhelmas I.
5. Ekonominiai – siekė bemuitinės, nevaržomos prekybos tarp skirtingos specializacijos vokiškų žemių; kultūriniai-ideologiniai – buvo išplitusios nacionalinės idėjos, netgi šovinizmas; politiniai – siekė atsiriboti nuo Austrijos įtakos, susilpninti Prancūziją.

1

1. XIX a. antroji pusė–XX a. pradžia (1870–1914 m.).
2. Buržua buvo suinteresuoti materialiai – tai naujų rinkų užkariavimas, žaliavų šaltiniai, kapitalo investavimo galimybės. Taip pat tarp buržua buvo išplitusios nacionalistinės, mesianistinės idėjos.
3. Didžioji Britanija; Prancūzija; Belgija; Vokietija.
4. Balkanai būtų atvėrę Rusijai vartus į Viduržemio jūrą, o iš ten – į Afriką. Aiškino stačiatikių, slavų interesų gynimu.
5. 1907 m. Trilypė Sąjunga siekė perdalyti pasaulį, tuo keldama grėsmę būsimoms Antantės narėms. Antantė įsikūrė kaip atsvara agresyvių planų turinčiai Trilypei Sąjungai.

2

1. Prieš – Tautų pavasaris, po jo – Pirmasis pasaulinis karas.
2. Grobė ir išnaudojo kolonijas; kariavo imperialistinius karus.
3. Būrų karas; Rusijos karas su Japonija.
4. Karinis bendradarbiavimas, bendra gynyba karo atveju; išsaugoti pasaulio pasidalijimo sistemą; atsverti Trilypę karinę sąjungą. Rusija, Didžioji Britanija, Prancūzija.
5. Įtempta: vyko Balkanų karai tarp naujai šiame regione susikūrusių valstybių; didžiųjų valstybių interesų susikirtimo regionas – didžiosios valstybės siekė čia įtvirtinti savo įtaką.

3

1. Nuo XIX a. antrosios pusės iki XX a. antro dešimtmečio vidurio.
2. Taip – priklausė Rusijos imperijai, buvo materialiai išnaudojama.
3. Nacionalizmas – viena iš imperializmo priežasčių; morališkai palaikė imperializmą. Nacionalistinė propaganda teigė, kad būtent jų tauta yra aukštesnė bent už Afrikos (ar kitų kolonijų teritorijų) tautas ir turi teisę jas valdyti.
4. Tai imperialistiniai karai. Būrų karas.
5. Kūrėsi karinės sąjungos; išaugo šalių išlaidos ginklavimuisi; valstybės skatino militaristinę propagandą.

4

1. Imperializmas – valstybės užsienio politika, siekianti pajungti kitas teritorijas išnaudojimo tikslais. Ideologija, pateisinanti tokią valstybės užsienio politiką. Pvz., Didžiosios Britanijos valdomo Egipto Sueco kanalo duodamas pelnas atitekdavo Didžiajai Britanijai.
2. Demografinio sprogimo padariniai, labiausiai palietę darbininkiją, skatino palaikyti imperializmą, kaip naujų gyvenamųjų teritorijų parūpinančią politiką; imperializmas skatino gamybos augimą – didėjo darbo vietų skaičius; tarp darbininkų sparčiai plito nacionalistinės idėjos.
3. Strateginės; eksploatacinės; gyvenamosios.
4. Šalies politinė ir ekonominė priklausomybė nuo Vakarų valstybių. Kinijos politinis nestabilumas; technologinis, karinis, ekonominis atsilikimas, lyginant su Vakarų šalimis; Kinija viliojo Vakarus kaip didžiulė rinka.
5. Italijos santykiai su Austrija-Vengrija. Vokietija diplomatiškai stengėsi suderinti jų besikertančius interesus Balkanuose.

5

1. Didžioji Britanija, Prancūzija, Belgija, Rusija.
2. Imperialistiniais karais – Rusijos su Japonija; kolonijų grobimu – Didžioji Britanija pavertė Indiją savo kolonija.
3. Šalis arba jos dalis, valdoma kitos valstybės (metropolijos). Afrikos.
4. 1907 m. Karinė sąjunga.
5. Liberalios politinės jėgos – dažniausiai tai buržua, kapitalistai. Jie palaikė imperializmą dėl ekonominių, verslo interesų – naujos rinkos, nauji žaliavų ištekliai.

6

1. Naujaisiais amžiais. Tolimuosiuose Rytuose.
2. Grobė kolonijas, kariavo imperialistinius karus, pvz., su Ispanija.
3. Tai teisė kuriai nors valstybei su kitomis valstybėmis lygiomis sąlygomis įgyvendinti savo politiką, ypač ekonominius interesus. „Vietos po saule" siekiu buvo grindžiama imperialistinė politika, karinių blokų kūrimas.
4. Tai valstybė, pripažįstanti Didžiosios Britanijos monarchą aukščiausiąja savo šalies valdžia. Australija, Naujoji Zelandija, Kanada.
5. Dėl Europos šalių vykdomos imperialistinės politikos, plintančio nacionalizmo, militarizmo, dėl ginklavimosi varžybų.

7

1. Naujaisiais amžiais. Pietų Afrikoje.
2. Ne, nes tada ji nebuvo valstybė, tad neturėjo užsienio politikos. Be to, pati buvo pavergta imperialistinės valstybės.
3. Mesianizmas laikė imperializmą kaip priemonę „atsilikusioms" tautoms iš atsilikimo išvaduoti.
4. Perdalyti pasaulį – pakeisti kolonijų savininkus, iškovoti „vietą po saule". Vokietija; Austrija-Vengrija; Italija.
5. Imperializmas; karinių blokų kūrimas.

B Imperializmo epocha

1

1. Naujaisiais amžiais. Lotynų Amerikoje.
2. Grobė kolonijas; kariavo imperialistinius karus.
3. Profsąjungų nariai – darbininkai matė, jog kolonijų grobimas sudaro palankias sąlygas emigracijai; sukuria naujų darbo vietų, plečia gamybą, didina pelną – gerėja darbo sąlygos. Be to, tarp darbininkų buvo paplitęs nacionalizmas.
4. Imperializmas – Vokietija siekė įgyti daugiau užjūrio kolonijų; rengėsi karui su Antante.
5. Afrikos valstybės susikūrė buvusių kolonijų ribose. O kolonijas europiečiai kūrė atsižvelgdami ne į etninių teritorijų ribas, bet į diplomatinius susitarimus su kitomis imperialistinėmis valstybėmis ir į strateginius interesus.

2

1. Imperializmo. Ne.
2. Išplitusios mesianizmo, nacionalizmo idėjos. Be to, kolonijos atvėrė puikias perspektyvas mokslo tyrimams.
3. Prūsijos karas su Prancūzija. Jis buvo ne imperialistinis, kaip minimi kiti.
4. 1882 m. Karinė sąjunga.
5. Šiaurės Afrikoje – Alžyras; Pietryčių Azijoje – Indokinija.

3

1. Naujaisiais amžiais. Karinės.
2. Neturėjo geografinio priėjimo prie Afrikos, išvystyto laivyno, kad ją pasiektų. Taip.
3. Grobė kolonijas, pvz., Korėją, kariavo imperialistinius karus, pvz., su Rusija.
4. Didžiajai Britanijai. Tai strateginė kolonija.
5. Labiausiai išsivysčiusi jūrinė valstybė, turėjo stipriausią laivyną; buvo ekonominė pasaulio lyderė. Anksčiausiai pradėjo vykdyti imperialistinę politiką.

4

1. Buvo ekonomiškai, politiškai, kariškai atsilikusios, daugelis jų tebegyveno gentimis. Iš imperialistinių valstybių tikėjosi ekonominės naudos.
2. Socialdemokratai – tikėjo, kad imperializmo politika pagerins darbininkų gyvenimą: kursis darbo vietos, didės emigracija.
3. Rusija įstojo į Antantę. Į karinę pramonę, metalurgiją, geležinkelius.
4. Buvo sustabdyta natūrali Egipto raida; išplėšta ir išvežta į Didžiąją Britaniją nemažai jos istorinių, kultūrinių vertybių; pradėta diegti vakarų civilizacijos laimėjimai, švietimo sistema; kuriama pramonė.
5. Didžioji Britanija; Rusija; Austrija-Vengrija; Italija. Įsigalėti politiškai ir ekonomiškai.

5

1. Didžioji Britanija; Prancūzija; JAV; Japonija.
2. Tai karas, kurio tikslas – užgrobti naujų kolonijų, praplėsti savo ekonominės, politinės įtakos ribas. Būrų karas.
3. Strateginė kolonija. Prancūzijai.
4. Protektoratas – imperialistinės valstybės globojama valstybė, išlaikanti politinio savarankiškumo regimybę; pusiau kolonija – išlaikanti politinio savarankiškumo regimybę, tačiau jos valdžia sudaroma iš imperialistinės valstybės atstovų.
5. Tų valstybių priklausymas vienai ar kitai metropolijai: jei priklausė Didžiajai Britanijai, tai anglų kalba, jei Prancūzijai, tai prancūzų kalba. Alžyras.

6

1. Pramonės revoliucijos metais Europoje ėmė stigti žaliavų – buvo grobiamos kolonijos, kaip jų šaltinis; Europoje susikaupė daug kapitalo – reikėjo naujų teritorijų jam investuoti.
2. Mat Rusija įstojo į Antantę; caras išleido potvarkius, gerinančius investicines sąlygas. Pigi darbo jėga Rusijoje, gausūs ištekliai. Ypač investavo Didžioji Britanija, Belgija, Prancūzija.
3. Užkariauti Kinijos rinkas, paversti ją savo protektoratu.
4. Indija – buvusi britų kolonija nuo XVIII a. Būtent tada ir buvo padėti pagrindai britų kultūrai plėtoti Indijoje.
5. Trilypė sąjunga. Kad reikia peržiūrėti kolonijų priklausomybę, suteikti visoms valstybėms „vietą po saule".

7

1. Kolonija, pusiau kolonija, protektoratas, dominija.
2. Teigiamai. Buvo išplitusios nacionalizmo, mesianizmo idėjos; iš imperialistinės politikos gaunama ekonominė nauda.
3. Sustabdė natūralią jų raidą, sąlygojo ekonominį, kultūrinį atsilikimą, svetimos kultūros skverbimąsi.
4. Žaliavų, plačią rinką savo gaminiams realizuoti; investavo kapitalą.
5. Vokietija. XIX a. devintame dešimtmetyje.

1

1. Kolonija, kurią metropolija išnaudoja kaip žaliavas teikiančią teritoriją. Kongas.
2. Jie buvo vertinami kaip žemesnės rasės, žemesnio išsivystymo žmonės – nacionalistinis požiūris, kaip atsilikę kultūriškai, socialiai – mesianistinis požiūris.
3. Įtempta. Labai sparčiai augo šalių išlaidos ginklavimuisi; buvo sukurti kariniai blokai, vyko lokaliniai karai.
4. Inteligentai buvo persisunkę mesianizmu; kolonijos atvėrė puikias galimybes tyrimams, ypač gamtos mokslų.
5. Abi buvo neseniai susivienijusios valstybės; puoselėjo imperialistinius tikslus – perdalyti pasaulį; priklausė Trilypei sąjungai.

2

1. Abi buvo imperialistinės, pramoninės valstybės; jose paplitęs mesianizmas.
2. Buvo kaunamasi dėl Pietų Afrikos kolonijinės priklausomybės – ar britams, ar olandams turinti priklausyti ši teritorija. Olandams tai buvo gyvenamoji kolonija, britai gviešėsi čia esančių deimantų. Laimėjo britai.
3. Sąlygojo jos ekonominį, politinį atsilikimą; buvo sustabdyta jos natūrali raida.
4. Demografinis sprogimas Europoje; pigi žemė kolonijose; galimybė pradėti savo verslą.
5. Rusija. Įsitvirtinti politiškai, kontroliuoti tenykštes valstybes.

3

1. Kolonijų grobimas; kišimasis į kitų valstybių politiką, siekiant primesti joms savo valią; imperialistiniai karai.
2. Mesianizmu, nacionalizmu, ekonominiais interesais, kaip neišvengiama būtinybe išspręsti šaliai iškilusias problemas.
3. Kolonizacija. Prancūzija; Didžioji Britanija.
4. Antantė; Trilypė sąjunga.
5. Vidurinėje Azijoje, Užkaukazėje, Pabaltijyje.

4

1. Imperialistinė politika – vienos šalys siekė perimti kolonijas iš kitų, didinti savo politinę įtaką; nacionalistinių idėjų išplitimas; militaristinių visuomenės nuotaikų augimas, kapitalistų inicijuojamos ginklavimosi varžybos.
2. Imperializmo. XIX amžiuje.
3. Jos vėliau susivienijo, tad vėliau įsijungė į kolonijų grobimą. Be to, neturėjo pajėgaus laivyno.
4. Pramonės revoliucija skatino imperialistinę politiką – buvo užkariaujami turtingi žaliavų kraštai, investuojama į naujų kolonijų paieškas, užgrobtų žemių tyrinėjimus.
5. Spartus gyventojų prieaugis skatino emigraciją, buvo siekiama užvaldyti kraštus, kurie savo klimatu ir gyvenimo sąlygomis labiausiai atitiktų metropolijos sąlygas, pvz., olandų įsikūrimas Pietų Afrikoje.

5

1. Parlamentarizmo sąlygomis įstatymus leidžia parlamentas, tad metropolijų parlamentai priėmė palankius imperializmui įstatymus. Liberalai.
2. Ten buvo prancūzų kolonijos, žmonės puikiai moka prancūzų kalbą. Geografiškai lengva susisiekti.
3. Lietuva buvo Rusijos imperijos sudėtyje, buvo ribojama kultūrinė, ekonominė Lietuvos raida; buvo ekonomiškai išnaudojama.
4. Dėl Tautų pavasarį kilusių nacionalinių išsivadavimo sąjūdžių nuo Osmanų imperijos atskilo kelios teritorijos; dėl nesėkmingų karų su Vakarų valstybėmis.
5. Jautėsi saugi teritoriniu požiūriu; nesiekė pasaulio perdalijimo. Antantės.

6

1. Tautų pavasarį išplitusios nacionalistinės idėjos skatino imperialistinę politiką; susikūrė naujos valstybės, masinusios galingesnes valstybes savo silpnumu; susikūrusios Vokietija ir Italija pareiškė kovosiančios dėl „vietos po saule".
2. Grobė kolonijas; plėtė savo ekonominę, politinę įtaką pasaulyje; buvo karinės sąjungos narė.
3. Imperializmo epochoje Afrika praktiškai visa buvo kolonizuota. Tai sustabdė natūralią jos raidą, o tai lėmė atsilikimą; be to, buvo beatodairiškai išnaudojami ištekliai.
4. Tai kariniai blokai, gynę imperializmą, abu sudarė Europos valstybės.
5. Japonija. Sachalino sala.

7

1. Pietų Afrika – deimantų kasyklos; Indija – žaliavos ir rinka; Egiptas – strategiškai svarbus Sueco kanalas; Šv. Elenos sala – svarbi strateginiu požiūriu.
2. Buvo sustabdyta natūrali jų raida; išeikvoti ištekliai.
3. Didžiosios Britanijos ir Rusijos santykiai. Diplomatinėmis priemonėmis.
4. Buvo susikūrę priešiški kariniai blokai, sutelktos gausios ginkluotės atsargos, tarp kai kurių šalių nutraukti diplomatiniai santykiai.
5. XX amžiuje. Buvo kariaujama dėl trečios teritorijos – abi imperialistinės valstybės siekė paversti ją savo kolonija.

A Visuomeniniai ir kultūriniai sąjūdžiai Lietuvoje XIX a. pirmoje pusėje. 1830–1831 m. sukilimas

1

1. Prūsija ir Rusija.
2. Joachimas Lelevelis; Jozefas Frankas; Bonifacas Jundzilas; Andrius Sniadeckis.
3. Šio sąjūdžio dalyviai buvo romantikai; nekėlė Lietuvos valstybės atkūrimo tikslų, nepuoselėjo modernios tautos idėjų.
4. Dionizas Poška; Baubliai – pirmasis muziejus, įkurtas ąžuolo kamiene.
5. Tai slaptos draugijos; kėlė labdaros tikslus; veikė Vilniaus universitete.

2

1. 1803–1822 m.
2. Ją čia buvo panaikinęs Napoleonas. Čia galiojo Civilinis kodeksas.
3. Jo nuostata – vykdyti reakciją; taip mėgino apsisaugoti nuo naujų idėjų plitimo; bijojo, kad gali susiformuoti prieš jį nukreipti judėjimai.
4. Joachimas Lelevelis. Romantikas.
5. Atkurti ATR; grąžinti bajorams jų teises ir „aukso laisves".

3

1. Naujaisiais amžiais. XIX a. viduryje.
2. Adomas Čartoriskis. Vilniaus imperatoriškojo universiteto kuratorius.
3. Romantinės idėjos, slaptų draugijų kūrimo mada; caras draudė bet kokių draugijų veiklą.
4. Tai 1831 m. sukilimo vadai. Rusijoje.
5. Lenkijoje. Čia galiojo Napoleono kodeksas, Lenkijos karalystė turėjo autonomiją.

4

1. Žemaitijoje. Simonas Daukantas.
2. Vieni iš 1831 m. sukilimo vadų. Rusijoje.
3. Šis žymus lietuvių ir lenkų rašytojas gyveno Vilniuje, mokėsi Vilniaus universitete; parašė daug garsių veikalų.
4. Caras draudė kurtis draugijoms; buvo paplitusi slaptų draugijų kūrimosi mada; draugijos nariai stengėsi skleisti romantines idėjas.
5. Masonai. Slaptos draugijos nariai, puoselėjo švietėjų, labdaros idėjas. Švietimo.

5

1. Žemaitijoje. Vyskupas Motiejus Valančius.
2. Teodoras Narbutas. Lenkų.
3. Steigėsi slaptos draugijos; buvo populiarūs istorijos mokslai; domėtasi praeitimi, liaudies kūryba.
4. Bajorų siekis atkurti ATR; absoliutizmas Rusijoje; Rusijos atsilikimas Europos kontekste. Caro ketinimas siųsti kariuomenę malšinti revoliucinių įvykių Prancūzijoje.
5. Masonai – visos kitos išvardytos draugijos veikė Vilniaus universitete, o ši – ne.

6

1. Alkoholis žlugdo žmogaus dvasią; stumia jį į nuodėmę; tai prieštarauja krikščioniškoms tiesoms.
2. S. Daukantas – kiti išvardyti dirbo Vilniaus universitete, Daukantas ten tik mokėsi.
3. Veikė pagrindinė Švietimo apygardos mokymo įstaiga – Vilniaus imperatoriškojo universitete; buvo apygardos centras; čia buvo leidžiamos knygos; kūrėsi švietėjiškos slaptos draugijos.
4. Per 1830–1831 m. sukilimą – Raseiniai buvo vienas iš sukilimo centrų, čia prasidėjo sukilimas (iš lietuviškų žemių).
5. Ąžuolo kamiene įkurtas pirmasis lietuviškas muziejus. Kultūros.

7

1. Mat jis priklausė autonomines teises turinčiai Lenkijos karalystei, ten nebuvo baudžiavos, galiojo Napoleono kodeksas, tuo Užnemunė skyrėsi nuo kitų lietuviškų žemių, o nuo kitų Lenkijos žemių – savo lietuviškumu.
2. Nuo 1815 iki 1832 m.
3. Jonas Basanavičius – jis yra lietuvių tautinio atgimimo atstovas, o visi kiti išvardyti – Žemaičių tautinio sąjūdžio.
4. Labdaros studentams, savišvietos, romantizmo idėjų sklaidos. Caro įsakymu jų draugija uždrausta, nariai ištremti Sibiran.
5. Panaikinta Lenkijos autonomija; uždarytas Vilniaus universitetas; uždraustas Lietuvos Statutas; represijos; trėmimai.

1

1. Žemaitijoje, maždaug XIX a. pirmoje pusėje.
2. Įkvėpė pradėti sukilimą. Lenkiją.
3. Šubravcai, filomatai, filaretai. Slaptos; romantikai; veikė Vilniaus universitete.
4. Simonas Daukantas. Neturėjo bajoriškos kilmės liudijančių dokumentų, o be jų į universitetą nepriimdavo.
5. Užnemunė. Nuo 1815 m.

2

1. Naujaisiais amžiais. XIX a. pirmame dešimtmetyje.
2. Juos abu siejo panaši veikla ir ideologija, jie buvo romantizmo idėjų šalininkai; siekė atgaivinti gimtąją kalbą, leisti ja leidinius, rūpinosi visuomenės švietimu. Varniuose.
3. Labdara; draugijos narių šalpa; pagalba moksluose.
4. Jėga – žudant vadus, tremiant dalyvius, nutraukiant sukilėlių ryšius su ginklų tiekėjais.
5. Mažoji Lietuva. Prūsijai.

3

1. XIX amžiuje. Adomas Čartoriskis.
2. Susekus slaptas draugijas, daugelis dėstytojų ir studentų buvo ištremta. XIX a. trečiame dešimtmetyje.
3. Kad alkoholis žlugdo sielą, veda pragaran, kenkia sveikatai. Žemaitijoje.
4. Adomas Mickevičius. Už priklausymą slaptoms draugijoms.
5. Atgaivino ATR atkūrimo idėją, suvienijo visuomenę kovai su carizmu. Bajorai ir šlėktos.

4

1. Bajorai, valstiečiai, dvasininkai.
2. Padėti vieni kitiems moksluose, propaguoti romantizmo idėjas. Vilniaus universitete.
3. Simonas Stanevičius. Lietuvių.
4. Žemaičių tautinio sąjūdžio centrai. Simonas Daukantas.
5. Jo kuruojamame Vilniaus universitete veikė slaptos draugijos. Iš universiteto kuratoriaus ir švietimo apygardos vadovo.

5

1. Bajorai (šlėktos).
2. To meto Vakarų Europoje buvo neramu – vyko Napoleono karai, Rusijoje buvo taika; Vilniaus universitetas turėjo plačią savivaldą, turtingą biblioteką. Tėvas ir sūnus Frankai.
3. Liudvikas Rėza. Žemaičių tautiniam sąjūdžiui.
4. Varšuva; Raseiniai.
5. Tautinės istorijos atgaivinimas – veikalų rašymas, muziejų kūrimas; švietimas; etnografinio palikimo kaupimas.

6

1. XIX a. trečias–penktas dešimtmetis.
2. Telkė studentus šviečiamajai veiklai; padėjo išsilaikyti draugijos nariams finansiškai; organizavo labdarą. Filaretai.
3. Motiejus Valančius. Mokyklų steigėjas; rašytojas.
4. Slaptų draugijų kūrimas; sukilimas.
5. Jie visi istorikai, rašę Lietuvos istorijos veikalus. Visi rašė skirtingomis kalbomis.

7

1. Sukilimas, ne apėmė ne kokią nors lokalią, o visą lietuvišką teritoriją; dalyvavo gausi visuomenės dalis; buvo aiškiai išdėstyti reikalavimai.
2. Lenkų. Į Vilniaus universitetą priimdavo tik kilminguosius, kurie Lietuvoje buvo sulenkėję.
3. Taip, ypač populiari buvo istorija; kūrėsi slaptos savišvietos, labdaros draugijos.
4. B. Jundzilas – botanikas, J. Frankas – medicinos profesorius.
5. Tai buvo mažiausiai polonizuota Lietuvos dalis, joje išliko gyvybingiausios tautinės tradicijos. Simonas Daukantas.

A Ūkinė-socialinė lietuviškų žemių Rusijos imperijoje raida. 1863 m. sukilimas

1

1. Agrarinės. Daugiau kaip 50 procentų visuomenės sudarė valstiečiai; daugiau kaip 50 procentų pajamų buvo gaunama iš žemės ūkio.
2. Baudžiava – teisinė, socialinė, ekonominė valstiečių padėtis, kai jis yra priklausomas nuo žemės savininko ir už naudojimąsi žeme privalo atlikti prievoles. 1861 m. Vasario manifestu (Baudžiavos panaikinimo manifestu).
3. 1863 m. Prasidėjo sukilimas.
4. Tai buvo ekonominė emigracija, Rusijos imperijoje trūko darbo vietų, dirbamos žemės, buvo neišvystyta pramonė, žemas gyvenimo lygis.
5. Lietuviai – tradiciškai agrarinė, konservatyvi visuomenė, tad daugelis net nestudijavo; be to, Rusijoje menkai buvo išplėtota pramonė, tad pramoninės specialybės buvo nepaklausios. Kunigo ir gydytojo.

2

1. Daugiau kaip 50 procentų visuomenės sudarė valstiečiai; daugiau kaip 50 procentų pajamų buvo gaunama iš žemės ūkio.
2. Baudžiavinė prievolė – darbas žemvaldžio ūkyje. 1861 m. Vasario manifestu.
3. Valstiečiai buvo nepatenkinti Vasario manifesto sąlygomis; bajorai – sukilimo aktyvistai – žadėjo leisti valstiečiams įsigyti jų skirtinius sklypus.
4. Medžio apdorojimo įmonės; spirito varyklos; alaus daryklos.
5. XIX a. pabaigoje. Valstybė.

3

1. XIX a. pabaigoje Rusija buvo visapusiškai atsilikusi nuo kitų Europos valstybių, čia ilgiausiai išliko baudžiava.
2. Labiausiai rinkosi JAV – po Pilietinio karo ten sparčiai plėtojosi pramonė, buvo daug laisvų darbo vietų, pigios žemės.
3. Valstiečių nepasitenkinimas Baudžiavos panaikinimo manifestu; bajorų siekis atkurti ATR.
4. Pagal Vasario manifestą. 1861 m.
5. Daugiau kaip 50 procentų visuomenės sudarė valstiečiai; daugiau kaip 50 procentų pajamų buvo gaunama iš žemės ūkio.

4

1. Pristabdė. 1795 m.
2. Lažas – baudžiavinė prievolė, darbas dvarininko laukuose. Činšas – baudžiavinė prievolė, mokestis pinigais. Paspartinti kapitalizmo raidą kaime – pakelti ūkių našumą.
3. Jie buvo vieni iš 1863 m. sukilimo vadų. M. Muravjovo, Šiaurės vakarų krašto generalgubernatoriaus.
4. ATR atkūrimo, socialinių-ekonominių reformų.
5. Savanoriškas piliečių išvykimas gyventi į kitą šalį. XIX a. septintame dešimtmetyje.

5

1. Atsilikusi Rusijos ekonomika; technologinis atsilikimas; visuomenės spaudimas; valstiečių nepasitenkinimas; dvarininkų pageidavimas.
2. Valstiečiams leista žemę išsipirkti tik per 49 metus; dar paliktas dviejų metų privalomas lažas; valstiečių teisės buvo paliktos menkesnės nei dvarininkų.
3. Varšuvoje. K. Kalinauskas (Z. Sierakauskas, A. Mackevičius).
4. Pagerėjo; ypač Užnemunės – jiems leista įsigyti žemių be išperkamojo mokesčio; ištremtų bajorų valstiečiai irgi galėjo įsigyti žemes.
5. Lentos; spiritas; alus.

6

1. 1861 m. Baudžiavos panaikinimas, laisvų gyventojų teisių suteikimas valstiečiams.
2. Bajorai. Ne.
3. Jie buvo vieni iš 1863 m. sukilimo vadų; nubausti mirties bausme.
4. Medžio apdorojimas; alaus ir spirito gamyba.
5. Didikų. XIX a. pabaigoje.

1

1. Egzistavo luomai; baudžiava; feodalinė žemės nuosavybė; feodalinė teisė.
2. Vietiniai bajorų komitetai. Caras.
3. Buvo malšinamas jėga – įvedant papildomus caro kariuomenės būrius; žiauriai baudžiant sukilėlius palaikiusius piliečius.
4. Buvo daug geresnė. Mat čia anksčiau – jau 1807 m. buvo panaikinta baudžiava.
5. Rinkdavosi. Žemesnis rangu – vadovavo tik kaimui, viršaitis – valsčiui.

2

1. Socialinė–ekonomonė formacija, paremta kilmingųjų žemėvalda, luomine visuomenės struktūra ir baudžiaviniais žemės savininkų bei žemdirbių santykiais. Baudžiava.
2. Neigiamas – ribojo jos veiklą. Mat Katalikų Bažnyčios tarnai aktyviai rėmė 1863 m. sukilimą; Muravjovas ir caras buvo stačiatikiai.
3. Mat šiame dešimtmetyje lietuviai gavo laisvųjų valstiečių teises ir galėjo išvykti. Ekonominis.
4. Generolui M. Muravjovui. Generalgubernatorius.
5. Vilnius ir Kaunas. Tai buvo gubernijų centrai.

3

1. Jie tapo asmeniškai laisvi. Ekonomiškai praktiškai nepasikeitė.
2. Šiaurės vakarų kraštui. Kauno, Vilniaus, Gardino gubernijos.
3. Po baudžiavos panaikinimo atsirado daugiau manufaktūrų, įmonių dvaruose, pagausėjo samdomųjų darbininkų.
4. Žydų, lenkų, rusų.
5. Užnemunės. Ten anksčiau buvo panaikinta baudžiava, tad anksčiau prasidėjo kapitalizmo raida.

4

1. Ekonominis Rusijos atsilikimas – baudžiava netenkino žaliavų poreikio, sulaikė darbo jėgą kaime. Be to, visuomenėje augo įtampa, nepasitenkinimas.
2. Vilniaus, Kauno, Gardino.
3. Laikinosios taisyklės. Krašto generalgubernatorius.
4. Žydai. Jiems buvo draudžiama verstis žemės ūkiu, o dėl menko pramonės išsivystymo darbo miestuose trūko.
5. Valstiečiai. Katalikai.

5

1. Rusija pralaimėjo Krymo karą dėl atsilikusios karinės technikos, Rusijos ekonominio nepajėgumo. Vadinasi, baudžiavinis ūkis nebetenkino šalies poreikių. Be to, visuomenė reiškė nepasitenkinimą baudžiava.
2. Socialinė grupė, kurios nariai turi tik jai priklausančias teises ir pareigas. Kilmingųjų.
3. Paspartino. Caras šitaip siekė į savo pusę patraukti valstietiją.
4. Surusinti lietuvius. 1864 m.
5. Vėlai panaikinta baudžiava; menkai išsivystęs kapitalizmas, konservatyvi visuomenė, žaliavų stygius; caro vykdoma politika.

6

1. Leido ją išsipirkti tik per 49 metus. 1861 m.
2. Neigiamai – jis suteikė asmens laisvę, bet neatidavė žemių, kurių tikėjosi valstiečiai, paliko dviem metams lažą.
3. Valstietis; konservatyvus; katalikas.
4. Valstiečiai, bajorai, dvasininkai, miestiečiai.
5. Ėmė mažėti ekonominė reikšmė; po sukilimo daug jų buvo ištremta ar sužlugo; neteko dalies privilegijų; valstiečiai irgi gavo teisių.

A Lietuvių tautinis atgimimas

1

1. Naujaisiais amžiais. Rusijai.
2. Tai lietuvių tautinio atgimimo atstovai, aušrininkai.
3. Vilniaus generalgubernatorius M. Muravjovas. Lietuviai, prieštaravę jo pradėtai rusinimo politikai.
4. Mažojoje Lietuvoje. M. Valančius.
5. Jame dalyvavo lietuviai iš visų regionų, jie atstovavo visiems luomams, socialinėms grupėms.

2

1. XIX antroji pusė–XX a. pradžia.
2. V. Kudirka. Visi kiti paminėti – aušrininkai, Kudirka – varpininkas.
3. Jurgis Bielinis. Garšvių knygnešių draugijai.
4. Užnemunėje. Marijampolės.
5. Siekti Lietuvos autonomijos Rusijos sudėtyje. 1905 m.

3

1. XIX a. septintame dešimtmetyje. Rusų pradų atkūrimo programa.
2. Jonas Šliūpas; Jonas Basanavičius. J. Basanavičius – vyriausiasis redaktorius.
3. Augustinas Janulaitis. Lietuvos socialdemokratų partija.
4. Užnemunėje. Čia veikė lietuviška gimnazija – lietuvybės centras; čia buvo spartesnė kapitalizmo raida, turtingesni ūkininkai – leido savo vaikus į mokslus.
5. Dūmoje. Nuo 1907 m.

4

1. 1864 m. Šiaurės vakarų krašto.
2. 1883 m. Mažojoje Lietuvoje.
3. Jonas Basanavičius. Gydytojas.
4. Apie 2000. Mažoji Lietuva.
5. Garšvių knygnešių draugija. Kauno.

5

1. Nuo 1864 iki 1904 m.
2. Skatinti lietuvius puoselėti ir tausoti savo kultūrinį palikimą; skleisti tautiškumo idėjas, gelbėti tautą nuo surusinimo ir sulenkėjimo.
3. Generalgubernatorius. „Laikinosios taisyklės".
4. Petras Vileišis. XX a. pirmame dešimtmetyje.
5. Dailininkų draugija, Lietuvos mokslo draugija.

6

1. Nuo XIX a. septinto dešimtmečio iki 1904 m.
2. Tautiniai–patriotiniai. Jonas Basanavičius.
3. Maironis. Savo kūriniais ugdė patriotizmą; žadino tautinę savimonę, formavo tautinį identitetą.
4. Vilniaus, Kauno, Gardino.
5. XX a. pirmame dešimtmetyje. Antanas Žmuidzinavičius. (Mikalojus Konstantinas Čiurlionis.)

7

1. 1795 m. 1915 m.
2. Menka valstiečių, kuriems jis buvo skirtas, perkamoji galia; neaktualūs valstietijai straipsniai; platinimo išlaidos.
3. Juozas Tumas-Vaižgantas. Kunigas.
4. Neigiamas. Draudė statyti naujas ir remontuoti senas bažnyčias.
5. XX a. pirmame dešimtmetyje. Jonas Basanavičius.

1

1. 1864 m. Tai administracinis vienetas, kurį sudarė Kauno, Vilniaus ir Gardino gubernijos.
2. 1889 m. Laikraštis.
3. Jonas Šliūpas. Iš Jono Basanavičiaus.
4. Caro kareiviai kazokai bažnyčią gynusius lietuvius.
5. Su laikraščių, knygų lietuvių kalba spausdinimu. Mažojoje Lietuvoje.

2

1. XIX amžiuje. Lietuvių tautiniu atgimimu.
2. „Varpe". Vincas Kudirka.
3. Martynas Jankus. Mažojoje Lietuvoje.
4. Nes tik tų profesijų atstovams buvo leista grįžti dirbti į Šiaurės vakarų kraštą; aukštai visuomenės vertinamos profesijos.
5. XX a. pirmame dešimtmetyje. „Vilniaus žinios".

3

1. Šiaurės vakarų kraštas. Nuo 1864 m.
2. Mikas Petrauskas. „Birutė".
3. Šios partijos politinėje programoje iš pradžių buvo įrašytas autonomijos Rusijos imperijos sudėtyje siekis, vėliau – Lietuvos nepriklausomybės; jos nariai buvo žymūs rašytojai, istorikai, publicistai, savo kūriniuose gaivinę tautinę savimonę.
4. Lietuvos dailės paroda. Mikalojus Konstantinas Čiurlionis.
5. XX a. pirmame dešimtmetyje. Vilniuje.

4

1. Surusinti vietinius gyventojus. 1863 m. sukilimas.
2. M. K. Čiurlionis. Simfoninė poema „Jūra".
3. Savo programoje LDP buvo įrašiusi Lietuvos nepriklausomybės siekį; numatė gaivinti lietuvybę, puoselėti kalbą; jos nariai bendradarbiavo lietuviškuose laikraščiuose.
4. Tai šio laikotarpio rašytojai. Gabrielė Petkevičaitė-Bitė.
5. Žadinti tautinę savimonę; plėtoti švietimą, mokslą. XX a. pirmame dešimtmetyje.

5

1. Naudodami prievartą, pvz., Kražių skerdynės; per švietimą – steigti rusiškas mokyklas; įvairiais draudimais – draudė spausdinti leidinius lotyniškais rašmenimis.
2. Šatrijos Ragana. Rašė apsakymus, apysakas.
3. Prisidėjo prie jos: iš miestelių buvo vejami caro valdininkai, rusiškų mokyklų mokytojai; sušaukė Didįjį Vilniaus Seimą; dalyvaudavo mitinguose, streikuose.
4. Mat caras visas dūmas išvaikydavo. Pagal Spalio manifestą.
5. Kunigai, tautinio atgimimo veikėjai; rašytojai.

6

1. Neigiamas. Bažnyčia buvo opozicijoje; jos kunigai buvo aktyvūs 1863 m. sukilimo dalyviai, aktyvūs ir tautinio atgimimo veikėjai.
2. Jonas Jablonskis. Lietuvių mokslo draugijos.
3. 1904 m. Mat 1905 m. pradžioje Rusijoje kilo revoliucija – nepalankios sąlygos knygų leidybai.
4. Dūmą. LDP.
5. Vis daugiau lietuvių įsitraukdavo į knygnešių veiklą, leisdavo vaikus į slaptas lietuviškas mokyklas, išaugo slaptų lietuviškų leidinių pirkimas.

7

1. Rusinti vaikus, diegti jiems stačiatikybę ir lojalumą carizmui.
2. Mat Vilnius buvo istorinė Lietuvos sostinė; čia išlikę daug Lietuvos praeities paminklų. 1905 m.
3. Palangoje; „Amerika pirtyje".
4. Kapitalizmo raida sudarė prielaidas formuotis iš valstiečių kilusiai inteligentijai; praturtėję ūkininkai finansavo slaptas mokyklas, pirko slaptus leidinius. Taigi buvo sąlygos jų tautinei savimonei formuotis.
5. Pvz., Motiejus Valančius tęsė savo veiklą – organizavo knygnešių tinklą; daraktoriai mokė vaikus iš S. Daukanto istorijos; L. Rėzos pavyzdžiu buvo renkama etnografinė medžiaga.

C Lietuvių tautinis atgimimas

1

1. Caro administracija 1864 m.
2. Jurgis Bielinis – žymus knygnešys; Motiejus Valančius – knygnešių tinklo organizatorius; abu – tautinio atgimimo veikėjai.
3. Valstiečiai. Brendo jų tautinė savimonė.
4. Lazdynų Pelėda. XIX a. pabaigoje–XX a. pradžioje.
5. Lietuvių aktoriai mėgėjai suvaidino šį spektaklį Palangos žiūrovams.

2

1. Šiaurės vakarų generalgubernatorius 1864 m.
2. Iš valstietijos. Senoji buvo bajoriška, sulenkėjusi, persisunkusi romantizmo idėjomis.
3. Žadinti tautinę valstiečių savimonę; skleisti naujus ūkininkavimo metodus, pažangias agrarines naujoves.
4. Slaptas daraktorių mokyklas, nes jos buvo persekiojamos žandarų, veikė sudėtingomis sąlygomis, trūko mokytojų, mokymo priemonių.
5. LSDP. Iš pradžių stojo už autonomiją, vėliau – už nepriklausomybę.

3

1. Caras. 1864 m.
2. „Tėvynės sargas", „Žemaičių ir Lietuvos apžvalga".
3. Mat tik šios profesijos atstovams buvo leista grįžti į lietuviškas gubernijas. Jonas Vileišis.
4. XX a. pirmame dešimtmetyje. Tai pirmoji lietuviška opera.
5. Rašė tautinę sąmonę žadinančius straipsnius, literatūros kūrinius; gyvu žodžiu propagavo lietuvybę; leido lietuvišką laikraštį.

4

1. Marijampolės; Liepojos.
2. Motiejus Valančius. Kunigas.
3. Lietuviškas knygas, atspausdintas „graždanka" – rusiškais rašmenimis. Žmonės laikė jas nuodėmingomis; jau buvo prabudus lietuvių tautinė savimonė.
4. Žadinti tautinę savimonę; puoselėti kalbą; šviesti valstietiją.
5. Abu – lietuvių tautinio atgimimo atstovai, leido laikraščius; abu gydytojai.

5

1. Muravjovas – lietuviškų gubernijų generalgubernatorius, malšino čia 1864 m. sukilimą, paskelbė rusinimo programą.
2. XIX a. antroje pusėje. Iš valstietijos.
3. Laikraščio „Aušra" darbuotojus ir vėliau apie laikraštį susibūrusius žmones. Net nustojus eiti laikraščiui, jie išliko kaip „Aušros" tikslams ir idėjoms ištikima grupuotė. Taikiai, pilietiniu nepaklusnumu.
4. Jis suorganizavo knygnešių tinklą, knygų spausdinimą Mažojoje Lietuvoje; steigė slaptas mokyklas; pats rašė veikalus.
5. Rusijos ekonominio gyvenimo pagyvėjimas – po įstojimo į Antantę Rusijoje smarkiai išaugo investicijos; pakilo gyvenimo lygis; buvo leidžiama kurti draugijas, organizacijas.

6

1. Bijojo popiežiaus, vengė konfliktuoti su katalikiškų šalių valdovais, bijojo tarptautinės izoliacijos. Draudė organizuoti procesijas, viešas bažnytines šventes.
2. LDP; LSDP.
3. Abu aušrininkai – leido „Aušrą", rašė joje straipsnius.
4. Antanas Žmuidzinavičius; Petras Rimša; Jonas Varnas; Mikalojus Konstantinas Čiurlionis.
5. Didžiajame Vilniaus Seime jau reikalaujama politinio savarankiškumo – autonomijos; kūrėsi partijos, reikalavusios nepriklausomybės; lietuviai aktyviai dalyvavo tautinėje ir kultūrinėje veikloje.

7

1. Agitavo kunigai – ten buvo mokoma katalikybės; mokoma gimtąja – lietuvių kalba, išsaugomas tautiškumas.
2. Žmonės, slapta platinusius jų atgabentas iš Mažosios Lietuvos knygas. XIX a. devintame dešimtmetyje.
3. Gabrielė Petkevičaitė-Bitė, Žemaitė (Julija Žymantienė).
4. Žemas gyvenimo lygis; darbo vietų stygius; kultūrinio, politinio gyvenimo suvaržymai.
5. LSDP. Augustinas Janulaitis.

1

1. Valstiečiai. Inteligentija; dvasininkai.
2. Šiaurės vakarų krašto generalgubernatorius. 1864 m.
3. Ten anksčiausiai išsivystė kapitalizmas, ten daugiausia buvo pasiturinčių valstiečių; veikė lietuviška gimnazija.
4. Jo organizuota kontrabanda – tai lietuviškos knygos, naudotos slaptosiose lietuviškose mokyklose.
5. 1905 m. Rusijos.

2

1. Slaptosiose mokyklose, išmokė tėvai ar daraktoriai.
2. Universitetai. Ten veikė vienintelė katalikų seminarija; gyveno daug lietuvių.
3. Abu buvo kompozitoriai. Petrausko opera „Birutė".
4. Knygnešių takai; Mažojoje Lietuvoje leidžiami pirmieji lietuviški laikraščiai; ten gyveno daug tautinio atgimimo veikėjų.
5. Prasidėjo vokiečių okupacija – Pirmasis pasaulinis karas.

3

1. Atskirais įsakais buvo naikinama baudžiava – valstiečiams leidžiama įsigyti žemės; jiems suteiktos visos laisvų gyventojų teisės; labiau išprususi visuomenė; individualių ūkių tradicija.
2. Statistiniai duomenys rodė, kad draudimas buvo beprasmis; Rusija rengėsi karui su Japonija – norėjo užsitikrinti saugumą.
3. Vilniaus universitetas buvo uždarytas. Peterburgo dvasininkų seminariją.
4. Abu dailininkai. Lietuvių dailės draugijai.
5. Čia įsikūrė tautinių draugijų centrinės būstinės; čia sušauktas Didysis Vilniaus Seimas.

4

1. Jie buvo sulenkėję, valstiečių nelaikė savo tautiečiais, o lietuvybę vadino mužikų reikalu.
2. Simono Daukanto „Darbai senovės lietuvių ir žemaičių"; Motiejaus Valančiaus „Palangos Juzė".
3. S. Daukantas – jis buvo ne lietuvių tautinio atgimimo, o Žemaičių tautinio sąjūdžio veikėjas, gyveno anksčiau, nei išvardyti kiti, nebuvo dvasininkas.
4. Tą dieną caras grąžino lietuvišką spaudą lotyniškais rašmenimis. Spaudos diena.
5. Didysis Vilniaus Seimas. Tai istorinė lietuvių tautos sostinė.

5

1. 1863 m. sukilime jie apsiribojo ekonominiais siekiais arba palaikė bajoriškus ATR atkūrimo siekius; 1905 m. revoliucijos metais ėmė siekti autonomijos, rusinimo politikos atšaukimo.
2. Leido tautinį patriotinį laikraštį; agitavo visuomenę; rašė publicistinius, literatūrinius veikalus, žadinančius patriotizmą.
3. Ekonominių sąlygų – perkamosios valstiečių galios; valstiečių išprusimo – jų mokėjimo skaityti; autoritetą visuomenėje turinčių žmonių, ypač kunigų, palaikymo.
4. XX a. pirmame dešimtmetyje. „Amerika pirtyje".
5. Caras visas dūmas paleisdavo; dūma turėjo labai menkus įgaliojimus ir negalėjo savarankiškai leisti įstatymų.

6

1. Visuomenė nekėlė politinio savarankiškumo etniniu pagrindu klausimo; vyko spartus lenkėjimas, tai buvo laikoma prestižiniu dalyku; menkai plėtojosi lietuvių literatūra.
2. Caro įsteigtos diegė stačiatikybę ir rusino lietuvius. „Vargo mokyklos", daraktorių mokyklos.
3. Leido lietuviškus patriotizmą žadinančius veikalus ar juos publikavo spaudoje; rašė kreipimąsi į carą ar jo administraciją dėl spaudos draudimo panaikinimo.
4. Jis – lietuvių tautos patriarchas, pirmojo lietuviško laikraščio steigėjas, leidėjas; tautinio atgimimo veikėjas.
5. Atvyko iš visų lietuviškų regionų; jų buvo apie 2000, atstovavo įvairioms socialinėms grupėms.

7

1. 1863 m. sukilimas įrodė, kad lietuvių visuomenė yra nelojali carizmui, todėl siekė sunaikinti krašto nepriklausomybės siekius, visapusiškai integruoti jį į imperiją.
2. Vyko tame pačiame laikotarpyje, tik Lietuvoje šiek tiek vėliau; įgavo tas pačias formas; siekė tų pačių tikslų tais pačiais metodais; Europos tautų pavyzdys įkvėpė lietuvius.
3. Rizikavo savo turtu, laisve ir net gyvybe gabendamas ir platindamas lietuviškas knygas ir kitą spaudą.
4. Lietuvos mokslo draugijos. XX a. antrame dešimtmetyje.
5. Lietuvos filharmonijos; Didysis Vilniaus Seimas.

A Pirmasis pasaulinis karas ir jo padariniai. Rusija 1917 m.

1

1. Bosnis studentas G. Principas Austrijos-Vengrijos sosto įpėdinį Ferdinandą 1914 m.
2. Aktyvių karo veiksmų zona. Trys.
3. Tankai; povandeniniai laivai; lėktuvai; dujos.
4. Abu – Rusijos Laikinosios vyriausybės vadovai. Respublika.
5. Žoržas Klemanso. Prancūzijai.

2

1. Įvykis ar idėja, išprovokavę seniai brendusį veiksmą. Šūviai Sarajeve, kai buvo nušautas Austrijos-Vengrijos sosto įpėdinis Ferdinandas.
2. Vokietija, Austrija-Vengrija prieš Rusiją. 1914 m.
3. Ten susidūrusių šalių karinis techninis pasirengimas buvo panašus; turėjo sunkiai įveikiamus karinius įtvirtinimus. Ties Marna.
4. Absoliutizmo krizė; nesėkmės kare.
5. Deividas Loidas Džordžas. 1919 m.

3

1. Austrijos-Vengrijos imperijoje bosnis studentas G. Principas nušovė Austrijos-Vengrijos sosto įpėdinį.
2. Vokietija prieš Belgijos, Prancūzijos, Didžiosios Britanijos, vėliau ir prieš JAV kariuomenę. Pozicinis karas.
3. Rusų techninis atsilikimas, klaidinga strategija, prastas kariuomenės aprūpinimas ir tiekimas.
4. Įvykiuose dalyvavo visa visuomenė; buvo įvykdyti esminiai pertvarkymai – pakeista šalies politinė santvarka.
5. Jie buvo savo šalių atstovai Paryžiaus taikos konferencijoje. V. Vilsonas.

4

1. G. Principo. Tai buvo pretekstas prasidėti Pirmajam pasauliniam karui.
2. Tai karinė situacija, kai kariaujančios pusės, nepajėgdamos pralaužti priešininkų pozicijų, ilgam įsitvirtina savo pozicijose. Ties Marna.
3. Rusija. Mat jai Vokietija paskelbė karą.
4. Visuomenės lyderiai, buvę Dūmos deputatai. 1917 m. vasarį.
5. Jis – Italijos atstovas. Italija karo pradžioje priklausė Trilypei sąjungai; jos indėlis į pergalę kare buvo vertinamas kaip nedidelis.

5

1. Austrijos-Vengrijos sosto įpėdinio nužudymas Sarajeve. Imperialistinė šalių politika.
2. Prie Ipro; Verdeno; Somos.
3. Vakarų. Didžiosios Britanijos karių.
4. Politinė situacija, kai realiai susidaro dvi valdžios – oficialioji ir „gatvių", kuriai paklūsta didžiuma piliečių. 1917 m.
5. V. Vilsono Taikos programa (14 punktų taikos programa). JAV prezidentas.

6

1. Politinė. Dėl Europos valstybių vykdomos imperialistinės politikos, teritorinių pretenzijų, ginklavimosi varžybų.
2. Rytų fronte Vokietijos kariuomenė stūmėsi pirmyn, vyko manevrinis karas; Vakarų fronte nusistovėjo pozicinis karas.
3. Verdeno. Belgijoje.
4. Leninas. 1917 m. spalio mėn.
5. Buvo šioje konferencijoje pasirašytų sutarčių pagrindas. JAV prezidentas Tomas Vudras Vilsonas.

7

1. Sarajeve įvykęs teroro aktas tapo Pirmojo pasaulinio karo pretekstu. Austrijoje-Vengrijoje.
2. Jos visos buvo Vakarų fronte; čia vyko daug aukų pareikalavę mūšiai; dabar čia yra masinės kareivių kapavietės.
3. Jie visi buvo pirmą kartą panaudoti. Dujas.
4. Laikinoji vyriausybė 1917 m. vasario mėn.
5. Prancūzijos, Didžiosios Britanijos, JAV ir Italijos atstovai Paryžiaus taikos konferencijoje.

1

1. Buvo susikūrusios karinės sąjungos; sparčiai vyko ginklavimosi varžybos; kai kurios šalys nutraukė diplomatinius santykius.
2. Į Antantės bloko narius. Nes Trilypėje sąjungoje kilo teritoriniai nesutarimai su Austrija-Vengrija.
3. Kompjeno paliaubomis. Vokietija.
4. Austrija-Vengrija. Į Austriją, Vengriją, Čekoslovakiją.
5. Rusija. Diktatūra.

2

1. Militaristinė propaganda; imperialistinė vyriausybių vykdoma politika; nacionalizmo idėjų paplitimas; pasitikėjimas modernia ginkluote.
2. Mat Vakarų šalyse susiklostė pozicinis karas, tad frontas ėjo per palyginti nedidelę teritoriją. Belgija.
3. Lietuvos Brastos taika. Vokietijai.
4. Vokietija. 1918 m.
5. Tai valstybės, atsiradusios iš suirusios Austrijos-Vengrijos imperijos; savo santvarka pasirinkusios demokratines valdymo formas; agrarinės valstybės.

3

1. Austrijos-Vengrijos ultimatumas Serbijai. Vokietija paskelbė Rusijai karą.
2. Modernios karo technikos naudojimas. Dujos.
3. Šiame Prancūzijos miške buvo pasirašytos paliaubos, sustabdžiusios karo veiksmus Vakarų fronte.
4. Baigiantis Pirmajam pasauliniam karui, šios šeimos prarado sostus. Romanovai – Rusijos valdovų giminė; Habsburgai – Austrijos-Vengrijos valdovų giminė.
5. Turkijai. Paryžiaus taikos konferencijos.

4

1. Italija. Iš Trilypės sąjungos į Antantę.
2. Tai karo laikais subrendusi karta, kurios sąmonę buvo pažeidusi per karą įgyta patirtis; jie nebuvo įgiję profesijos, nebaigę mokslų, sunkiai gebėjo prisitaikyti taikiame pasaulyje; buvo praradę artimuosius.
3. Čia buvo pasirašyta Rusijos ir Vokietijos taika. 1918 m.
4. Abu valdė savo valstybes Pirmojo pasaulinio karo metais; abiejų šalys kare patyrė labai daug nuostolių; abu prarado sostus.
5. Bulgarijai. Paryžiaus taikos konferencijos.

5

1. 1917 m. Vakarų.
2. Karo veiksmai vyko frontais; tai buvo totalinis karas; tiesiogiai veikė civilius gyventojus; panaudota daug naujų technikos išradimų – to nebuvo jokiame iki tol vykusiame kare.
3. Kompjeno paliaubomis. 1918 m.
4. Abu – Rusijos bolševikai, organizavo ir vykdė spalio įvykius 1917 m. Rusijoje.
5. Vengrijai. Paryžiaus taikos konferencijos.

6

1. Rusija. Šalyje kilo revoliucija, buvo išsemti karui reikalingi resursai; valdžią užėmė bolševikai, pasižadėję savo rėmėjams pasirašyti taiką.
2. Apie 10 mln. Modernios ginkluotės, dujų naudojimas.
3. Lietuvos Brastos taika. Vokietijos.
4. Jo politinėje programoje pateikti masių poreikius tenkinantys, tačiau kai kurių gyventojų sluoksnių teises pažeidžiantys pažadai, kuriuos jis ėmė vykdyti vos atėjęs į valdžią. Reformos buvo labai patrauklios masėms, bet žalingos tolesnei ekonominei ir politinei šalies raidai.
5. Austrijai. Paryžiaus taikos konferencijos.

7

1. Mat karas apėmė įvairius žemynus; kare kariavo daugelis pasaulio šalių.
2. Kareiviai gyvena apkasuose, nuolat yra kovinėje parengtyje, fronto linija nesikeičia; vyksta tik lokalūs mūšiai, kuriais bandoma pralaužti priešininko fronto liniją. Tokiuose mūšiuose žūsta daug karių. Psichologiškai įtempta situacija.
3. Lietuvos Brastos taikos sutartimi 1918 m.
4. Jis – pirmasis Laikinosios vyriausybės Rusijoje vadovas; vėliau perdavė valdžią daugumą turintiems socialdemokratams.
5. Vokietijai. Paryžiaus taikos konferencijos.

C Pirmasis pasaulinis karas ir jo padariniai. Rusija 1917 m.

1

1. 1914–1918 m.
2. Moderni Vokietijos ginkluotė; prastas Rusijos kariuomenės aprūpinimas; tiekimas; neapgalvota strategija.
3. Austrija-Vengrija; Turkija; Bulgarija.
4. Austrija; Vengrija; Čekoslovakija.
5. Paryžiaus Taikos konferencijos nutarimus; taiką pasaulyje.

2

1. Naujaisiais amžiais. Pirmuoju pasauliniu karu šis laikotarpis baigėsi.
2. Rusijos. Buvo prasčiausiai pasirengusi karui.
3. Žmonės tikėjo, kad moderni ginkluotė padės pasiekti greitą ir mažai aukų reikalaujančią pergalę kare. Rusijoje.
4. Nes ten įsitvirtino pastovios fronto linijos. Nuo 1915 m.
5. Vokietijos teritoriją. Lenkijai.

3

1. Naujuosius amžius. Naujausieji laikai.
2. Vakarų fronte. Čia priešininkai irgi turėjo puikią ginkluotę ir sunkiai įveikiamus įtvirtinimus.
3. Jos nepasirengimas karui, spartus vokiečių žygiavimas pirmyn dėl gero techninio pasirengimo. Lietuvos Brastos taika.
4. Menševikai – socialdemokratai; bolševikai – komunistai.
5. Iš Rusijos Rumunijai.

4

1. Imperializmas. Imperialistinė šalių politika išprovokavo karą.
2. Mat Italija perėjo į priešininkų pusę. 1915 m.
3. Pražudė labai daug žmonių. Vakarų.
4. Išreikšti ir apginti darbininkijos ir valstietijos interesus nuo 1917 m.
5. Tai naujai iš Rusijos imperijos susikūrusios valstybės po Pirmojo pasaulinio karo. Estiją.

5

1. Ketverius metus. JAV.
2. Abi per karą išdavė savo sąjungininkus: Italija perėjo į Antantės pusę, Rusija išvis išstojo iš karo.
3. Tankus; lėktuvus; povandeninius laivus; dujas.
4. Nes visuomenė nebenorėjo kariauti, o Leninas siekė išsilaikyti valdžioje; Rusija nebeturėjo resursų kariauti. Lietuvos Brastos taika.
5. Tai naujai po Pirmojo pasaulinio karo susikūrusios valstybės. Latvija.

6

1. JAV. 1917 m.
2. Laimėti karą ir paskui perdalyti kolonijas.
3. Išdavė sąjungininkus išstodama iš karo; joje įsigalėjo bolševikų diktatūra.
4. Tai Keturių tarybos nariai, turėję svarbiausią balsą Paryžiaus taikos konferencijoje. Klemanso.
5. Padidino. Besarabija.

7

1. Rusija. Lietuvos Brastos taika.
2. Vakarų Europoje. Ties Marna.
3. Esą vokiečiai skandina jos laivus. Įtvirtinti savo politinį autoritetą Europoje, išgelbėti Antantės valstybes nuo galimo pralaimėjimo nusilpus Rusijai.
4. Įvykiai apėmė visą visuomenę, buvo pakeista politinė šalies santvarka.
5. Tai kairysis Reino krantas, priklausęs Vokietijai, kurioje buvo draudžiama bet kokie kariniai įrenginiai, kariuomenės laikymas. Prancūzijos.

1

1. 1919–1939 m.
2. Nevyksta reguliarūs rinkimai; valdžios institucijos prieš piliečius naudoja prievartą; pažeidžiamos žmogaus teisės ir laisvės; vykdomos represijos.
3. Stalinas. SSRS.
4. Ketvirtajame dešimtmetyje. Ukrainoje.
5. Ultradešiniosios nacionalistinės srovės; stoja už diktatūrą, valstybės kontrolę asmeniui; tauta iškeliama prieš asmenį.

2

1. 1919–1939 m.
2. Valstybės valdymo forma, paremta prievarta. Švedija; Didžioji Britanija.
3. Hitleris. Vokietijai.
4. Trečiame. Kolektyvizacija.
5. Pažadas sunaikinti komunistines partijas, sutramdyti profsąjungas; tautinio kapitalo protekcija.

3

1. Antras ir ketvirtas.
2. Diktatūros rūšis, švelnesnė jos forma: vyksta nereguliarūs rinkimai, valstybės kišimasis bent į kultūrinę sritį yra ribotas. Lietuva; Latvija; Lenkija.
3. Musolinis. Italijai.
4. Nepilnai trys. Sovietų Sąjungoje.
5. Pažadas sunaikinti komunistines partijas, sutramdyti profsąjungas; tautinio kapitalo protekcija, pažadas kariauti dėl kolonijų.

4

1. Du. Naujausiaisiais laikais.
2. Diktatūros rūšis, kraštutinė jos forma: valstybė kontroliuoja visas visuomenės ir žmogaus gyvenimo sritis; vyksta masinės represijos ir teroras. Vokietija; Italija; SSRS.
3. Leninas. Komunistinių pažiūrų žmonės.
4. Kolektyvizacija ir industrializacija.
5. Propaganda; represijomis; gretų valymu; agitacija.

5

1. Pirmasis pasaulinis karas ir Antrasis pasaulinis karas.
2. Autoritarizmas ir totalitarizmas.
3. Joje įvyko Alaus pučas – Hitlerio bandymas ateiti į valdžią 1923 m. Miunchene.
4. Trečiame. Industrializacija.
5. Ispanijoje. Fransiskas Frankas.

6

1. Naujausieji laikai. Antrame dešimtmetyje.
2. Priešingai nei demokratijos sąlygomis, diktatūros sąlygomis nevyksta laisvi, reguliarūs rinkimai; yra pažeidžiamos žmogaus laisvės ir teisės; prieš piliečius naudojama prievarta; į valdžią ateinama naudojant prievartą.
3. Fransiskas Frankas. Ispanijai.
4. Sovietinės žemės ūkio bendrovės, sukurtos per prievartą. Valdo kolektyvinę nuosavybę. Stalinas, SSRS.
5. Gretų valymas VNSDP. Vokietijoje.

7

1. 1919–1939 m.
2. Nevyksta rinkimai; masinės represijos ir teroras prieš savo šalies piliečius; visapusiška valstybės kontrolė visoms gyvenimo sritims.
3. Konkurentų savo partijos viduje šalinimas. Vokietijoje ir SSRS.
4. Hitlerio mėginimas ateiti į valdžią 1923 m. Trečiame dešimtmetyje.
5. Trockis. Slapstėsi nuo Stalino vykdomo gretų valymo.

B Tarpukario režimai Europoje

1

1. Tai naujai po Pirmojo pasaulinio karo susikūrusios valstybės iš Rusijos imperijos; pasiskelbė respublikomis, bet vėliau tapo autoritarinėmis.
2. Krištolo naktis – žydų pogromas; įkurtos koncentracijos stovyklos kitaip mąstantiems, opozicionieriams; suiminėjama ir įkalinama be teismo; nebaudžiamai siautė SS – vykdė chuliganiškus išpuolius prieš piliečius; cenzūra.
3. Italija išgyveno didelę socialinę, ekonominę pokario krizę, šalyje brendo pilietinis karas, aktyviai reiškėsi komunistų partija ir kitos kairiosios jėgos. Valdžios institucijos kartu su stambiuoju kapitalu, nesugebėdamos įveikti krizės, parėmė Musolinį.
4. *ČK* – Ypatingasis komitetas. Sovietų Rusijoje.
5. Propaganda; represijomis; gretų valymu; agitacija.

2

1. Jie ją panaudojo savo agitacijai ir Veimaro respublikos kritikai: vadino jos pasirašymą Vokietijos išdavyste, žadėjo už ją atkeršyti, atėjus į valdžią sustabdyti jo sąlygų vykdymą.
2. Buvo uždraustos kitos, išskyrus fašistų, politinės partijos; įvesta cenzūra; represijos prieš gyventojus; nevyko rinkimai.
3. Čekoslovakija – irgi pokaryje susikūrusi valstybė, tačiau ji sugebėjo išlikti demokratinė. Be to, buvo pramoninė, o ne agrarinė šalis, kaip kitos paminėtos.
4. Italijos fašistai. Benito Musolinis.
5. Menininkus kontroliavo SSRS ideologinės institucijos. Socialistinis realizmas.

3

1. Prieš gyventojus buvo vykdomas masinis teroras; vyko masinės represijos; kai kurios tautos patyrė genocidą; įvesta griežta cenzūra; šnipinėjimas; parodomieji teismai.
2. Baltieji (antibolševikinės jėgos) ir raudonieji (bolševikai). Laimėjo raudonieji: jų veiksmai buvo koordinuoti; populistinė programa užtikrino didesnės gyventojų dalies paramą; didelio masto propaganda; bekompromisis susidorojimas su priešais.
3. Krizė palietė Italiją nesmarkiai, nes jos ekonominiai ryšiai su krizės apimtomis šalimis buvo nestiprūs; Musolinis vykdė etatizmo ir protekcionizmo politiką; apsaugojusią rinką nuo perprodukcijos; buvo vykdomos militaristinės programos.
4. Nacionalizmas; militarizmas; antisemitizmas; antibolševizmas.
5. Ispanijoje. Ketvirtame.

4

1. Autoritarizmas. Nebuvo vykdomos masinės represijos; valstybė neribojo kultūrinių organizacijų veiklos; nesikišo į tautinių mažumų savivaldą.
2. Sovietinė institucija, kontroliavusi lagerių veiklą. Sibire, Vidurio Azijoje.
3. Krizė labai smarkiai paveikė Vokietijos ekonomiką, kilo socialinė krizė. Tai sudarė sąlygas VNSDP rinkimais ateiti į valdžią – jos populistinė programa žadėjo greit išspręsti krizės sukeltas negandas ir sustabdyti komunistus, kurie krizės metais buvo įgiję populiarumą.
4. Fašistas; nacionalistas; militaristas; antikomunistas.
5. Kominternas. Sovietų Rusija.

5

1. Autoritarizmas. Nebuvo vykdomos masinės represijos; valstybė neribojo kultūrinių organizacijų veiklos; nesikišo į tautinių mažumų savivaldą.
2. Sovietų Sąjungos represinė institucija, vykdžiusi savo šalies piliečių šnipinėjimą, kontrolę, prieš juos nukreiptą terorą.
3. Jo kalbose žydai buvo vadinami civilizacijos priešais, naikintojais; jo partija vykdė teroristinius išpuolius prieš Vokietijos žydus. Atėjęs į valdžią, Hitleris priėmė žydus diskriminuojančius įstatymus.
4. Hindeburgas – jis nepriklausė nacių partijai. Tai Vokietijos prezidentas, patvirtinęs Hitlerio suformuotą vyriausybę.
5. Tada nebuvo priimta jokių tarptautinių žmogaus teises ir laisves ginančių įstatymų, deklaracijų; nebuvo institucijų, prižiūrinčių, kaip laikomasi įstatymų. Buvo manoma, kad tai kiekvienos šalies vidaus reikalas. Be to, Musolinis stabilizavo Italijos politinę ir ekonominę padėtį.

6

1. Daugelyje šalių nebuvo senų demokratinių tradicijų; naujai susikūrusios valstybės nesugebėjo išspręsti kylančių socialinių ir ekonominių problemų; bijota komunistų pergalės rinkimuose.
2. Vokietija; Italija.
3. Autoritarizmas. Nebuvo vykdomos masinės represijos; valstybė neribojo kultūrinių organizacijų veiklos, nesikišo į tautinių mažumų savivaldą.
4. Dėl bado, masinių represijų žuvo daug žmonių, aukų buvo daugiau nei gimstančiųjų.
5. Po žygio į Romą. Komunistai.

7

1. Didžioji ekonominė krizė. VNSD – ultradešiniesiems.
2. Valstybė yra aukščiau asmeninių interesų; vado kultas; nacionalistinės idėjos apie italų tautą; militarizmas.
3. Vokietija ir Italija.
4. Prieš pasiturinčius valstiečius. Sovietų Sąjungoje.
5. Autoritarizmas. Nebuvo vykdomos masinės represijos; valstybė neribojo kultūrinių organizacijų veiklos; nesikišo į tautinių mažumų savivaldą.

1

1. 1919–1939 m.
2. Valdžia, kylanti iš piliečių daugumos valios; reguliarūs rinkimai; įstatymų viršenybė; žmogaus ir piliečių teisių laikymasis; daugiapartinė sistema.
3. Belgija; Liuksemburgas; Danija; Didžioji Britanija.
4. Didžiosios ekonominės krizės sukelti padariniai – nedarbas, įmonių, bankų bankrotai; socialiniai neramumai; valdžios institucijų neveiksnumas.
5. Izoliacionistinės JAV visuomenės nuostatos. Tarptautinė organizacija, vienijusi šalis, įsipareigojusias nesiimti karo veiksmų viena prieš kitą.

2

1. Naujaisiaisiais amžiais. 1929 m.
2. Demokratinėje santvarkoje valdžios šaltinis yra tauta, valdžią įgyjanti per rinkimus ir veikia, pripažindama įstatymų viršenybę bei gindama piliečių teises ir laisves; diktatūros atveju valdžia imama per prievartą, remiamasi jėga, nepripažįstama įstatymų viršenybė ir ribojamos piliečių teisės bei laisvės.
3. Lietuva, Latvija, Lenkija, Vokietija.
4. Didžiojoje Britanijoje buvo tvirtos demokratinės tradicijos, valdžios institucijos sugebėjo veikti Didžiosios ekonominės krizės sąlygomis ir rado priemonių socialinėms problemoms sušvelninti. Tad žmonės ir toliau pasitikėjo demokratija.
5. Mat JAV visuomenė spaudė šalies vadovus laikytis nesikišimo į Europos reikalus politikos. Tarptautinė organizacija, vienijusi šalis, įsipareigojusias nesiimti karo veiksmų viena prieš kitą.

3

1. Naujausiaisiais laikais. Demokratinių tradicijų daugelyje Europos šalių silpnumas.
2. Konstitucinėje monarchijoje yra karaliaus institucija, kuri formuojama tradiciniu būdu, tuo tarpu respublikoje visos valdžios institucijos formuojamos rinkimais. Panašumas – abi santvarkos demokratinės.
3. Čekoslovakiją – buvo diktatūrų apsuptyje; vienintelė iš visų naujų po Pirmojo pasaulinio karo įsikūrusių valstybių išsaugojo demokratiją.
4. JAV. Didžiąją Britaniją.
5. Žemi. Stiprios demokratinės tradicijos, valdžios institucijų sugebėjimas išspręsti iškilusias socialines, ekonomines problemas.

4

1. Naujausiaisiais laikais. Vokietijos Respublika.
2. Danija; Norvegija; Švedija; Didžioji Britanija.
3. Infliacija. Pokario krizė.
4. Valstybė. Saugoti tvarką, piliečių ir valstybės turtą, palaikyti viešąją tvarką.
5. Tautų Sąjungos lyderės piktinosi SSRS įvykdyta užsienio investicijų Rusijoje nacionalizacija, Kominterno veikla, kurią iniciavo Maskva. Išstojus Vokietijai – kaip atsvarą vietoj jos.

5

1. Naujausiaisiais laikais. Didžioji ekonominė krizė.
2. Lietuva, Lenkija, Čekoslovakija, Prancūzija.
3. Nusmukdė iki žlugimo – visiška infliacija, pramonės sąstingis, bedarbystė.
4. Pokario krizė, infliacija. Ne.
5. Teigiamai. Italijoje.

6

1. Naujausiaisiais laikais. Dešiniųjų jėgų blokas.
2. Pokario krizė. Užėmė pirmaujančią padėtį.
3. Komunistų ir socialdemokratų koalicinis blokas, sukurtas kaip atsvara plintančiam fašizmui. Didžioji ekonominė krizė šalyje, ultradešiniųjų jėgų siautėjimas.
4. Vokietijos nacistai, karo veteranai. Krizių metais.
5. Įspėdavo, pagrasindavo pašalinti, pvz., Japonijai užpuolus Kiniją, tik pabarė.

7

1. Naujaisiaisiais laikais. Konstitucinė monarchija; respublika.
2. Plėšdama kolonijas; naudodama iš Vokietijos gautas reparacijas. Trečiame.
3. JAV Vokietijai.
4. Konstitucinė monarchija. Menką.
5. Didžiąją ekonominę krizę. Liberali ekonominė politika; perprodukcija.

B Tarpukario demokratijos

1

1. Indija – Didžiosios Britanijos kolonija; britai ją plėšė, siekdami atsigauti po krizės. Trečiame.
2. Veimaro Respublika. VNSDP.
3. Izoliacionizmo. Skaudi visuomenės patirtis dėl netekčių Pirmajame pasauliniame kare.
4. Konstitucinė monarchija. Karalius ir parlamentas.
5. Išsaugoti taiką pasaulyje. Taip.

2

1. Ten buvo Europos šalių kolonijos. Trečiame.
2. Pasirašydama Versalio taiką 1919 m.
3. Naujuoju kursu – etatizmo politika. Franklinas Ruzveltas.
4. Senos demokratijos tradicijos; valdžios institucijų vykdoma politika, visuomenės pasitikėjimas demokratija.
5. Pasyviai. Dešiniųjų jėgų pergale ir diktatūros įvedimu.

3

1. Jas nualino. Indija; Egiptas.
2. Siekdama atgaivinti jos ekonomiką, kad ši galėtų įvykdyti Versalio taikos sąlygas. Taip.
3. Ketvirtame. Mat jos ekonomika nebuvo labai aukštai pakilusi, nebuvo perprodukcijos.
4. Franklinas Ruzveltas. Naujojo kurso.
5. Buvo pramoninė; išliko demokratinė.

4

1. Respubliką. Tikėjimas demokratijos idėjomis, senųjų demokratijų pavyzdys, demokratinės santvarkos privalumai.
2. Tai karo metais subrendusi karta, smarkiai paveikta karo, sunkiai prisitaikanti civiliniame gyvenime.
3. Trečio. Herbertas Klarkas Huveris.
4. Tai pokario krizė – sunaikintas laivynas, karo nuostoliai; reikėjo demilitarizuoti pramonę, gamybą.
5. Išvedė šalį iš Didžiosios ekonominės krizės, įvedė daug socialinę paramą garantuojančių įstatymų. Liaudies frontas – kairiųjų politinių jėgų koalicija.

5

1. Teigiama. Daugelis naujų valstybių pasirinko demokratinę valdymo formą, senosios irgi išsaugojo demokratinę santvarką.
2. Karo metais susiformavusi žmonių karta. Smarkiai paveikta karo, sunkiai prisitaikanti civiliniame gyvenime.
3. 1932 m. Prezidentas Franklinas Ruzveltas.
4. Didžioji ekonominė krizė. Ketvirtame dešimtmetyje.
5. Ispanija. Dešiniosios jėgos.

6

1. Tai kritiniai pokario metai – ekonominis krachas, bedarbystė, streikai. Pokario krizės.
2. Izoliacionistinės nuotaikos; panamerikonizmo nuotaikos; pasiturinti; demokratiška; liberali.
3. JAV buvo pirmaujanti ekonomiškai, pirmiausia pasiekė perprodukciją, o Vokietija buvo tiesiogiai su ja susijusi ekonominiais ir finansiniais saitais. Naujos šalys buvo agrarinės, su menkai išplėtota pramone.
4. Pokario krizės ir Didžiosios ekonominės krizės metais.
5. Vokietija; Japonija; SSRS.

7

1. Demokratijos tradicijų nebuvimas; nacionalistinės ideologijos populiarumas; nepasitikėjimas išrinktomis institucijomis; visuomenės politinės brandos stoka.
2. Pokario krizė, Versalio taikos įgyvendinimas, valdymo institucijų kūrimas.
3. Sugebėjo išvengti didelių ekonominių ir socialinių sukrėtimų, jos visuomenė buvo labiau politiškai subrendusi. Ji vienintelė iš naujai susikūrusių valstybių išliko demokratinė.
4. Izoliacionistinės. Visuomenės nuostatos dėl skaudžios patirties Pirmojo pasaulinio karo metais.
5. Taip. Neintensyvi.

1

1. Nuo 1915 iki 1918 m.
2. Teigiamai. Pavyzdžiui, buvo surengtos net trys užsienyje gyvenančių lietuvių konferencijos, kuriose buvo išreikštas nepriklausomybės siekis.
3. V. Mickevičius-Kapsukas – LKP vadas, 1918 m. paskelbęs apie Sovietų Lietuvos įkūrimą. Tad sovietmečiu jis buvo gerbtinas asmuo. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, sovietmečio stabai atsidūrė Grūto parke Dzūkijoje.
4. 1922 m. Parlamentinę respubliką.
5. Žydai. Plati kultūrinė autonomija.

2

1. 1915 m. Oberosto.
2. Dvejopai: vieni buvo už, kiti – prieš. Pvz., V. Mickevičius-Kapsukas norėjo Lietuvos ir Sovietų Rusijos artimų santykių.
3. Savanoriams. Dvarininkų – tėvynės išdavikų.
4. Abu buvo Lietuvos Respublikos priešai, vienas tarnavo Sovietų Rusijai, kitas – lenkams; vienas įkūrė Sovietų Lietuvą; kitas – Vidurio Lietuvą.
5. Mat žydai buvo gausiausia tautinė mažuma Lietuvoje, buvo gana izoliuota. Kultūriniai, savivaldos.

3

1. Nuo 1915 iki 1918 m.
2. Lietuva skelbiama nepriklausoma demokratine valstybe. Jono Basanavičiaus. Jis tada pirmininkavo Lietuvos Tarybai.
3. Jis laikomas Lietuvos Respublikos išdaviku – privertė Lietuvos Respublikos valdžios institucijas trauktis iš Vilniaus, buvo įjungęs Lietuvą į Litbelą. Lietuvos patriotai, sąjūdininkai.
4. Aleksandras Stulginskis. Jos reitingai buvo aukščiausi, ji turėjo daugiausia balsų Steigiamajame Seime.
5. Tautų Sąjungos. Saugumo.

4

1. Komunistai. Vilnius.
2. Lenkai protestavo. Išspręsti Pirmojo pasaulinio karo sukeltas problemas, pasirašyti taikos sutartis.
3. Nuo bermontininkų. 1919 m. pabaigoje.
4. Dėl vykdomos žemės reformos – ji numatė ne didesnius kaip 80 ha ūkius. Žemės reforma.
5. Sovietų Rusija 1920 m. ir Vokietija 1918 m.

5

1. Tą dieną buvo paskelbta apie Sovietų Lietuvos įkūrimą. 1918 m. vasario 16-oji.
2. Neigiamai, priešiškai. Prancūzija.
3. Tai buvo aktyvūs tautinio atgimimo veikėjai, patriotai; jiems buvo pažadėta žemės.
4. Kazys Grinius. Turėjo antrą vietą Seime pagal deputatų skaičių.
5. Valdžios institucijos buvo sudaromos per rinkimus; parlamentas rinko prezidentą, kuris formavo vykdomąją valdžią.

6

1. Sovietmečiu Kapsukas buvo laikomas didvyriu, o atgavus nepriklausomybę vertinamas kaip kolaborantas.
2. A. Bermontas-Avalovas. Rusų kariai – buvę belaisviai.
3. Tautų Sąjungos deleguoti atstovai. Kad būtų sustabdyti lenkų ir lietuvių karo veiksmai.
4. Pirmasis Lenkijos prezidentas, jos kariuomenės vadas. Jis čia gimė, dėjo pastangas Vilnių prijungti prie Lenkijos.
5. Nepilnamečiai. 1920 m.

7

1. 1918 m. rudenį buvo bepralaimį karą, reikėjo sąjungininkų.
2. Skolinosi; pagal Maskvos taiką išmokėjo Rusija. Laikinasis prezidentas Antanas Smetona ir premjeras Augustinas Voldemaras.
3. Kai Vilnių užėmė bolševikai ir Raudonoji armija. Iki 1940 m.
4. Jie prarado populiarumą, visuomenės pasitikėjimą – jiems vadovaujant šalis patyrė sunkią pokario krizę, vyko Nepriklausomybės kovos, prarastas Vilnius; visuomenė apkaltino tada valdžioje buvusius žmones.
5. Seimas buvo renkamas trejiems metams, o dabar – ketveriems. Lietuvos Respublikos Konstitucija.

B Lietuva: pirmieji nepriklausomybės žingsniai

1

1. Esant vokiečių okupacijai. 1917 m.
2. Pirma, ją pasirašė ne visi Tarybos nariai; antra, Taryba peržengė savo kompetenciją – nu santykius su Vokietija, o pagal Vilniaus konferencijos nutarimą santykius su kitomis valstybėmis galėjo numatyti tik Steigiamasis Seimas.
3. 1919 m. Pagal Laikinąją Konstituciją. Antanas Smetona.
4. Premjeru jis buvo trumpą laiką; priklausė Tautininkų partijai, kurią visuomenė kaltino dė Nepriklausomybės kovų, pokario krizės sunkumų.
5. Vokiškas markes, rusiškus rublius. Auksu.

2

1. Mat patirdami didelių nuostolių frontuose, norėjo užtikrinti lietuvių paramą; tikėjosi, k konferencija priims sprendimus dėl visapusiško bendradarbiavimo su vokiečiais. Vilniuje, 1917
2. Kad Lietuva turi siekti nepriklausomybės. Bolševikinių.
3. Liucjanas Želigovskis. Buvo įjungta į Lenkijos sudėtį.
4. Rusija pripažino Lietuvos nepriklausomybę, Vilnių ir jo kraštą Lietuvai; įsipareigojo sumokė piniginę kompensaciją; grąžinti pagrobtas vertybes.
5. Šios partijos politinė programa; politinių lyderių populiarumas visuomenėje. Aleksandras Stulginskis.

3

1. Į Vilniaus konferenciją. Okupacinė vokiečių valdžia – karo komendantas.
2. Likusių Tarybos narių priimta Lietuvos Nepriklausomybės deklaracija. 1918 m. vasario 16-ąją.
3. Lietuvos Nepriklausomybės aktas. Vokiečių okupacinė valdžia.
4. Žydai; lenkai; rusai. Miestuose, ypač Vilniuje.
5. Lietuvos Nepriklausomybės kovų metais. Lenkams.

4

1. Vilniaus Didysis Seimas reikalavo Lietuvai autonomijos Rusijos sudėtyje; Vilniaus konferencija – visiškos Lietuvos nepriklausomybės. Vilniaus Didysis Seimas – 1905 m.
2. Ją, kaip nutarimų vykdytoją, išrinko Vilniaus konferencija. Antanas Smetona.
3. Lenkai aiškino, jog jie kaunasi su bolševikais, o lietuviai jiems trukdo tai daryti, esą, lietuviai palaiko bolševikus. Buvo nubrėžta demarkacinė linija, atskyrusi lietuvių ir lenkų kariaujančias puses.
4. Kaune. Aleksandras Stulginskis.
5. Numatomi tiesioginiai, visuotiniai parlamento rinkimai; piliečių laisvės ir teisės; valdžios institucijų atskaitomybė rinkėjams, piliečiams.

5

1. Vilniaus konferencijos nutarimai. Kol įgyvendins konferencijos nutarimus, sušauks Steigiamąjį Seimą ir jam perduos savo įgaliojimus.
2. Tai Lietuvos Nepriklausomybės diena – tą dieną ji buvo paskelbta. Nuo 1918 m.
3. Pagal Laikinąją Lietuvos Konstituciją prezidentu jį patvirtino Lietuvos Valstybės Taryba. Tautininkams.
4. Kad garantuotų savo egzistavimą; užsitikrintų bendradarbiavimą, kitų valstybių paramą. Su Lenkija.
5. Žemės ūkio reforma. 80 ha.

6

1. Įgyvendinti Vilniaus konferencijos nutarimus – paskelbti Lietuvos nepriklausomybę, užtikrinti tautinėms mažumoms kultūrines teises, sušaukti Steigiamąjį Seimą.
2. Jos skelbiama bolševikinė ideologija – dėl turto suvalstybinimo, ateizmo; gandai apie Rusijoje vykdomus pertvarkymus; Katalikų Bažnyčios agitacija prieš bolševizmą. Vietiniai komunistai; dalis miestų varguomenės.
3. Lenkijai – remdami lenkų kariuomenę, vykdydami antilietuvišką propagandą, organizuodami antilietuviškas organizacijas. Jų polonizmas – siekis atkurti bendrą Lietuvos ir Lenkijos valstybę.
4. Vilnius priklausė lenkams. 1920 m.
5. Konstitucija. 1922 m.

1

1. 1915 m. Vokiečiai.
2. Tautinės, patriotinės – jie siekė Lietuvos nepriklausomybės.
3. Lietuvos laikinosios vyriausybės ministro pirmininko. Mat Voldemaras išvyko į Vakarus skolinti Lietuvai pinigų.
4. Dėl kovų su lenkais. 1922 m.
5. Rusija. Maskvos taikos sutartimi.

2

1. Vilniaus konferencijoje lietuviai reikalavo nepriklausomybės; buvo pasiryžę ginklu apginti šią tautos teisę.
2. Lenkai pasistengė, kad lietuviai į konferenciją nebūtų įleidžiami, jie tvirtino, kad Lietuva istoriškai yra Lenkijos dalis. Sutvarkyti pokario reikalus, pasirašyti taikos sutartis su kariavusiomis šalimis.
3. Bolševikai. Suiro lietuviams išvijus bolševikus iš savo žemės.
4. Litais. Prekyba pagyvėjo.
5. Buvo smukęs šios partijos populiarumas dėl pokario krizės sunkumų, nepriklausomybės karų; visuomenei buvo nepatraukli šios partijos politinė programa.

3

1. Lietuvos nepriklausomybės idėjos šalininkų. Lietuvos Taryba.
2. 1917 m. gruodžio 11-osios deklaracija yra neteisėta; ją pasirašė tik 16 Tarybos narių; ji numatė Lietuvos ir Vokietijos glaudžius santykius; 1918 m. vasario 16-osios Aktas buvo teisėtas, nes jį pasirašė visi Tarybos nariai. Akte pabrėžta, kad santykius su kitomis valstybėmis numatys Steigiamasis Seimas.
3. Lietuvos Taryba. Nuolatinę turėjo patvirtinti Steigiamasis Seimas.
4. Didžiuma gyventojų buvo ne lietuviai arba sulenkėję lietuviai. Buvo prijungta prie Lenkijos.
5. Pagal Žemės reformos įstatymą. Miško statyboms, lengvatinių kreditų sėklai, žemės ūkio technikai įsigyti.

4

1. Žydų – daugiausia, nes žydų bendruomenės turėjo gilias istorines šaknis Lietuvoje; tradiciškai antisemitizmas buvo labai menkas; lenkų tikėtasi mažiausiai, nes jie siekė bendros Lietuvos ir Lenkijos valstybės atkūrimo.
2. Dvidešimt. J. Basanavičius, A. Smetona; A. Voldemaras.
3. Karinės pajėgos, sudarytos iš vokiečių nelaisvėje buvusių rusų kareivių ir savanorių, suorganizuotų ir apginkluotų kaip kariuomenė, turėjusi kautis su bolševikais. Plėšė, siekė užvaldyti teritoriją.
4. Žemės reformos įstatymas. Taip.
5. Parlamentinė respublika. Lietuvos Konstitucija.

5

1. Lietuva turi būti nepriklausoma demokratinė respublika. Konferencijose.
2. Jam prezidentaujant Lietuva išgyveno pokario krizę, Nepriklausomybės kovas; jo elgsena Lietuvai sunkiu metu – išvyko į Vakarus; jo provokiška pozicija; jo vadovaujamos politinės partijos programa.
3. Vietiniai bolševikai. 1919 m.
4. Laikinoji siena. Lietuvą nuo Vilniaus krašto.
5. Litu. 1922 m.

6

1. Vilniaus konferencijos. 1917 m.
2. Mat Lenkija skelbėsi kovojanti su bolševizmu, o Lietuva jai trukdanti tai daryti; Lenkiją palaikė Prancūzija, Lenkija dalyvavo Paryžiaus taikos konferencijoje. Nustatė demarkacines linijas.
3. Krikščionių demokratų bei Valstiečių liaudininkų.
4. Palankiai. Santykiai buvo draugiški. Ypač tai, kad Rusija pripažino Vilnių ir Vilniaus kraštą Lietuvai; kad išmokėjo piniginę kompensaciją.
5. Tai naujos po Pirmojo pasaulinio karo susikūrusios valstybės; visos iš Rusijos imperijos; visos agrarinės.

7

1. Santykių tarpukariu nebuvo dėl konflikto Vilniaus ir Vilniaus krašto klausimu. Vėliau Lietuvos valstybės neliko. Skriauda – Lenkija buvo užvaldžiusi Vilnių ir Vilniaus kraštą.
2. Vokiečių samdiniai. Už atlyginimą, dėl įsitikinimų kovoti su bolševikais.
3. Nustatyti Lietuvos sienas, parūpinti lėšų, surinkti kariuomenę, apginti nepriklausomybę, pasiekti tarptautinį pripažinimą.
4. Tebesitęsiant vokiečių okupacijai. Lietuva – nepriklausoma demokratiniais pagrindais tvarkoma respublika.
5. Trečiame. Tautų Sąjungos.

A Lietuva parlamentarizmo metais

1

1. Norint sudaryti vyriausybę, reikėjo daugiau kaip pusės balsų. Krikdemams nepavyko sudary koalicijos su kitomis partijomis. Prezidentas.
2. Tai vidaus politinė padėtis, kai galioja ypatingi įstatymai ir yra apribotos piliečių teisės ir lais tam tikroms institucijoms suteikti ypatingi įgaliojimai. Pvz., karo komendantas turi aukščiau valdžią administraciniame vienete, draudžiami susirinkimai be karo komendanto leidimo.
3. Vokietija. Kaimynystė; Lietuva yra agrarinė, Vokietija pramoninė; artimi politiniai santykiai.
4. Klaipėdos krašto vykdomosios valdžios institucija. Ją sudarydavo Klaipėdos seimelis.
5. Jis pažeidė Konstituciją – prezidento įgaliojimus gavo ne iš Seimo, o iš kariškių; paleido teisėtai išrinktą vyriausybę; paskelbė atkuriantis karo padėtį.

2

1. Aleksandras Stulginskis. Jis buvo Steigiamojo Seimo pirmininkas.
2. Mat Seimas nepasitikėjo visuomenės pasirengimu gyventi demokratijos sąlygomis, buvo baiminamasi lenkų, komunistų veiklos, galinčios pakenkti Lietuvos nepriklausomybei. 1926 m trečiasis Seimas.
3. Teigiamai. Vokietija buvo pagrindinė Lietuvos prekybos partnerė. Dėl Daueso plano taikymo pagerėjusi jos ekonomika pagerino ir prekybą su Lietuva – padidėjo prekių apyvarta; buvo stabilizuota valiuta.
4. 1919 m. Vokietijai.
5. Mat pakeitimus valdžioje vykdė grupuotė žmonių, šiuo atveju kariškiai. Visuomenė į tai sureagavo pasyviai. Generolas Povilas Plechavičius.

3

1. Dėl patrauklios savo politinės programos; dėl krikdemų veiklos Steigiamojo Seimo metais, dėl Bažnyčios teikiamo palaikymo šiai partijai; dėl politinių partijos lyderių populiarumo. Valstiečia
2. Nepasitikėjo demokratija, nebuvo demokratinių tradicijų; tikėjo, kad išpuolius gali organizuoti bolševikai ir lenkai.
3. Žemės ūkio produkcija. Į Vokietiją.
4. Ambasadorių konferencija. 1924 m.
5. Panaudodamas karinę jėgą (kam neturėjo aukštesnės valdžios įsakymo), privertė prezidentą K. Grinių atsisakyti savo posto ir perduoti jį A. Smetonai. Perversmu.

4

1. Krikščionys demokratai; valstiečiai liaudininkai. Krikščionys demokratai.
2. Draudžiami susirinkimai, susibūrimai; aukščiausia vietinė valdžia buvo karo komendantas. 1926 m
3. Gyvulininkystė. Į Vokietiją.
4. To pareikalavo Ambasadorių konferencija; be to, kraštas turėjo kitokią, nei visa Lietuva, kultūrinę, ekonominę patirtį. Vokiečiai.
5. 1922 metų. Atidavė prezidento postą A. Smetonai, o tai galėjo padaryti tik Seimas.

5

1. Krikščionims demokratams. Buvo Steigiamojo Seimo pirmininkas, Vasario 16-osios Akto signataras
2. Su Lenkija. Nes nebuvo išspręstas konfliktas dėl Vilniaus ir Vilniaus krašto.
3. „Pienocentras", „Maistas".
4. Lenkija ir Lietuva. Lietuva – tai Mažosios Lietuvos dalis, kultūriškai, istoriškai, etniškai susijusi su lietuvių tauta; Lietuvai būtinai reikėjo uosto.
5. Tautininkams. Žemi.

6

1. Aleksandras Stulginskis. Paleido.
2. Latvija; Lenkija; Vokietija.
3. Maisto produktų perdirbimas ir eksportas. Maisto perdirbimo ir eksporto įmonė.
4. 1923 m. Klaipėdos krašte suorganizavusi sukilimą. Sukilėliai perėmė valdžią ir pareikalavo prijungti prie Lietuvos.
5. Po perversmo. Vietoj K. Griniaus.

7

1. Lietuvos Konstitucija. Mat nebuvo sudaryta koalicija, leidusi suformuoti vyriausybę.
2. Draugiški. Maskvos taikos sutartis.
3. Prekyba buitiniais reikmenimis, plataus vartojimo prekėmis. Įmonė.
4. Ambasadorių konferencija. 1924 m.
5. Pasyvi. Neturėjo demokratinių tradicijų, tikėjo propaganda apie lenkų, bolševikų grėsmę; perversmininkus palaikė kariuomenė ir Bažnyčia – autoritetą visuomenėje turinčios organizacijos.

1

1. Lietuvos Respublikos Konstitucija. Parlamentinė respublika.
2. Aleksandrą Stulginskį. Krikščionims demokratams.
3. Žemės ūkio reforma. Iš valstybinių fondų.
4. Kairiosios. 1926 m.
5. Dėl Vilniaus, Vilniaus krašto ir Klaipėdos krašto. Klaipėdos kraštas.

2

1. Lietuvos Konstitucija. Daugiapartinė sistema – tai tokia politinė šalies sąranga, kai aktyvioje politinėje veikloje dalyvauja kelios politinės partijos.
2. Lietuvos Konstitucija. Kadencija.
3. Vokiečiai. Anksčiau šis kraštas priklausė Vokietijai.
4. Valstiečių liaudininkų ir socialdemokratų. Kelių partijų susivienijimas Seime bendrai politinei veiklai.
5. Žemės ūkio reforma. Apie 30 ha.

3

1. Krikščionių demokratų; Valstiečių liaudininkų; Socialdemokratų; Tautininkų.
2. Lietuvos tarptautinio pripažinimo. Vokietijos; Sovietų Rusijos.
3. Žemės reformai vykdyti. Taip.
4. Kairiųjų. Steigiamojo Seimo laikotarpiu – premjero; trečiojo Seimo laikotarpiu – prezidento.
5. Lietuvą nuo Vilniaus krašto. Ambasadorių konferencija.

4

1. Konservatyvus; dešinysis; nepasitikintis demokratija.
2. Antrasis. Trejus metus.
3. Neigiamą. Nes lenkai tada Vilniaus krašte uždarinėjo lietuviškas mokyklas.
4. Tai labai reikalingas uostas. 1924 m.
5. Maskvos taikos sutartis ir jos vykdymas.

5

1. Lietuvos vyriausybės premjeras ir užsienio reikalų ministras. Prezidentas.
2. Valstiečiai. Konservatyvūs; dešinieji.
3. Nes istorinė Lietuvos sostinė Vilnius buvo užgrobtas lenkų, tačiau Lietuva neatsisakė atgauti savo tikrąją sostinę, dėl to Kaunas buvo tik Laikinoji sostinė. 1919 m.
4. Atskyrė ją nuo valstybės. Neigiamos, visuomenė ėmė protestuoti.
5. Gubernatorius. Taip.

6

1. Buvo Steigiamojo Seimo pirmininkas. Lietuvos prezidento.
2. Jų politinė programa; Katalikų Bažnyčios palaikymas; lyderių aktyvumas.
3. Lenkai buvo gausi tautinė mažuma Lietuvoje; iki tol nebuvo kuriamos lenkiškos mokyklos, vadinasi, buvo pažeidinėjama Lietuvos Konstitucijoje įtvirtinta tautinių mažumų teisė į plačią kultūrinę veiklą.
4. Žemės ūkio reformos įstatymas. Sviestas, kiauliena, kiaušiniai.
5. Sutapo jų politinės pažiūros; A. Smetona stojo už diktatūrą, kariuomenės teisių, finansavimo išplėtimą.

7

1. Parlamentinę respubliką. Ne, ji buvo apribota – galiojo karo padėtis.
2. Suorganizavo sukilimą. Taip.
3. Daugiau kaip 50 procentų gyventojų gyveno kaime ir vertėsi žemės ūkiu; didesnę Lietuvos biudžeto dalį sudarė pajamos iš žemės ūkio.
4. Bolševikų ir lenkų grėsme; visuomenės nepasiruošimu gyventi demokratijos sąlygomis; Kairiųjų įvesta netvarka Lietuvoje.
5. Žydų. Įvairiapusis – kūrė mokyklas, meno draugijas.

Lietuva autoritarizmo metais. Kultūra ir švietimas

1

1. Autoritarizmas. Nebuvo masinių represijų prieš gyventojus.
2. Po Gruodžio septynioliktosios perversmo 1926 m.
3. 1922 m. Lietuvos Respublikos Konstitucija. Trečiasis.
4. Ketvirto dešimtmečio viduryje. Jie subankrutavo.
5. 1933 m. perskrido Atlantą – tai buvo antras pagal skrydžio atstumą rezultatas pasaulyje.

2

1. 1926 m. Po Gruodžio perversmo.
2. 1938 m. Prezidentą renka ne Seimas, o Ypatingieji tautos atstovai ne trejiems, o penkeriems metams.
3. Dėl Didžiosios ekonominės krizės padarinių 1936 m.
4. Trijų Baltijos valstybių – Lietuvos, Latvijos ir Estijos bendradarbiavimo organizacija. Ketvirtame dešimtmetyje.
5. Kaune. Valstybinis operos teatras.

3

1. Respublika; diktatūra.
2. 1928 m. Kita Konstitucija.
3. Santykiai draugiški. Baltijos antantė.
4. Pradinė mokykla; progimnazija; gimnazija. Pradinė mokykla.
5. Nuo trečio dešimtmečio. Kaune.

4

1. Mat valstybėje egzistavo ryškūs diktatūros požymiai; valdžią Smetona užėmė neteisėtai; buvo ribojamos piliečių konstitucinės laisvės ir teisės; buvo vienpartinė sistema. Smetonos šalininkai.
2. A. Voldemaras; Tūbelis.
3. „Pienocentras“; „Maistas“.
4. Labai smarkiai atšalo po 1933 m., kai į valdžią atėjo Hitleris, ir vėliau, kai Lietuva nuteisė Klaipėdos krašto nacius.
5. Šie vyrai perskrido Atlantą – šiuo tiems laikams sudėtingu skrydžiu siekė išgarsinti Lietuvą. 1933 m.

5

1. Nuo 1926 iki 1940 m.
2. Nevyko masinės represijos prieš gyventojus, ketvirtame dešimtmetyje vėl buvo sušauktas Seimas; buvo palikta laisvė plėtotis kultūrai.
3. Ją ištiko Didžioji ekonominė krizė. Ketvirtame.
4. Maskvos taikos sutartis ir vėliau ją patvirtinantys susitarimai su SSRS. Tautų Sąjungai.
5. Vytauto Didžiojo universitetas ir Veterinarijos akademija Kaune.

6

1. Karininkų komitetas, vadovaujamas generolo P. Plechavičiaus. Perversmu.
2. 1926 m. Tauragės karininkų pučas.
3. Nebuvo tradicijų, pramonės, technikos specialistų, aukštųjų mokyklų, rengiančių tokius specialistus, nepakankamai valstybės dėmesio pramonės plėtrai.
4. Nes jos veiklą kaustė Lietuvos nesutarimai su Lenkija; menkos pajėgos. Lietuva, Latvija ir Estija.
5. Dukart laimėtas Europos vyrų krepšinio čempionatas; Europos moterų krepšinio čempionate užimta antroji vieta.

7

1. Politinių represijų; paskelbė karo padėtį, uždraudė įvairių partijų veiklą.
2. Jį rinko ypatingieji tautos atstovai. Prezidento rinkimų įstatymas.
3. Didžiuma gyventojų gyveno iš žemės ūkio; žemės ūkio produkcija sudarė eksporto pagrindą.
4. Keturios. Pradinė.
5. Atidarytas lituanistikos institutas; išleista tautinė Lietuvos istorija; organizuotos tautinės olimpiados, dainų šventės.

1

1. Kad įtvirtintų savo autoritarinę valdžią. Jį rinko ypatingieji tautos atstovai.
2. Ribojo savivaldą. Stengėsi stiprinti savo diktatūrą.
3. Bekoniena; sviestas; grietinė; linai.
4. Didžioji Britanija. Vietoj Vokietijos.
5. Kauno dailės institutas; Klaipėdos pedagoginis institutas.

2

1. Nebuvo masinių represijų prieš gyventojus, buvo sušauktas Seimas, palikta laisvė kultūrinei veiklai.
2. Tautininkų. Tai buvo A. Smetonos vadovaujama partija.
3. Transportui, susisiekimo keliams, radijui.
4. Krepšinis; lengvoji atletika.
5. Pradinį. Jis buvo privalomas; prieinamas pagal mokyklų artumą ir mokymuisi reikalingų išlaidų dydį.

3

1. Hitlerį vertino neigiamai kaip nacistą; Staliną – neigiamai kaip komunistą, Musolinį – teigiamai. Musolinio.
2. Mat brendo opozicija dėl ekonominės krizės. Ne, nes per rinkimus į Seimą negalėjo dalyvauti opozicinės politinės partijos.
3. Iš mokesčių, iš eksporto pajamų.
4. Kazys Binkis, Salomėja Nėris, Juozas Naujalis, Juozas Miltinis.
5. Du kartus laimėjo Europos vyrų čempionatą; vieną kartą moterys buvo Europos vicečempionės.

4

1. Musolinį, kaip fašistą, išvedusį savo tautą į ekonominę gerovę; puoselėjantį tautines idėjas; sutramdžiusį komunistinį judėjimą.
2. Puikiai – katalikybė buvo valstybinė religija. Didino A. Smetonos populiarumą.
3. Nes sukaupė užsienio bankuose nemažai aukso atsargų; Lietuva įsigijo brangių pastatų Europos sostinėse.
4. Nebuvo diplomatinių santykių. A. Smetonos antilenkiška politika ir Lietuvos nenoras pripažinti Vilniaus krašto Lenkijai.
5. Pastatyta pirmoji opera – Verdžio „Traviata", pirmasis baletas – Delibo „Kopelija"; vaisingai kūrė daug žymių kompozitorių.

5

1. Pasyviai (nereagavo). Ne viena Europos valstybė – irgi pasirinko diktatūrą; nebuvo tarptautinių susitarimų ginti demokratiją; tai buvo laikoma kiekvienos šalies vidaus reikalu.
2. Kairiuosius, ypač komunistus. Priešingos politinės pažiūros – tautininkai buvo dešinieji; tariama komunistų grėsmė visuomenei, net nepriklausomybei.
3. Mėsos ir pieno produktai.
4. Iš Vokietijos. Neturėta nei specialistų, nei patirties; valstybė elektrifikacijai skyrė mažai dėmesio.
5. Humanitariniai, socialiniai. Tradicija; valstybės skiriamas dėmesys tiems mokslams.

6

1. Lietuviai buvo nusivylę trečiojo Seimo vykdytomis reformomis; nebuvo demokratiškai subrendusios visuomenės; kunigai palaikė perversmininkus.
2. Su Lenkija. Demarkacinė linija.
3. Per Didžiąją ekonominę krizę. Taip.
4. Pradinės. Mat pradinis mokslas buvo privalomas.
5. Kauno sporto halė; Vytauto Didžiojo Karo muziejus; Dailės muziejus.

7

1. Dvasininkai, ūkininkai. A. Smetonos vykdoma šiems sluoksniams palanki politika.
2. Įstatymais jos nebuvo diskriminuojamos, nors nebuvo vengiama diskriminuojančių straipsnių spaudoje. Tradicinė visuomenės tolerancija; pakantumas.
3. Vokietija; Didžioji Britanija. Pramonės gaminiai.
4. Lietuvos Respublikos Konstitucija, švietimo įstatymai. Jis buvo privalomas.
5. Adolfas Šapoka; Levas Karsavinas; Maironis; Salomėja Nėris; Vytautas Žemkalnis-Landsbergis.

A Tarptautiniai santykiai ketvirtame dešimtmetyje (iki Antrojo pasaulinio karo pradžios)

1

1. Austrijos įjungimas į Vokietijos sudėtį. 1938 m.
2. Neutraliteto. Juozas Urbšys.
3. Vokietijos valstybės vizija – visos vokiškai kalbančios žemės, sujungtos į vieną valstybę. VNSDP.
4. Didžioji Britanija; Italija; Prancūzija; Vokietija.
5. Šalis neturėjo tarptautinio palaikymo – buvo informuota, kad karo atveju sąjungininkai paramos nesuteiks; buvo per maža ir per silpna priešintis – būtų iškilusi grėsmė tautai išlikti.

2

1. Vokietijos, Japonijos ir Italijos blokas. Karinį bendradarbiavimą.
2. Militarizavo Reino zoną; padidino kariuomenę; įsigijo karinį jūrų laivyną.
3. 1939 m. diplomatiniu būdu – patenkino Vokietijos ultimatumą Lietuvai.
4. Nuspręsta nekliudyti Vokietijai prisijungti Čekiją. 1938 m.
5. 1939 m. rugpjūčio 23 d. Molotovo ir Ribentropo paktas. Mat jas pasirašė J.Ribentropas – Vokietijos užsienio reikalų ministras ir V. Molotovas – SSRS užsienio reikalų ministras ir šių šalių vadovai.

3

1. Tarptautinis valstybės statusas, susijęs su jos įsipareigojimu nedalyvauti vykstančiuose karuose ar kariniuose blokuose. 1939 m.
2. Nes čia buvo susitarta dėl jame nedalyvavusios šalies – Čekoslovakijos politinės ateities. Prancūzija; Didžioji Britanija; Italija; Vokietija.
3. Mat Klaipėda buvo atimta iš Vokietijos pagal Versalio taiką, o Hitleris siekė atkurti iki Versalio buvusias sienas. Diplomatiniu būdu – įteikė ultimatumą.
4. Vokietija ir Italija. 1939 m.
5. Vokietijos ir SSRS nepuolimo sutartis ir slaptieji protokolai. Slaptieji protokolai – juose Lietuva buvo priskirta Vokietijos įtakos zonai.

4

1. Anšliusu. 1938 m.
2. Čekoslovakijos teritorija, kurioje buvo ypač gausi vokiečių tautinė mažuma – tai ir domino Hitlerį. Be to, tai naudingųjų iškasenų turtingas rajonas.
3. Pavyzdžiui, leido Hitleriui kurti karinį laivyną; nusileido Miuncheno sandėriu. Su Čemberlenu.
4. Italija; Japonija; Vokietija.
5. 1939 m. patenkino Vokietijos ultimatumą.

5

1. 1939 m. diplomatiniu būdu – Vokietijai įteikus ultimatumą ir Čekoslovakijai jį patenkinus.
2. Neprotestavo Vokietijai militarizuojant Reino zoną; įvykdžius Austrijos anšliusą. Su Daladjė.
3. Padidino kariuomenę, įvedė karo prievolę, sukūrė karinį jūrų laivyną, ginklavosi.
4. Agresyvią – ją užpuolė. Pasmerkė.
5. Teritoriškai ir morališkai – prarado Klaipėdos kraštą. A. Smetona.

6

1. Susitarusios šalys įsipareigojo nesikišti į Čekoslovakijos ir Vokietijos konfliktą. 1938 m.
2. Austrija; Čekija; Klaipėdos kraštu.
3. 1936 m. Versalio taika.
4. SSRS. Stalinas. Iki 1939 m. rugpjūčio 23 d.
5. Ultimatumas – vienos valstybės kitai valstybei pareikštas reikalavimas, kurio neįvykdžius, grasinama imtis tam tikrų priemonių prieš nepaklususią valstybę. Dėl Klaipėdos krašto.

7

1. Daladjė; Čemberlenas; Musolinis; Hitleris.
2. Abi jos buvo valdomos ultradešiniųjų jėgų; jas vienijo panaši užsienio politika ir bendri užsienio priešai, pvz., SSRS. Plieno paktas.
3. Lietuva bijojo Vokietijos ultimatume iškeltų grasinimų panaudoti karinę jėgą, jei nebus patenkintos ultimatumo sąlygos. Lietuvos politikai motyvavo, kad karas būtų nepakeliamas Lietuvai, ji pralaimėtų ir prarastų nepriklausomybę. Be to, Austrijos anšliusas, Miuncheno sandėrio nutarimai parodė, kad kitos šalys nepadės Lietuvai.
4. 1938 m. Niekaip nereagavo.
5. J. Ribentropas – Vokietijos užsienio reikalų ministras; V. Molotovas – SSRS užsienio reikalų ministras. Vokietijos ir SSRS nepuolimo sutartis.

Tarptautiniai santykiai ketvirtame dešimtmetyje (iki Antrojo pasaulinio karo pradžios) B

1

1. Po Miuncheno sandėrio Čekoslovakijos prezidentas.
2. Italiją, Japoniją ir Vokietiją. Ji buvo agresyvi.
3. Įtraukė į Vokietijos sudėtį Austriją; prijungė Klaipėdos kraštą, Sudetus.
4. Vokietija 1939 m.
5. 1938 m. Lenkija stengėsi užsitikrinti savo šalies saugumą.

2

1. Vokietija. 1939 m.
2. Antanas Merkys. Antanas Smetona.
3. Jis pažeidė Sen Žermeno taiką, kuria anšliusas buvo draudžiamas; jis buvo įvykdytas, naudojant Vokietijos karines pajėgas, šitaip padarius referendumą Austrijoje neteisėtu.
4. Dėl kariuomenės skaičiaus apribojimo; dėl ginkluotės didinimo; dėl karo laivyno uždraudimo.
5. Prancūzijos, Didžiosios Britanijos ir SSRS. Kaip sudaryti sąjungą prieš hitlerinę Vokietiją.

3

1. Sudetus. Esą tai vokiška sritis.
2. Priemonės buvo nepakankamos – pagal nuostatus Tautų Sąjunga galėjo pasmerkti šalį ir pašalinti ją iš organizacijos. Pasmerkė Vokietijos vykdomą politiką.
3. Jie buvo diskriminuojami; uždaromi į konclagerius. Vokiečių vykdoma antisemitinė politika.
4. Dešimtmečio pabaigoje buvo pradėtos derybos dėl diplomatinių santykių užmezgimo; kadangi jos buvo nesėkmingos, Lenkija ultimatumu pareikalavo iš Lietuvos juos užmegzti. Lietuva ultimatumą patenkino. Bręstanti tarptautinė įtampa ir Vokietijos keliama grėsmė Lenkijai.
5. SSRS užsienio reikalų liaudies komisaras. Komunistas.

4

1. Jie atstovavo visuomenei, kurioje buvo paplitusi karo baimė, antimilitaristinės nuotaikos. Buvo nuolaidžiaujama dėl Vokietijos teritorinių pretenzijų, jos militarizacijos.
2. Žydams; kairiųjų pažiūrų piliečiams; gėjams; neįgaliesiems; čigonams.
3. Vokietijos užsienio reikalų ministras. Nacistas.
4. Bijojo karo su Lenkija. Užmegzti diplomatinius santykius.
5. Bijojo, jog SSRS parems Lenkiją, kai Hitleris ją užpuls; siekė išvengti karo dviem frontais – bent kurį laiką. 1939 m. rugpjūčio 23 d.

5

1. Teigiamai. Pacifistinės visuomenės nuotaikos, karo baimė.
2. Versalio taika. Ketvirto dešimtmečio viduryje.
3. Tarp jų nemažai buvo nacionalistiškai nusiteikusių vokiečių; Lietuva pati atidavė kraštą Vokietijai.
4. Britai ir prancūzai nesutiko su Stalino reikalavimu leisti jam dislokuoti SSRS karines pajėgas Baltijos valstybėse; SSRS nesitenkino britų ir prancūzų nekonkrečiais pažadais dėl pagalbos SSRS karo su Vokietija atveju.
5. Kad Vokietija ir SSRS pasidalija Europą į įtakos zonas; pridėtas pasidalijimo teritorijas žymintis žemėlapis. 1939 m. rugpjūčio 23 d.

6

1. Austrijos visuomenės dalis buvo nusiteikusi provokiškai, nacistiškai; Vokietija turėjo sutelkusi didesnę ir grėsmingesnę nei Austrijos kariuomenę.
2. Prisijungė Klaipėdos kraštą; militarizavo Reino zoną. Nuo ketvirto dešimtmečio vidurio.
3. Mat nepavyko derybos su Didžiąja Britanija ir Prancūzija; Hitleris sutiko patenkinti jo teritorines pretenzijas; buvo nepasirengęs karui su Vokietija. Rezultatas – Nepuolimo sutartis, padarinys – Antrojo pasaulinio karo pradžia.
4. Lietuvai teko pripažinti Vilnių ir Vilniaus kraštą Lenkijai. 1938 m.
5. 1939 m. Buvo pasirašytas Molotovo ir Ribentropo paktas, kuriame numatyta, jog Lietuva patenka į Vokietijos įtakos zoną.

7

1. Teigiamai. Nacistinės, militaristinės nuotaikos, propaganda, kitaip manančių žmonių izoliacija ar net naikinimas.
2. Versalio taikos laužymas; Nepuolimo sutartis su SSRS.
3. Kad jos buvo padalytos kaip SSRS ir Vokietijos įtakos zonos. Apie tas valstybes buvo kalbama neskelbtuose protokoluose.
4. Dėl Lietuvoje vykusių teismų Klaipėdos krašto naciams; dėl Vokietijos ultimatumo grąžinti Klaipėdos kraštą Vokietijai.
5. Lietuva be ginčų ir nemėgindama priešintis patenkino visus jai pateiktus ultimatumus – atidavė Vokietijai Klaipėdos kraštą, užmezgė diplomatinius santykius su Lenkija, neprotestavo dėl Hitlerio vykdomos politikos.

A Antrasis pasaulinis karas: pirmas etapas. Pirmoji Lietuvos sovietizacija

1

1. Naujausiaisiais laikais. Vokietija užpuolė Lenkiją.
2. Suomijos. Nuo SSRS.
3. 1940 m. gegužės mėn. Vokiečiai.
4. Tai šalies pertvarkymas pagal sovietinius principus, sovietinės diktatūros įvedimas. Įvedama komunistų partijos diktatūra, vykdoma nacionalizacija, masinės represijos.
5. Nuo sovietizacijos jie nukentėjo taip pat kaip ir lietuviai; sovietizaciją vykdė komunistų partija, kurioje žydų buvo toks pats procentas, koks bendrai Lietuvos visuomenėje.

2

1. 1939 m. rugsėjo 1 d. Vokietija užpuolė Lenkiją.
2. Dalies Lenkijos teritorija, Vilniumi ir Vilniaus kraštu. Lenkijos karo belaisviai buvo išžudyti Gudijoje.
3. 1939 m. spalio 10 d. Mainais į Savitarpio pagalbos sutarties su SSRS pasirašymą.
4. Latvijos prezidentas sutiko pasirašyti, Suomijos – ne. 1939 m. rugsėjo mėn.
5. Komunistas. Lietuvos komunistų partijos sekretorius.

3

1. Didžioji Britanija ir Prancūzija su Vokietija. Mat buvo paskelbtas karas, tačiau aktyvūs karo veiksmai taip ir neprasidėjo.
2. Mat SSRS ir Vokietija buvo pasirašiusios Nepuolimo sutartį, be to, slaptaisiais protokolais jos buvo pasidalijusios Lenkijos teritoriją.
3. 1939 m. SSRS ir Lietuvos santykiai buvo grindžiami bendradarbiavimo ir draugystės principais, o nuo 1940 m. gegužės SSRS Lietuvai ėmė siųsti nepagrįstus kaltinimus reiškiančias notas, aštrinti santykius, kelti Lietuvos suverenitetą pažeidžiančius reikalavimus. Tai sąlygojo karo veiksmų Vakarų Europoje pradžia.
4. Tai neokupuota vokiečių Prancūzijos dalis – nuo Vokietijos priklausoma valstybė su sostine Viši. 1940 m.
5. Planavo, tačiau baiminosi didelio pasipriešinimo, o vėliau SSRS buvo užpulta Vokietijos ir sovietai turėjo trauktis. Kolektyvizacija – prievartinis valstiečių ūkių jungimas į žemės ūkio bendrijas.

4

1. SSRS su Suomija. Nuo 1939 m. lapkričio pabaigos iki 1940 m. kovo pradžios.
2. 1939 m. rugsėjo 28 d. Lietuva iš Vokietijos įtakos zonos buvo perleista SSRS mainais į tam tikrą Lenkijos teritoriją.
3. SSRS manė esant puikiai progai okupuoti Lietuvą, nes pasaulio visuomenės akys buvo nukreiptos į Vokietijos karo veiksmus Vakarų Europoje; SSRS atsisakė „draugiškumo" ir ėmė kelti Lietuvai įvairius reikalavimus.
4. Pritarė karui. Ėmėsi karo veiksmų Šiaurės Afrikoje.
5. Represijų. Čigonai, žydai.

5

1. Dėl to, kad okupuojant Čekiją, nekilo karo veiksmai – Čekoslovakijos vyriausybė nutarė nesipriešinti; tuo tarpu lenkai ėmėsi karo veiksmų prieš į jos teritoriją įžengusią Vokietijos kariuomenę.
2. Gyventojų karo baimė, stengimasis išvengti aukų, materialinių nuostolių; puikus Vokietijos techninis ir karinis pranašumas; vokiečių propaganda apie vokiečių ginklo šlovę.
3. Šiaurės Afrikoje. Italijos, Vokietijos, Didžiosios Britanijos, Prancūzijos.
4. Vykdoma nacionalizacija, suburta komunistams atstovaujanti Darbo partija, kuriai padėta pasiekti vienvaldystės; uždraustas samdomasis darbas. 1940 m. birželį.
5. Aneksija – šalies užėmimas ir įjungimas į kitos šalies sudėtį. Okupacija – šalies užkariavimas įkuriant toje teritorijoje atskirą administracinį vienetą, valdomą karo komendanto. Okupaciją.

6

1. Atsiplėšė dalį Lenkijos; paskelbė Suomijai karą.
2. Esą lenkai vykdė provokacijas, išpuolius prieš vokiečių pasieniečius, neteisėtai valdė Vokietijos žemes; būtinybę plėsti gyvybinę erdvę Rytuose.
3. Mat pagal Molotovo ir Ribentropo paktą Lietuva buvo pripažinta Vokietijai. Įtikinęs Lietuvą kartu pulti Lenkiją, jis būtų įtraukęs Lietuvą į Reichą nesukeldamas protesto iš kitų šalių. Atsisakė.
4. Mat Kaunas buvo pritaikytas sostinės funkcijoms, o Vilnius buvo apleistas provincijos miestas. Iš SSRS.
5. 1940 m. liepą. Jie buvo vykdomi griežtai prižiūrint okupantų kariuomenei; kandidatus į šį seimą galėjo iškelti tik viena partija.

7

1. Karelijos sąsmauka; Estija; Latvija; Lietuva; Rytinė Lenkija; Besarabija.
2. Latvijai buvo pateiktas SSRS reikalavimas pasirašyti Savitarpio pagalbos sutartį, o Lietuvai dar ne, nes ji tebebuvo Vokietijos įtakos zonoje.
3. Lietuva nebūtų sulaukusi kitų šalių paramos – Europoje vyko karas; Lietuva turėjo per mažai finansinių ir karinių išteklių priešintis keliskart stipresniam priešui; tauta būtų susinaikinusi.
4. 1940 m. Vokietija užpuolė Didžiąją Britaniją skrydžiais iš oro.
5. Vokiečių neokupuota Prancūzijos dalis. Vokietijos.

Antrasis pasaulinis karas: pirmas etapas. Pirmoji Lietuvos sovietizacija

1

1. Pasirašiusi šį paktą, Vokietija galutinai nusprendė užpulti Lenkiją 1939 m. rugpjūčio 23 d.
2. Nuo 1940 m. birželio 15 d. iki 1941 m. birželio 22 d.
3. Valstybės įtraukimas į kitos valstybės sudėtį. Lietuva, Latvija, Estija.
4. Vokietijai. 1919 m.
5. V. Čerčilis buvo aršus antinacistas, paskelbė, kad nesitaikstys su nacistine Vokietija ir kariaus su ja iki galutinės jos kapituliacijos, tuo tarpu N. Čemberlenas buvo linkęs eiti į kompromisus su Hitleriu, vykdė nuolaidžiavimo politiką.

2

1. Tautų Sąjungos susitarimais ir dvišalėmis sutartimis 1939 m. rugsėjo 3 d.
2. Atėmė jį iš Lenkijos prievarta. Perduoti Lietuvai.
3. Mat bolotiruotis galėjo tik viena partija; rinkimų biuleteniuose buvo įrašyta tik viena pavardė; rinkimus kontroliavo okupantų kariuomenė.
4. Iki karo ji priklausė Rumunijai, karo pradžioje ji atiteko SSRS – ši ją atsiplėšė prievarta. SSRS iniciatyva.
5. Kariauti su ja iki galutinės kapituliacijos. Buvo Didžiosios Britanijos ministras pirmininkas.

3

1. Norvegija; Danija; Olandija; Belgija; Liuksemburgas; Prancūzija (be Viši).
2. 1939 m. rugsėjo 28 d. Lietuva iš Vokietijos įtakos zonos buvo perleista SSRS įtakai.
3. Kad Estija neskelbs SSRS karo, nestos į jokias karines sąjungas, nukreiptas prieš SSRS, įsileis tam tikrą skaičių Raudonosios armijos karių į savo teritoriją.
4. Raudonosios armijos žygiavimas į Lietuvą – Lietuvos okupacija. Kad nenori būti priverstas pasirašyti Lietuvos valstybės okupaciją ir sovietizaciją įteisinančių dokumentų.
5. 1941 m. Italija ir Vokietija.

4

1. Kad Vokietija puls SSRS ir abi blogio imperijos sunaikins viena kitą. Pačios buvo užpultos.
2. Suomija apgynė nepriklausomybę, bet neteko dalies teritorijos, daug gyventojų. Apgynė nepriklausomybę nesunaikinusi pati savęs – suomių tauta išliko.
3. Teigiamai. Nacistinė propaganda, militaristinės nuotaikos.
4. Ultradešiniosios. Jos tikėjosi perimti iš vokiečių savo šalies valdymą.
5. Tikėjosi, jog sovietai suteiks nors dalinę nepriklausomybę, nesigriebs represijų; pagerės gyvenimas; tiesiog bijojo.

5

1. Jas užkariavo. Vokietija.
2. Lietuvai pasiūlytą sutartį papildė Vilniaus ir Vilniaus krašto grąžinimo sutartis. Lietuva vėliau pateko į SSRS įtakos sferą.
3. Esą Raudonosios armijos daliniams buvo nesaugu Lietuvoje, Lietuva pažeidinėjo iki tol galiojusias sutartis; to reikalauja SSRS saugumas ir interesai. Dekanozovas.
4. Pirmieji masiniai trėmimai. 1941 m.
5. Karo padėties įstatymai. 1940 m. vokiečių.

6

1. Vokietijos siekis revanšo; Vakarų valstybių nuolaidžiavimo Hitleriui politika; SSRS susitarimai su Vokietija.
2. Mat bijojo įsitraukti į tikrą, realų karą; tikėjosi, kad Vokietija puls SSRS; dar nebuvo gerai pasiruošusios karo veiksmams.
3. Karo veiksmai. Jie nukreipė pasaulio dėmesį nuo SSRS veiksmų, tai paskatino Staliną veikti.
4. Išvaduoti Lietuvą iš sovietų. Vokietijos.
5. 1941 m. birželio 14 d. Trėmimai.

7

1. Suomija atsisakė pasirašyti SSRS pasiūlytą Savitarpio pagalbos sutartį. Suomija prarado dalį teritorijos, daug gyventojų.
2. Karinėmis. Jos buvo atplėštos nuo Prancūzijos ir prijungtos prie Vokietijos.
3. Kad Lietuva įsileistų neribotą Raudonosios armijos karių kiekį. Kad Raudonoji armija pati įžengs, be Lietuvos leidimo.
4. Mat nekilo karo veiksmai; pasaulis buvo užsiėmęs karu; SSRS paskelbė, esą Lietuva tai padariusi savanoriškai.
5. Politiniai veikėjai, dvasininkai, inteligentai. Vos įžengus Raudonajai armijai į Lietuvos teritoriją. Suėmimai, įkalinimai, žudymai, trėmimai.

atsakymai

C Antrasis pasaulinis karas: pirmas etapas. Pirmoji Lietuvos sovietizacija

1

1. Tai teisėta vyriausybė, dėl okupacijos priversta savo veiklą vykdyti užsienyje. Mat Didžioji Britanija buvo palyginti saugioje strateginėje padėtyje, Vokietijos priešininkė.
2. Antisemitiniais. Lietuvos sovietizacijos vykdytojai buvo ne žydai, o komunistai, kuriems priklausė įvairių tautybių žmonės. Žydų komunistų partijoje buvo ne daugiau kaip ir kitų tautybių žmonių.
3. Siekė susovietinti Lietuvą. 1940 m. vasarą Lietuva buvo susovietinta ir įtraukta į SSRS sudėtį.
4. Pirmiausia Lietuvos kariuomenei buvo įsakyta ne tik kad nesipriešinti Lietuvą okupuojančiai Raudonajai armijai, bet ir draugiškai ją pasitikti. Antra, Lietuvos kariuomenė buvo panaikinta, įtraukiant ją į Raudonąją armiją.
5. Airija, Švedija, Turkija, Šveicarija, Ispanija.

2

1. Pasirašyta SSRS ir Japonijos neutraliteto sutartis. Vokietija.
2. Nes turėjo agresyvių ketinimų dėl Lenkijos žemių; buvo pasirašiusi su Vokietija Nepuolimo sutartį. Tautų Sąjungoje narės buvo įsipareigojusios padėti viena kitai užpuolimo atveju.
3. Suomiai turėjo gerus įtvirtinimus; palankios gamtinės sąlygos ilgalaikiui karui; turėjo atsitraukimo planą ir nesėkmės atveju galimybę atsitraukti į Švediją.
4. Jei Lietuva kartu su Hitleriu būtų puolusi Lenkiją, būtų laikoma agresore Antrajame pasauliniame kare ir jos interesams aktualūs klausimai būtų sureguliuoti ne Lietuvos naudai, pavyzdžiui, Vilnius ir Vilniaus kraštas po karo būtų grąžintas Lenkijai visiems laikams. Norėjo išsaugoti neutralitetą.
5. Palankiai, nesipriešindami. Valdžios institucijos ragino nesipriešinti, vengti konfliktų; tikėjosi gyvenimą pagerinančių reformų, kad Lietuva išsaugos valstybingumą.

3

1. Vokietijos ir SSRS nepuolimo sutartis ir jos slaptieji protokolai bei SSRS ir Vokietijos sienų ir draugystės sutartis.
2. Priešingai, nei Didžioji Britanija, neturėjo stipraus jūrų laivyno; pasitikėjo savo aviacijos galia. Londonas.
3. Atviras vokiečių antisemitizmas. SSRS nenorėjo komplikuoti santykių su Vokietija.
4. Fransisko Franko. Ne.
5. SSRS įvedė ribotą Raudonosios armijos karių skaičių; jie buvo dislokuoti tik numatytose vietose; be to, Lietuva iš SSRS atgavo Vilnių ir Vilniaus kraštą.

4

1. Jos buvo įsipareigojusios ginti kitas Tautų Sąjungos nares karo atveju. Keistasis karas.
2. Vokiečių kilmės. Dancingo koridoriuje.
3. Teigiamai. Propaganda, fašistinės ideologijos įsitvirtinimas.
4. Valdžios institucijos ragino nesipriešinti, vengti konfliktų; tikėjosi gyvenimą gerinančių reformų, kad Lietuva išsaugos valstybingumą – nesuprato, jog vyksta okupacija.
5. Komunistų. Kad padėtų įvykdyti Lietuvos sovietizaciją.

5

1. Į karą įsitraukė kelios valstybės, kai kurios jų turėjo kolonijų įvairiuose pasaulio regionuose – karas išplito ir tenai; karas vyko sausumoje, jūroje, ore.
2. Su V. Čerčilio išrinkimu ministru pirmininku. Vokietijos karo veiksmai Vakarų Europoje – britų visuomenė įsitikino, kad karo nepavyks išvengti.
3. Moralinės krizės apraiškos, bandymas nusimesti kaltės, atsakomybės jausmą dėl Lietuvos nesipriešinimo sovietizacijai nuo savo tautos pečių uždedant ją kitai tautai; vokiečių propaguojamas antisemitizmas. Lietuviai prisidėjo prie žydų naikinimo karo metais.
4. Mat jis buvo politinis, moralinis autoritetas visuomenėje ir galėjo imtis organizuoti antisovietinę rezistenciją. Sibiran.
5. Kad pasielgė teisingai – išgelbėjo savo gyvybę; nepasirašė dokumentų, pripažįstančių Lietuvos sovietizaciją ir aneksiją. Pasielgė neteisingai – išdavė Tėvynę, spruko kaip bailys.

6

1. Šiaurės Afrikoje buvo britų, prancūzų kolonijos, per jas ėjo kelias į kitas kolonijas – žaliavų, kitų resursų išteklių rajonus. Tad teritorijų užvaldymas Šiaurės Afrikoje būtų buvęs naudingas vokiečiams, labai nepalankus anglams, prancūzams. Italija, Vokietija.
2. Neutralios – jis buvo internacionalus. Komunistų partija ir jam ištikimi piliečiai.
3. Kad tai būtina SSRS saugumui užtikrinti; kad jis susigrąžina istoriškai Ukrainai ir Gudijai priklausančias žemes. Kad nebūtų pripažintas agresoriumi.
4. Lietuva seniai siekė atgauti Vilnių – istorinę savo sostinę, o kito būdo jam atgauti nematė. Už Vilniaus ir Vilniaus krašto perdavimą SSRS reikalavo pasirašyti Savitarpio pagalbos sutartį.
5. Nes pareigas jis perėmė neteisėtai – iš Seimo, išrinkto okupacinėmis sąlygomis, per suklastotus rinkimus. Iš Antano Merkio.

7

1. Vokietija 1940 m. oro antskrydžiais.
2. Lietuva iš Vokietijos įtakos zonos perėjo į SSRS įtakos zoną. 1939 m. spalio pradžioje, kai SSRS pradėjo reikalauti pasirašyti Savitarpio pagalbos sutartį.
3. Pirma, nenorėjo sukelti Lietuvos pasipriešinimo, baiminosi, kad Lietuvos vyriausybė organizuos gynybą, antra, tarptautinėje arenoje vengė pasirodyti kaip agresorė.
4. Vokietijoje įkurta organizacija Lietuvai iš SSRS išlaisvinti. 1941 m.
5. 1940 m. Vokiečių karo komendantas.

1

1. Molotovo ir Ribentropo paktą. Pavyzdžiui, SSRS nebuvo sutelkusi kariuomenės prie sienos su Vokietija; greitas SSRS kariuomenės atsitraukimas įrodo, kad užpuolimas buvo netikėtas.
2. Okupacija – laikinas kitos valstybės teritorijos užėmimas ir faktiškas jos valdymas. 1941 m. birželio 22 d.
3. Holokaustas. Apie 200 000.
4. Po Stalingrado kautynių 1943 m. Judėjimas „Kovojanti Prancūzija".
5. Lietuvos vyriausybės, suburtos 1941 m. birželio 23 d. sukilėlių, premjeras. Lietuvių aktyvistų frontas.

2

1. Nuo 1941 m. birželio 22 d. iki 1943 m. rugpjūčio.
2. Vakarų Europos gyventojus naciai traktavo kaip visavertę rasę – germanus, tad nevykdė prieš juos masinio genocido, buvo švelnesni okupaciniai įstatymai, gyventojams suteikta daugiau veikimo laisvės. Tuo tarpu Rytų Europa naciams buvo tik gyvybinės erdvės teritorija, tad buvo planuojama čia išnaikinti vietinius gyventojus arba uždaryti juos darbo stovyklose; buvo labiau suvaržytas jų gyvenimas, įvesti ypatingieji okupacijos įstatymai.
3. Genocidas. Žydus.
4. Prieš Musolinio režimą; prieš vokiečių okupantus.
5. Politinė organizacija, kėlusi tikslą išlaisvinti Lietuvą iš sovietų. Kazys Škirpa.

3

1. Vokietija užklupo SSRS nepasirengusią, netikėtai; vokiečius parėmė, jiems talkino stumiant sovietus 1940 m. SSRS okupuotų teritorijų gyventojai, pvz., lietuviai. 1941 m. spalio mėn.
2. Miesto dalis, skirta gyventi žydams. Lenkijoje.
3. 1943 m. Šarlis de Golis.
4. Baltaraiščiais. Atkurti Lietuvos nepriklausomybę.
5. Aukštieji Paneriai; Kauno IX fortas.

4

1. 1941 m. birželio 22 d. Vokietijai reikia gyvybinės erdvės Rytuose; būtina sunaikinti bolševizmą, kaip didžiausią civilizacijos priešą, žydijos kūrinį.
2. 1943 m., po Stalingrado mūšio.
3. Italijoje prieš Musolinio režimą, vėliau – prieš vokiečių okupaciją.
4. 1941 m. birželio 23 d. Neigiamai, sustabdė jos veiklą.
5. Tarpukario Lietuvos diplomatas Vokietijoje; Lietuvių aktyvistų fronto įkūrėjas ir vadovas. Neigiamas.

5

1. Austrija, Čekija, Lenkija, Danija, Belgija, Liuksemburgas, Norvegija, Prancūzija, Jugoslavija, Graikija.
2. Kad juos suregistruotų ir pasirengtų masiškai naikinti. Vilniaus, Šiaulių, Panevėžio.
3. Vengrai, italai, suomiai.
4. Neigiamai – smuko jų autoritetas, buvo sugriautas mitas apie vokiečių nenugalimumą, sustiprėjo tikėjimas pergale prieš Vokietiją. 1943 m. rugpjūčio mėn.
5. 1943 m. birželio 23 d. Nepriklausomybės.

6

1. Lenkijos teritorijoje. Gvardija Liudova veikė Rytų Lenkijoje ir atstovavo kairiosioms jėgoms, komunistams, o Armija Krajova atstovavo dešiniosioms politinėms jėgoms, buvo remiama emigracinės vyriausybės.
2. Viši Prancūzijos vadovas. Neigiamai, kaip kolaborantą.
3. Osvencimas, Birkenau, Treblinka.
4. Kolonizuoti jos teritoriją, iškeldinus ar išnaikinus vietinius gyventojus, sukurti gyvybinę erdvę vokiečiams. Pvz., 1941 m. uždraudė Lietuvos vyriausybės veiklą, ėmė vežti gyventojus darbams į Vokietiją, pradėjo naikinti kai kuriuos Lietuvos piliečius (žydus).
5. Lietuvių aktyvistų frontas. Buvo išvyti sovietai, paskelbtas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas.

7

1. Iki Stalingrado (dabar Volgogradas) pietuose ir iki Leningrado šiaurėje. Ties Stalingradu.
2. Komunistų. Josifas Broz Titas.
3. Prancūzijos, Lenkijos, Norvegijos, Danijos, Belgijos.
4. Getuose. Geltonas šešiakampes Dovydo žvaigždes.
5. Ostlandas. Generalinis komisaras Lozė.

B Antrasis pasaulinis karas: antras etapas. Nacių politika okupuotose šalyse

1

1. Iš Raudonosios armijos nesitikėta okupacijos, tuo labiau represijų; dalis gyventojų ją priėmė kaip vaduotoją nuo Smetonos režimo, tačiau okupacija, vėliau aneksija, masinės represijos nuteikė gyventojus prieš Raudonąją armiją, ir jie ėmė laukti vokiečių kaip išvaduotojų, kurie grąžins nepriklausomybę.
2. Vokietijos nuostoliai Rytų fronte, pralaimėjimas prie Stalingrado 1943 m.
3. Sunaikinti šią tautą. Įkalinant juos nežmogiškomis sąlygomis getuose ir konclageriuose, šaudant, masiškai naikinant dujų kamerose.
4. Strateginių punktų sprogdinimas; tiekimo sistemos ardymas; sabotažas; ginkluota kova.
5. Patariamoji karinės valdžios institucija, tarpininkavusi tarp vietos gyventojų ir okupantų. Lietuvia

2

1. Leningrado šturmas; Stalingrado katilas; Kursko lankas. Vokiečiai su sovietais.
2. Prancūzijos. Už veiklą rezistencijos metais, vadovavimą judėjimui „Kovojanti Prancūzija".
3. Abu nepritarė holokaustui.
4. Buvo suvaryti į getus, pradėti masiškai naikinti. Vokiečių vykdoma antisemitinė politika.
5. Birželio 23-osios antisovietinio sukilimo dalyviai. Išvyti sovietus ir atkurti Lietuvos nepriklausomybę.

3

1. Barbarosos. Iki linijos Archangelskas–Astrachanė.
2. Lenkijoje. Pasipriešinimo karinės grupuotės – partizanai, kovojo su naciais.
3. Prievartinės, represinės darbo stovyklos. Aušvicas, Birkenau, Treblinka.
4. SSRS, Lenkijoje, Prancūzijoje, Jugoslavijoje. Tai nekordinuojama gyventojų kova su okupantais.
5. Tikėjosi, kad vokiečiai suteiks nepriklausomybę; laikė juos išvaduotojais iš sovietų okupacijos.

4

1. Užgrobti Vokietijai gyvybinę erdvę Rytuose, sutriuškinti SSRS. 1941 m. birželio 22 d.
2. Žydų tautos genocidas Antrojo pasaulinio karo metais. 1941 m.
3. Po Kursko lanko. Tai buvo esminis persilaužimas Antrajame pasauliniame kare.
4. Tai masinė žydų žudymo vieta. 1941 m.
5. Vokietijos ir SSRS.

5

1. Tai greitasis karas. Jo tikslas – per trumpą laiką netikėtu puolimu ir techninėmis priemonėmis priversti kapituliuoti priešininką. SSRS ir Vokietijos pasirašyta nepuolimo sutartis; Vokietijos techninis pasirengimas, kariuomenės patyrimas; SSRS okupuotų šalių gyventojų nuotaikos.
2. Abu Antrojo pasaulinio karo metais vadovavo savo šalių rezistenciniams judėjimams.
3. Komunistinės ideologijos besilaikančios grupuotės; antinacinės ideologijos besilaikančios grupuotės; Vilniaus krašte – lenkų Armija Krajova.
4. Kauno IX forte. Memorialas.
5. 1941 m. gruodį. JAV.

6

1. Vokietija užpuolė SSRS. Barbarosos.
2. Karas, kuriam imama naudoti visi šalies ištekliai. Po Stalingrado mūšio.
3. Japonija. JAV.
4. 1943 m. Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas.
5. Draudimas vaikščioti be asmens dokumentų; komendanto valanda; draudimas masiškai susiburti.

7

1. Į Rytus. Ne.
2. Vokietijos ir SSRS kariuomenių mūšis prie Kursko. Tai didžiausios tankų kautynės karo istorijoje.
3. Iš pradžių lietuviai palaikė vokiečius, vėliau – ne. Priežastys: vokiečiai nesuteikė Lietuvai politinio savarankiškumo; vykdė represijas ir terorą prieš vietinius gyventojus.
4. *Galutinis sprendimas.* 1942 m.
5. Užkariautas žemes apgyvendinti vokiečių kolonistais; vietinius gyventojus išnaikinti, iškeldinti anapus Uralo arba sterilizuoti.

1

1. Naujausiaisiais laikais. Ketvirtame.
2. SSRS su Vokietija. Kursko lankas.
3. 1944 m. rudenį–1945 m. pavasarį. Sovietams.
4. Franklinas Ruzveltas. JAV.
5. 1941 m. Japonija.

2

1. Nuo 1939 m. rugsėjo 1 d. iki 1945 m. rugsėjo 2 d.
2. Kursko lanko. Taip.
3. Rytų Europoje. Prieš Vokietijos priešininkus.
4. Mat numatoma frontui atidaryti vieta buvo vokiečių okupuota; Vokietija tikėjosi fronto atidarymo tame rajone, buvo gerai pasirengusi; užpulti buvo galima arba iš oro, arba iš jūros. Stalinas.
5. 1945 m. rugpjūčio 8 d. prieš japonus. JAV siekė išbandyti naująjį ginklą, pademonstruoti savo karinę galią, greičiau baigti karą.

3

1. Nuo 1943 m. rugpjūčio iki 1945 m. rugsėjo 2 d.
2. Už Prancūziją. Šiaurės Afrikoje.
3. Išdegintos žemės taktiką. Vokietijos ideologija buvo – nusistatymas prieš bolševizmą, slavų tautas.
4. Į Iraną. Į antihitlerinės koalicijos konferenciją.
5. Karo pabėgėliai – ypač iš Rytų Europos bėgo nuo sovietų į Vakarus; prievarta buvo iškeldinami vokiečiai iš rytinių žemių – Rytprūsių į Vokietiją; lenkai buvo iškraustomi iš SSRS okupuotos Lenkijos dalies.

4

1. Nuo 1944 m. birželio 6 d. iki 1945 m. gegužės 8 d.
2. Suėjo 60 metų, kaip Karaliaučiaus ir jo srities dalis tapo Rusijos teritorija. Stalinas tai pasiekė per antihitlerinės koalicijos derybas.
3. Sąjungininkų – Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos. 1944 m.
4. Prisidėję prie nacių nusikaltimų; bijoję sovietinių represijų; asmenys, siekę organizuoti ir vėliau įsitraukti į antisovietinę kovą.
5. Ant šių japonų miestų JAV numetė pirmąsias atomines bombas 1945 m.

5

1. 1943 m. Kursko lanke.
2. Stalinas, Franklinas Ruzveltas ir Vinstonas Čerčilis. Sutarta dėl antrojo fronto atidarymo Prancūzijos šiaurėje.
3. Sąjungininkai, ypač britų aviacija. Kiolnas, Dresdenas, Berlynas.
4. Pergalės šventimas Maskvoje būtų simbolizavęs, kad lietuviai pritaria tvirtinimui, jog 1945 m. jie buvo išvaduoti. Tačiau tais metais jie buvo išvaduoti nuo vokiečių ir iškart okupuoti sovietų. Tad dalyvauti šventėje Maskvoje buvo atsisakyta.
5. Pagal Jaltos ir Potsdamo konferencijų susitarimus. Tolimuosiuose Rytuose.

6

1. 1941–1945 m.
2. Franklinas Ruzveltas, Vinstonas Čerčilis, Josifas Stalinas. J. Stalinas.
3. Šarlis de Golis. Teigiamai – Prancūzija buvo pripažinta kaip lygiavertė sąjungininkė, nuspręsta jai skirti administruoti vieną Vokietijos okupacinę zoną.
4. Mat tada vokiečius iš rytų ėmė stumti Raudonoji armija. Šitaip mėgino sustabdyti besiveržiančius sovietus.
5. Nusižudė. Pralaimėjimas kare.

7

1. 1945 m. gegužės 8–9 d. Miręs.
2. Padalyti Vokietiją į okupacines zonas; nustatyti Lenkijos sienas; vietoj Tautų Sąjungos įkurti naują tarptautinę organizaciją.
3. Lenkai neteko rytinių žemių, bet kaip kompensacija už tai jai buvo perduotos Vokietijos rytinės žemės ir dalis Rytprūsių. Stalino iniciatyva.
4. Bėgo nuo sovietinių represijų; siekė organizuoti ir įsitraukti į Lietuvos išlaisvinimo judėjimą; tikėjosi, kad sovietai bus išvyti iš Lietuvos ir bus galima grįžti.
5. Šokinėjimas per salas. JAV išvijo japonus iš salų.

B Antrasis pasaulinis karas: baigiamasis etapas. Antihitlerinė koalicija

atsakymai

1

1. Japonija 1941 m. Europiečių kolonijas Tolimuosiuose Rytuose ir Pietryčių Azijoje.
2. Generolas Dvaitas Eizenhaueris. Normandijoje.
3. Vokietijos naudojama išdegintos žemės taktika. Materialiniai, gyvosios jėgos – žmonių nuostoliai, sunaikinta infrastruktūra, gamybiniai objektai.
4. JAV, Australija, Naujoji Zelandija, SSRS.
5. Norėjo pademonstruoti savo karinį pranašumą; siekė išbandyti ginklą.

2

1. Lenkija, Rumunija, Bulgarija, Vengrija, Čekoslovakija, Austrija.
2. Reikšmė labai didelė: paspartino karo baigtį; privertė Vokietiją mesti kareivių, techninius išteklius iš Rytų į antrojo fronto teritoriją – tai palengvino SSRS pozicijas Rytų fronte; morališkai palaužė vokiečius.
3. Haris Trumenas. Nuolaidžiavo Stalinui, tenkino jo pretenzijas.
4. 1945 m. pavasarį. Priešiškai.
5. Propaganda – pažadėjo išvaduoti šalis iš kolonijinės priklausomybės; buvo gerai techniškai pasirengusi.

3

1. 1941–1945 m. JAV teikiamos paramos tiek ginklais, tiek maistu šalims, kovojančioms su nacizmu, įstatymas.
2. Sudėtingos išsikėlimo sąlygos – nebuvo sausumos ruožo, teritorija okupuota nacių. Be to, sąjungininkai vykdė karo veiksmus Šiaurės Afrikoje.
3. Vinstonas Čerčilis. Didžiosios Britanijos premjeras.
4. Nuteisti nacius – karo nusikaltėlius. 1945 m.
5. Mat siekė sulaikyti besiveržiančią Raudonąją armiją ir apginti Lietuvos nepriklausomybę. Su sovietais.

4

1. 1944 m. birželio 6 d. Jungtinės Didžiosios Britanijos, Prancūzijos ir JAV.
2. Franklinas Ruzveltas. Nusileido Stalinui Rytų Europos sienų klausimu, nereikalavo grąžinti Lietuvai nepriklausomybę.
3. 1945 m. gegužės 8 d. Padalyta į okupacines zonas.
4. Japonų smogikai – savižudžiai. Sunaikinti priešo objektą.
5. Nes SSRS turėjo stiprią sausumos kariuomenę ir būtų triuškinusi japonų pajėgas žemyne. Potsdamo konferencijoje.

5

1. 1944 m., kai ją okupavo sąjungininkai.
2. Strategiškai gera vieta tiek išsikelti, tiek pulti; aktyvūs vietiniai rezistencijos dalyviai. Išlaipintas desantas.
3. Tolimuosiuose Rytuose. Japonijos.
4. Išnaikinti nacizmą; nuteisti karo nusikaltėlius; demilitarizuoti teritoriją; pasirūpinti koncentracijos stovyklų gyventojais ir karo belaisviais.
5. Artėjanti Raudonoji armija. Lietuviai šitaip siekė juos sustabdyti, atgauti Lietuvos nepriklausomybę.

6

1. Nuo 1941 m. birželio 22 iki 1945 m. gegužės 9 d.
2. Jaltos. Tarptautinis šalių bendradarbiavimas dėl taikos išsaugojimo.
3. Iškilo būtinybė suvienyti jėgas kovai prieš nacizmą – Stalinas turėjo didžiausią sausumos karinę jėgą; Čerčilis – oro ir jūrų laivyną, didesnius materialinius išteklius.
4. Mat Rytų Europoje naciai naudojo išdegintos žemės taktiką. Apie 300 tūkstančių.
5. Pradžioje tikėjo japonų šūkiu „Azija – azijiečiams". Bet japonai nesuteikė buvusioms kolonijoms politinio savarankiškumo, vykdė jose genocidą; okupavo ir išnaudojo tas teritorijas.

7

1. Visiškai ir galutinai sunaikinti nacizmą. Stalinas.
2. Galutinai nustatytos Vokietijos okupacinės zonos; Berlyno irgi. Dalis Rytprūsių (dab. Kaliningrado srities) perduota SSRS; nustatytos Lenkijos sienos.
3. Vakarinės. Didžioji Britanija.
4. Mat ji patyrė daugiausia nuostolių; svarbiausias jos įnašas sausumos kare; išvadavo didžiausias teritorijas.
5. Išvijusi vokiečius, ši kariuomenė pati okupavo Lietuvą.

1

1. Lenkija, Čekoslovakija, Austrija, Vengrija, Bulgarija, Rumunija.
2. Stipriausia savo karine galia, ekonomika, didelė gyventojų skaičiumi ir teritorija; įtakinga pasaulyje. JAV ir SSRS.
3. 1949 m. Buvo įkurta *NATO*; iš sąjungininkų Vokietijos okupacinių zonų įkurta VFR.
4. Haris Trumenas. Trumeno doktrina.
5. Varšuvos sutarties organizacija. 1955 m.

2

1. SSRS neišvedė savo kariuomenės iš išvaduotų valstybių, o ėmė ten vykdyti sovietizaciją. Vykdė revoliucijos eksportą; Stalinas demonstravo savo karinę galią; laikė okupuotas Baltijos šalis.
2. Supervalstybėmis. Buvo stiprios karine galia, didelės teritorija ir gyventojų skaičiumi.
3. Trumeno doktrina. Penktame dešimtmetyje.
4. Suburtas kairiųjų jėgų blokas, jam padėta ateiti į valdžią, kitos partijos uždraustos; vykdoma nacionalizacija, skleidžiama sovietinė propaganda, diegiama planinė ekonomika.
5. Stalinas. Okupantas.

3

1. Išvadavo nuo nacių; įnešė didžiausią indėlį triuškinant nacizmą; komunistų partija vadovavo rezistenciniams judėjimams; Rytų europiečiai nebepasitikėjo demokratija dėl Miuncheno sandėrio, Keistojo karo. Socialinė, ekonominė Vakarų krizė ir sovietų propagandos pateikta socialinė programa.
2. Maršalo planas. Įveikti komunizmo populiarumą keliant gyvenimo lygį.
3. Galių jėgų pusiausvyrą, susiklosčiusią Šaltojo karo metais: kiekvienas polis vykdo savo interesų politiką, nukreiptą prieš kitą polį. SSRS ir JAV.
4. Vokietijos. Simbolinė riba, skirianti du polius – Rytų ir Vakarų. V. Čerčilis.
5. Tai karinis gynybinis blokas komunizmui atremti. JAV.

4

1. Epocha, kurioje susiformavo dvipolė sistema, tarp polių nuolat tvyrojo įtampa, vyko ginklavimosi varžybos. Dar kitaip – tarptautinių santykių po karo apibūdinimas: įtampos tarp dviejų polių metai. 1946 m.
2. V. Čerčilio kalba Fultone (JAV) ir komunistų partijos grėsmė demokratiniam pasauliui. JAV prezidentas.
3. Palankiai, teigiamai. Ne.
4. Kad visame pasaulyje įsigalės komunizmas. Revoliucijos eksporto – propagandos, komunistų partijų užsienyje rėmimo, sovietizacijos iš nacių išvaduotose šalyse.
5. SSRS išbandė atominį ginklą. Komunistų partijos grėsmė demokratijai. 1949 m.

5

1. J. Gebelsas 1945 m. Paplito Šaltojo karo metais, V. Čerčiliui 1946 m. ją pavartojus savo kalboje Fultone, JAV.
2. Kad JAV įsipareigoja remti šalis, kovojančias su komunistų partija. 1947 m.
3. Dėl ginkluotės gausos; ypač dėl atominių, vandenilinių bombų ir kitokių masinio naikinimo ginklų – grėsė pasaulio susinaikinimas.
4. Dėl Austrijos anšliuso, Miuncheno sandėrio, Keistojo karo; kad nestabdė nacių jiems militarizuojant Vokietiją.
5. SSRS, siekdama su socialistinio bloko šalimis pasidalyti ginklavimosi varžybų naštą ir įteisinti prieš pasaulį karinių pajėgų Rytų Europoje dislokavimą.

6

1. Tai siena, skyrusi Rytų bloką nuo Vakarų Šaltojo karo metais. 1946 m.
2. Graikijoje kilus pilietiniam karui, Vakarų demokratijos nesugebėjo pagelbėti šios šalies dešiniosioms jėgoms įveikti komunistus. V. Čerčilis kreipėsi pagalbos į JAV, tvirtindamas, jog vyksta revoliucijos eksportas, kurio Vakarų Europos demokratijos be JAV pagalbos nesugebės sustabdyti (Graikijos komunistų pilietinis karas su dešiniaisiais paskatino V. Čerčilio vizitą ir kalbą Jungtinėse Valstijose).
3. Džordžas Katletas Maršalas – padėti karo nuniokotoms valstybėms atkurti ekonomiką ir pakelti gyvenimo lygį.
4. Buvo įkurta *NATO*; įkurta VFR – galutinai suskaldyta Vokietija.
5. Tai komunistinių valstybių karinis blokas, sukurtas kaip atsvara *NATO*.

7

1. V. Čerčilio kalba Fultone, JAV. 1946 m.
2. Ekonomiškai padėti šalims, nukentėjusioms Antrajame pasauliniame kare; pakelti gyvenimo lygį Europoje, šitaip mažinant komunistų partijos populiarumą ir įtaką.
3. Eksportuojant revoliuciją propagandos priemonėmis; remiant savo šalininkus; vykdant sovietizaciją iš vokiečių išvaduotose valstybėse.
4. V. Čerčilio kalba paskatino D. Trumeną išdėstyti savo doktriną – abi jos nukreiptos prieš komunistų partiją.
5. Komunistinė Šiaurės Korėja su demokratinėmis jėgomis Pietų Korėjoje. SSRS rėmė Kiniją, kuri padėjo Korėjos komunistams. Demokratinių jėgų pusėje kariavo JT kariuomenė, kurios pagrindą sudarė JAV kariai.

B Vakarų ir Rytų santykių aštrėjimas. Šaltojo karo pradžia

1

1. Ideologiniai blokų skirtumai; SSRS siekis įsitvirtinti nuo nacių išvaduotose šalyse, dominuoti pasaulyje ir diktuoti savo valią.
2. 1946 m. kovą. V. Čerčilis.
3. Padėti nuo karo nukentėjusioms šalims, atgaivinti jų ekonomiką. JAV.
4. 1949 m. Mat tais metais SSRS išbandė atominę bombą. *NATO*.
5. Socialistinio bloko šalys, išskyrus Jugoslaviją ir Albaniją. SSRS.

2

1. Stengdamasis atkreipti JAV visuomenės dėmesį į SSRS ekspansiją ir komunizmo plitimą Europoje. Privatus asmuo.
2. Ekonominių ir kultūrinių ryšių siaurinimas; šnipinėjimas; savo šalininkų įvairiuose regionuose rėmimas; propaganda; įtampos didinimas.
3. Abu dokumentus parengė ir vykdė JAV; jie nukreipti prieš komunistinės ideologijos plitimą.
4. Represijos, teroras, propaganda.
5. Į Berlyną. Sovietai.

3

1. Mat Vakarų visuomenėje vyravo prosovietinės nuotaikos; SSRS turėjo stiprią ir gerai parengtą sausumos kariuomenę; Vakarų valstybės buvo išsekusios nuo karo.
2. Tai ekonomiškai, politiškai ar net kultūros požiūriu įtakingiausia pasaulio valstybė. JAV ir SSRS.
3. Šiaurės Atlanto sutarties organizacija, Šiaurės Atlanto karinis aljansas, arba Šiaurės Atlanto paktas. 1949 m.
4. Plėsti komunizmą už SSRS sienų; įtvirtinti SSRS dominavimą pasaulyje. Pavyzdžiui, pirmu atveju jis ne tik vykdė sovietizaciją okupuotose teritorijose, bet ir rėmė komunistinius judėjimus kitose šalyse (Graikijoje). Siekė primesti savo poziciją karo metų konferencijose ir pokario susirinkimuose.
5. Nuo 1946 iki 1991 m.

4

1. Pilietinis karas Graikijoje – Vakarų Europos valstybės nepajėgė sustabdyti komunizmo plitimo. V. Čerčilio kalba Fultone.
2. Rytų Europoje. SSRS siųsti specialistai ir vietiniai kolaborantai.
3. Haris Trumenas. Trumeno doktrina.
4. Siekė įbauginti Vakarų valstybes, įrodyti JAV, kad sovietai lygiaverčiai joms savo ginkluote. 1949 m.
5. Tai kariniai blokai, įkurti Šaltojo karo metais.

5

1. Tarp Antrojo pasaulinio karo ir dabartinio pasaulio.
2. Viena – nors jis, kaip ir kiti išvardyti miestai, iš nacių buvo išvaduotas Raudonosios armijos, tačiau netapo komunistinės valstybės sostine.
3. Dėl nuostolių kare, dėl aukų skaičiaus išplito izoliacionistinės nuotaikos. H. Trumenas.
4. Šarlis de Golis. Antinacistas; demokratas.
5. Rytprūsiai. Mat jų dalis buvo perduota SSRS.

6

1. Naujaisiaisiais laikais. Aktyvūs karo veiksmai nevyko, tai buvo nervų karas – įtampos pasaulyje didėjimo metai.
2. Viena. Visus šiuos miestus iš nacių išvadavo sovietai, tačiau tik Viena netapo komunistinio bloko valstybės sostine.
3. Didžiosios Britanijos visuomenės antimilitaristinės nuotaikos, susižavėjimas SSRS – visiškai priešingi nusistatymai nei Čerčilio.
4. Kairiųjų. Dėl kairuoliškų dalies visuomenės nuotaikų; dėl sovietų vykdomos propagandos ir spaudimo.
5. Turėjo didžiausią sausumos kariuomenę; buvo didžiausia teritorija; turėjo masinio naikinimo ginklų.

7

1. Stengiantis didinti įtampą. Tai buvo masinio naikinimo ginklai.
2. Demokratija. Socialinė lygybė.
3. Jugoslavija. Priešingai – pasmerkė.
4. SSRS pergalė Antrajame pasauliniame kare; propaganda; Stalino vykdyta šių šalių atstatymo politika.
5. Stipriausia pasaulyje ekonomika; jai priklauso didžiausia išlaidų našta savo sąjungininkų kariniame bloke; turi masinio naikinimo ginklų.

Lietuva po Antrojo pasaulinio karo. Ginkluotoji rezistencija

A

1

1. Naujausiaisiais laikais. Penktame.
2. Kolektyvizacija. Penktame dešimtmetyje (1947 m.).
3. Kolaborantai, stoję į ginkluotus naikintojų būrius kovai su partizanais. Sovietams.
4. Privatizacija – visos likusios yra antrosios sovietizacijos Lietuvoje požymiai.
5. Dainavos, Tauro, Žemaitijos. 1953 m.

2

1. Nuo 1944 (1945) m. – priklausomai nuo to, kada į Lietuvos teritoriją, vydama vokiečius, įžengė Raudonoji armija iki 1953 m. – Stalino mirties.
2. Prievartinė sovietinė žemės ūkio artelė (bendrovė), turinti kolektyvinę nuosavybę. Mat Lietuvoje sovietizacija prasidėjo daug vėliau – Gudija SSRS sudėtyje buvo jau nuo 1920 m.
3. Sovietai buvo okupavę Lietuvą, o tai pridarė daug nuostolių: reikėjo išlaikyti kariuomenę, karines bazes, okupacines institucijas; sovietai konfiskavo Lietuvos gyventojų turtą; trėmė gyventojus, kurie veltui dirbo GULAG'uose; nusavindavo dalį Lietuvos biudžeto; stabdė Lietuvos ekonomikos, kultūros raidą; padarė didžiulę moralinę žalą.
4. Vyriausiasis Lietuvos išlaisvinimo komitetas. Dipukai – nuo Raudonosios armijos į Vakarus pasitraukę lietuviai; rėmė Lietuvos išeiviją.
5. Maždaug 20 tūkstančių. Nebuvo registruojamos aukos; sovietai slėpė, tikslesnius duomenis naikino. Neaišku, kiek išgyveno.

3

1. Sovietizacija; represijos; samdomojo darbo uždraudimas.
2. 1944–1953 m.
3. Sovietų Sąjungos represinė–kontrolinė įstaiga, vidaus saugumo komitetas. Kolaborantai.
4. Mat 1940–1941 m. jau buvo pradėtas sovietizacijos procesas, bet jį sustabdė vokiečiai. 1944 m. vėl buvo tęsiamas jau vykdytas procesas.
5. Apie 150 tūkstančių. Sovietai naikino tikslius duomenis, juos klastojo; neaišku, kiek žuvo Antrajame pasauliniame kare ar kiek emigravo.

4

1. Trėmimai; persekiojimai; suėmimai; įkalinimai; kankinimai.
2. Iki 1949 m. Privačios nuosavybės suvalstybinimas.
3. Partizaninis karas. Tauta nebuvo pasidalijusi į dvi priešiškas dalis – didžiuma palaikė partizanus, o ne sovietus. Sovietus rėmė tik mažuma. Be to, dalis žmonių buvo išvis pasyvūs.
4. Pirmasis etapas – kovota dideliais būriais, stojama į atvirus susirėmimus; antrasis etapas – kovota nedidelėmis grupuotėmis, po 10–15 žmonių, laikomasi partizaninio karo taktikos; trečiasis etapas – kovota pavieniui arba mažomis grupėmis, po 3–5 žmones, kovos priemonės – agitacija, sabotažas.
5. Inteligentai, ūkininkai. Apie 150 tūkstančių.

5

1. Patriotiniai, moraliniai įsitikinimai; tikėjimas, kad Vakarai padės laimėti; skaudi pirmosios sovietizacijos patirtis.
2. Neigiamas. Mat sovietinė ideologija iš esmės ateistinė; Katalikų Bažnyčia deklaravo priešiškumą sovietams, palaikė rezistencijos kovotojus.
3. Buvo pradėtos statyti gamyklos, statoma elektrinė, tiesiami keliai.
4. Antroje penkto dešimtmečio pusėje. Dainavos, Tauro.
5. Siekė palaužti ginkluotąją rezistenciją, įbauginti gyventojus, be to, Sibire trūko darbo jėgos.

6

1. Antisovietinių įsitikinimų žmonės, patriotai, kuriems grėsė trėmimai; vengę kolektyvizacijos.
2. Nevyko laisvi ir demokratiniai rinkimai; prieš gyventojus buvo imamasi prievartos, represijų; legaliai galėjo veikti tik komunistų partija.
3. Miško broliai – Lietuvos patriotai, partizanai; liaudies gynėjai – Lietuvos išdavikai, kolaborantai, stribai.
4. Nes jie pasirašydavo slapyvardžiais, slėpė savo vardus saugumo sumetimais. Juozas Lukša-Daumantas; Adolfas Ramanauskas-Vanagas.
5. Masiškai buvo tremiami gyventojai; represijos buvo vykdomos prieš genetinį tautos turtą – inteligentus.

7

1. Bėgo nuo artėjančios Raudonosios armijos – stengėsi išvengti represijų. Apie 65 tūkstančiai.
2. Priverstinė emigracija; ginkluotoji rezistencija.
3. Siekis atkurti Lietuvos nepriklausomybę; tikėjimas, kad Vakarai padės; būdas išvengti sovietinių represijų.
4. Ryšininkai. Partizanų artimieji.
5. Sibiras; Tolimieji Rytai; Užpoliarė. Atokūs, menkai apgyvendinti, bet turtingi išteklių – reikėjo darbo jėgos.

B Lietuva po Antrojo pasaulinio karo. Ginkluotoji rezistencija

1

1. Inteligentai; bendradarbiavę su naciais; jaunimas, bijojęs patekti į Raudonąją armiją. Vokietiją, vėliau – JAV, Kanadą.
2. Lietuviai sutiko sovietus priešiškai, su ginklu rankose, tuo tarpu Rytų europiečiai juos pasitiko kaip išvaduotojus.
3. GULAG'as. NKVD.
4. Per „Laisvosios Europos" radiją ir kitus informavimo šaltinius iškart po Antrojo pasaulinio karo Vakarai ėmė žadėti, jog padės išsivaduoti iš SSRS pavergtoms šalims. Aktyvino ginkluotą rezistenciją.
5. Jie buvo čia atsiunčiami kaip specialistai sovietizacijai vykdyti, atstatymų darbams. Buvo siekiama internacionalizuoti Lietuvos visuomenę.

2

1. Vakarų valstybių pažadas padėti. Penkto dešimtmečio pabaigoje, kai pagalbos taip ir nesulaukta, Vokietija buvo padalyta.
2. Karo nuostoliai, vykdoma sovietizacija – kolūkių kūrimas, trėmimai.
3. Pirma, jie išvyko, nes priešingu atveju, daliai būtų tekę stoti į okupacinę kariuomenę ar patirti masines represijas; antra, dalis išvykusiųjų įsitraukė į Lietuvos išvadavimo judėjimą ir rengėsi grįžti; Lietuvai tapus laisva, kai kurie taip ir padarė.
4. Tai NKVD organizuota operacija prieš partizanus – miško šukavimas ar operacija išdaviko nurodyta kryptimi.
5. Atsirado vietovardžių, paminklų Stalinui, visose įstaigose buvo privalomi jo portretai; prieš jį pasisakiusieji buvo baudžiami. Stalino.

3

1. Tai procesas, per kurį diegiama sovietinė diktatūra ir formuojama sovietinė socialinė bei ekonominė sankloda; kolektyvizacija, nacionalizacija, represijos.
2. Buvo kolektyvizuotas; daug valstiečių ištremta ir išžudyta. Iki 1951 m.
3. Pasipriešinimas okupantui. Partizanai.
4. Nemaža dalis įsitraukė į Lietuvos išlaisvinimo veiklą. VLIK'as.
5. Nebebuvo privačios nuosavybės, buvo įvesta komunistinė diktatūra; neliko oficialaus samdomojo darbo.

4

1. Sovietizacijai. Penktam.
2. Siekė ją sunaikinti arba priversti tarnauti sovietų valdžiai.
3. Masinis tautos naikinimas. Trėmimai.
4. Komunistų. Stalinas.
5. Kad Lietuva savo noru įstojo į SSRS; kad nepatenkintųjų sovietų valdžia yra tik saujelė banditų.

5

1. Stengėsi jaunimą auklėti komunistine dvasia. Spaliukai, pionieriai, komjaunuoliai.
2. Skatino rezistenciją, palaikė ją moraliai. Tai Vakarų remiama ir iš ten transliuojama radijo banga SSRS okupuotoms ar satelitėmis paverstoms šalims Šaltojo karo metais.
3. Sovietų ideologijos deklaruojamas ateizmas; Katalikų Bažnyčia atvirai palaikė rezistentus.
4. Buvo gyva individualaus ūkininkavimo tradicija; didelis nenoras prarasti savo turtą; kolūkinės sistemos neveiksmingumas.
5. Stribais. Sunaikinti partizanus.

6

1. Bijojo masinio visuomenės pasipriešinimo; baiminosi tarptautinio lygio protestų.
2. Mažėjo. Ribotas aprūpinimas; sudėtingos konspiracijos sąlygos.
3. Antanas Sniečkus – antrosios sovietizacijos laikais buvo LKP sekretorius. Tiesiogiai vadovavo sovietizacijai.
4. Prievartinės žemės ūkio bendrovės, turinčios kolūkinį turtą. Penktame.
5. Pionieriai, komjaunuoliai. Neigiamai.

7

1. Nėra pakankamai vietų ilgalaikiui slapstymuisi; sudėtingas apsirūpinimas ir aprūpinimas; maži miškai, lengvai iššukuojamos teritorijos; nėra galimybės atsitraukti.
2. Diegdamas Lietuvoje įmones, kurios galėjo išsilaikyti tik gaudamos žaliavų iš kitų SSRS regionų, arba gaminančias produkciją, kuriai būtina visos SSRS realizacijos rinka.
3. Nelygios jėgos tiek žmonių, tiek materialiniais ištekliais; ilgalaikei rezistencijai netinkamos gamtinės sąlygos; žmonės pavargo, norėjo taikos.
4. Antanas Sniečkus. Dviprasmiškai: kaip kolaborantą, organizavusį trėmimus, represijas; kaip idėjinį fanatiką; kaip politiką, siekusį sušvelninti ekonominius sovietizacijos padarinius.
5. Priverstinius emigrantus po Antrojo pasaulinio karo. Prezidentas Valdas Adamkus.

1

1. Pabaltijyje; Karaliaučiaus (Kaliningrado) srityje. Tos žemės vėliausiai buvo prijungtos prie SSRS.
2. Nikitos Chruščiovo valdymo laikotarpį. Su Stalino mirtimi.
3. Šešto dešimtmečio pradžioje. Pasyviosios rezistencijos, disidentinės veiklos: pvz., šventė tautines ar religines šventes, leido pogrindinę spaudą.
4. Deficitas; brokas; plataus vartojimo prekių įvairovės stygius.
5. Katalikiškos pakraipos straipsniai, aptarinėjamos tikinčiųjų problemos. Draudė.

2

1. Prasidėjo atlydys – destalinizacija; buvo paleidžiami politiniai kaliniai, sustabdytos represijos. Nikita Chruščiovas.
2. Abu buvo Lietuvos komunistų partijos sekretoriai, kolaboravo su Maskva.
3. Dėl planinės ekonomikos – planas neatitiko poreikių, nebuvo įvykdomas. Deficitas.
4. Tomas Venclova. Disidentinė organizacija, siekusi prižiūrėti, kaip Sovietų Sąjungoje vykdomas 1975 m. Helsinkio susitarimas.
5. Tai disidentinis leidinys, kritikavęs SSRS vykdomą tautinę, religinę, kultūrinę, moralinę politiką, palaikęs tautiškumo dvasią; kliudė SSRS keliamiems tikslams – susovietinti lietuvius. Aštuntame.

3

1. Atšilimas (atlydys). Šeštas–septintas dešimtmetis.
2. Kukurūzų auginimo; plėšinių išarimo; melioracijos.
3. Plataus vartojimo prekių trūkumas. Visuose – nuo penkto iki dešimto.
4. Asmuo, nepripažįstantis viešpataujančios ideologijos ir jai besipriešinantis. Vladas Terleckas; Tomas Venclova; Romas Kalanta.
5. Bijojo masinio pasipriešinimo, tarptautinio pasipiktinimo, protestų. Pvz., buvo persekiojami bažnyčias lankantys tikintieji, aktyviai skleidžiama ateizmo propaganda, tyčiojamasi iš tikinčiųjų.

4

1. Sąstingis (stagnacija). Šeštas–devintas dešimtmetis.
2. Destalinizacija. „Dėl asmens kulto ir jo padarinių likvidavimo".
3. Planinės ekonomikos. Prastai – vyravo deficitas.
4. Nepritarė vyraujančiai ideologijai; dalyvavo pogrindinių organizacijų veikloje, buvo vienos jų įkūrėjas; į pogrindinę spaudą rašė straipsnius, kritikuojančius sovietus.
5. Spaliukai; pionieriai; komjaunuoliai.

5

1. Sumažėjo represijų mastai – liovėsi masiniai trėmimai, žudymai KGB rūsiuose; atgaivinti reguliarūs komunistų partijos suvažiavimai.
2. SSKP generaliniai sekretoriai. Stagnatoriai.
3. Gaminio kokybės trūkumas, nekokybiškas gaminys. Planinės ekonomikos mechanizmas – gamintojas nebuvo suinteresuotas gerinti kokybę.
4. Romas Kalanta. Susidegino.
5. Kolaboravo – siekė karjeros, privilegijų; manė, kad būdami šioje partijoje, duos naudos Lietuvai – sušvelnins iš Maskvos siunčiamus sprendimus.

6

1. Stalino asmens kulto ir jo apraiškų likvidavimas. Šeštame dešimtmetyje.
2. Leonidas Brežnevas. Buvo pastovios politinės orientacijos, nesiekė nei reformų, neplanavo masinių represijų, teroro, partijos valymo.
3. Pramonė. Karo pramonės poreikiai, Šaltasis karas.
4. Disidentai. Tomas Venclova, Vincentas Sladkevičius...
5. Vietinius gyventojus, bendradarbiavusius su okupantais. Siekė asmeninės naudos; bijojo.

7

1. Nebuvo demokratinių rinkimų, liko vienpartinė diktatūra; nebuvo atlyginta žala represijų aukoms.
2. Komunistas. Stagnacija.
3. Pabaltijo. Žemės ūkis.
4. Vincentas Sladkevičius. LKBK.
5. Disidentai. Vilnius, Maskva, Leningradas.

B SSRS 1953–1985 m.

1

1. Asmenys, nepritariantys vyraujančiai ideologijai. Aštuntame dešimtmetyje.
2. Pravaikštos darbe, gamybinis brokas; demoralizacija; smurtas šeimoje; beglobiai vaikai.
3. Pvz., už Klaipėdos tikinčiųjų lėšas pastatyta bažnyčia paversta pasaulietine koncertų sale; Vilniaus Arkikatedra paversta Paveikslų galerija; ribojamas seminaristų skaičius; uždrausti vienuolynai.
4. Norėjo įtikti sovietų valdžiai ir būti spausdinamas; buvo idėjinis komunistas.
5. Disidentai, Helsinkio grupių nariai, SSRS piliečiai.

2

1. Aštuntame. Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika – disidentinis leidinys.
2. Moralinė visuomenės krizė; nepakankama alkoholizmo prevencija; nusivylimas sovietine santvarka; stagnacija – nuobodulys.
3. Dėl planinės ekonomikos – nebuvo paisoma paklausos, trūko statybinių medžiagų, lėšų statyboms. Statant bendrabučius, daugiabučius „miegamuosius" rajonus iš pigių medžiagų – blokinius namus.
4. Sovietine dvasia ugdyti jaunimą. Pionieriai.
5. Maskvos ir Leningrado grupės akcentavo žmogaus teises ir ypač teisę išvykti iš šalies – tai buvo aktualu Rusijos žydams; Vilniaus grupė ypač akcentavo žmogaus teisę į sąžinės laisvę, tautos teisę į politinį savarankiškumą.

3

1. Šeštame. Nikita Chruščiovas.
2. Alkoholizmas; kyšininkavimas; korupcija, „blatas", grobstymai darbovietėse.
3. Priverstinai visus įdarbinant; kuriant papildomas darbo vietas; plečiant biurokratinį aparatą; naudojant nemechanizuotą darbą.
4. Auklėti paauglius sovietine dvasia. Komjaunimas.
5. Mat susikūrė po 1975 m. Helsinkio pasitarimo, kuriame Baigiamąjį aktą pasirašiusios šalys, tarp jų ir SSRS, pasižadėjo laikytis žmogaus teisių, neriboti gyventojų judėjimo. Šiame dokumente iškeltų pažadų vykdymą SSRS ir pasišovė kontroliuoti Helsinkio grupės nariai.

4

1. Šeštame. Tremtis.
2. Tautinių ir religinių švenčių proga – per Vėlines; Vasario 16-ąją. Mitingais, masiniais susibūrimais, vėliavų iškėlimu, žvakelių deginimu.
3. Su deficitu. Nelegaliais būdais buvo stengiamasi gauti trūkstamų, deficitinių prekių.
4. Veikė komunistinę ideologiją skleidžiančios jaunimo organizacijos; mokyklose buvo apstu komunistų partijos propagandos; vadovėliai buvo persunkti komunistine ideologija.
5. Buvo persekiojama. Vincentas Sladkevičius, Sigitas Tamkevičius, Julius Sasnauskas.

5

1. Šeštame. Turėjo grįžti ne į laisvai pasirinktą vietą, o į griežtai nurodytą.
2. Siekis gauti asmeninės naudos; baimė dėl patiriamo šantažo; komunistiniai įsitikinimai.
3. Šaltojo karo išlaidoms – esą Vakarai provokuoja ginklavimosi varžybas, kurios ir suryja laiką, lėšas. Planinės ekonomikos ydingumas.
4. Į psichiatrinę ligoninę. Romas Kalanta.
5. Helsinkio grupės. Izraelin.

6

1. Nusavintas Lietuvos piliečių turtas; priverstinis Lietuvos piliečių darbas neatlygintinai; represijos, teroras prieš gyventojus.
2. Propaganda, per švietimo sistemą, per meną; persekiojant disidentus.
3. Trūko būstų; kamavo gerų prekių deficitas; masiškai paplitęs gamybos brokas.
4. Helsinkio grupių veikla. Tomas Venclova.
5. Jie – kolaborantai, nusikaltę Lietuvos piliečiams. Represijų organizavimu ir vykdymu.

Socialistinis lageris Šaltojo karo metais A

1

1. Tai socialistinių šalių, arba Rytų, blokas Šaltojo karo metais. Naujausiaisiais laikais.
2. Jugoslavija. Draudė SSRS.
3. Karine jėga malšino šio lagerio šalių gyventojų judėjimus, pvz., užgniaužė Prahos pavasarį; nurodinėjo socialistinio lagerio vyriausybėms, kokios jos turi laikytis užsienio politikos, pvz., JT susirinkimuose šio lagerio šalys balsuodavo taip, kaip nurodydavo SSRS.
4. Paramą iš SSRS. L. Brežnevas.
5. Visuomenės ginkluotas sukilimas, reikalaujantis ekonominių, socialinių reformų, SSRS įtakos pašalinimo, sovietinės armijos išvedimo. 1956 m.

2

1. Penktame. Rytų bloką nuo Vakarų bloko.
2. Šeštame dešimtmetyje. Mat Stalinas Rytų Europos valstybes laikė tiesiog okupuotomis teritorijomis, tad stengėsi riboti jų karinį potencialą. N. Chruščiovas bloką įkūrė, norėdamas kitiems bloko nariams perduoti dalį ginklavimosi varžybų naštos.
3. Jos didžiausias įnašas į ginkluotę; didžiausia įtaka tarptautinėje politikoje; galingiausia ekonomikos požiūriu.
4. Reikėjo paramos priešinantis JAV. Ėmė remti F. Kastro režimą tiek ekonomiškai, tiek politiškai.
5. Visuomenės taikos demonstracijos, kuriomis buvo reikalaujama vykdyti ekonomines, socialines reformas, pašalinti SSRS įtaką, išstoti iš VSO. 1968 m.

3

1. Lenkijoje, Vokietijos rytinėje dalyje; Čekoslovakijoje; Vengrijoje; Rumunijoje; Bulgarijoje.
2. Penktame. Teigiamai.
3. Ji laikėsi neutraliteto, buvo politiškai savarankiška. Pati išsivadavo iš vokiečių okupacijos, joje nebuvo sovietinės kariuomenės.
4. Brežnevo doktrina. Septintame.
5. Kinijos. Komunistinės.

4

1. Buvo vykdoma nacionalizacija, kuriami žemės ūkio kooperatyvai; diegiama planinė ekonomika; įvedama komunistų diktatūra.
2. 1949 m. Vakarų sąjungininkų.
3. Tai komunistų kitose šalyse rėmimas, komunistinė propaganda ir įvairiapusė parama vietiniams komunistams, siekiantiems sukelti revoliuciją savo šalyje. Į Afriką, Aziją, Pietų Ameriką.
4. Josipas Titas – Jugoslavijos komunistų partijos sekretorius. Nepakluso Stalino diktatui.
5. Prasidėjo politiniai ir socialiniai neramumai VDR, Lenkijoje, Vengrijoje; buvo atsisakoma asmens kulto.

5

1. Aktyvus komunistų vaidmuo rezistenciniame judėjime; SSRS propaganda; SSRS, kaip išvaduotojos, autoritetas; nepasitikėjimas Vakarų demokratijomis.
2. Tai buvo Budapešto ruduo. 1956 m.
3. Socialistinio lagerio šalyse gamyklos gamino produkciją, tenkinusią SSRS rinką; buvo priklausomos nuo SSRS teikiamų žaliavų.
4. Mao Dzedungas šeštame dešimtmetyje. Prastai – nebuvo įgyvendinta.
5. Norėdamos gauti paramos iš SSRS – ekonominiais, politiniais motyvais.

6

1. Mat Raudonosios armijos laukta kaip išvaduotojos, žmonės nesitikėjo, jog vėliau ši armija pasiliks ir neišeis; tikėjo komunistų propaganda, komunistine ateitimi.
2. Abi atsiribojo nuo aktyvios veiklos socialistiniame bloke, buvo gana izoliuotos, vykdė savarankišką politiką.
3. Kinija. Ne.
4. L. Brežnevo doktrina. Aštuntame.
5. Ne visose buvo įkurti kolūkiai. Tų šalių žemės ūkis buvo gerokai našesnis.

7

1. Propaganda; prievarta; karinės paramos teikimu. SSRS.
2. Apie Prahos pavasarį. Buvo numalšinti.
3. Mongolija, Kinija, Šiaurės Korėja, Vietnamas, Kambodža, Laosas.
4. Abi valstybės susikūrė suskilus iki tol egzistavusioms valstybėms; abi komunistinės.
5. Kinijoje. Politinė programa, kuria buvo siekiama komunistinių vertybių normų; socialistinio realizmo įdiegimo į gyvenimą, visuomenės perauklėjimo komunistine dvasia.

B Socialistinis lageris Šaltojo karo metais

atsakymai

1

1. Lenkija, Vengrija, Čekoslovakija, VDR, Rumunija, Jugoslavija, Bulgarija, Albanija.
2. Varšuvos sutarties organizacija – karinis socialistinio lagerio šalių blokas. SSRS.
3. Bijota, kad SSRS piliečiai iš ten lengviau paspruks į Vakarus; bijota, kad SSRS piliečiai pamatys aukštesnį gyvenimo lygį, gausesnę prekių įvairovę, o tai sukels abejonių vyraujančia ideologija.
4. Po Budapešto rudens buvo leistas laisvasis kooperacinis judėjimas tiek prekyboje, tiek žemės ūkyje. Nuo šeštojo dešimtmečio.
5. Ėmė nacionalizuoti JAV kapitalistams priklausantį turtą, įtvirtino komunistų partijos diktatūrą; uždraudė opozicines partijas.

2

1. SSRS. Ji turėjo daugiausia išlaidų Rytų kariniame bloke; buvo ekonomiškai galingiausia; turėjo didžiausią įtaką tarptautinėje politikoje.
2. Šeštame. Tai karinis socialistinio lagerio blokas.
3. Vengta, kad socialistinio lagerio piliečiai pamatys žemą SSRS žmonių gyvenimo lygį, prekių deficitą, kitas problemas; suabejos SSRS, kaip supervalstybės, pajėgumais, galia.
4. Ekonominis rytinės dalies atsilikimas; jos socialinių problemų gausa; kultūriniai skirtumai.
5. Penktame. SSRS.

3

1. Lenkija buvo nepriklausoma, suvereni valstybė *de jure*; Lietuva nebuvo valstybė – ji buvo SSRS sudėtyje.
2. Mat SSRS siekė pasidalyti ginklavimosi varžybų naštą su kitomis socialistinio lagerio šalimis. VSO.
3. Piliečio politinis patikimumas ir politinis stabilumas; priklausymas komunistų partijai; lojalumas SSRS valdžiai.
4. Statė gamyklas, gaminančias produkciją, kurios rinka buvo išbarstyta po visą socialistnį lagerį, ypač daug buvo realizuojama SSRS; kūrė gamyklas, gaminančias produkciją iš SSRS gaunamų žaliavų.
5. Aštuntame. Dalis neigiamai – prasidėjo partizaninis karas.

4

1. VDR ir Šiaurės Korėja.
2. Planinės ekonomikos padariniai – deficitas, brokas; SSRS diktatas, sovietinės kariuomenės dislokacija; gyvenimo lygio smukimas.
3. Lenkijos nebuvo įvykdyta visiška kolektyvizacija. Buvo gausi ir politiškai įtakinga valstietija, bijota pasipriešinimo.
4. Planinės ekonomikos. Ekonominė krizė.
5. Dėl to, kad į valdžią atėjo komunistai dėl jų pradėtų reformų. Buvo įvesta sovietinė armija.

5

1. Tai buvo pirmoji komunistinė valstybė vakarų pusrutulyje, strategiškai arti Jungtinių Valstijų. Rėmė ekonomiškai – pirko jos produkciją.
2. Septintame dešimtmetyje. Siekiant numalšinti antisovietinį sukilimą Čekoslovakijoje.
3. SSRS vartojimo rinka buvo labiau ribota, deficitinė. Didelės SSRS išlaidos ginklavimosi varžyboms; be išimčių ekonomikoje buvo laikomasi komunistinės ideologijos.
4. Tai nepriklausomos profsąjungos – siekė pagerinti darbininkų padėtį, atsisakyti planinės ekonomikos. Aštuntame dešimtmetyje.
5. Didele teritorija ir gyventojų skaičiumi; kad turi branduolinį ginklą.

6

1. Reikalavo iš socialistinio bloko šalių pigiai parduoti jų gaminamą produkciją; vertė vykdyti bendrus ekonominius projektus, ne visad naudingus kitoms bloko šalims; vertė pirkti Sovietų Sąjungoje nerealizuojamas prekes.
2. Nepasitenkinimas SSRS primesta politika; ekonominis sąstingis; sovietinės kariuomenės buvimas teritorijoje.
3. Nusikaltimai žmoniškumui, teroras ir represijos prieš savo šalies gyventojus; šalies nuskurdinimas; kolaboravimas.
4. Po Solidarumo organizuotų streikų, masinių neramumų. Devintame.
5. Buvo atsisakyta Didžiojo šuolio politikos; po truputį pradėta liberalizuoti ekonomiką.

7

1. VDR, Čekoslovakijos, Jugoslavijos, SSRS.
2. Ne, nes Šaltojo karo metais ji neegzistavo kaip valstybė.
3. Nepasitenkinimas SSRS primesta politika; ekonominis sąstingis; sovietinės armijos buvimas šalyje.
4. Rytinė dalis penkiasdešimt metų buvo sovietinama, ekonomiškai išnaudojama, ją nualino planinė ekonomika; vyko visuomenės prievartinė demoralizacija.
5. Didįjį šuolį ir kultūrinę revoliuciją.

1

1. Vakarų blokas; demokratinis pasaulis. Geležinė uždanga.
2. JAV. Didžiausia savo teritorija; pajėgiausia ekonomika, kariniu požiūriu, didele tarptautine įtaka.
3. Vietinės reikšmės karas. Vietnamo karas.
4. Šarlis de Golis. Penktame.
5. Įvestas nemokamas mokslas, medicininis išsilavinimas, užtikrintos socialinės garantijos.

2

1. Demokratija; rinkos ekonomika; pilietinė visuomenė.
2. Didžiausia savo teritorija; pajėgiausia ekonomiškai, kariniu požiūriu; didele tarptautine įtaka. Nuo penkto.
3. Dešiniųjų naudai. Diktatūra.
4. Margaret Tečer. Didžiajai Britanijai.
5. Įvestas nemokamas mokslas, medicininis draudimas; užtikrintos socialinės garantijos.

3

1. Aukšti. SSRS reikšmė Antrajame pasauliniame kare; komunistų veikla rezistencijos metais; SSRS propaganda.
2. Neigiamas – buvo uždrausta šios partijos veikla; varoma antikomunistinė propaganda; nuteisti įtariamieji komunistai – JAV piliečiai.
3. Ispanijoje, Portugalijoje, Graikijoje.
4. Margaret Tečer. Aštuntame.
5. Parlamentinė respublika. Būtent tokiai valdymo formai būdinga dažna vyriausybių kaita – mat dėl daugiapartinės sistemos egzistavimo dažnos vyriausybės yra koalicinės.

4

1. Aukšti komunistų reitingai pokario Europoje; gyventojų ekonominiai nepritekliai, gerovės valstybės siekis, troškimas socialinių reformų.
2. Izoliacionistinės. Kare patirti nuostoliai.
3. Dešiniųjų diktatūra Ispanijoje; jos bendradarbiavimas su JAV ir kitomis bloko šalimis; narėmis; komunistų persekiojimas Ispanijoje.
4. Neigiamas – atšaukė daug socialinių išmokų, įvedė įvairius naujus mokesčius.
5. Parlamentinė respublika – tai tokia respublikos forma, kai parlamentui priklauso aukščiausioji valdžia ir jis kontroliuoja vyriausybės darbą. Parlamente atstovaujamos kelios partijos sudaro koalicijas, kurios ir formuoja vyriausybę. Iškilus nesutarimui tarp partijų, ỹra koalicijos, žlunga vyriausybės.

5

1. Aukšti komunistų reitingai pokario Europoje; gyventojų ekonominiai nepritekliai; gerovės valstybės siekis; socialinių reformų troškimas.
2. Iki septinto dešimtmečio buvo likę juodaodžius diskriminuojančių potvarkių, įstatymų; buvo persekiojami komunistinių pažiūrų piliečiai; ribojamos indėnų galimybės rezervatuose.
3. Diktatūra; tapo konstitucine monarchija.
4. Aštuntame. Daug kur jos buvo atsisakyta.
5. Šarlis de Golis – Prancūzijai; Konradas Adenaueris – Vakarų Vokietijai.

6

1. Kairiosios. Komunistų populiarumas; visuomenės nuskurdinimas; ekonominių, socialinių reformų troškimas.
2. Jaltos, Potsdamo susitarimai – bazės Vakarų Vokietijoje; NATO susitarimai. Penktame.
3. Už nacizmo palikimo naikinimą VFR; už VFR grąžinimą į tarptautinę politiką kaip lygiavertės partnerės; už Europos vienijimo procesą.
4. Aštuntame. Susitarimas padidinti naftos pardavimo kainą.
5. Suvienyti Europos rinkas, įveikti tarptautinius konkurentus.

B Vakarų šalys Šaltojo karo metais

1

1. Monarchijos; respublikos; diktatūros.
2. Rinkos ekonomikos taikymas; Maršalo plano vykdymas; demokratija.
3. Šeštame. Prancūzija ir VFR.
4. Džonas Kenedis. Uždrausti bet kokią diskriminaciją.
5. *OPEC* pakėlus kainas, Vakarų šalis ištiko ekonominė krizė aštuntame dešimtmetyje.

2

1. Gerovės valstybės politikos taikymas; stiprios demokratijos tradicijos.
2. Neigiamai – norėjo taikos; tikėjo SSRS propaganda apie jos pacifistinę politiką; žavėjosi SSRS kaip pagrindine nacizmo triuškintoja.
3. Buvo įkurtos tokios organizacijos – Europos anglių ir plieno bendrija (EAPB), vėliau – Europos ekonominė bendrija (EEB); buvo laikomasi daugmaž vieningos užsienio politikos.
4. Prezidentinė respublika. Prezidentas; kongresas; Aukščiausiasis teismas.
5. Martinas Liuteris Kingas. Užtikrinti, kad bet kokia juodaodžių diskriminacija būtų uždrausta.

3

1. Izoliacionistinės. V. Čerčilio kalba Fultone.
2. Siekė atgaivinti Europos rinkas, sustabdyti komunizmo plitimą. Maršalo planas.
3. Neleido SSRS; jos buvo kitos ekonomikos ir ideologijos. Šeštame.
4. Ričardas Niksonas. Aštuntame.
5. Mat iki tol joje buvo diktatūra. Neigiamai.

4

1. Penktame dešimtmetyje. Trečiuoju pasauliu.
2. Siekė gauti pigios naftos. Eizenhauerio.
3. Vakaruose veikė rinkos ekonomika, Rytuose – planinė. Be to, Vakaruose jau buvo demokratinė visuomenė, individo laisvė, Rytuose – diktatūra, kolektyvinė atsakomybė.
4. Mat Prancūzija – pusiau prezidentinė respublika, jos vyriausybė mažiau priklausoma nuo parlamento, savarankiškesnė; tauta renkasi prezidentą.
5. Nuo Europos anglių ir plieno bendrijos (EAPB). Atnešė ekonominės, socialinės naudos.

5

1. Vakaruose – rinkos ekonomika; Rytuose – planinė. Be to, Vakaruose jau buvo demokratinė visuomenė, individo laisvė, Rytuose – diktatūra, kolektyvinė atsakomybė.
2. Ekonomiškai atsilikusios, politiškai nestabilios šalys. Buvusios Vakarų kolonijos, gavusios nepriklausomybę.
3. Palestinos arabų. JAV.
4. 1956 m. VFR ir Prancūzija. Ne.
5. Karas Vietname – buvo nesėkmingas, pareikalavo daug aukų, išlaidų.

6

1. Ekonominė suirutė po karo, komunistų populiarumas, SSRS grėsmė.
2. Iš pradžių ji prieštaravo, paskui pasiprašė priimama. Integracijos sėkmė, teikiama nauda.
3. Juodaodžių diskriminacija. Kaip Vakarų pasauliui būdingą negerovę, demokratijos iškraipymą.
4. Japonija ir EEB.
5. Buvo padalyta į okupacines zonas; nebuvo visiškai denacifikuota. Šeštame.

1

1. Ginklavimosi varžybomis; šnipinėjimu; lokaliniais karais.
2. Lokaliniai karai. Karas Afganistane.
3. Jis paskelbė Strateginės ginkluotės iniciatyvos (SGI) programą, kurios įgyvendinimas paskatino SSRS irgi padidinti išlaidas ginklavimuisi – tai privedė SSRS prie visiško ekonomikos žlugimo; derybose su SSRS pasirašė ginklavimosi apribojimo sutartis. JAV prezidentas.
4. Rėmė tas šalis, kurios pasirinko socialistinės raidos kelią. Siekė pagausinti savo šalininkų ir šitaip laimėti Šaltąjį karą.
5. 1945 m. Taikydamos įvairias sankcijas šalims agresorėms; organizuodamos taikos misijas.

2

1. Buvo didinamos išlaidos ginklavimuisi abiejuose blokuose; vykdomi mokslo tyrimai kuriant naujus masinio naikinimo ginklus; kuriamos karinės bazės įvairiuose regionuose.
2. Tai vietinės reikšmės karai. Džonsono doktrina.
3. Kuba pasiskelbė komunistine valstybe. Stengėsi išgelbėti Kubos ekonomiką.
4. Jei šalys pasižadėdavo rinkti kapitalistinės raidos kelią, būti demokratinėmis. Stengėsi didinti šalininkų skaičių, kad laimėtų Šaltąjį karą.
5. Tarptautinė organizacija pasaulinėms problemoms spręsti, siekianti išlaikyti taiką pasaulyje. Svarus.

3

1. Stengtasi didinti įtampą. JAV ir SSRS.
2. Vidurinė Azija; Tolimieji Rytai.
3. Įsitvirtinę režimai naikino vietinius komunistus, užkirsdami kelią pilietiniams neramumams; bendradarbiavo su JAV, darė ekonomines nuolaidas JAV kapitalui.
4. Trečiajam pasauliui. Angolos, Mozambiko pilietiniai karai; Ugandoje vykdytas genocidas.
5. Generalinė Asamblėja; Tarptautinis Teisingumo Teismas, generalinis sekretorius ir Sekretoriatas; Ekonominė ir Socialinė Taryba; Globos Taryba; Saugumo Taryba – ji rūpinosi išsaugoti taiką.

4

1. Devintame. JAV pradėta Strateginės gynybos iniciatyvos (SGI) programa.
2. Lotynų Amerika; Vakarų Europa.
3. Penktame. Tarp žydų ir arabų; tarp šiitų ir sunitų; tarp tautinių grupių – kurdų ir irakiečių.
4. Dėl etninių, teritorinių.
5. Žydruosius šalmus – JTO kariuomenę. Ją sudarė įvairių šalių kariai.

5

1. Abi pusės stengėsi to išvengti įvairiomis derybomis, susitarimais, nuolaidomis, bijodamos susinaikinimo karo. Septintame dešimtmetyje kilus Karibų krizei.
2. SSRS įvedė kariuomenę į Afganistaną. JAV prezidentas ir SSKP generalinis sekretorius.
3. Mat jos vykdė palankią Jungtinėms Valstijoms politiką įvairiose srityse; naikino komunistus; stabdė komunistinį judėjimą, darė ekonomines nuolaidas. JAV teikė ekonominę, karinę paramą.
4. Išvaduoti Palestiną iš Izraelio okupacijos. Jasiras Arafatas.
5. JAV, SSRS, Didžioji Britanija; Prancūzija, Kinija. Užtikrinti taiką ir saugumą.

6

1. Šiame kare kiekviena supervalstybė, nors ir netiesiogiai, rėmė atitinkamą ideologiją atstovaujančius korėjiečius. Po karo Korėja skilo pusiau – į dvi šalis, kurių viena – komunistinė, kita – demokratinė.
2. Karibų krizė. Septintame dešimtmetyje (1962 m.).
3. Džonsono. Septintame.
4. Arabus. Mat žydus rėmė JAV; SSRS nuo seno palaikė taikius santykius su musulmonais.
5. Generalinė Asamblėja. Šalys – JT narės.

B Šaltasis karas: įtampos pasaulyje metai

1

1. Septintame. SSRS.
2. Strateginės gynybos iniciatyva – programa, numatanti kosmose sukurti priešraketinės gynybos tinklą. JAV.
3. XIX a. Šaltojo karo metais – XX a. antrojoje pusėje.
4. Supervalstybės šiame kare rėmė savo šalininkus; Kinija tiesiogiai įsikišo į šį karą; karo rezultatai – įsikūrė dvi skirtingų ideologijų šalys.
5. Dvipolė sistema pasaulyje. JAV arba SSRS.

2

1. Nikitos Chruščiovo. Kad sustabdytų Rytų Berlyno gyventojų bėgimą į Vakarų Berlyną.
2. Tolimuosiuose Rytuose. Susikūrė dvi skirtingų ideologijų Korėjos: komunistinė ir demokratinė.
3. Mat ten dislokuotos raketos buvo tiesiogiai nukreiptos į JAV strateginius centrus. SSRS raketas išvežė, JAV atsisakė planų pulti Kubą.
4. Paspartino ginklavimosi varžybas, pareikalavo didelių išlaidų, o tai privedė SSRS prie bankroto. 1980 m.
5. Dešimtame. Tada ji nebuvo suvereni valstybė.

3

1. Tai statinys – tikra siena, skyrusi Rytų Berlyną nuo Vakarų Berlyno. Rytų Berlyno gyventojų bėgimas į Vakarus.
2. 1950–1953 m. Šiaurės Korėja su Pietų Korėja.
3. SSRS branduolinių raketų dislokavimas Kuboje ir JAV rengimasis pulti Kubą. Septintame.
4. Ronaldas Reiganas. SGI.
5. Sparčią mokslo ir technikos pažangą, padarius daug naujų, paveikusių įvairias sritis, atradimų. Kompiuterio išradimas; atominės energijos naudojimas.

4

1. Kubai pasiskelbus komunistine, SSRS dislokavo joje branduolines vidutinio nuotolio raketas. JAV įsakė užblokuoti salą. Vos nekilo trečiasis pasaulinis karas.
2. Tai lokalinis karas, kuriame kiekviena supervalstybė rėmė jų ideologiją išpažįstančią pusę; JAV įsikišo tiesiogiai.
3. Komunistinę. 1979 m. pabaigoje.
4. Supervalstybės rėmė kolonijų siekį išsivaduoti, taip stengdamosios patraukti jas į savo pusę. Septintasis.
5. Pvz., pirmiau sukurtas atominis ginklas, paskui – atominės elektrinės. Organizuojami skrydžiai į kosmosą, kuriamas biologinis ginklas – paskui šie atradimai taikomi civiliniam naudojimui.

5

1. Visame pasaulyje įsigalės komunizmas; SSRS pasieks hegemoniją pasaulyje.
2. Pietryčių Azijoje. Vietnamas tapo komunistiniu.
3. JAV – Džonas Kenedis; SSRS – Nikita Chruščiovas. Taikiai – abi supervalstybės nusileido.
4. Helsinkio pasitarime buvo sutarta plėsti bendradarbiavimą kultūros srityje. R. Niksonas su L. Brežnevu susitarė apriboti ginkluotę.
5. Mat buvo pradėtos įgyvendinti naujos kosmoso militaristinės programos. JAV ėmė įgyvendinti SGI, o SSRS mėgino ją pasivyti.

6

1. Neliks komunistinių valstybių; visos valstybės bus demokratinės.
2. 1965–1973 m. Šiaurės Vietnamas su Pietų Vietnamu, kurį rėmė JAV.
3. Numatyta mažinti ginkluotųjų konfliktų pavojų; skatinti kultūrinį bendradarbiavimą, piliečių bendravimą. JAV ir SSRS.
4. Mat Lietuva priklausė SSRS, o SSRS įvedė savo kariuomenę į Afganistaną, kad paremtų komunistus. Vadinasi, lietuviai kovojo už komunistus.
5. Fizikos, chemijos, kosmoso tyrimams. Ginklavimosi varžybos.

7

1. Kinija ir Prancūzija. Jos siekė vykdyti savarankišką užsienio politiką.
2. Buvo sutarta mažinti ginkluotųjų konfliktų pavojų, skatinti bendradarbiavimą kultūros srityje, piliečių bendravimą,
3. 1979–1989 m. Afganistano komunistai, remiami SSRS, kariavo su Afganistano dešiniosiomis jėgomis.
4. Lėšų stygius. Siekta ekonomiškai nualinti SSRS.
5. Paspartino. Mokslo ir technikos revoliucija.

Socialistinis lageris 1985–1991 m. Šaltojo karo pabaiga A

1

1. Michailo Gorbačiovo paskelbta politika, kuria buvo siekiama reformuoti SSRS politinį, socialinį, ekonominį ir kultūrinį gyvenimą. Michailas Gorbačiovas.
2. Devinto dešimtmečio pabaigoje. M. Gorbačiovas.
3. Tai buvo pirmasis mitingas viešumo sąlygomis. Kadangi jo dalyviai nebuvo suimti ir kitaip nenukentėjo, tad žmonės patikėjo, kad M. Gorbačiovo paskelbta viešumo ir persitvarkymo politika veikia realiai. Neigiamai.
4. Sutelkti Lietuvos visuomenę siekti politinio savarankiškumo; atgaivinti istorines valstybines lietuvių vertybes; atkurti istorinį teisingumą.
5. Socialistinis lageris patyrė pralaimėjimą varžybose – tiek ginklavinosi, tiek ekonomikos, tiek technologijų prasme; pasaulio visuomenė stojo už šio karo nutraukimą, palaikė taikos procesus; M. Gorbačiovo pradėta *perestroika*.

2

1. 1985 m. Michailas Gorbačiovas.
2. Baltijos kelias. Molotovo ir Ribentropo pakto penkiasdešimtmetį.
3. Devinto dešimtmečio pabaigoje. Sąjūdis.
4. 1990 m. socialistinio lagerio pralaimėjimu – šio lagerio šalys atsisakė komunizmo ir pasuko demokratijos keliu.
5. Solidarumas. Lechas Valensa.

3

1. Techninis, ekonominis SSRS atsilikimas; visuomenės demoralizacija.
2. Įtampos mažinimo. Palankiai, teigiamai.
3. Lenkijoje. Tai demokratinio judėjimo lyderis, vėliau – Lenkijos prezidentas; už demokratinius procesus Rytų Europoje apdovanotas Nobelio taikos premija.
4. Nijolė Sadūnaitė, Antanas Terleckas, Vytautas Bogušis. Disidentai.
5. Tai Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena. 1990 m.

4

1. Lietuva. 1991 m.
2. JAV, Didžioji Britanija, Prancūzija, SSRS, VDR ir VFR. 1990 m.
3. Buvo atsisakyta planinės ekonomikos ir pereita prie rinkos; atsisakyta komunistų partijos diktatūros ir pereita prie daugiapartinės sistemos.
4. Suorganizuotas mitingas prie Adomo Mickevičiaus paminklo Vilniuje. Tą dieną buvo pasirašytas Molotovo ir Ribentropo paktas, nulėmęs tolesnę Lietuvos istoriją mažiausiai 50-čiai metų.
5. 1990 m. Kandidatais į Aukščiausiąją Tarybą buvo iškelta daugiau kaip po vieną atstovą į vieną vietą; dalyvavo įvairių politinių programų atstovai.

5

1. Socialistinis lageris buvo sukurtas ir palaikomas prievarta, tad silpstant prievartos šaltiniui – Sovietų Sąjungai, žmonės ėmė reikalauti laisvės ir nepriklausomybės. Subankrutavo sovietinė sistema, tiek ekonomiškai, tiek politiškai – žmonės siekė demokratijos ir laisvosios rinkos ekonomikos.
2. Demokratinis pasaulis. Ji subyrėjo.
3. Pradėjo perestroikos ir viešumo politiką Sovietų Sąjungoje; atsisakė Brežnevo doktrinos; vienašališkai sustabdė branduolinio ginklo bandymus.
4. 1988 m. Istorinio teisingumo atkūrimas; tautinių vertybių sugrąžinimas tautai.
5. Maskva paskelbė ekonominę blokadą, reikalaudama atšaukti Kovo 11-osios aktą. Įvesdama talonus kurui, ribodama jo pardavimą.

6

1. Reformomis, skatinant visuomenę palaikyti iniciatyvas; spartinant demokratinius procesus. M. Gorbačiovas.
2. Nepriklausomų Valstybių Sandrauga – kai kurių valstybių, atgavusių nepriklausomybę žlugus SSRS, politinė, ekonominė sąjunga. 1991 m.
3. Mažinti įtampą, riboti ginkluotę. Baigėsi Šaltasis karas.
4. Sąjūdžio keliamas reikalavimas lietuvių kalbą paskelbti valstybine Lietuvoje; siekis paskelbti Lietuvos nepriklausomybę. Jungėsi į organizacijas, rengė prieš Lietuvos nepriklausomybę nukreiptas akcijas.
5. Vytautas Landsbergis. Jis prieš tai buvo Sąjūdžio pirmininkas, o Sąjūdis laimėjo daugumą per rinkimus.

7

1. Vokietijos suvienijimu. Demokratinis pasaulis.
2. Pereita prie rinkos ekonomikos; leista individuali darbinė veikla; samdomasis darbas.
3. Mažinti įtampą. Nuo 1985 m.
4. Mat Gorbačiovas deklaravo viešumo politiką, skatino visuomenės iniciatyvas – uždrausdamas Sąjūdžio veiklą jis būtų sukėlęs visuomenės bei Vakarų pasaulio nepasitikėjimą jo politika; nesitikėjo, jog Sąjūdį palaikys tiek daug Lietuvos gyventojų.
5. Tą dieną SSRS įvykdė ginkluotą išpuolį prieš Lietuvos piliečius. Žuvo 14 laisvės gynėjų. 1991 m.

B Socialistinis lageris 1985–1991 m. Šaltojo karo pabaiga

1

1. Gyventojų moralinė degradacija; ekonominė krizė.
2. 1991 m. Michailas Gorbačiovas.
3. L. Brežnevo paskelbta programa, kuria SSRS skelbia remsianti komunistines jėgas kovoje su kontrrevoliucija. Devinto dešimtmečio pabaigoje.
4. 1989 m. rugpjūčio 23-iąją. Akcija, per kurią trijų Baltijos valstybių piliečiai, susikibę rankomis, susijungė į gyvąją juostą, šitaip paminėdami Molotovo ir Ribentropo pakto 50-metį.
5. Mat kėlė lietuvių kalbos paskelbimo valstybine Lietuvoje klausimus, siekė Lietuvos atsiskyrimo nuo SSRS, istorinio teisingumo atkūrimo.

2

1. Gorbačiovo paskelbta politika, kuria bus skatinami demokratiniai procesai, piliečių iniciatyvumas ir problemų ar trūkumų viešinimas. Bijojo represijų ir teroro.
2. Leista kurti daugiapartinę sistemą; įkurta nauja institucija – Liaudies deputatų suvažiavimas; atsisakyta vadovaujančio komunistų partijos vaidmens.
3. Visuomeninių-politinių judėjimų atstovai, stoję už demokratinius procesus, rinkos ekonomiką.
4. Mat iki tol buvo iškraipomi istorijos faktai, daugelis jų nutylima ar pateikiama tendencingai. O Sąjūdis iškėlė tikslą – grąžinti istorinį teisingumą. Naujausiųjų laikų.
5. Neigiama, priešiška. Kad Lietuva atkurianti Lietuvos Nepriklausomybę.

3

1. M. Gorbačiovas vykdė permainų ir reformų politiką, L. Brežnevas nevykdė iš viso jokių reformų, buvo stagnatorius.
2. Pabaltijyje ir Užkaukazėje.
3. 1991 m. Rusijoje, Maskvoje, kariškių remiami prieš demokratinius procesus sukilo kraštutiniai komunistai.
4. Svarus – jis stojo prieš socialistinių lagerio šalių okupaciją; rėmė šalių išsivadavimo siekius. Lenkijos.
5. Už įnašą į demokratinius procesus Rytų Europoje, už indėlį griaunant Sovietų imperiją. Taikos.

4

1. Jis turėjo omeny demokratiją, žmogaus ir piliečių teisių įtvirtinimą, atvirą, teisinę visuomenę, ekonomiką, gebančią sukurti gerovę visiems piliečiams. Ne.
2. Nepriklausomų Valstybių Sandrauga. Ukraina, Kazachstanas.
3. Ronaldas Reiganas ir Džordžas Bušas (vyresnysis).
4. Suskilo į atskiras valstybes. Karai tarp buvusių Jugoslavijos valstybių.
5. Lietuvos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas. Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Aktas.

5

1. Suiro vienas iš polių – Rytų blokas; liovėsi ginklavimosi varžybos, net prasidėjo nusiginklavimas; Europoje įsitvirtino demokratija.
2. Devinto dešimtmečio pabaigoje. Planinės.
3. Socialistinio lagerio šalių vadovams 1985 m.
4. Už demokratinius procesus Rytų Europoje; už indėlį į socializmo sistemos griūtį. Taikos.
5. Reikalavo sugrąžinti tautinę simboliką; buvo pripažinta respublikos įstatymų viršenybė prieš sąjunginius; palaikė Sąjūdį, deklaravusį visiškos nepriklausomybės siekius. 1990 m. Kovo 11-ąją.

6

1. Griuvo socialistinis lageris; Lietuva atgavo nepriklausomybę; baigėsi Šaltasis karas.
2. Vokiečiai – tiek Rytų, tiek Vakarų. 1989 m.
3. V. Jeruzelskis buvo Lenkijos diktatorius, komunistas; Valensa – Lenkijos prezidentas, demokratas.
4. Taikos. Už demokratinių procesų Rytų Europoje skatinimą; už indėlį į Šaltojo karo pabaigą.
5. 1990 m. Lietuva tapo nepriklausoma.

7

1. Nuo 1946 iki 1990 m.
2. Pertvarkyti Sovietų Sąjungą – sukurti „žmogiškąjį socializmą", išgydyti visuomenę nuo demoralizacijos, alkoholizmo, išvesti ekonomiką iš stagnacijos.
3. Lechas Valensa. 1990 m.
4. Mat šioje Aukščiausioje Taryboje buvo priimtas Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Aktas. Patriotinių, demokratinių.
5. Teigiamai: buvo organizuojami susitikimai su Sąjūdžio nariais, jį rėmė finansiškai, kėlė Lietuvos laisvės klausimą užsienio spaudoje.

1

1. 1992 m. Europos Ekonominė Bendrija (EEB).
2. Visuotinė žmogaus teisių deklaracija (1948 m.); Vaiko teisių deklaracija (1959 m.); Vaiko teisių konvencija (1989 m.).
3. JAV. Karinio pajėgumo; ekonominio pranašumo; politinės įtakos įvairiose tarptautinėse organizacijose.
4. Respublika. Referendumu.
5. Emigracija; gyventojų priklausomybė nuo narkotinių medžiagų; nusikalstamumas; korupcija.

2

1. Sukurti bendrąją rinką, pajėgią konkuruoti pasaulyje; vykdyti bendrą užsienio politiką, taip didinant sąjungos narių saugumą.
2. Sensta visuomenė, stokojama vietinės darbo jėgos; sunkėja mokesčių našta dirbantiesiems.
3. 1992 m. Lietuvos piliečiai per referendumą.
4. Nedarbas; bankų krizė; Rusijos ekonominė krizė, paveikusi Lietuvos ekonomiką; įvairių investicinių fondų lėšų iššvaistymas.
5. Didžiuma kaimo inteligentijos emigravo į miestus ar į užsienį; menkai finansuojamos ir remiamos kaimo kultūros priemonės; žemesnis gyvenimo lygis.

3

1. Mastrichto. Briuselis.
2. Opiausia Juodojoje Afrikoje, Pietryčių Azijoje, Tolimuosiuose Rytuose. Imigrantų banga iš skurstančių šalių.
3. Irakas; Afganistanas.
4. 1993 m. Lietuvos suverenitetas tapo realus; pirmą kartą po daugiau kaip 50 metų Lietuva buvo be svetimos kariuomenės; su vizitu į Lietuvą atvyko popiežius Jonas Paulius II.
5. Turtinės diferenciacijos didėjimas; skurstančių piliečių gausėjimas; šeimos krizė; emigracija.

4

1. 1992 m. Dvylika.
2. Mat daugėja senatvės pensijas gaunančių žmonių skaičius, ši našta sunkiai gula ant dirbančiųjų pečių; didėja išlaidos, kurių reikia seniems žmonėms remti. Medicinos, higienos, farmacijos.
3. Politika, prievarta ir smurtu siekianti sužlugdyti ar pakenkti politiniam priešininkui. Artimieji Rytai; Vidurio Rytai; Šiaurės Afrika.
4. Nusikalstamumas; įstatymų stoka ir trūkumai; pilietinės visuomenės nebuvimas.
5. Proporcinio atstovavimo ir daugumos atstovavimo.

5

1. Liudviko van Bethoveno IX simfonijos Džiaugsmo giesmė. Mėlynos.
2. Pramonė, transporto plėtojimas. Sukelia įvairias gamtos stichijas; nyksta gėlo vandens atsargos.
3. Vykdo įstatymus; tvarko krašto reikalus; rengia valstybės biudžeto projektą; užmezga diplomatinius santykius ir palaiko ryšius su užsienio valstybėmis.
4. Savivaldybės tarybos; Seimas; Prezidentas.
5. Lietuvoje išaugo užsienio investicijos; padidėjo Lietuvos eksportas į Europos Sąjungą; Lietuvos žemdirbiai gauna dideles išmokas.

6

1. Europos Sąjunga – Europos šalių sąjunga, kelianti bendrosios rinkos, vieningos valiutos, laisvo darbo jėgos judėjimo, bendros pilietybės, vieningos politikos siekius. Taip. Nuo XXI a. pirmo dešimtmečio (2004 m.).
2. JAV. JI vengia riboti taršą, nes bijo sulėtinti ekonomikos augimą.
3. Svarsto ir priima Konstitucijos pataisas; leidžia įstatymus; steigia ir naikina ministerijas; ratifikuoja tarptautines sutartis; nustato mokesčius; tvirtina biudžetą.
4. Ministras pirmininkas formuoja vyriausybę, kurios narius teikia paskirti prezidentui. Paskui vyriausybę ir jos programą tvirtina Seimas; Prisiekia Seimui.
5. Lietuvos oro erdvė saugoma *NATO*; Lietuva dalyvauja tarptautinėse misijose, tai didina jos autoritetą tarptautinėje politikoje.

7

1. Nacionalinis savitumas; demokratija; žmogaus teisės.
2. Šiaurė – turtingos šalys; Pietūs – skurdžios šalys. Šiaurės regione.
3. Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai); Liberalcentristų partija; Naujoji sąjunga (socialliberalai); Socialdemokratai.
4. Turi būti Lietuvos pilietis pagal kilmę, ne mažiau kaip trejus metus gyvenęs Lietuvoje; ne jaunesnis kaip 40 metų. Lietuvos Konstitucijoje.
5. Tapti regiono politikos lydere; dalyvauti taikos palaikymo misijose; dalyvauti priimant svarbius tarptautinius sprendimus ir daryti jiems įtaką.

B Pasaulio problemos šiandien. Lietuvos raida dabarties pasaulyje

atsakymai

1

1. Europos Parlamentas; Europos Komisija; Ministrų Taryba.
2. Pietryčių Azijos; Afrikos šalys. Mat tų valstybių gyventojai siekia emigruoti į turtingąsias šalis. Humanizmas; tarptautiniai įsipareigojimai.
3. Turi būti Lietuvos pilietis; ne jaunesnis kaip 25 metų; nuolat gyvenantis Lietuvoje. Lietuvos Konstitucijoje.
4. Algirdas Brazauskas – kairysis; Valdas Adamkus – dešinysis; Rolando Pakso politinės pažiūros neaiškios.
5. Dėl tranzito į Karaliaučiaus sritį; dėl vizų išdavimo Rusijos piliečiams; dėl ekonominio bendradarbiavimo.

2

1. Sukurta bendroji rinka be vidaus muitų; įvesta bendra valiuta.
2. Centrinėje Afrikoje; Pietryčių Azijoje. Teikia paramą; aukoja privatūs piliečiai ir įvairios organizacijos; rengiamos labdaros akcijos.
3. Sprendžia pagrindinius užsienio politikos klausimus ir kartu su Vyriausybe vykdo užsienio politiką; Vyriausybės teikimu skiria ir atšaukia diplomatinius darbuotojus; Seimo pritarimu skiria ir atleidžia Ministrą Pirmininką; suteikia aukščiausius karinius laipsnius.
4. Lietuvių kalba pripažinta valstybine; Lietuvos teritorija – vientisa ir nedaloma; Vilnius – sostinė; užtikrina tautai suverenitetą.
5. Pirmasis Seimas – kairiųjų, dauguma – LDDP; antrasis Seimas – dešiniųjų, dauguma – Tėvynės sąjungos, trečiasis – kairiųjų, dauguma – LSDP ir Naujosios sąjungos koalicijos; ketvirtasis – kairiųjų, dauguma – LSDP, NS, Valstiečių sąjungos ir Darbo partijos koalicijos.

3

1. 25. Planuoja plėstis. Narystės siekia Turkija ir kitos Europos šalys.
2. Ekologinė – užterštumas; demografinė – sparčiai daugėja gyventojų; socialinė – planetos gyventojai senėja.
3. Balkanai. Buvusios Jugoslavijos valstybės.
4. Po Rugpjūčio pučo Rusijoje. 1991 m.
5. 1992 m., 1997 m., 2002 m., 2003 m.

4

1. Europos Parlamente – rinkimais; Ministrų Taryboje – šalis siunčia po vieną ministrą; Europos Taryba – valstybių vadovų ir premjerų institucija.
2. JAV, Japonija, ES. Pietryčių Azija.
3. Tautiniai, religiniai, teritoriniai nesutarimai, iškilę suirus Jugoslavijai. 1998 m.
4. 1991 m. Tarptautinis pripažinimas; dalyvavimas tarptautinėje politikoje; saugumas.
5. 1992 m., 1996 m., 2000 m., 2004 m.

5

1. Briuselyje. Taip.
2. Apsaugoti gamtą, kovoti su jos teršimu, globoti gyvūnus, augalus. Ignalinos atominė elektrinė, Būtingės naftos terminalas.
3. Irake; Afganistane.
4. ES, *NATO*, JT, Raudonasis Kryžius, Europos Taryba.
5. Tautai. Politinis savarankiškumas, nepriklausomybė, aukščiausia valdžia.

6

1. Euras. Siekiant palengvinti prekybą, paspartinti integraciją.
2. Klimato atšilimas; ozono skylė; oro užterštumas.
3. Dešiniųjų grupuočių klaidos; dėl reformų laikinai sutrikęs politinis, ekonominis gyvenimas; dėl įstatymų netobulumo išaugęs nusikalstamumas; visuomenė nusivylė rinkos ekonomika.
4. 2003 m. Zokniuose įsikūrė *NATO* oro apsaugos karinė bazė, kuri saugo Lietuvos, *NATO* erdvę.
5. Tai tam tikram politiniam tikslui pasiekti, interesams apginti susibūrusios piliečių grupės, teisėtomis priemonėmis darančios spaudimą valdžios institucijoms – užsiimančios lobizmu. Lietuvos pramonininkų asociacija; profsąjungos; Lietuvos pieno gamintojų asociacija.

7

1. Norint stoti į ES valstybė turi gauti piliečių pritarimą per referendumą; dėl plėtros balsuoja ir kitos ES šalys, irgi per referendumą.
2. JT; Tarptautinis Teisingumo Teismas.
3. 2004 m. ypač Lietuvos žemdirbių – jie gauna išmokas, ekonominę paramą. Dėl ES teikiamos ekonominės paramos pakilo Lietuvos bendrasis vidaus produktas, padidėjo investicijos.
4. Algirdas Brazauskas. LDDP.
5. Darbo jėgos Lietuvoje trūkumas; ekonomikos augimas; kylantys atlyginimai.